Fiskadoro

DENIS JOHNSON

İngilizceden çeviren:
Elif Çopuroğlu

AYRINTI

DENIS JOHNSON

1949'da Münih'te Amerikalı bir subayın oğlu olarak dünyaya gelen Denis Johnson, çocukluğunu Tokyo ve Manila ile Washington'ın banliyölerinde geçirdi. Iowa Üniversitesi'nde eğitim gördüğü sıralarda *The Man Among the Seals* (1969) adlı şiir kitabını yazdı. 1983'te basılan ilk romanı *Angels (Melekler;* çev.: Emre Kızılkaya, Ayrıntı Yayınları, 2004) Amerikan Akademisi ile Sanat ve Edebiyat Enstitüsü tarafından 1984 yılında İlk Roman dalında Sue Kaufman Ödülü'ne layık görüldü. Aynı yıl muhabirliğe başladı; *The New Yorker*, *Esquire*, *Spin*, *Rolling Stone*, *Paris Review* gibi değişik dergiler için yazmak üzere Nikaragua, Somali, Filipinler, Afganistan ve Basra Körfezi'ne gitti. *Jesus' Son* (1993; *İsa'nın Oğlu*; çev.: Emre Kızılkaya, Ayrıntı Yayınları, 2005) adlı kitabından uyarlanan film Toronto Film Festivali'nde Altın Ayı'ya aday gösterildi. 1999'da San Francisco'da Campo Santo Tiyatro Topluluğu'nda oyun yazarı olarak ortak çalışmalar yapmaya başladı. Diğer romanları arasında *Fiskadoro* (1985), *Stars at Noon* (1986), *Resuscitation of a Hanged Man* (1991), *Al-ready Dead* (1996) ve Salon Book Ödülü'nü alan *The Name of the World* (2000) yer almaktadır. Johnson, dergi yazılarını *Seek: Reports from the Edges of America and Beyond* adlı kitapta toplamıştır (2001). Şiir kitapları arasında *The Veil* (1987), *The Throne of the Third Heaven of the Nation's Millennium. General Assembly* (1996), *Inner Weather* ve *The Incognito Lounge* (1982) sayılabilir. Tiyatro oyunları da yazan Denis Johnson'un *Hell Hound on My Trail* ve *Shoppers Carried by Escalators into Flames* adlı oyunlarını içeren *Shoppers* adlı yapıtı 2002'de yayımlandı. *Soul of a Whore* (2003) ve *Psychos Never Dream* (2004) adlı oyunları sahnelendi. Denis Johnson, Welfleet, Massachusetts'te yaşamaktadır.

Ayrıntı: 499
Edebiyat dizisi: 148

Fiskadoro
Denis Johnson

İngilizceden çeviren
Elif Çopuroğlu

Yayıma hazırlayan
Müge Karalom

Kitabın özgün adı
Fiskadoro

HarperCollins/1995
basımından çevrilmiştir.

© Denis Johnson, 1985 & Onk Ajans

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak illüstrasyonu
Asuman Ercan

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Düzelti
Ayten Koçal

Baskı ve cilt
Sena Ofset (0 212) 613 38 46

Birinci basım *2006*
Baskı adedi *2000*

ISBN 975-539-501-6

AYRINTI YAYINLARI
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
Dizdariye Çeşmesi Sk. No.: 23/1 34400 Çemberlitaş-İst. Tel.: (0 212) 518 76 19 Faks: (0 212) 516 45 77

Denis Johnson

Fiskadoro

Morgan Johnson' a

TEŞEKKÜRLER

Bu öyküyü, büyük ölçüde, Ernest Becker, Bruno Bettelheim, Joseph Campbell, Marcel Griaule, Alfred Metraux, Oliver Sacks ve Victor W. Turner'ın yapıtları esinlemiştir. Öncelikle bu kitabın onların düşüncelerini sunmadığını belirterek, insanlığın bu öğrenci ve öğretmenlerine teşekkürü borç biliyorum.

Sayfa 47-49'daki alıntılar Roy Chapman'ın kaleme alıp Thomas W. Voter'ın resimlendirdiği *All About Dinosaurs*'tan (Dinozorlar Hakkında Her Şey) (Random House, New York, 1953), sayfa 143-145'teki alıntılar Frank W. Chinnock'un *Nagasaki: The Forgetten Bomb*'dan (Nagasaki: Unutulan Bomba) (The World Publishing Company, A New American Library Book, New York and Cleveland, 1969) yapılmıştır. *Kuran*'dan alıntılanan bölümlerde ise Penguen Klasikleri'nde yer alan N. J. Dawood'un çevirisi esas alınmıştır.

The National Endowment for Arts'a (Ulusal Sanat Vakfı) ve Massachusetts Arts Council'e (Massachusetts Sanat Konseyi) bu yapıtı mümkün kıldıkları için, Bill ve Nancy Webb'e bana tanıdıkları zaman ve sağladıkları rahat çalışma olanağı için teşekkür etmek benim için bir zevk.

PESCADOR, ra: *is.* Balıkçı.
FISGADOR, ra: *is.* Zıpkıncı...
–Appleton's New Cuyas Dictionary

Fiskadoro

I

Burada ve ayrıca bulunduğumuz yerin güneyinde, kumsalın sarımtırak bir rengi vardır, ama Florida Adaları boyunca kum pudra gibi fildişinden farksızdır. Suyun ortasındaki adacıklarda kumun beyazı, suyu o kadar eşsiz bir türkuvaz rengine döndürür ki ona bakarken ölmüş olmalıyım diye düşünürsünüz; pirinç tarlaları ise bazı mevsimlerde alabildiğine yeşildir, zümrüt yeşili. Bu renkler arasında yaşayan insanların, Allah'ın merhamet ve rahmetine şükürler olsun, başlarını ağrıtan dertleri pek yoktur. Hemen kuzeylerinde kalan topraklarda cesetlerin bininin bir para olduğu ve Rabb'in, önceden haber verildiği gibi, dağları yerle bir ettiği doğru, ama böyle şeylerin Florida Adaları'nı ayakta tutanla aynı evrende olduğunu düşlemek zordur. Buraların Tanrı Quetzalcoatl, Tanrı Bob Marley

ve Tanrı İsa'nın geri dönüp krallıklarını kurmayı vaat ettikleri yerler olduğunu düşünmek tüm inançları zorlar. Adaların hepsinde, rüzgârda patırdayan kamış tarlaları hariç, her şey derin bir uykuda gibidir.

Günümüzde şeker, Florida Adaları'nın başlıca tarım ürünlerinden biri. Fiskadoro'nun zamanında, Karantina dönemindeyse şekerkamışı yalnızca yörenin Bay Cheung gibi bahçe işlerine meraklı sabırlı insanlarının yetiştirdiği bir üründü, bütün adalar pirinç tarımına teslim olmuştu.

Tanıştıkları gün, tesadüf bu ya, Bay Cheung bahçesiyle meşguldü. Evin arkasında duvara paralel iki sıra kamış ekiyordu. Üzerinde iç çamaşırlarıyla diz çöktüğünden kumlu toprak çıplak dizlerini yaktı. Dizlerini kaldırıp çömelmeyi denedi, ama o günlerde bir hayli semirmiş olan göbeği gövdesiyle dizleri arasına girip dengesini bozdu ve Bay Cheung kıçüstü yere oturdu. Büyükanne Wright kırmızı, pelüş –çok ağır, Bay Cheung onu kendisi taşımıştı– sallanan sandalyesine kurulmuş, gırtlağının derinliklerinden gelen sesler çıkarmaktaydı. Bir zamanlar epeyce konuşurdu, ama şimdi yüz yaşındaydı. Donan iliklerini çözmesi için günün sıcağını emmeye çalışıyordu. Bir insan böylesi bir sıcakta, baştan aşağı giyinik bir halde, bir de üzerinde siyah bir şalla nasıl durabilirdi? Bay Cheung yüzünü kot kumaşından yapılmış tohum torbasıyla kuruladı. Torbanın tozu alnında biriken teri çamura çevirdi.

Bay Cheung kamışlarını ekerken komşu çocuklarından yardım almak için her zaman akıllıca bir yol bulurdu. Altı yaşındaki kızı Fidelia onları kamışa çağırdığı zaman hepsi, o sırada yolda oyun oynayanların hepsi gelirdi. Ama Fidelia yardım etmek istemezdi. Büyükanne'nin kucağında oturup sol elinin orta ve yüzük parmağını emerdi.

"İki sıra kamış daha ekeceğiz," dedi Bay Cheung çocuklara. "Şu sihirli kurdeleyi görüyor musunuz?" Olağanüstü parlak, kısa, pembe bir kurdele çıkarırdı. "Sihirli kurdeleyle iki sıra arasına sınır çizeceğiz. Anladınız mı? Ben iki sıra eşeledim. Şimdi iki sıra daha kazacağız. Sihirli kurdelenin ne işe yaradığını biliyor musunuz?"

Çocuklar yanıt vermeksizin birbirlerini dürtüp gülüştüler.

"Küçük hırsızları uzak tutmaya yarar."

Ne yapacağını bilemeyen çocuklar gözlerini kaçırdı. Çocuklardan biri arkasına çömeldiği küçük erkek kardeşinin kulağının ardından Büyükanne Wright'ı gözetliyor, bir yandan da, ekili sıraların çevresine diktiği bambu kamışları, kısa aralıklarla, fiyonk yaptığı kurdelelerle süslediği misinayla kuşatan Bay Cheung'a yandan kaçamak bakışlar atıyordu.

"Sihirli kurdele, çok değerli, bulunması çok zor. Sihirli kurdelenin dışında yetişen her şey çalınabilir. Sihirli kurdele onları minik hırsızlardan koruyamaz."

Üçüncü sırayı kazmaya başladı, sonra da, civardaki hırsızlar için dördüncüyü. "Belirli bir kişiyi kastetmiyorum," dedi.

"Büyümeleri ne kadar sürer?"

"Aşağı yukarı altı ay."

"Altı ay ne kadar sürer? On yıl mı?"

"Yağmur sonrasına kadar."

"Yağmurda kasırgalar da olacak mı?"

"Hayır."

"Bir tane bile mi?"

"Tamam. Bir tane. Kamışları devirecek. Pirinç tarlalarının suyunu uçuracak."

"Ama sihirli kurdelesi olan kamışlar hariç," dediler. Ve yuvarlak karınlarıyla dünyaya pervasızca sundukları göbekleri, altında rastgele avarelik eden minik vajina ve penisleri, gözlerinde parıldayan iştahlarıyla orada öylece durdular. Beş kişiydiler, iki kız ve üç oğlan. Hepsi bu civarda yaşıyordu, biri hariç, şu on iki on üç yaşında gösteren, pantolon giyecek kadar büyümüş olan.

Bay Cheung, bu küçük çocuğun solmuş haki şortundan buradan kilometrelerce uzakta, doğuda, harap olmuş çelik barakalardan ibaret bir köyden, bir zamanlar önce denizcilere, sonra deniz kuvvetlerine yuva olmuş, hâlâ bunların torunlarının ve torunlarının torunlarının yaşadığı, giderek daha da hurdalaşan, genellikle Ordu adıyla anılan gecekondu mahallesinden geldiğini anlamıştı. "Kamış ekiyoruz," dedi Bay Cheung çocuğa.

Ordu'dakilerin birçoğu gibi bu çocuğun da kirli, kıvırcık saçla-

rı ve kara gözleri vardı. Bu sıcakta bile titriyordu sanki.

"Kamışın ne olduğunu biliyor musun?"

Çocuğun ağzı açıldı, ama bir şey söylemedi, yalnızca öylece durdu.

"Sinek yuvası demektir." Bay Cheung parmağını çocuğun açık ağzına sokacakmış gibi bir hareket yaptı. "Kamış, şeker elde edilen bitkidir. İngilizce biliyor musun? Amerikalı mısın? Kamış, şeker elde edilen bitkidir."

"Şeker *es por la* şekerleme," dedi çocuk.

"Adın ne senin, genç Ordulu adam? Ordu'dan mısın?"

"Adım Fiskadoro," dedi çocuk. "Oradan, Ordu'dan. *Mi* baba Jimmi Hidalgo."

"*Pescadero* mu? Balıkçı mı?"

"Fiskadoro. Fiskadoro balıkadam değil hiç. Fiskadoro sadece ben."

"Kamış ekmemize yardım edin, Bay Fiskadoro Hidalgo, sonra da hırsızlar için kurdele bağlayın."

Ama Fiskadoro çocuk, yalnızca parmak uçlarında yükselip alçalmakla ve sanki utangaçlığı onu kanatlandırabilirmiş gibi uyluklarını hızla birbirine çarpmakla yetindi.

Bay Cheung, tohumlarıyla bir çocuktan diğerine yürüyor, elini torbanın dibine daldırıp bir gün kamış olacak bu minicik yaşam kıvılcımlarını çıkararak çocukların başlarına döküyordu. "Rüzgârın tohumları uçurmasına izin vermeyin!" dedi, çocuklar tohumları korumak için ellerini başlarının üzerinde birleştirdi. "Yürüyün. Ayak uçlarınızı sıranın iki tarafında tutun; nereyi kazdığımı görüyor musunuz? Tohumları saçlarınızdan sıraya silkin." Göstermek için başını salladı.

Beşi de, elleri başlarının üzerinde, dikkatle adımladılar.

Onlar sıraların üstünde dikilmiş tohumları saçlarından toprağa silkerken Bay Cheung, "Rüzgârın kamışlarınızı uçurmasına izin vermeyin!" dedi.

Çocukların tohumları toprakla sarmalamalarına yardım etti ve bir süre daha orada durarak kumun arka avlunun ötesindeki otopark boyunca uçuşmasını izledi. Bir gün kum yükselecek ve eski lise bi-

nasını, sonra da yanındaki yavaş yavaş çöken West Adası Baptist Ateş Kilisesi'ni örtecekti.

Çocuklar da orada dikilmiş, tohumlarının uzun saplı şeker kamışlarına dönüşmelerini bekliyorlardı iştahla.

"Bir gün küçük hırsızlar bu kamışları çalmaya gelecek," dedi Bay Cheung onlara, "ama endişelenmenize gerek yok. Kamışları sihirli kurdelenin içinden alamazlar."

"Ne zaman büyüyecekler?"

"Söyledim ya. Aşağı yukarı altı ay."

"Hâlâ altı ay mı?" Yüzleri, şu ölçme biçme meselesi yine aptal durumuna düşürdü der gibiydi.

Bir dakika içinde çocuklar gitmişlerdi, ve bir dakika sonra az önce olan biten her şeyin unutulacağını hissetti Bay Cheung. Fidelia dikkatsiz hareketlerle Büyükanne'nin kucağına tırmanıyor, Büyükanne ise sözcükleri oluşturmayı başaramadan söyleniyordu. Otopark, evin arkasında, öte yakasında West Adası Baptist Ateş Kilisesi'nin bulanıklaşıp titreştiği serapta uzanıyordu. Ve Ordulu çocuk, Fiskadoro, hâlâ oradaydı.

"Şimdi iş konuşalım," dedi Fiskadoro.

"İş mi?"

"Senin için bir işim var," dedi çocuk.

"Benim için bir işin mi var?" diye sordu Bay Cheung.

"Bütün söylediğin hep benim söylediğim. Neden *sen* ne söylüyorsan onu söylemiyorsun?"

"Özür dilerim," dedi Bay Cheung. "Şöyle mi demeliydim: Ne saçmalıyorsun sen?"

"Haydi şimdi sokak kapısına gidelim. Senin için bir işim var müdür."

Bay Cheung bu işin Ordu'da ön verandalarda yapılması gereken türden bir iş olduğunu hayal etti. "Tamam," dedi Fiskadoro'ya. Mutfak kapısının yanındaki fıçıdan yüzüne yağmur suyu çarptı. "Ben biraz çıkıyorum Büyükanne."

Büyükanne Wright dudaklarının arasında bir sözcüğü yuvarladı ve önünde uzanan boşluğa çattı kaşlarını. Bay Cheung ve Fiskadoro, Cheung'ın evinin etrafından ön cepheye dolandılar.

Florida Adaları'ndaki diğer herkes gibi Bay Cheung da varlıklı değildi, yine de komşularında saygı uyandırırdı. Evi burada, Twicetown'daki oldukça yeni evlerden biriydi, Takas İttifakı olarak bilinen grubun kısa süren altın çağında taşımacılığı ilerletmesinden ve dehşet saçan şehrin kuzeyindeki bazı sanayi bölgelerini canlandırmasından birkaç yıl önce yapılmıştı.

Ev, otoparkın karşısındaki okul kafeteryasının masa üstlerinden oluşan zemin üzerine kurulmuştu ve hiçbir temeli yoktu. Beton niyetine ön sundurma olarak denizin kıyıya attığı rutubetli tahtalar duruyordu. Kapıya parlak harfler yapıştırılmıştı: MİAMİ SENFONİ ORKESTRASI, altında da adamın ismi yazıyordu, A. T. CHEUNG. İsmin altına, üzerinde MÜDÜR yazan, tahta görünümlü plastik bir levha asılmıştı.

Bay Cheung tahtalardan birinin üstünde dik duran Samsonite etiketli, metal klipsli ve kilitli eski bir evrak çantasını incelemek üzere eğildi. Çantanın sapı yoktu.

Fiskadoro adamın yanına geldi, çantayı ellerinin arasına alıp kaldırdı. Çocuğun hareketiyle çantanın içindekiler tıkırdadı.

Miami Senfoni Orkestrası Müdürü, çıkan sesi duyar duymaz anladı çantanın içinde ne olduğunu. "Ne var bunun içinde?" diye sordu Fiskadoro'ya. Ağzı kurumuştu ve gözlerinin dolduğunu hissediyordu.

Fiskadoro çantayı yere koydu, önünde çömeldi ve klipsi kurcalamaya başladı.

"Ben açarım," dedi Bay Cheung, ama çocuk koruyucu bir tavırla sırtını kamburlaştırıp, görünüşe bakılırsa yalnızca kaba kuvvetle, klipsi açtı. Kapağı kaldırdı ve Bay Cheung tam da görmeyi beklediği şeyi gördü. Demonte edilmiş beş parçalık klarnet.

"Nereden buldun bunu?" diye sordu Bay Cheung kıpırdamadan. "Bu sesi tanıyorum. Klarnet olduğunu anlamıştım."

"*Mi* baba Jimmy Hidalgo'nun. Çok uzun zamandır," omzundan geriye işaret etti, "büyükbaba, büyükbaba, onun da büyükbabası, öyle işte."

"Klarneti görebilir miyim?"

"Önce iş konuşalım," dedi Fiskadoro.

"Klarnetin satılık mı?"

"Asla olmaz, dünyada olmaz," dedi Fiskadoro. "Ben ders alcam senden."

"Sana ders vermemi mi istiyorsun?"

"Sana *para* vercem."

"Ne kadar?"

"On milyon," dedi Fiskadoro.

"On milyon mu?" diye yineledi Bay Cheung.

"Evet, 'on milyon' dedim."

"Seni duydum Bay Hidalgo. On milyon ne?"

"On *milyon*. On milyon *dolar*."

Bay Cheung'ın yüzü anlayışlı bir gülümsemeyle aydınlandı. "Banknot!"

"Tabii banknot! Buraya, Twicetown'a on milyonluk bozuğu nasıl taşıyabilirim Müdür Cheung?"

"Taşıyabilsen bile, on milyonluk bozuğun var mı ki?"

"Bugün yok," dedi Fiskadoro.

Bay Cheung klarnete bakarken susuzluğa benzer bir şey hissetti. "Size bir karşı öneri yapacağım, Señor Fiskadoro Hidalgo. Ben sana parasız ders vereyim –para yok, ücret yok– parasız ders vereyim, sen de klarnetin benim evimde durmasına izin ver ki klarnetin güvende olduğundan emin olayım."

"Asla olmaz, dünyada olmaz," dedi Fiskadoro. "Cehennemde belki."

"Bu güzel ve açık," dedi Bay Cheung.

Çocuk çantayı kapatıp göğsüne bastırdı.

"On milyon mu?" diye sordu Bay Cheung.

"Ama bugün ödemek yok," dedi Fiskadoro. "Daha sonra, belki yarın."

"Anlaştık," dedi Bay Cheung tereddüt etmeden.

Çocuk gidince Bay Cheung tohumlarını ve büyükannesini toplamak üzere toprağın sıcaklığı hâlâ tuttuğu avluya döndü. Beyaz Jokey şortunu çıkarıp bütün vücuduna fıçıdaki sudan çarptı.

Büyükanne Wright'ın sandalyesinde zorlukla sallanışındaki mecalsizlik adamın yüreğine dokundu. Onun çevik olduğu, çocuklara sabırsız ve sert davrandığı günleri hatırlayabiliyordu. Olduğun yerde olabilmeyi isterdim, diye düşündü, gördüğünü görebilmek için. Keşke senin anılarını hatırlayabilseydim.

Bay Cheung hatırlamanın önemine inanırdı. Birçok önemli konuşma ve belgenin metinlerini ezberden okuyabilir, ama anlamlarını açıklayamazdı. Repertuarını çeşitli bellek güçlendirme teknikleriyle genişletirdi. Örneğin, "Alfabetik Sırada Elli Eyalet"i düşünürken, artık onun için hiçbir şey ifade etmese ve bir daha hiç görmeyecek de olsa, ilk aşkını hatırlamak için hemen her gün biraz zaman harcar, yüzünün belleğinde kalan bulanık imgesini toparlar ve kendi kendine, "*Bam* diye bitti!" derdi. Ve sonra kendini kızın önünde diz çökmüş görürdü, bu da aklına *I'll ask her* dizesini getirirdi ve zihin gözüyle kızın *another zone*'a, olduğundan daha büyük ve korkunç görünen bir *ark*'ın ağzına kadar teneke *cans*'la dolu olduğu hayali bir yere giden ayak izlerini görürdü ve bu şekilde Bay Cheung dört eyaleti alfabetik sırayla hatırlamış olurdu: Alabama, Alaska, Arizona, Arkansas. *Calling for you* (California), *colored* bir kadındı (Colorado), ama *connection*'ınımız iyi değildi (Connecticut)... Parıldayan buğday tarlaları, kaygısız şişko inekler, koca makinelere benzeyen köşeli ve güvenilmez şehirler (bir zamanlar bütün haritalarda ortak sınırı olan bu yerlerin resimlerini görmüştü). Büyükanne Wright oralarda büyümüştü... Delaware; kendi eyaletleri Florida; Georgia, Güney Carolina, Güney Dakota, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Kuzey Carolina, Kuzey Dakota, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New-Hampshire, New-Jersey, New-Mexico, New-York, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennysylvania, Rhode Island, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginia... Her biri zihninde canlandırdığı bir dizi resme bağlıydı ve her resim bir diğerine "Alfabetik Sırada Elli Eyalet" olarak düşündüğü ilk aşkının yüzüne varan düş ürünü görüntüler ve sesler zinciriyle ekleniyor, böylelikle belleğin loşluğu zincirde itekleniyor, isimler sıralanıyordu... Was-

hington, Wisconsin, Wyoming... Dünya'nın Sonu olarak adlandırılan o günlerde hayatta kalmayı başaran hemen herkes gibi, Büyükanne Wright da o döneme ilişkin hiçbir zaman çok şey söylememişti. Bay Cheung'ın anladığı kadarıyla, bu insanlar felaketten ona tanıklık edemeyecek kadar uzakta oldukları için canlarını kurtarabilmişlerdi.

Bay Cheung artık orta yaşlıydı ve kendisinin gelecekten çok geçmişten oluştuğunu hissediyordu; keşke büyükannenin henüz konuşabildiği günlerde ondan öteki çağa dair bildiği her şeyi anlatmasını isteseydi. Büyükanne Wright ona o günlerde sahip olduğu bazı şeylerden bahsetmişti –dönmedolaplar, asansörler, boks maçları, madencilik işletmeleri– ama bunlar yalnızca *şeylerdi*. Artık büyükannesinin gördüğü insanları ve yerleri dinlemek istiyordu, ama artık çok geçti; büyükannenin konuşmaya en çok yaklaştığı zamanlar dudaklarıyla çeşitli sessizlikler oluşturduğu zamanlardı. Kadıncağız bir gece, West Adası'nda pahalı olmayan bir motelde uykuya dalmış, ertesi gün sona ermiş bir dünyaya uyanmıştı ve hayatını Karantina'nın en güney bölgesinde, medeniyetler arası bir zamanda, yetkililerin aldırmadığı bir yerde geçirmişti.

Dramlarımızın ve oyunlarımızın çoğu büyükannenin uyandığı yeri, altmış yıl bizden kopuk kalan bir yeri ve zamanı, Karantina döneminde Yirmi Dördüncü Paralel'in kuzeyindeki dünyayı konu alır. Bu bütünüyle sağlıklı bir şey değil. Geçmişi düşünmenin şu anki uğraşımıza hiçbir katkısı yoktur, aslında geçmişe gereğinden fazla takılmak günahtır, çünkü bizi, Allah'ın her kalp atışımızda üzerimize yağan nimetinden, merhametinden ve rahmetinden gelen gerçek ve halihazırdaki lütfu görmekten alıkoyar. Ama bizler insanız. Kimileyin en kutsal amaçları tehlike ve kaos resimleriyle bizi heyecanlandırmak olan gerçek bir insan, Anthony Terrence Cheung ve aslında dünyadaki en yaşlı insan olan büyükannesi ve tabii ki içlerinde bize en tanıdık olanı, biz geldiğimizde çoktan hazır olan çocuk Fiskadoro üzerine öyküler, sayısız öykü anlatmak hoşumuza gidiyorsa ne yapabiliriz?

Bay Cheung'la anlaşma yaptığı o gün Fiskadoro coşkuyla eve doğru yola koyuldu, çantayı taşırken, içinde, çanta bütün arkadaşlarını ve akrabalarını kör edecek ateş ışınları saçıyormuş gibi bir his vardı. Miami Senfoni Orkestrası'nın üyesi olacaktı. Bu organizasyon henüz "büyümemişti". Daha önce hiç sahneye çıkmamışlardı ve provalar için bile pek sık toplanmıyorlardı. Tanınmıyorlardı da. Fiskadoro bile yeni duymuştu onları. Olsun, köydeki herkese orkestradan bahsederdi, böylece orkestra ünlü olurdu.

Ordu'ya birkaç kilometre kalmıştı. Fiskadoro oraya vardığında ayakta uyuyordu. Şimdi eve varmakta olduğu gerçeği biraz önce başka bir yerde olduğu gerçeğini aklından kovmuş ve çocuk yeni statüsüne dair her şeyi bir anda unutmuştu.

Tekneler gelmişti. Hindistancevizi ve hurma ağaçlarının gölgesine girip yamru yumru kulübelerin sessizliğini hissettiğinde teknelerin döndüğünü ve herkesin, kedi köpeklerin bile, denizde olduğunu anlamıştı. Bağırtıları duyabiliyordu.

Kıyıya vardığında ağların karaya çoktan çekilmiş olduğunu gördü. *Bussiness*, *El Tigre* ve *Generalissimo* körfez sularında yirmi metre açıkta duruyor, ağlar köylülerin arasında, uskumru yığınlarından yükselen buğuyla kumsalda uzanıyordu. Babasının teknesi *Los Desechados* da oradaydı. Av yüklü, herkes mutluydu. Ağlara doğru koştu, balıklardan püsküren tuz gözlerini yaktı. Neredeyse on üç yaşındaydı, her gün biraz daha büyüyordu, ama hâlâ kendisini herkesten küçük hissediyordu.

Çevresine su sıçratıp sallanan zeytuni çaputlar, genç kadınların esmer tenlerini saran ıslak ve yarı transparan beyaz entariler, başlarına doladıkları parlak eşarplar, zeytuni ya da haki etekleriyle, üstsüz, hantal, yaşlı kadınlar ve onlar balıkların üzerinde çalıp oynadıkça sallanıp duran göğüsleri, ağları çektikten sonra soluklanırken açık kalan ağızları, donuk yüzleri; köyünün insanları, altı isim –Hidalgo, Delacorte, Chicago, Wilson, Sanchez, Revere– hepsi anın yüklediği görevi kafalarında hiçbir düşüncenin izini sürmeden üstlenmişlerdi.

Twicetown'dan ve Marathon'dan gelen balık tüccarı beyazlar serilmiş ağların etrafını kolaçan edip çıplak Ordu çocuklarını tehdit

ve düşmanca hareketlerle ağlardan uzak tutmaya bakarken, çocuklar da, kendilerince, dört yanlarını sarmış gibi görünen kedi ve köpekleri taciz ediyordu.

Küçük kardeşi Drake, Fiskadoro'yu bulup tam karşısında nefes nefese dikildi, elleri Samsonite denen çantaya uzanıyordu. "Döndün Twicetown'dan," dedi Drake.

"*Bueno*. Akıllı adam." Fiskadoro çantayı kardeşinin ulaşamayacağı şekilde tuttu.

"Sana o şeyi öğretti mi Fiskadoro? Şimdi çalcak mısın?"

"Yarın çalacam," diye düzeltti Fiskadoro. "Bugün değil."

Billy Chicago'nun ufaklıklarından ikisi, Drake'e iki yandan sarılıp kollarını omuzlarına attılar. "Kapmış mı müziği Drake? Balıkadam müziği kapmış mı?"

"Yarın çalcak o," dedi Drake. "Yarın şeyi çalcak," şarkıyı söylemeye başladı; "*Haydi şimdi yakalayalım zamanı, haydi yakalayalım zamanı, haydi yakalayalım zamanı*," ve çok geçmeden bir sürü çocuk, içindekilerin yarısının ölü olduğu büyük gemileriyle ansızın boy gösterip karaya çıkan İsraillilerden geçenlerde öğrendikleri eski ilahiyi söylüyordu:

Haydi şimdi yakalayalım zamanı
Haydi yakalayalım zamanı
Haydi ödetelim sisteme
Suçunun cezasını

Fiskadoro çok geç kaldığını anlamıştı. Diğerleri için tüm bu mutluluk bütünüyle eskimek üzereydi. Güneş alçalıyordu, tüccarlar yola koyulmak zorundaydı ve köylüler bitap düşmüştü. Partiyi devam ettirmekte ısrarlı olan çocuklar tüccarların katır arabalarındaki metal dizel yakıt fıçılarında sanatlarını profesyonel bir edayla icra ederek davul çaldılar ve pazarlıklarda köylülere önderlik eden *Business*'tan Simpson Delacorte onları kovalayıncaya dek arabaların tepesine tırmandılar. "Beş yağ varilini de istiyoruz. Ve yarın beş varil daha getireceksiniz, *ağzına kadar dolu* olacak. Ayrıca üstüne on milyon dolar," dedi Delacorte beyaz tüccarlara.

Alışveriş tamamlandığında erkekler bıçak kayışlarına sıkıştırdıkları para yığınlarıyla gösteriş yapıp küçük çocuklara bahşiş dağıttı. Kadınlar balıkları yük arabalarına küreklerken tüccar aileleri merkeplerini çekiştiyordu. Birkaç dakika içinde, iki tekerlekli yük arabaları kumda kocaman kauçuk araba lastiği izleri bırakarak Ordu patikalarını ve onun ötesindeki yolu arşınlamak üzere yola düşmüştü.

Geride çoğu hâlâ ağlarda çırpınıp duran bir yığın balık kalmıştı. Köylüler pişirebilecekleri kadarını evlerine taşıdı, kalanları da hayvanları kemirmeye koyuldu.

Drake ve Fiskadoro, annelerinin en küçük erkek kardeşi Pressy'yi bulup bir ağacın altına oturuncaya dek takip ettiler. Pressy ufak tekek, yakışıklı bir adamdı, teni kardeşi Belinda'nınkinden çok daha koyuydu, bu esmerliği ve kafasızlığı nedeniyle Belinda onda kendisinde olduğundan daha fazla Küba kanı olduğunu düşünürdü. Drake ve Fiskadoro Pressy'yle oraya buraya gitmekten hoşlanırdı, çünkü adam onlara seksten bahsederdi; erkekler ve kadınlar arasında olan türden değil, köpekler ve köpekler arasında olan türden seksten. Pressy balık avlayabilen çeşitli köpekleri çiftleştirmek niyetindeydi. Suya bir uskumru attığı zaman köpeği Çavuş onu geri getirebilirdi ama Çavuş, Pressy'nin canlı bir balığın peşine düşme fikrini asla benimseyememişti. "O köpeğin kafası pek çalışmıyor," dedi Pressy iki yeğeni için tüm gerçekleri ortaya koyarken. "Oturup bir köpeğe balıklara dair her şeyi anlatarak vakit harcayamam. *Bilen* bir köpeğe ihtiyacım var benim. O zaman bu *pescadero* köpeği alıp başka bir köpekle çiftleştiririm. *Bu* köpek de altı yavru düşürür; üç *pescadero* yavru, üç de sadece köpek yavru." İki eliyle de üç işareti yaptı. "Şimdi, *comprendre*, *comprendre*...* üç balıkçı-köpeği üç sadece köpekle çiftleştirirsem bir sürü, bir sürü balıkçı-köpeğim olur." Üremenin aritmetiğinden kafası karışmış ve coşmuş bir halde, toprağa sayılması olanaksız çizgiler çizdi. "Yarın öbür gün Florida Adaları'nın dışındaki petrol bitecek, motorları çalıştıramadığımız zaman tekneleri de unutabiliriz. Tekne mekne deme bana sakın. Özel yetiştirilmiş *köpekler* getircek balıkları."

* Anladın mı... (ç.n.)

Aslında Pressy'nin çiftleştirme yöntemi melez köpeklere yönelik bir yalnız kalpler servisinden fazlası değildi ve daha az cömert olan dimağlar –Belinda bunlardan biriydi– Pressy'yi "sersem pezevenk" diye anıyorlardı. Ama Pressy'nin sahip olduğu ve bir köpeğin yeteneğinin başka bir köpeğin, sonra da onların yavrularının içine nasıl girdiğine, spermle ilgili şeylere, gen-toplarına, *desechado** moleküllere ve bulaşmaya dair kesin bilgiler Drake ve Fiskadoro'yu büyülüyordu. "Size anlattığım şeylerin hepsi öyle küçük ki göremezsiniz bile," demişti onlara Pressy. "Bana güvenin."

Güneş batıp bazı aileler toplanarak karanlığı uzak tutmak ve balık ziyafeti çekmek için çelik barakalarının önünde bol dumanlı ateşler yaktıkları bu gece de Drake ve Fiskadoro, Pressy'nin o mikroskobik şeylerden bahsetmesini bekliyordu. Pressy onların ne beklediklerini biliyor ama sessizce durup üzgün görünmekle yetiniyordu. "Sana pişmiş balık getireyim Pressy," dedi Fiskadoro, ama Pressy onları sağır olduğuna inandırmak niyetindeydi. Fiskadoro Drake'i dürtüp, "Bize iyi pişmiş üç balık getir," dedi. Drake onun ellerinden sıyrılıp dans etmeye ve şarkı söylemeye başladı, "*Çırpınan adam, çırpınan adam, çırpınan adam.*" Hipnotize olmuş gibiydi.

"Belinda'ya Drake'in yorgun olduğunu söyliycem ben," dedi Fiskadoro.

"Asla olmaz, dünyada olmaz, hiçbir zaman olmaz, boksurat," dedi Drake.

"O halde neden bize üç balık getirmiyorsun?" dedi Fiskadoro. Drake, Nancy Hidalgo'nun avlusuna gidip palmiye yapraklarının ortasındaki sivri çubuğa geçirilmiş üç balık dilendi.

Ama Pressy balıklara bakmayacaktı bile.

Fiskadoro açtı. "Aç değil misin Pressy? Başları ben yiycem. Göz yuvarlarını. Açım." Drake de, tıpkı Belinda'nın göğüslerindeykenki gibi ölü yüzüyle yemeğini yerken, payına düşeni almaktan memnundu.

Ama Pressy omuzlarının etrafında dargın bir sessizlik inşa ediyordu. En sonunda, "Balıkçıların hiçbiriyle konuşmak istemiyo-

* Iskarta. (y.h.n.)

rum. Beni teknelerine almıyorlar ve bu yüzden ben ölcem. Teknenin tekinde tepine tepine ölcem işte," dedi.

"Aç değil misin?" diye sordu Fiskadoro.

"Onlar benim ailem, ben o *Los Desechados*'a aidim," dedi Pressy. "Ama onlar n'apıyorlar, beni hiç götürmüyorlar ve artık ben ölcem; ben, Ordu'yu kurtaran balıkçı-köpekleri bulan adam!"

Mike uykudaydı; Drake ve Fiskadoro bahçede dolaşıyordu; Jimmy Hidalgo ise karısı Belinda'yla ön basamakta oturmuş, dudaklarını baldırından tutup kaldırdığı bacağında, kalçasında dolaştırıyordu.

"Pis adam," dedi Belinda.

Odada, arkalarında duran mum alevleri körfezden esen hafif meltemle titreşti. Çelik barakaları suya yakındı ve güneşi kesecek hiçbir şey yoktu, ama ne de olsa denizleri vardı ve denizin sessiz yoldaşlığı; üstelik hindistancevizleri düşüp çatıyı parçalayıverecek diye endişelenmek zorunda da değillerdi. Siluetlerini çizen kapısız girişin iki yanındaki dekorasyon amaçlı üç otomobil dönüş sinyali çılgınca göz kırpıyordu.

"Şimdi biraz yaramazlık yapma zamanı," dedi Jimmy ellerini kadının entarisinin altına kaydırırken.

"Senin bebek yapma zamanın gelmiş, pis adam. Sonra bütün yaramazlıkla uğraşcam ben ve balığa gitcen sen. Mikey de böyle çıkmıştı ortaya." Mike en küçük çocuklarıydı, iki yaşındaydı. Yine de başını Jimmy'nin omzuna koyup bacaklarını açtı onun için.

Birazcık öpüştüler ve sonra çocukların aralarında tartışarak yaklaştıklarını duydular. "İşte geliyor Bay Radar ve Bay Radar Yardımcısı," dedi Jimmy üzüntüyle.

"Anne," dedi Fiskadoro, söylemesi gereken şey her neyse, o kadar da önemli olmayabileceğine dair bir his vardı içinde. Otoriter bir tavırla kardeşini omzundan kavradı. "Drake yorgun, anne."

"Ah, Drake yüzünden rahatsız etme beni," dedi Belinda.

Jimmy Fiskadoro'yu ensesinden tutup salladı. "Kafan hâlâ içerideki makinelerle karmakarışık, değil mi Bay Radar?" İki oğlanı da kucağına oturttu, her dizine birini. "Biz bu gece uyurken ay *lo-*

*oney toons** getirecek mi bakalım?"

Fiskadoro'nun boyu Jimmy'nin dizinde otururken ayakları yere yetişip ağırlığını babasının dizlerinden alacak kadar uzamıştı. Göz kırparak ay ışığını bir açıp bir kapatan kırmızı ışıklandırmada kurumuş deniz tuzunun Jimmy'nin yanaklarında ve omuzlarında çizdiği silik halkalara baktı Fiskadoro. Körfezin bu soluk imzaları orada her daim deşifre edilmeye hazırdı. Fiskadoro midesinin büzülmesinden hiçbir zaman denize açılamayacağını biliyordu.

Babası onu serbest bırakınca içeri, radyonun yanına gitti. "Bugün ne var?" Kadranı parazitlerin arasında gezdirdi ve radyonun çengelle tutturulduğu otomobil akmülatörünü tıkırdattı iki eliyle.

"Biliyorsun, radyo hep yalan söyler," dedi Belinda. "*Cada palabra de la voz del radio es una mentira*," dedi ona hep söylediği gibi; radyodaki sesin her kelimesi yalan.

* * *

Uyandı, ay üzerine düşüyordu. Ay *loneey tooon'ları* getirmişti ona, birkaç canavar şey, birkaç hayalet, birkaç minik psikopat motorcu *rrrrrrrrr*. İniltilerini duyuyordu: "Ah, bu harika, bu harika. Jimmy, Jimmy." Bu, annesinin sesiydi. Pencerenin dışında, ayın suyun üzerinden kıyıya uzanan bir ipi vardı. Körfez gres yağı kadar siyahtı ama kumsal beyaz değildi; mavi de değildi pek; gri de değildi. Ay *looney toon*'ları getirmişti ona. Ebeveynlerinin kapı aralığında durdu ve yataklarındaki bir şeye tanık oldu, ay ışığında dört bacaklı bir canavara. Ama bu çok çılgın bir şey değildi, tanıdıktı, Jimmy ve Belinda'ydı bu. *Rrrrrrrrr* arkasındaki minik psikopat motorcular havayı evine sürüyorlardı ve babası berbat bir dikeni çıkarıyormuş gibi bir ses çıkardı. Minik motosiklet manyakları Fiskadoro'yu *rrrrrrrrr* bum bum ba! bum bum ba! ile on ikiden vurulmuşa çevirmişlerdi. Bu minik motorların bağırtısı değildi, bu pencere eşiğindeki radyoydu. Radyo Jimi Hendrix çalıyordu.

---

* Warner Bros'un ana kahramanlarının (Buggs Bunny, Duffy Duck, Marvin, Coyote, Road Runner vs.) yer aldığı çizgi film serileri; İngilizcede "deli saçması" anlamına da gelir. (ç.n.)

Gece yarısı, radyoyu daha önce hiç çalmadığı şeyleri çalarken duyunca ürperdi. "*Purpa haze, tüm BEYNİMİN içinden...*" Fiskadoro bunu Twicetown'daki ses şovlarında düzinelerce kez dinlemişti. Jimi Hendrix *Kübaradyo*'da –annesinin erkek sesiyle konuşması, balıkların bacakları üzerinde dans etmesi ne kadar olasıysa bu da o kadar olasıydı– Jimi Hendrix *Kübaradyo*'da! Klarnetiyle eşlik etmek istedi ama klarnetin k'sini bile bilmiyordu henüz. Karanlıkta çantayı gömme dolaptan çıkarıp enstrümanın parçalarını elinden geldiğince birleştirdi ve radyoya iyice yanaşıp radyodan gelen paraziti, pencereden gelen körfezin ıslığını ve diğer odadan gelen Belinda'nın "oh-oh-oh-oh"larını duyarken boğuk bir vızıltıyla çaldı klarnetini. Çok geçmeden babasının kapı aralığındaki "Aman Tanrım! Radar-kafa müzik boynuzunu üfürüyor burada. Ay *looney toon'larını* getirdi her halde" diyen sesini duydu. Fiskadoro, Hendrix'in gitarı tınladığında gölgenin yaşadığı şaşkınlığı hissetti. "Hendrix bu gece *Kübaradyo*'da," dedi babasına gururla.

Belinda gelip kocasının arkasında durdu. Ailesi endişelendiği için Fiskadoro rahatsız hissetti kendisini. Pencerenin yanı başına çömelip klarnetine dayanarak annesi ve babasıyla birlikte "Purple Haze"i dinledi.

Radyo teklemeye başladı ve Jimi Hendrix aynı şeyi söyledi tekrar tekrar: "Affet beni–affet beni–affet beni..."

"Affet *beni*," dedi radyo. "Bilin bakalım ne oldu? Bu olduğunu sandığınız o her zamanki program değil, bu kıdemsiz karargâh çavuşu, Texas Nawtha Nawlins'ten Bud Harmon ve ben ve Danny ve Rick Ames ve kendisi bir domuz eti sazanı olan kıdemsiz onbaşı George Wills, tayfunu yakaladık ve sanırım aşağı yukarı saat birde tepelerine indik, pencereden görebiliyorum onları, ve *sizi de* görebiliyorum orospu çocukları, ve *hâlâ kurşunum var.*"

Fiskadoro hatalı monte edilmiş klarnetini yere koydu. "Bu radyo şovundan hiçbir şey anlamadım," dedi. Radyoyu salladı. "Şu müziği çalın yine."

"Nawtha Nawlins mi?" dedi Belinda.

"Bilmiyorum," dedi Jimmy.

"... işte öyle," diyordu beyaz adam sesi, "ve saire," hiçbir anla-

mı olmayan şeyler. "Ve biz onlardan altı kişi öldürdük ve onlar bizden üç kişi öldürdü, sonra ben bu radyo istasyonunu ele geçirdim ve *Hendrix'e bayılıyorum*. Öyleyse istek şarkılarınız için arayın, ama bu telefonun üzerinde numarası yazmıyor, o halde siktir olun. Otuz altı yaşındayım ve inanıyorum ki tüm gece *rock'*acağım. Babam karargâh çavuşuydu ve beni de öyle yaptı ve Hendrix'e *bayılırdı* ve *onun* babası da Hendrix'e bayılırdı ve ben de *bayılıyorum* Hendrix'e. Kimse bana Küba'da öleceğimi söylememişti daha önce, ama hiç sikimde değil, öleceksem öleyim. Çünkü bir kez diğer çocuklar bunu yediyse, bilirsin sen sona kalansındır, kimin umrunda. Tek istediğim eve dönmek. Ama yolu yok eve dönmenin. Bu radyo istasyonu benim ve hâlâ kurşunum var. Lanet olası kurşunlara sahibim ben; iki gerçek parlak paslanmaz çelik otuzluk kurşun şarjörü ve Hendrix'e bayılıyorum ve *ölene kadar rock'acağım!* Küba'yı sikeyim!"

"*Que pasa*?"* dedi Belinda.

"Eeee, Kübalılarla dövüşüyor anlaşılan," dedi Jimmy. "Anlaşılan *Kübaradyo*'yu çalmış bu gece. Bilmiyorum."

Belinda, Jimmmy ve Fiskadoro adam iki Hendrix şarkısı daha çalarken sonuna kadar dinlediler müziği: Fiskadoro'nun önceden bildiği "Red House", adamın ölmeden önce çalacağı son parça olacağını söylediği "The Star-Spangled Banner" ve Fiskadoro'nun ses şovlardaki başka kayıtlardan bildiği ama Jimi Hendrix'ten hiç dinlemediği bir şarkı. Ve adam Belinda, Jimmy ve Fiskadoro'dan çoktan unuttukları adını hatırlamalarını istedi ve bir de Küba'ya saldıran adam olarak anmalarını.

Bundan sonra, *Kübaradyo* yayını kesildi.

Jimmy hiçbir şey söylemedi, yalnızca dişlerinin arasından içine çekti havayı. Fiskadoro, "N'oluyor, anne? Neden gecenin bu saatinde radyo çalıyor?" diye sordu.

"Ah, radyo yüzünden benim canımı sıkma," dedi Belinda. "Biliyorsun, radyo koca bir yalan. *Cada palabra de laz voz del radio es una mentira.*"

---

* Ne olmuş? (ç.n.)

II

Şekerkamışı, biçildikten sonra kendi anızlarından sürgün verir. Bay Cheung'ın yeni bir hasat istediğinde tohum ekmesine gerek yoktu, yine de iki yılda bir, bir çift yeni sıra ekler ve her seferinde de tohumları ekmeye yardım etmeleri için yöre çocuklarından birkaçını çağırırdı.

Fiskadoro altı aydır öğrencisi olduğundan Bay Cheung çocuğun yetenekli olmadığı gerçeğiyle yüzleşmeye hazırdı. Müziğe karşı bir yatkınlığı vardı, ancak müziğin klarnetten radyodan çıktığı gibi çıkmasını bekliyordu: Aç, kapat. Orkestra Müdürü ona sözcükleri okumayı öğretmeye de çalışmıştı, ama cümleleri güçlükle telaffuz etmenin ötesinde hiçbir şey kapamamıştı Fiskadoro. Buna da sabırla devam ediyordu Bay Cheung. Bilinmez. Belki de çocuğun için-

de, günün birinde elektrik için gerekli bağlantıyı kuracak olan iki kablo her geçen gün biraz daha yaklaşıyordu birbirine. Burada yapacak çok fazla bir şey de yoktu zaten.

* * *

Fiskadoro öğretmeniyle vakit geçirirken ya da adanın bir tarafından diğerine dolaşırken, annesi Belinda Ordu'da kalıp zamanını gelip geçen herkesle konuşarak harcardı, Lizabeth Sanchez gibi aklından çok geçirmediği insanlarla bile.

Lizabeth Sanchez'e kocasının teknesi kaybolmadan önce Lizzie derlerdi, ama bu olaydan sonra Lizabeth olarak anılmaya başlanmıştı. Önceleri sessiz ve utangaçtı, ama şimdi çok yüksek sesle gülüyordu, kilo almıştı ve sert adamlarla birlikte olduğu biliniyordu. Neredeyse her sabah uğrardı Belinda'nın evine. Belinda'yı yoruyordu bu.

Lizabeth yuvarlak yüzüne ve mahmur görünüşüne rağmen asabi bir tipti. Belinda'nın en etkileyici mobilyası olan kırmalı Fort Fairmont koltuğuna oturup, kalın ayak bileklerini kâh birbirinin üstüne atıp kâh çözerek bir sağa bir sola sallanırdı. Bu sabah, ateşte kurutulmuş yer fıstıklarını birer birer ağzına atıyor, ıslak kabukları eline tükürüp pencereden dışarı fırlatıyordu. "Hoş bir evin var."

"Ah! Bu ev koca bir çöplük," dedi Belinda nazikçe.

"Hayır Belinda, bu süslemeler ve bütün bunlar. Çok hoş bir evin var."

"Biraz çabayla hoş bir ev olabilir," dedi Belinda. "Ama bugün, şu anda koca bir çöplük. Savaş alanı gibi."

"*Donde* Fiskadoro?* Ayak işlerine mi gönderdin onu?"

Belinda ansızın sıçrayıp kapıya gitti. "Drake?" diye seslendi boncuklu perdeyi aralayarak. "Mikey'ye dikkat et, yanından ayrılmasın." Yerine oturduğunda Lizabeth'in sorusu aklından çıkmıştı.

Oysa Lizabeth yanlızca soruyu değil yanıtı da anımsıyordu. "Umarım Fiskadoro'nun bütün şu Aşağı Florida Adaları'nda takılıp

* Fiskadoro nerede? (ç.n.)

durduğunu biliyorsundur," dedi Belinda'ya. "Şu zenci borozanına başladığından beri kokarca suyuyla süslenip püslenip olduğundan başka, ünlü biri olmak istiyor sanki."

"Bana göre hava hoş," dedi Belinda. "O büyük bir orkestrada."

"Bana kalırsa o Batı Sahili'nde orkestra falan yok Belinda. Fazla üfürüyor" dedi Lizabeth.

"Fazla mı üfürüyor?"

"Demek istediğim Fiskadoro çok üfürüyor. Demek istediğim sana koca bir *vente* veriyor." Lizabeth ev sahibesine, ellerini dalgalandırarak, şişko yanaklarından hava üfleyerek ve yer fıstıklarını yanlışlıkla yere dökerek fırtına taklidi yaptı.

"Fiskadoro bir orkestrada. Elektrik jeneratörlü koca bir bandoda."

"Gece yarısı mı? Gecenin bir yarısı mı Belinda? Gecenin bir yarısında elektrik jeneratörlü büyük bir bandoda mı yani?"

"Miami Senfoni Orkestrası," diye üsteledi Belinda kaygılı bir sesle.

Lizabeth dilini çıkarıp ucundaki fıstık kabuğunu aldı. Kocasının ölümünden beri gözlerini çevreleyen damarlar giderek daha bir belirgin olmuştu.

Belinda, Lizabeth'in sinirinin ha bire yer fıstığı yemesine ve şişmanlamasına neden olduğunu anladı. Kadının akşam yemeğinden önce de atıştırmak için uğrayacağını biliyordu. Lizabeth'in kocası sırra kadem basalı aylar olmuştu, ama onlar yine güneşin son demleri kumsal boyunca mor ışın demetleri yayarken hıçkıra hıçkıra ağlayarak bitireceklerdi günü.

"Batı Sahili'nin orda büyük bir sorun yaşanacak," dedi Lizabeth.

"Öyle mi?" dedi Belinda.

"Orda zaten sorun var. Şu bataklık çocuklarından biri Marathon kumsalındaymış."

"Öyle mi? Niye ordaymış?"

"Çünkü boğulduğu için ordaymış. Çünkü şişip şişip köpekbalığı kadar kocaman olmuşmuş."

Radyonun üzerindeki sayıları görmek için gözlerini kısarak

pencere pervazına dayanan Belinda yavaşça çevirmeye başladı kadranı. Ama henüz yayın yoktu.

"Ertesi güne kadar ona yakından bakmamışlar. Onların hepsi orada bir köpekbalığı var sanmışlar."

Belinda Drake ve Mike'ı kontrol etmek için başını pencereden uzattı. Ellerini kaygısız bir tavırla dizlerine koyup gülümsedi. "Hatırlıyor musun?" diye sordu Lizabeth'e, "bütün o ayıbalıklarının geldiği zamanı? Okyanus'un orda?"

Bir an için sinirli bir ifade yerleşti Lizabeth'in yüzüne. Sonra yüzünü edebin dalgalanmayan perdesine döndürdü. "Beni çileden çıkarıyorsun," dedi.

"Tepeni bu kadar attıran ne?"

"Ben sana önemli bir şey söyleyecekken radyoyu kurcalayıp duran ve ayıbalıklarından bahseden sensin, kim olacak?"

Hava bir garipti bugün ve Belinda'nın oturma odasında otomobil koltuklarında oturdukları yerden gökyüzü mutfak penceresine abanan düz ve ağır bir şey gibi görünüyordu. Bu daha da bunalttı Belinda'yı. "Ayıbalıklarını hatırladım çünkü sen köpekbalığı dediydin."

"Köpekbalığı filan demedim. Köpekbalığı gibi *görünüyordu* dedim."

"Ah."

"Ölü bir çocuk dedim."

"Evet, bunu biliyorum Lizabeth. Ölü bir çocuk, lanet olası suratıma bunu söylediğini kesinlikle hatırlıyorum."

"*Şimdi* kimin tepesi atıyor?"

"Kimin mi, benim," dedi Belinda ona.

"Bu çocuk," dedi Lizabeth, "şu bataklıkların oradaki simsiyahlardan biri. Johnny'yi," kasıklarını işaret etti, "Johnny'yi, hep yaptıkları gibi, yarmışlar."

Belinda'nın ölü babası ve ölü annesi, onun kanından olan bütün ölüler ve onların hayvanları biraz daha yaklaştılar odada. "Olur şey değil," dedi. Tüm bedeniyle sarsılmıştı.

Lizabeth her zamankinden erken ayrıldı, çünkü kocasının eski teknesinden bir adam onu ziyarete gelecekti. Belinda mutfak penceresinin önünde durduğunda kendisini pencerenin çerçevesinde kapana kısılmış halde gördü, iki yanındaki pencereleri işgal eden, bir zamanlar olduğu genç kız ve ileride olacağı kocakarıyla birlikte. Bu etrafı çevrili arazide dilediği zaman yürüyüp birkaç sene öncesinin Belinda'sını kıçlarını toprak patikaların gölgelerinden aşağı akide şekeri gibi taşıyan, yüzleri küçük dolunaylar kadar anlamsız, gözkapakları beyazlatılmış, kirpikleri Kiwi ayakkabı cilasıyla koyulaştırılmış, mağrur, bekâr kızlar arasında görebilirdi; ve görebilirdi çaresiz balıkçı karılarının kuyu başı toplantılarındaki geleceğin güneşten kararmış, koca kıçlı Belinda'sını, hiçbir önemi olmayan şeyler üzerine konuşarak çıkık kalçalarına su testilerini oturturken, biraz daha konuşmak için testileri yere bırakırken, hareket ettikçe kollarının altındaki gevşek, sarkık dokular sallanırken, testileri kaldırırken ve onları biraz daha taşırken ve konuşurken, konuşurken, konuşurken.

Belinda otuz üç yaşındaydı. Üç çocuk büyütmüş, körfezde bir ağabey yitirmişti, ama yine de gençliğe özgü alçakgönüllülükle bir bakire gibi göğüslerini örtüyordu.

Balıkları dilimledi, akaçtan aşağı aktı kan. Akaç, çelik barakanın altına boşalıyordu. Çocuklar oradaki pisliğe düzenli aralıklarla toprak atıyorlardı. Belinda'nın hayatı kocasının ve çocuklarının getirdiği balıkları temizlemekten ve odun fırınında balık pişirmekten ve balık yemekten ve balık temizlemekten ve balık pişirmekten ibaretti. Çoğu insan sıcak aylar boyunca ateşi dışarıda yakardı ama Belinda eski usullere sadıktı. Fırını mutfakta tutardı, kül rengi kömürleri karıştırır, içine günde iki kez servi kökü atardı parça parça. Arada sırada da küçük Mike'ı besler, yahut cezalandırırdı.

Kalan zamanını genellikle çürümüş ön verandada geçirirdi, yere çömelerek, ön alt dişleriyle hindistancevizinin esmer kabuğunu soyarak, kabuktan fildişi rengi eti kazıyarak ve denizin her zaman yapar gibi göründüğü şeyi yapmasını izleyerek, yani sayısız parmağı-

nı karada tekrar tekrar bükmesini ve karanın küçük bir kısmını içine almasını. Ve erkekler oradaydılar, balık için denizi tarayan. Ve deniz erkeklerin bir kısmını kendine saklardı.

Fiskadoro'yu önceki gün öğle vaktinden beri görmemişti. Eve döndüğünde kahvaltı vaktiydi. Belinda onu fark edene kadar önünde, odanın ortasında dikiliyordu. "Nereden geliyorsun? Şu yalancı suratla kendini buralara getirip annenin sana kahvaltı pişirmesini mi bekliyorsun?"

"Sana balık getirdim."

"Ben hiç balık görmüyorum."

"Dışarıda."

"O halde neden onları getirmiyorsun? Bir gün kafanı da bırakacaksın bir yerde."

"Çok susadım," dedi Fiskadoro. "Boğazımda kum tadı var, lütfen."

Belinda onu masaya oturttu. Testiyi alıp bir kabuk içinde birkaç yudum ölçtü çocuk için. "Yanlış yerdesin."

Küçük kulübenin içi sıcak ve buharlıydı, çünkü fırın her daim yanıyordu. Fiskadoro suyu dudaklarına değdirdi, niyeti yavaş yavaş içmekti, ama sonra dikiverdi tamamını çaresizlik ve zevk karmasında. Ağzında kalan tadın zevkine varırken onun için her zaman anne ve ev demek olmuş, ama artık başka bir şeye işaret eden kokuların farkına vardı, başka bir şeyin, bir yoksunluk ve güçsüzlüğün, hafif bir utanç duygusunun; terin ve ateşin dumanının her şeye sinen kokusu, çürük meyve ve bebek kusmuğunun leş kokusu. Kendi ellerindeki tiksindirici balık kokusu.

Üstelik, annesinin kendi hayatına sokmayı ve hayatında tutmayı tercih ettiği şeyler de artık anlamsız geliyordu çocuğa; zoraki ve aptalca. Etrafında, evlerini süsleyen, önceki yüzyıla ait onlarca otomobil teçhizatı vardı; durmaksızın parlayıp sönen dörtlü flaşörler, hafif, kesintisiz bir parazit sesi yayan bir radyo, pencere eşiğinde duran ve pencereyi açık tutmaya yarayan otomobil akümülatörüne kablolarla asılmış şu şeyler. Belinda direksiyonlara çok düşkündü

ve bir zamandır Fiskadoro'nun üstüne üstüne gelen lekeli duvarlara birçok direksiyon asılıydı çivilerle.

"Lizabeth'in bana ölü bir çocuk hakkında anlattıklarını duymak ister misin?"

"Şişko kız," dedi Fiskadoro. "Hem de bodur."

"Bir bataklık çocuğu boğulup şişmiş Marathon'un orada."

"Biliyorum. Bir balina kadar şişmiş." Fiskadoro mutfakta dans etmeye başladı, gözlerini başında fıldır fıldır dönmeye bırakarak. "İnsanlar kumsala gelip giderler, 'Selam, merhaba millet, şu Lizabeth orada mı? Uyan, Lizabeth!' *Kübaradyo!*" Dans etti, ama annesinin, gözlerinin altındaki koca halkaları gördüğünü biliyordu.

Belinda kirli, beyaz entarisinin içinde alık bir yüzle fırının çevresinde aylak aylak dolaştı. Fiskadoro bir portakalı emerken kadının, dışarıda bıraktığı balıkları alışını ve sanki onlar şehit olan yüreğiymiş gibi, her birini usanmışlıkla fırlatarak temizlemek üzere lavoboya gidişini izledi. Sundurmada bir süre oturup avluda oynayan kardeşlerini seyretti, meltemin evin dışındaki helaya kum çarpmasını ve gün boyunca rüzgârla etraflarına kusursuz daireler çizen sazımsı ot kümelerinin kumun üzerinde ince yapraklarıyla feryat etmesini dinledi, sonra da hoşça kal bile demeden derse gitti.

Bay Cheung her zaman öğrencisinin varlığını o kendisine gerçek bir kapıyı çalmanın az bulunur zevkini tattırmadan önce fark ederdi. Bugün de, âdet olduğu üzere saçları denizden henüz çıkmış gibi geriye yatık, Asyalı yüzünde hoş bir mizacın izleri de yok denemeyecek bir hürmet maskesi, yalnızca gözleriyle buyur edip vakur bir sessizlikle yol gösterdi çocuğa. En sıcak aylarda hep yaptığı gibi, baldırlarına kadar çektiği ince, mavi frak çorapları ve ayağındaki ışıltılı, neredeyse yanar döner rugan frak ayakkabılarıyla yeni, çok kaliteli bir şort ve beyaz, dar, kalın askılı bir fanila giymişti. Zarif bir adamdı, sanki ona çok değer veriyormuş gibi önünde taşıdığı, aşağı yukarı kivi rengi ve dokusundaki büyük, kırışmış göbeği sayılmazsa.

"Derse sabah gelmen gerekiyordu," dedi.

Fiskadoro şaşakalmış ve utanmıştı. Zaman ve uzamın hangi acayip tertibiyle öğleden sonra gelmişti buraya?

"Neyse, boşum zaten," dedi Bay Cheung. Yegâne öğrencisini, Marathon'un güneyindeki klarneti olan yegâne diğer kişiyi içeri almak için kibarca geri çekildi.

Evin sokağa bakan, müzik uğraşısı için ayırdığı odası yalnızca siyah bir düz piyano, bir sedir, kalın tahtadan uzun bir kilise sırası ve ahşap bir sallanan sandalyenin ayaklarına yapıştırılıp büyükannenin hizmetine sunulmuş –muhteşem bir Thunderbird marka otomobilden sökülen– kırmızı bir çanak koltukla döşenmişti.

Bay Cheung kilise sırasına oturdu, sırtı dik, bacakları çarpık, elleri göbeği yüzünden iyice iki yana açılmış dizlerinin üzerinde. Himayesi altındaki çocuğa yanına oturmasını işaret etti başıyla. Aralarında, kilise sırasının donuk tahtasında müzik kitapları, katlanmış müzik sehpası ve kahverengi kadife şeritlerle kaplanmış, her parçayı yerleştirmek için ayrı bir yuvası olan gerçek bir klarnet çantasında kendi klarneti vardı.

Fiskadoro, öğretmeninin huzurunda, ne sıcak kumsalda, ne bitkisel hayattaki Twicetown'da, ne de düş gören Ordu'da olduğu zamanlarda farkına vardığı bir disiplin ve sabır buldu içinde. Akşamın serin rutubeti hâlâ nefesini tutuyordu bu odada. Batı tarafındaki pencereler katranlı kâğıtla kaplanmıştı, doğu tarafındakilerdeyse ara sıra esen meltemle sallanan atatürk çiçeğinin gölgesi düşen ve üzerine radyoaktiviteye karşı küçük elmas kesimli tılsımlar dikilmiş beyaz çarşaf vardı. Bay A. T. Cheung'ın sokağa bakan salonunda ancak görmeye yetecek kadar ışık vardı. Öğretmeni müzik sehpasını önlerine koydu ve üzerine *Sydney Bechet'ın Klarnet Metodu*'nu açtı. Ve yalnızca, her zaman dediği gibi –genellikle dersten önceki sessizliği bozduğu ilk sözcüklerdi bunlar, bir selam, tasdik ve bir formül– biraz utangaçça, "Bir Numaralı Kitap," diyerek odaya huzur ve zarafet üfledi sanki.

Klarnetlerinin parçalarını birleştirdiler ve Bay Cheung kitaptan bir sayfa seçti. Sessizlik içinde alıştırmayı incelerken ağızlarında klarnetin dilini ıslatıyorlardı. Çalmaya başladılar.

Bu dağınık biçimde döşenmiş odada melodi kuvvetle yankılan-

dı, bu sayede Fiskadoro'nun yaptığı küçük parmak hataları bile belli bir ahenk kazanmıştı. Bay Cheung sayfanın yarısında çalınayı bıraktı, eğitmen dinleyip, başını düşünceli bir tavırla havaya dikerken öğrencisine devam etmesini işaret etti. Sonra Fiskadoro'yu durdurdu, klarnetinin dilini istedi ve zımpara kâğıdını cılız bambuya nazikçe sürttü. Yeterince yumuşadığına ikna olunca dili geri verdi. Alıştırmalarına döndüler.

Her ne kadar Fiskadoro artık onları melodiler olarak görebilse de, *Sydney Bechet'ın Klarnet Metodu*'ndaki düet alıştırmaları tam olarak şarkı değildi; Bay Cheung ve o, alıştırmaları çaldıklarında hiçbir şey kımıldamıyordu içinde. Daha ilkinin yarısına ancak gelmişken Fiskadoro, Bay Cheung'ın bugün düşünmeksizin kaç tane alıştırma yapmakta ısrar edeceğini merak etmeye başlamıştı bile, şimdiden sabırsızlanıyordu onları bitirip sonraki safhalara, ona göre asıl dersi oluşturan doğaç ve şarkı değiştirme zamanına geçmek için; fakat gelecekte Miami Senfoni Orkestrası'nda bir klarnetçi olmak için eğitiminin gereklerini yerine getirerek *Sydney Bechet* alıştırmalarını çalmak zorundaydı. Şimdi öğretmeniyle birlikte çalıyordu. Dışarıda akşamüstü alevlenir, durgun hava pişmeye başlar; üst dudağından ve alnından ter damlarken Bay Cheung'ın kendi klarnetiyle içinden çekip çıkardığı tereyağ tonunu ruhundan, yahut erkekliğinden, yahut kalın bağırsağından –her neredeyse oradan– çekip çıkarmaya çabalıyordu.

Bugün de, Bay Cheung'ın büyükannesinin, sık sık yaptığı gibi, mutfaktan ıstırap içinde, palmiye ağacının kaynayan göbeklerinin, çeşit çeşit baharatın rutubetli buğusunu beraberinde getirerek güçlükle ön odaya geçtiği ve Fiskadoro'nun tahmin ettiği kadarıyla, büsbütün sağır olmasaydı şayet, klarnetleri dinlemek niyetiyle cilt bezinden yapılma kırmızı sallanan sandalyesine yerleştiği günlerden biriydi. Bedenini sandalyenin çanak koltuğuna doğru yavaş ve vakur bir tavırla indirdi, ama nihayetinde, her zamanki gibi, kendini yerçekimine bıraktı ve bir kolu bu düşüşü yumuşatmanın acınası çabasıyla altında gerilmiş vaziyette, sandalyeyle arasında kalan son on beş santimi düşerek aştı.

Bay Cheung, büyükannesine olan saygısından, o, her zamanki

koltuğunda rahat etmeye çalışırken –tabii bu ne kadar mümkünse– sessiz olmaları gerektiğini işaret etti. Sonra Bay Cheung ve Fiskadoro parçalarına, *Sydney Bechet*'ın iki kişilik parçasına baştan başladılar.

Fiskadoro'nun büyükanneye karşı hiçbir garezi yoktu, orada oturduğu süre boyunca, her defasında, uzun, ince bir puroyu tersten içmesi dışında; yanık ucu ağzının içinde, tükürük diğer, içmesi gereken ucu karartarak sızarken. Belki de eski günlerde sigara böyle içiliyordu, ama yine de kadının ateşi diline bu kadar yakın tuttuğunu görmek Fiskadoro'yu hasta ediyordu; düşünüp durduğu sırlarından çökmüş, köseleye dönmüş, yaşlı Çin maymunu suratını görmek, sarkık çenesi, *Sydney Bechet* alıştırmaları arasındaki sessizliklerde duyulabilen dumanlı nefesi ve kör mü, ölü mü, yoksa duygusuzca yanıyor mu anlayamadığı öylesine donuk gözleri. Bay Cheung zaman zaman kadına Çince veya her neceyse yumuşak ve kısa bir şeyler söyler ve Fiskadoro kadının viran beyninin bu sözcüklerden ne çıkardığını merak ederdi.

Dinleyicileri her zaman büyükanneden ibaret olmuyordu. Bazen çocuklar geliyordu onları dinlemeye, ama asla aynıları ikinci kez gelmiyormuş gibi geliyordu Fiskadoro'ya. Başını nota sayfasından kaldırır ve mutfak kapısının yanında dikilenleri görürdü, siyah gözlü, uzun, düz, siyah saçlı, Fiskadoro'ya sanki ondan bildik bir şey yapmasını bekliyormuş gibi bakan iki ya da üç çok küçük çocuk. Bu çocukların erkek mi kız mı olduklarını anlamanın yolu yoktu, çünkü hepsi dizlerine gelen kirli, beyaz entariler giyiyordu: Miami Senfoni Orkestrası Müdürü'ne yaraşan bir itibar işareti, çocukları giydirmek.

Ama bugün hiç çocuk yoktu, onlar çalarken sandalyesinde yavaş yavaş sallanan büyükanne vardı yalnızca. Siyah purosunu bitirip ıslak koçanı ağzından çıkarıp, her şeyi daha olduğu anda unutuyormuş gibi elinde dalgın dalgın tutmaya ancak zamanı olmuştu Bay Cheung klarnet dersini bitirdiğinde.

Fiskadoro için zaman yeterince uzamıştı. Alt dudağı bambu dilin titreşimlerinden yanıyordu ve bir sürü hata yaptığının farkındaydı.

"Yorgunsun," dedi Bay Cheung. "Alnında duman izi var." Klarnetin beyaz plastik ağızlığını tutturan mengeneyi gevşetip çıkardığı dili pencereleri örten katranlı kâğıttaki yırtıktan sızan bir ışık hüzmesine tuttu. Başını aydınlığa doğru çevirip bir gözünü kısarak dayanıksız bambuda taraz ya da çatlak olup olmadığına baktı. "Dün gece ateş yakılan yere indin." Fiskadoro bu gerçeği inkâr edemeden, bir açıklama uyduramadan, yahut riyakâr bir özür dileyemeden önce öğretmeni ekledi: "Bütün genç adamlar gibi. Ama bu seni yoruyor. Derslerden önce dinlenmen gerek Bay Fiskadoro, çünkü ruh ve rehberliği, yorgun olduğunda uykuya ilk dalanlardır."

Fiskadoro nasıl yanıt vereceğini bilemeyerek bir o yana bir bu yana salladı başını.

"Ama komutanın," –Bay Cheung yarım klarnetle çocuğun kasıklarını işaret etti– "bütün gece uyanık." Öğretmen aniden, yüksek sesle güldü ve sonra çarçabuk yüzü şu eski maske halini aldı yine. "Bütün gece uyanık, çarpışma ve savaşları planlamakla meşgul."

Fiskadoro'nun söyleyecek bir şeyi yoktu. Gözlerini yerden ayıramayıp kilise sırasında yanında duran nota dosyasının üzerindeki şekle baktı. Hepsi müzik sehpalarının ardına oturmuş iki düzine kadar müzisyenin kabataslak bir temsiliydi. Nota dosyası Maryland, Silver Spring'den Teaman Müzik Şirketi'nindi ve Teaman Müzik Şirketi'ndeki müzisyenler böyle görünüyor olmalıydı; şu hayal etmesi zor zamanlarda giydikleri eski, çok kullanışsız takımları içinde, Bay Cheung'ın saçları gibi geriye taranmış ama daha kısa kesilmiş saçlarıyla şık, körpe beyefendiler. Onlara dair her şey ince ve hassas görünümlüydü; gerçekdışı elleri, ifadesiz yüzleri, kibar duruşları ve hatta çok sayıdaki enstrümanlarının oluşturduğu açılar. Göbeklerinin olmayışı ve kıyafetleri dışında Bay Cheung'dan çok da farklı değillerdi –ki bu hiç şaşırtıcı değildi çünkü Bay Cheung, ona geçen yüzyıldan miras kalanları esas alan bir uygarlık anlayışıyla ve onun bir parçası sayılmak için elinden gelenin en iyisini yapardı, ama Teaman Müzik Şirketi'ndeki adamlar düşüncenin en şişirilmiş haliyle, hatta en abartılı müsamahanın ışığında bile Miami Senfoni Orkestrası'ndaki başka hiç kimseye benzemiyorlardı.

Fiskadoro'nun öğretmeni fildişi beyazı ağızlıklı siyah klarnetiyle yalnızca bir ses değil, bütün bir kişilik –kinaye, histeri, yadsıma, kahkaha, hıçkırık– koyuyordu ortaya ve Miami Senfoni Orkestrası müzisyenlerince Ruh'u olan bir müzisyen, aralarında bir sanatçı, belki de gelmiş geçmiş bütün klarnetçilerin en büyüğü olarak görülüyordu. Ama Fiskadoro, tüm gençliği ve ateşiyle, kendisine Hendrix Is diyen adama hayranlık duyuyordu en çok, orkestranın kıymetli elektronik teçhizatını çekip çeviren kaypak, tamamen beyaz kanlı Ses Adam'a. Hendrix Is, etraflarını aydınlatan jeneratör ve akümülatörün sahibiydi ve yaşam kaynağını –buna *öz suyu* diyordu ve bu birçok alanda kullandığı bir terimdi– hoparlör yükselteçlerine basardı İsrailli şarkıcı kız için. Bay Cheung ve Fiskadoro orkestranın merkezine girdiğinde leopar derisi içinde, göz kırpan otomotiv ışıkları arasında sahnede parıldayan Küçük Sudan, dumanlı ve seksi, yırtmacı bacaklarının başladığı yere kadar uzanan suni deri elbisesi, inancının prensipleriyle uyum içinde örülü saçlarıyla şu şarkıyı söylüyordu.

Bas ve ritim gitaristlerin –birbirilerinden başka kimseyle konuşmayan, kendi aralarında da yalnızca, şimdi olduğu gibi, parçaları çalarken konuşan, alçak sesleri Miami Senfoni Orkestrası'nın müzik adına verdikleri çabanın cereyanı altındaki harabeleri andıran, rasta saçlı İsrailli adamların– elektrikli teçhizatla kuvvetlendirilmiş geri vokalleri eşliğinde:

Cani–cani–cani–
Biliyorsun başka kimse yapamayacak...

Kendilerini kaptırdıkları bu gayretli çalışma Müzik Yönetmeni William Park-Smith, Orkestra Müdürü'nü ve öğrencisini görüp de koca değneğini yere vurunca kesiliverdi. Bu görece sessizlikte Hendrix Is'in benzinle çalışan jeneratörünün merkezin dışında, önceden uçak hangarı olan yerde tıngırdadığı duyuluyordu.

Hendrix Is ortama şeytansı bir hava veren sahne ışıklarını kapatıp tepedeki projektörleri açtı. Düğmelerin ve örümceksi kabloların bulunduğu kutuyu geniş kucağında tutuyordu; aydınlık ve karanlı-

ğın mağrur efendisiydi o.

Orkestranın bütün üyeleri oradaydı. On sekiz kişilik bir gruptu bu, ama yalnızca maraka ya da tamborin gibi basit vurmalı aletler çalan bazıları "politik" atamalarla buradaydılar. Şimdi konsantrasyon halinden çıkıp sıcağın verdiği sersemlikle gevşiyorlardı. Müzik Yönetmeni, Bay Cheung'ı karşılamak için acele ederken odadaki diğer herkesi bir burun kırıştırma hareketiyle kibarca reddedip, özür dilercesine, sıkıntılı bir tavırla "Blues yapmalıyız. Blues yapmalıyız, bir de Vudu yapmalıyız," dedi.

Park-Smith, saçlarını kirli sarıya boyayan ve kendisine Avustralyalı diyen ufak tefek, siyah bir adamdı. Üzerinde, onu büyük olasılıkla çok terleten yeni görünümlü, pilotların giydiği türden bir uçuş kıyafeti vardı ve pırıldayan, siyah asker botları giymişti. Küçük Sudan, ritim gitaristin enstrümanını çalarkenki el hareketlerini taklit ederek iki gitarist eşliğinde şarkıyı tekrar söylerken Park-Smith iyi niyetini ispat etmesi, önerisinin daha hoşa gitmesi için adımlarını birbirinin önüne çapraz atarak yaşlıların gençleri eğlendirmek için yaptıklarına benzeyen, neşeli mizacına uygun beceriksiz dansına başladı.

Seni seviyorum, seni seviyorum,
Seni seviyorum yüz dolarlık para cezası...

Fiskadoro klarnetini Samsonite denen çantanın içinde yanında taşıyordu, ama onu yakın zamanda çalmak gibi bir beklentisi yoktu. Yanında getirebilsin diye Bay Cheung yerleştirmişti parçaları çantaya, sık sık yaptığı gibi yalnızca çocuğa bir tat, yaşama dair bir kavrayış verebilmek için.

Fiskadoro, Müzik Yönetmeni ve Müdür'ün sessiz konuşmalarının birbirinden anlamsız, hiçbir şey halletmeksizin sadece zaman kaybı olduğundan emindi. Sersemletici sıcağı soludu, istediği tek şey uyuyacak bir yerdi. Bu oyunu biliyordu. Her biri ötekine kendisinin işe yaramaz olmadığını ispatlamak istiyordu.

"Bir cinayet olduğunu duydum," dedi Müzik Yönetmeni Park-Smith. Sıkıntılı bir sessizlik çöktü etraflarına.

Küçük Sudan artık şarkı söylemiyordu. Müzisyenlerden biri bas gitarıyla eski bir İsrail ilahisinin, "Babilon Nehirlerinin Başında"nın notalarını çıkarmaya başladı ağır ağır. Müzik Yönetmeni avuçlarını açıp kaldırarak söylenmemiş bir şeylerin ispatı için odanın halini gösterdi.

"Sen... senin yüzün," dedi Fiskadoro, "sen... *gorile* benziyorsun."

"O senin büyüğün," diye uyardı onu Bay Cheung, "ve de üstün. O bizim Müzik Yönetmenimiz."

"Sen orada mıydın?" dedi Park–Smith. "Onlar arkadaşların mı? Kendilerini kontrol edemeyen insanlar. Hırsızlık... cinayet..."

Fiskadoro yüzünü çevirdi, etrafındakilerin görüntüleri gözlerinin önünden kaydı –Küçük Sudan, İsrailli gitaristler, kastanyet çalan hep mutlu, şişman ve zengin Bayan Kastanyette, sarıklı ciddi çellist David King Rat, lekeler içindeki diğer hepsi– ve yavaş yavaş yürüyerek oradan çıkmaya çalıştı, ama içinden bir ses ona muhtemelen koştuğunu söylüyordu, ve gururunu arkada bıraktığını.

"Gençler durumu anlamıyorlar artık," diye Park-Smith'e açıklama yapmaya çalışıyordu Bay Cheung.

"Gazyağının nereden geldiğini bilir misin?" Park-Smith Fiskadoro'nun arkasından bağırdı. "Zehir bu! Hızlı yaşa! Ha? Genç öl! Ha?"

Fiskadoro kapı eşiğinden adım atıp, güneşsiz gökyüzü örtüsünün altında uzanan eski havaalanının boğucu, sıcağı parlak metal gibi yayan, beyaz ve göz alıcı ışığının saldırısına uğradı. Park-Smith'in vaazı sürüyordu: "Şu ateşleri yaktığınızda kendi ölümünüzü soluyorsunuz!"

Fiskadoro döndü ve bir yanıt bulmaya çabaladı. O ve arkadaşları gazyağını sadece görebilmek için yakıyorlardı. Zararsızdı.

Gün ışığının parıltısına görmeksizin gülümseyen Bayan Kastanyette kapıyı çocuğun suratına kapamak için gelmişti. Arkalarda bir yerde Küçük Sudan şarkı söylüyordu, hoparlör tertibatının yardımı olmadan ama yine de gayet duyulabilir bir sesle: "*O eski kural artık kural değil...*"

"Sessizlik!" diye bağırdı Bay Park-Smith. "Zehir hâlâ zehir! Yüz yıllık zehir!"

"*O eski kural artık kural değil.*" Küçük Sudan sanki daha önce eski kuşaktan ona bağıran hiç kimse olmamış gibi söyledi şarkıyı:

O zehir artık zehir değil
Ben kırpışan dehşet
Ben kırpışan jeneratör ışığı
Ben kırpışan gazyağı ışığı
O eski kural artık kural değil
O zehir artık zehir değil

* * *

Fiskadoro, daha kestirme olduğu için, Ordu'ya kumsaldan değil, tozlu yoldan döndü. Teri boynunu kaşındırdı, sivrisinekler bulut gibi gözlerine ve kulaklarına üşüştü, nemli tabanlarına yapışan tozu duyumsadı.

Önünde dilenciler yürüyordu çöken alacakaranlığa doğru, kolları olmayan insanlar, insafsız akrabalarının peşinden giden kuş beyinliler çetesi, aklından zoru olan insanlar, körler ve sağırlar, genlerin ne denli dehşet verici tablolar çizebileceğini kimsecikler görmek zorunda kalmasın diye yüzlerini kokuşmuş çuval bezleriyle, yahut ağarmış müslinle örtmesi gereken yaratıklar. Yalnızca bacaksız olanlara, hareket edemeyenlere tahammül ediliyordu şehirde, diğer hepsi kırsal bölgede yaşamak zorundaydı. Kendisini onlardan biri gibi hissediyordu Fiskadoro, beli bükülmüş ve görünmez bir sakatlık tarafından tali yollardan yürümeye zorlanıyormuş gibi.

Fiskadoro ansızın tökezledi yolda. Gidip bir ağacın altına uzandı ve uyudu.

Etrafı çevrili bölgeye döndüğünde tekneler gelmişti. Ağlar boşaltılmıştı. Tüccarlar gitmişti. Erkekler içki içiyordu.

Los Desechados'un tayfasıyla birlikte Kaptan Leon'un evinin

arkasına oturmuş, Jimmy'nin bakmadığı zamanlarda ikinci kaptanın şişesinden pirinç kanyağı aşırıyordu yudum yudum; ikinci kaptan genç bir adamdı ve paylaşmaktan rahatsızlık duymuyordu. Fiskadoro, babası eve gittikten sonra çok fazla içti, dumanlı ve felçli hissediyordu kendisini.

Twicetown'lu bir adam Leon'un avlusunda topuklarını yükseğe kaldırıp neredeyse kendi kıçını tekmeleyerek gülünç bir dans tutturmuştu. Fiskadoro onu tanımıyordu ve dileği adamın kendini incitecek ya da büsbütün aptal durumuna düşürecek bir şey yapmasıydı. Belki de teknelerden birindendi, ama bağlantısızmış gibi duruyordu. Bu adam kimseye adını da söylememişti. Onun yerine, bugünlerde Twicetown'da herkesin yaptığı şu saçmalığa başladı, "Jake Barnes, özel göz!" diyerek yüzünü ileri uzattı. Fiskadoro, Jake Barnes'a babasının kaptanının evini terk etmesini söylemek istedi ama adam kırmızı suratlıydı ve neredeyse vahşice dans ediyordu.

Jimmy'nin teknesinden lakabı Deri olan miço da bu Jake Barnes denen davetsiz misafir için aynı şeyleri hissediyordu. "Jake Barnes," dedi Deri yüksek sesle Kaptan Leon Sanchez'e. "Jake Barnes hakkında çok şey duydum, ama şu kadın entarisi giyip şişe fabrikasının önündeki banklara oturan herhalde başka bir Jake Barnes'tır."

"Ya!" dedi Leon.

"Aynı Jake Barnes da olabilir," dedi Deri. "Bilmiyorum."

Leon, "Hıh!" dedi. Ama bir sözcük sayılabilecek bir şey söylemedi. "Hımm!" dedi. "Hah!" Destekleyici değildi.

"Gölgeli siyah göz makyajını da genç kızlar için yapıyor," dedi Deri.

Davetsiz misafir, dansını kesti ve kolları göğsünde birleşmiş bir halde denize bakarak durdu.

"Ayağını banka koyduğunda," dedi Deri, "yani üstünde kadın entarisi varken, bu Jake Barnes'ın babafingosu aşağı sarkıyor ve şişe fabrikasından insanlar çıkıp ona gülüyorlar da gülüyorlar. Babafingosunu herkes görebiliyordu."

Deri, çömelip Jake Barnes'a baktı, sonra da Kaptan Leon'a. Fa-

kat Leon avlunun ötesinde bir yere bakıyormuş gibiydi, aniden daha önemli bir şey üzerine düşünmeye başlamış gibi. Diğerleri kaşındılar, boğazlarını temizlediler, şişeleri başlarına diktiler.

"Yaa, bu uzun, uzun zaman önceydi," demeyi uygun buldu Deri. "Fabrikanın çalıştığı son zamanlar değil. Daha önceki zamanlar. Çok uzun zaman önce."

"Özel hayatıma burnunu sokup beni küçük düşürüyorsun," dedi Jake Barnes.

Jake Barnes evin arkasına atılmış olan zıpkına uzanınca Deri uçarcasına fırladı ayağa. "Galiba beni yanlış anladın," dedi Deri. Zıpkının kancası yarım metre vardı hemen hemen.

"Artık çok geç," dedi Jake Barnes zıpkını elinde tartarak. Gözlerini çevreleyen deri sımsıkı büzülüyordu.

Deri, etrafındaki tayfalara baktı. "Hey! *Que pasa*?"

Diğerlerinin arasında da bu soruya yanıt bulabilen olmadı. Leon, Leon'un oğlu Harvard, Fiskadoro, Beer Wilson; hepsi Jake Barnes'ın mesele üzerindeki son yorumunu bekliyordu.

Jake Barnes zıpkını tarttı.

Deri, kancaya bakarak isterik bir tavırla, "Bak bunları ben uydurmadım ki!" dedi. "*Attende, attende** şimdi. Pireyi deve yapma."

"Bu zaten deve," dedi Jake Barnes. "Bundan bir çıkış göremiyorum şu an." Ama acımasızlık yüzünü terk etmekte, yerini alık bir şaşkınlığa bırakmaktaydı.

İyi bir atış yaptı, zıpkın zeminde şakladı.

Miço, "Ben görüyorum! Ben görüyorum! Ben bir çıkış görüyorum Jake Barnes!" dedi.

"Ne demek istiyorsun?" Atışın hızıyla kendi etrafında dönen Jake Barnes, dengesini kaybettiği için utanmış görünüyordu. "Ne çıkışı?"

"Bilemiyorum. Bilemiyorum. Bir tane olmalı," diye ısrar etti miço.

Jake Barnes zıpkını tekrar aldı, ama bu sefer gerçek bir hücumdan çok sınamaydı sanki. Zıpkının ucunu burnunun hizasına getirdi, çatlaklarını inceliyor gibiydi.

* Dur hele, dur hele. (y.h.n.)

"Bunun sapı iyi durumda değil, Jake Barnes," dedi Deri. "Çok uyduruk."

Jake Barnes'ın gözü hâlâ saptaydı. "Bu doğru," dedi. "Buraya yakından bakınca belli oluyor."

"İşte böyle," dedi miço. "Gerçekten özel hayatına burnumu sokmayı *isteseydim*, sopanın uçacağını tahmin edemiyor musun?"

"İstememiş miydin?" dedi Jake Barnes.

"Sana söyleyip durduğum da bu ya."

Jake Barnes sessiz ve düşünceliydi.

Deri, hafifçe zıplayarak tekrar çömeldi ve kollarıyla baldırlarını sardı. Diğerleri de yerlerine geçtiler. Hiçbir şey olmayacaktı. Bazıları kaşlarını çatarak belli etti hayal kırıklığını, bazıları gülümseyerek.

Fiskadoro usanç ve utanç hissetti. Babasının teknesindeki adamlar Ordu'nun en zayıf ve en tiksindirici adamlarıydı. Teknenin adı *Los Desechados*, Iskartalar, tam da bu tipleri çekiyordu sanki.

Bay Cheung'ın evinin arkasındaki otopark Marathon'un güneyinde asfaltın hiç bölünmediği en geniş bölgeydi. Eni elli metre, boyuysa bunun en azından iki misliydi ve bozulmadan kalmasını Ada'nın bu en güney ucunun üzerinde rüzgârla uçuşan, biteviye bir şeyleri örten ve açığa çıkaran huzursuz beyaz kuma borçluydu. Bugün büyük asfalt parçaları kumsuzdu ve otopark her zamankinden çok daha geniş görünüyordu. Sert ikindi ışığında park yerini enlemesine aşmaya çabalayan Bay Cheung kendisini açıklanamaz devinimsizlikte biri gibi duyumsuyordu. Üç gündür hiç bulut yoktu. Hasır ayakkabılarının araba lastiklerinin tırtıllarından kesilmiş kauçuk tabanları vıcık vıcık asfalt yüzeye yapışıp duruyor, yürümeyi daha da zorlaştırıyordu. İlginçti bu. Yürüme edimi, muhtemelen, her zaman öteki çağdaki gibi olmuştu, bütün dünyanın asfalt kaplı olduğu zamanlardaki gibi.

Bay Cheung'ın aklına öteki çağın gelmesi doğaldı, çünkü çorak asfaltı aşarak gittiği yer tarih sınıfıydı.

Sınıfı bulmak için güvenilmez koridorların arasında dikkatle

ilerlemek zorunda değildi; West Adası Lisesi'nin kömür artığı bloklardan örülü duvarındaki büyük delik boyunca yürümesi ve darmadağınık kazan dairesine giden yolu seçebilmesi yeterliydi. Kazan dairesinin içindeki devasa makinelerin yanından geçerken başını öne eğdi –bu, boyu 160 santimetreden uzun olan kişiler için gerekli olan, korkudan büzülerek dua ve niyaz etme hareketiydi– ve sonraki kapıdan sınıfa girdiğinde tekrar doğruldu.

Bay Cheung kapının yanındaki ahşap rafta duran mumu kibritle yakmakta olan Maxwell'e selam verdi. Maxwell ışığı çoğaltsın diye mumun arkasına ayna koydu. Karşı duvarda, yukarıda, parlak gökyüzünün ve West Adası Baptist Ateş Kilisesi'nin çatısız cephesinin üzerindeki yeşil bakırdan harflerin göründüğü bir sıra pencere vardı, ama oda yine de loştu. Bilim Topluluğu odayı çürümekten kurtardığında içindeki sağlam kalmış altı okul sırasını, duvarlarını ve yerini deniz suyuyla yıkamıştı. Bir daha asla tamamen kurumamıştı oda. Şu günlerde her çeşit örümcek ve böcek için nemli bir üreme zemini haline gelmişti.

Bay Cheung da gelince Bilim Topluluğu'nun beş üyesi tamamlanmış oldu. Arada bir öğleden sonralarını Banks Ailesi'nin damıtım evinde pirinç şarabının tadına bakarak yahut patates kanyağı üzerine öneri ve tavsiyelerde bulunarak geçiren, toplantılara kocası Bobby Calvino'yu gözünün önünden ayırmamak için katılan Bayan Calvino aralarındaki tek kadındı. Hem isteksiz hem de stresli görünen Bobby okul sırasına oturmuş, parmaklarıyla cenaze marşının ritmini tutturmuştu. Yüzü şişmiş gibiydi ve gözleri kan çanağına dönmüştü.

Bayan Calvino, Topluluk Başkanı olan ve aynı zamanda her toplantıya riyaset eden William Park-Smith'le çene çalıyordu, yüzünü kare şeklinde kesilmiş bir havlu parçasıyla sildi ve leş gibi kokan kocasını görmezden gelebilmek için bütün konsantrasyonunu toplaması gerekti.

Bay Cheung ve Maxwell yerlerine aynı anda oturdular. Tarih sınıfı başlamaya hazırdı. Odanın ön tarafındaki William Park-Smith onu tamamıyla körleştiren kalm gözlüğünü takıp utangaç bir el hareketiyle sınıfa hitap etti. Üzerinde artık toza bulanmış, pirinç şara-

bı, çorba ve benzin lekeleriyle bezenmiş uçuş takımı vardı hâlâ. Göğsünün üzerinde, fermuarın yanında radyasyona duyarlılığı desteklediğini gösteren bir rozet taşıyordu gururla, ki bu da "Ben rasyonalizme ve bilime inanan biriyim," demeye eşdeğerdi. Bay Cheung rozetin sahte olduğunu görebiliyordu. Radyasyona inananlar ve ondan hararetle korkanlar bile gerçek, orijinal rozetlerle uyduruk taklitleri arasında fark gözetmiyorlardı. Bugünlerde beyaz mukavvalarla kırmızı selofanlar, korumaktan çok kimlik saptamaya yarıyordu. "Bilim Topluluğu, dikkatinizi buraya verin, lütfen," dedi sapsarı dişlerini sergileyerek.

"Bugün," dedi, "kolay bir taneyle başlayacağımızı umuyorum. Kısa bir kitap." Üstünde kabataslak çizilmiş bir çeşit hayvan karikatürü olan yeşilce bir kitabı göğsünün önünde tuttu. Bay Cheung öne eğilip alt sıradaki harfleri seçti kısık gözlerle: *Dinozorlar Hakkında Her Şey.* "Bu hayvanlar bizimki gibi tropik bölgelerde yaşardı. Ama günümüzde nefisleri tükenmiştir, artık yoklar."

"Nesilleri tükenmiştir," diye düzeltti Bayan Calvino zevkle.

"Lütfen biraz bekleyin. *Güneş de Doğar*'a devam etmek istiyorum." Maxwell'in sesi incinmiş ve ürkek çıkıyordu.

"Ernest Hemingway," diye anımsadı Bayan Calvino.

Park-Smith, Maxwell'e duygusuzca gülümsedi. "Biz o kitabı geçen hafta bitirdik. Sen neden gelmedin?"

"Ama bence anlamak için önemli olan..."

"Neden gelmedin? Gelmedin işte."

"O dinozorların nesli tükendi," dedi Maxwell hepsine hitaben, etrafına bakarak, "yani öldüler. Ama bugün bizim..."

"Nesli tükenmek mi? Bilim Topluluğu'na Paris'in neslinin tükenmediğini söylüyorsun?"

"Bugün Twicetown'un her yerinde Jake Barnes var..."

"Tamam! Paris'in nesli tükenmedi. Tamam," dedi William Park-Smith, "şimdi Paris'e gideceğiz."

Maxwell kendine rağmen güldü. "*Kültürümüz* bu *ismi* aldığı içindir ki ben..."

"Tamam, haydi şimdi Paris'e gidelim, haydi Paris'e gidelim," ve Park-Smith Bay Maxwell'e Paris yolculuğunda eşlik ediyor-

muşçasına kolunu uzattı.

Bu durumun Maxwell'in canını sıkmasının nedeni, bu beş kişi içinde yalnızca onun okumayı bilmemesiydi. "Eğer o kitapla işimiz bittiyse," diye mırıldandı, "kitabın sonunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğim demektir."

Park-Smith gülümsedi ve elastik, turuncu başlığına genç bir yıldız gibi hafifçe dokundu. "Evet, bitti kitap, Ernest Hemingway'i bitirdik."

"O halde sonunu öğrenemeyeceğim," Maxwell yenilgiyi kabullendi. "Besbelli."

"Böyle düşünmesi çok sevimli, değil mi?" William Park-Smith zafere ulaşan bir boğa gibi güldü neredeyse. Diğerleri biraz utanmışlardı.

Bay Cheung araya girdi. "Eğer kitabı alıp benim evime gelirsen," dedi Maxwell'e, "sonunu birlikte okuyabiliriz."

Maxwell onu saygıyla selamladı ve tüm dikkatini nesli tükenmiş bir ırk olan dinozorlar hakkındaki bilgisini çoğaltma umuduyla Park-Smith'e vermeye hazır, kollarını yanlara açıp sıranın kenarlarını kavradı.

Kitabı aralarında dolaştırıp, dikkatle dinleyen Maxwell hariç, sırayla yüksek sesle okudular.

Bobby Calvino'nun soğuk, hırıltılı ve içmekten kısılmış sesinin hücumu altında Bay Cheung kendini susuz, içi tamamen kavruluyormuş, sanki sarhoş olan oymuş gibi hissetti. İki yüz milyon, altmış milyon, yedi bin... "Yüz kırk milyon yıl uzun bir zamandır ve birçok değişim yaşanabilir," dedi Bobby ezberden okumak için gayret göstererek. Bay Cheung dehşetle kendi tükenişinin gerçeğini gördü, başını döndürdü bu. Çürümüş bir odadaki hayaletlerdi onlar.

Bobby'nin uzattığı kitabı alırken düşürdü ve yerine otururken bir dakika kadar resimlere baktı. "On üçüncü sayfada kaldık sanırım. On üçüncü sayfada kaldık sanırım," dedi Park-Smith. Ama Cheung kırk birinci sayfada elinde uzun, keskin bir pala tutan Çinli bir adam resmi bulmuştu: "*Keşif heyeti, haydutlara karşı her zaman hazırlıklı olmalıydı.*" Sayfayı çevirdi, kaldırdıkları bir kaya

katmanının altında duran iki iri kemiğin etrafına toplanmış üç adam vardı resimde. Arkalarında, dinozorların tülümsü hayaletleri bulutların üzerinde uçuyordu.

"Kusuruma bakmayın. Gözlerim," dedi, kitabı Park-Smith'e uzatırken.

"Dinozorların Keşfi," diye okudu Park-Smith. Sesindeki kesinlik ve memnuniyet Bay Cheung'ın sanki beyni zımpara kâğıdına dönüşüyormuş gibi hissetmesine neden olmuştu. "Doğu Windsor, Connecticut..." Park-Smith okumaya devam etti.

"... bin sekiz yüz on sekizde..."

"... Bu kemiklerin hangi yaratığa ait olduğu bilinmiyordu..."

Bay Cheung üst dudağında biriken teri sildi. Dikkatini toplayamadığı günlerden biriydi bu. Hemingway kitabını Maxwell için nasıl alacaktı? Bütün kitaplar Marathon Halk Kütüphanesi'nden geliyordu, ki o da halka açık değildi. Kendi bilim toplulukları entelektüellerden ayrılan bir hizipti, Marathon Bilgi Topluluğu'nun kıskanç bir kopyasıydı. Parmak uçları kararmıştı. *Dinozorlar Hakkında Her Şey* yeşil değil, diye düşündü, yalnızca hafifçe küflenmişti. Şimdi Bayan Calvino okuyacaktı; bir kelimeyi bilmediği zaman kelimenin ait olduğu cümleye gelince duraksamak ve diğerlerinin onun hangi kelimeyle sıkıntı yaşadığını tahmin etmelerini beklemesi çekingenliğindendi. Arkadaşlarının kişisel ruh hallerini ve bir gün hepsinin yok olup gideceğini düşünürken, Bayan Calvino'nun "Kemiklerini içeren kayalar, büyük olasılıkla, denizin dibinde uzanmaktadırlar," dediğini duymaktan şaşkındı.

İngiltere'deki dinozor izleri batıdan doğuya kadar gider, diyordu kitap. Ama neyin ışığında bu gerçeğe "bilgi" deniyordu? Onları muammaya boğacak başka bir açıklanamaz şey değil miydi bu yalnızca, bildiklerine bir şey eklemekten çok bildiklerinden eksiltmek değil miydi yaptığı? Bilginin, gerçeklerin bolluğu tarafından sabote edilmesi; profesör değildi onlar, gerillalardı yalnızca.

Dinozorları zaten biliyordu. Timsahların ve kaplumbağaların kuzenleriydiler ve her ne kadar devasa boyutlarda olsalar da, karşılarına çıkan her binanın duvarında güneşlenen soluk renkli, minik sürüngenlerle de akrabaydılar aynı zamanda. Eğer bir kertenkeleyi

güneşe tutarsanız ışığın kemiklerinde parladığını görebilirsiniz. Kuyruğundan tutun, kaçıp gider ve kuyruğunu geride, esrarengiz bir biçimde çırpınır bir halde, avcunuzda bırakır... Oda etrafında yayılıp basıklaşıyor, sararıp çukurlaşıyor gibiydi. Vakit, güneşin, Baptist Kilisesi'nin ardında batıp yerini nispeten serin mavi gölgeler almadan öncesi, dikkatli bakışlarını her birinin üzerinde üç dört dakika gezdirdiği ikindi vaktiydi. O eski hissi tanıdı. Ağzının içi oda kadar genişlemiş gibiydi. Etrafındaki sesler, hiçbir anlama gelmeden, mekanik mekanik gıdaklıyordu. Yine o histi.

İzin istemeden kalktı, melas ve eter denizinin içinde dikkatle ilerleyerek sınıftan çıktı.

Uzun koridorun bir ucu açık havaya açılıyordu ama demir parmaklıklarla örtülmüştü. Niyeti oraya yürüyüp parmaklıkları kavramak, havayı soluyup güne bakmaktı, ama rüzgâr etrafında fırıl fırıl döndü ve kendisini Minik Beyaz Nokta'ya yaklaştıkça daralan bir toz tüneli boyunca taşınırken buldu. Ayağının etrafında dolaşan rüzgârın cereyanı adımlarıyla oynuyordu; bir fıçının kavisli çeperini tırmanmaya çalışmak gibiydi bu. Beklenmedik ve yumuşak bir biçimde yere oturdu. Bütün bunların sonsuz aşinalığı midesini bulandırıyordu. Beyaz Nokta sessiz bir çığlıkla görüş alanına saldırdı ve inanılmaz bir parıltıyla patladı, Bembeyaz, Daimi Beyaz, Çekirdek'in Nihai Beyaz'ı, Atom Bombası.

Örümcek ağından bir yatakta, üzerine eğilmiş ona bakan William Park-Smith'in yüzü, gözlerini çevreleyen ateşten şerit ve dilindeki parafin tadıyla uyandı.

Gözlerini kırpıştırarak dünyayı düzeltti. Eğilmiş ona bakan Park-Smith'ti. "Başının arkası kanıyor sanırım." Bay Cheung okul koridorunun beton zeminindeydi. Park-Smith, dilini bastırması için ağzına mum koymuştu. Diğerleri, tek sıra halinde Bay Cheung'ın yanından, üstünkörü, pek hoşgörü taşımasa da özür dileyen bir göz temasıyla geçip gidiyorlardı.

Bay Cheung, Park-Smith'in yardımıyla ayağa kalkıp Bayan Calvino'nun havlu mendilini başının arkasında tutarak, yenilgisinin ve vicdan azabının delili takatsız şaşkın haliyle okul sıralarından birine oturdu. "Sanırım ben de *desechado*'yum," dedi kederle.

"Hepimiz öyleyiz," dedi arkadaşı. "*Desechado*'lar vardır, bir de *desechado*'lar vardır."

"Yine de," dedi Bay Cheung. Fakat der demez bu aldatıcı olayları daima derin, kişisel bir kasvetin izlediğini hatırladı. Tam da beklenen şeydi bu.

"Dişimde mum var," dedi Park-Smith'e.

Bay Park-Smith'in yüzü aydınlandı. "Umarım şu senin şekerkamışlarını çok çiğnemiyorsundur," dedi muhteşem bir esprinin tadını çıkaran birinin tatminiyle. "Mumu eritmek ve dişindeki delikleri doldurmak zorunda kalacağız!"

Bay Cheung, Park-Smith'le yalnızken bile, onun tuhaf mizah anlayışından ıstırap duyardı. Bay Cheung gözlerini her şeyin üzerine yumuşakça kapanmaya bıraktı.

"Kendini kötü hissediyorsun."

"Evet."

"Ben de kötü hissediyorum. Marathon'da kıyıya vuran çocuğu biliyor musun? Bunun beni endişelendirdiğini söylememde bir sakınca var mı?"

"Neden?" Bay Cheung gözlerini açtı.

"Çünkü bu bataklık halkı... bizim bataklık halkımız değil bu Tony. Bizim bataklıklarımızda şey yoktur..." Eliyle kasıklarını işaret etti.

"Penis altı sünneti."

"Evet. Korkunç bir şey, daha önce hiç duymamıştım. Fakat herkes bununla ilgili her şeyi bir şekilde biliyor."

"Sihir ve güçle ilgili bir şey."

"Vudu mu? Vudu mu? Size vudunun bir hastalık olduğunu anlatmıştım!"

"Aynı şey değil. Vudu değil..." Bıkkınlık. Beyaz fanilasının altındaki esmer omuzlarını silkti.

"Böyle şeyleri nereden öğreniyorsun?" diye sordu Park-Smith. "Bir kitapta mı yazıyor?"

"Bana bunu kim anlattı biliyor musun? Martin, bana sorarsan... Martin her şeyi biliyor. O bir kitap yazmalı, *Her Şey Hakkında Her Şey*."

"Martin! Evet, Martin'den söz açmışken, Martin'den söz açmışken, tam şu anda buraya kim gelmek üzere biliyor musun? Bütün Adalar'ı aşıp kim geliyor?"

"Kim?"

"Üvey kardeşimiz!"

"Martin mi? *Que pasa*?" Hiçbir şeye odaklanamayan Bay Cheung gözlerini kapattı tekrar.

"Gerçek bu! Gerçek! Marathon'dan gelen haberlere göre Kuzey Deerfield'ı sonsuza dek terk etmiş!" Park-Smith gümüş rengi takımının ceplerinden birinin fermuarını açtı. "Onu henüz görmedim. Ama evime hediyeler bırakmış." Cebinden çeyrek litrelik Kikkoman Soya Sosu şişesi çıkardı. "Hiç açılmamış." Sıranın üzerine, Cheung'ın solgun elleri arasına koydu.

"Hangi ismi kullanıyor şimdi?"

"Cassius Clay* Sugar Ray**!" Park-Smith, aynı zamanda Bay Cheung'ın da üvey kardeşi olan üvey kardeşinin yeni adını keyifle telaffuz etti. Beyaz Asyalı yarısı Bay Cheung'la kardeşti, zenci yarısı Park-Smith'le.

Yine kendi zekâsına duyduğu büyük hayranlıkla, "Tam bir *desechado* olmuş. Çok güçlü bir sihir ona çok güçlü bir bela getirmiş."

Bay Cheung şu an Cassius Clay Sugar Ray adını kullanan adam tarafından büyülenmeyi uzun zaman önce bırakmıştı. Gözlerini yumdu yine. Beyaz Nokta... "Atom Bombası'nı gördüm yine."

Böyle konuşmalar Park-Smith'i sinirlendiriyordu. "Yürüyebiliyor musun? Haydi, haydi... Eve gitmene yardım edeyim."

Siyahi adam kumlu otoparkı geçmesine yardım ederken Cheung düşünüyordu, ben öteki çağdanım –önceki yaşamdan– bu yüzden Atom Bombası'nı hatırlıyorum... Sara hastalığını bir yerde okumuştu ve nedeninin radyasyon olmasından korkuyordu. Yahut, belki de, diye düşündü, bu bir hayaletin anısıdır, hayalet, *Kübaradyo*'nun kayıtları çalması gibi anılarını izlemek için benim kafama nişan alıyordur.

---

* Muhammed Ali'nin boksa başladığı ilk yıllardaki adı. (ç.n.)

** Michael Ray Richardson adlı NBA oyuncusunun lakabı. (ç.n.)

Cheung evinin bulunduğu sokağın aşağısına doğru yönlendirildiğini fark etti. "Neden gidiyoruz *aqui*?"

"Köpek, Müdür Bey," dedi Park-Smith. "Bacaklarımızı ısırmak istiyor." Otoparkın kenarında ölesiye aç siyah bir köpek, bellediği koku dışındaki hiçbir şeyin farkına varmadan burnuyla zemini taradı.

Park-Smith yolun ortasında duran tulumbadan su çekip havluyu ıslattı. Otoparkta, Cheung Ailesi'nin arka avlusunun ve içindeki eğri büğrü şekerkamışı sıralarının çaprazındaydılar. Bay Cheung kapısında AMERİKAN ORMAN KORUYUCULARI DERNEĞİ yazan yarım bir binanın önünde bir elini Park-Smith'in omzuna koyarak dinlendi. "Köpek gitti, Müzik Yönetmeni."

Bay Cheung'ın kafasına sıktığı bezin suyu kulaklarının arkasından ve boynundan aşağı ateşten sicimler gibi damladı; teni epeyce rahatladı. "Amerikan Orman Koruyucuları Derneği," dedi Park-Smith'e. Bay Cheung'ın bu ahşap bildiriye özel bir düşkünlüğü vardı çünkü, işin aslı, gerçekten iyi korunuyordu.

Müzik Yönetmeni, Bay Cheung'ın arka kapıdan geçip çocuklarının yüksek perdeden sorgularının ve karısının huysuz tahminlerinin arasından sıyrılmasına yardım ettikten sonra onu oturma odasındaki kilise sırasına bıraktı. Siyah saçları mutfağının rutubetli ve boğucu sıcağından ensesine yapışan zayıf kadın, Eileen Cheung, kocası onu başından savıncaya dek alnını bezle hafifçe sildi. Adamın sinir uçları hâlâ ayaktaydı.

Bay Cheung klarnetiyle birlikte sokağa bakan oturma odasının serin zemininde sürüklenirken kendisini imgelemindeki bir kalabalığa takdim etti. Seçmenler. Sizlere sesleniyorum. Size yalvarıyorum. Yılanlar. Sizi cezbediyorum. Ve fildişi beyazı ağızlığını dudaklarına götürüp *Hindustan*'dan birkaç ölçü çaldı. Bu bir zamanlar seslendiği kalabalığın bir eşiydi, yıllar önce, Twicetown'un Belediye Başkanlığı'na aday olduğu zamanlarda.

Büyükanne'nin dinlemeye geleceğini sandı ama onun yerine Eileen çıktı mutfaktan, tavırları, her ne kadar zaman zaman yaygaracı biri olsa da, kocasının durumuna duyduğu saygıdan yumuşamıştı.

"Büyükanne bu öğleden sonra yataktan kalkamadı."

Bu kederli günde beklenenden fazlası değildi bu. "Öteki çağın tüm büyük şehirlerine gitti o," dedi Büyükanne için yaratıcısına yakararak. Kederin güzelliği üzerine çöktü.

"Yine bacakları. Şu gut hastalığı mı, her ne diyorsanız."

"Bacaklarını yüksekte tut," dedi. "İştahı nasıl? Hâlâ yemek yiyor mu?"

"Hâlâ yemek yiyor ve hâlâ gülüyor. Sebze çorbası içiyor şimdi."

"Büyükanne yaşıyor da yaşıyor," dedi gururla. "Yalnızca hayatta kalarak dünyadaki en önemli insan oldu."

Birdenbire başını ellerinin arasına alıp konuşmaya başladı: "Kübalılar gelip her şeye son verecekler. Küba komünist bir bütün, hükümeti olan bir devletti. Kimse bunu anlamıyor, Eileen. Karantina bir gün sona erecek. Sonsuza kadar zehirli kalmayacağız..."

Birkaç yıl önce Twicetown Belediye Başkanlığı makamının peşinde koşarken özenle hazırladığı konuşmanın bir çeşitlemesiydi bu. İnsanların onları bekleyen geleceği anlamalarını istiyordu ve bir de geçmişi. Twicetown'un adının öteki çağda West Adası olduğunu bile bilmiyordu çoğu. Ama patlamayan füzeler oraya bir kez değil, iki kez düşmüş, kente yeni bir ad vermişti. Füzeler hâlâ düştükleri yerde duruyordu. Hemşerilerinin birçoğu bunların ne olduğunu bilmiyordu bile.

Bir aday olarak yaptığı konuşmalarına hep şöyle başlardı: "Ben kültürel bir varlığım. Kültürel bir varlık olmak bana özgü bir şey değil. Bana özgü olan, bunu bilmemdir." Tarzı, günün tutkularına ve inançlarına uymaktan uzaktı...

Fakat büyük olasılıkla Kübalılar da ölecekti, aşağıda, uygarlığın kalbinde. Korsanlar –şu sıralar kendine Cassius Clay Sugar Ray diyen adam örneğin– Karayip sıraları boyunca bir aşağı bir yukarı her yana kirliliği taşıyordu. Kimsenin umrunda değildi bu. Bu zehrin bedensel hayatı nasıl önünde sonunda imkânsız hale getireceğini kimse önemsemiyordu artık. "Bize ne olduğunu kimse bilmiyor," dedi Bay Cheung karısına.

Eileen Büyükanne'nin yanına döndüğünde Bay Cheung kilise

sırasının altında kendi yaptığı, içi marihuana dolu ahşap kutuyu arıyordu. Kutuyu ve sevgili lületaşı piposunu bulduğunda, klarnetinden başka hiçbir şeyi düşünemeyecek kadar duygu yüklüydü.

Bay Cheung blues çalmaya başladı, gerçek blues, on sekizinci yüzyıl Avrupası'mn blues'u, insanların tutkulu bir şekilde kederli olmayı bildikleri, isterik bir biçimde hüsran dolu ve çocuksu olmadıkları bir zamanın blues'u; Corelli'nin *Concerto Grosso*'su. Bu parçanın notaları yoktu; Bay Cheung çocukken, böyle şeylerin hâlâ çalıştığı zamanlarda, kasetçalarından dinleyerek çıkarmıştı notaları. Bu parçayı çaldığı insanlar her zaman tepkisiz kalırdı; zaten Bay Cheung'ın da onların duygulanıp büyülenmelerini beklemesi mantıksızdı. Onlar yalnızca tek bir enstrüman duyuyordu, o ise kemanların kendilerini bir merhamet ormanına dek takip edip kaybolduklarını gözyaşı sağanağında doruğa yükselen tel ve dillerin birbirine geçişini hatırlıyordu.

Öteki çağı geri getirmek istedi –yalnızca şöyle bir bakmak için helikopterlerin, sürat motorlarının ve beş yüz metre yüksekliğindeki binaların tepesinde verilen dans partilerinin mükemmel uygarlığına–, fakat yapabileceği hiçbir şey yoktu, o devrin geçip gitmesine göz yummaktan, ki çoktan geçmişti zaten, ve burada kucağında klarnetiyle oturup güneş batana, hüzün onu ele geçirinceye dek lületaşı piposuyla marihuana içmekten başka.

Bay Cheung'a marihuanasını getiren kişi Uçan Adam'dı, Twicetown'un kuzeyinde, okyanus tarafında içlerini boşalttıkları teknelerinde yaşayan İsraillilerden biri. Uçan Adam asla haberli gelmezdi, yabani giysileri, belini çevreleyen tüy ve tılsımlardan ibaret kuşağı, duygularıyla hiçbir bağlantısı olmadan dönüşümlü olarak şen ve kaçık ifadelerin geçtiği simasını açıkta bırakmak üzere aralanan rastalarının uzun ince örgüleriyle Bay Cheung'ın evinin ön kapısında görünüverirdi. Genellikle bir avuç dolusu kuru ve yeşil tomurcuğu fırlatıp –bir hami, bir müzik dostu olarak gelirdi ve Bay Cheung'dan para almazdı– Bay Cheung'ın salonunda huzursuzca dolanır, kafasını mutfaktan içeri uzatır, kilise sırasına dimdik oturup

klarnetçiyle lületaşı pipodan biraz çeker, önce hürmetli, sonra rahat bir tavırla, gözleri kızarmış ve bazen de kendinden geçmiş bir halde, alıştırma yapan Miami Senfoni Orkestrası Müdürü'nü dinlerdi.

Uçan Adam ona hep çok içirttiğinden bedeninden uzaklaşmış da odanın içinde kendi kendine yürüyormuş gibi gelen bacaklarına rağmen kauçuk sidik torbası gibi duyumsadığı parmaklarıyla el yordamı birkaç parça çalmaya zorunlu hissederdi kendini.

Uçan Adam bugün geldiğinde her şey yine aynıydı, yalnızca kısa bir ziyaretten sonra ayrılmak yerine biraz hileyle, öne eğilip kocaman ellerini çıplak dizlerinin üzerine koymak gibi birtakım hareketlerle biraz daha kalacağını belli etti. "Oksra çalcak, dinne beni, dostum. Depachu çalcan." Dudaklarını yaladı, Bay Cheung da adamın söylediklerini biraz daha anlaşılır bir biçimde tekrarlamasını bekledi. Ama Uçan Adam yalnızca karman çorman sakalını kaşımakla yetindi.

"Bir şey mi söylemeye çalışıyorsun?" diye sordu Bay Cheung.

"Söylemdim mi? Şimdi söylediğim bişi diil mi? Diyom ki oksra çalcak depachu. Yeho." Uçan Adam gizli enerjilerini piponun tasına biraz daha marihuana koymak için ortaya çıkardı.

"Bay Uçan Adam. Söylemem gereken iki şey var. Lütfen bana daha fazla içirmeyin, bu çok önemli, çünkü kendimi havada yürüyormuş gibi hissediyorum."

Birkaç saniye sonra İsrailli, "İkincisi?" dedi.

"Ne ikincisi?"

Bay Cheung'a göre konuşma artık sis ve belirsizlikte kaybolmaktaydı. Sizinle bu meseleleri tartışmak istemiyorum çünkü siz porselenden yapılmış gibisiniz. Uçan Adam'ın kanlı canlı varlığını ve odayı dolduran yaşamın ağırlığını keşfettiğinde neredeyse bu porselen meselesini kelimelere dökecekti. Birdenbire, ikisi de karşısındakinin aynı evrende oturan benzer varlıklar olduğunu fark ederek gülmeye başladılar.

"Kozmik kahkaha," dedi Bay Cheung. "Zengin bir deneyim."

Uçan Adam bir an için perişan göründü, sonra hemen birbirinin peşi sıra aşağılanmış, dalgın ve sersemlemiş. Sonra neşeli ve keyifli.

Yüzünün değişimini takip etmek güçtü. Bay Cheung bunlara denk duygularla tepki verdi elinde olmadan.

"Diyorum ki oksra çacak depachu, konuşma sonra. Yeho gelcek er er, geç geç... Yeho gelcek, haber gelincegecek Yeho."

Bay Cheung eliyle yavaşlamasını işaret etti, "Çok, çok, çok daha yavaş konuşmalısın."

Uçan Adam dehşete düşmüş gibiydi, fakat sonra birdenbire bunu yapmaktan mutluluk duyuyormuş gibi göründü. "Okss–rah," dedi.

Bay Cheung başını iki yana salladı.

"Hey dostum, senin gurüp, gurüp dostum."

"Grup mu?"

"Gurüp, müzük, oksra."

"Orkestra!" dedi Bay Cheung.

"Ça–la–cak–de–pa–chu–da."

"Orkestra çalacak," dedi Bay Cheung.

"İyi iyi," dedi Uçan Adam, tatmin olduğu her halinden belliydi. Ayağa kalktı ve ellerini, avuçları dua ederkenki gibi birbirine yapışık, başının üstünde birleştirip gitmeye hazırlandı. "Sağ ol. Yeho'ya şükürler olsun."

Bay Cheung, Uçan Adam evden çıkıp omuzlarının ayaklarından hiç haberi yokmuşçasına yürürken arkasından mutlulukla el salladı. "Elbette," dedi Uçan Adam'a.

Kısa bir süre sonra sıcak oturma odasında vücudunun hiçbir yerinde tek bir ter damlası olmadan kendi başına oturan Bay Cheung klarnetinden yaşamın nefesini üfledi. Aslolan müzik değildi, *ses*ti. Ah, bu kulaklara sahip olmak, her şeyi kafanda tutsak edebilmek! Hangisi daha berbat olurdu –endişe göğsünü sıkıştırdı– eğer seçmek zorunda kalsaydın, seçmek zorunda kalsaydın: Kör olmak mı, yoksa sağır olmak mı? "Bir dakika bekle, lütfen," dedi yüksek sesle.

"Bir dakika." Bir yanlış anlaşılmanın vuku bulması mümkün müydü?

Biraz önce bir şey kabul etmemiş miydi? Biraz önce orkestranın çalmasını kabul etmemiş miydi? Biraz önce er er, geç geç orkestranın *depachu*'da çalmasını kabul etmemiş miydi?

III

Jimmy'nin teknesi şafağın güneşten düşen değil de, kanal yoluyla doğudan, ufuktan suyu aşarak gelen ilk ışığıyla gelmişti. Günün o saatinde kıyıdan iki ya da üç kilometre uzakta olmalıydılar oysa.

Yahut günün son saatlerinde güneşi sırtlarına almış, balık ağlarını çekerek geliyor olmalıydılar. Fakat ağlar dışarı salınmıştı ve sonra, karmaşa başladığında, neredeyse hiç vakit kaybetmeden tekneye geri çekilmişti. Şimdi, *Los Desechados,* onu gören kimse yokken, neredeyse gökyüzü kadar gri bir denizde kıyıya yanaşırken, ağlar teknenin kıçındaki ıslak yığınlar halinde bomboş uzanıyordu.

Haberi köye yaymak zorunda değildi kimse. Adamlar, Jimmy hariç, tekneden inip dağıldılar, Leon Sanchez Twicetown'lu miçoyu da yanına alarak evine gitti, Beer Wilson da evine gitti, öbürle-

ri de, ve Harvard Sanchez, kimsenin yardımı olmadan ağları kumsala sermek için bütün gayretiyle mücadele ettikten sonra vazgeçti, evine gitti. Denizcilerin, evlerinin kapısında aniden belirivermesi karılarını korkuttu, lambalar yandı ve sesler yükseldi, komşular telaşa kapılıp meselenin ne olduğunu sordular; böylelikle köyde evden eve yayıldı Jimmy Hidalgo'nun ölüm haberi.

Kaptanın karısı olarak, dula haberi vermek Towanda Sanchez'in göreviydi.

Towando'nun evine girmesiyle, Belinda Hidalgo'nun çığlıkları kâğıt parçacıkları gibi deniz havasının esintisiyle hindistancevizi ve hurma ağaçlarının tepelerinden aştı; bir dakika içinde iki küçük çocuğu da feryadına katıldı.

En büyük oğlu, annesine göz kulak olması gereken çocuğu evde değildi.

Fiskadoro doğudaki kumsal boyunca yürüyordu. Niyeti şafak sökmeden evde olmaktı, fakat güneş doğmuştu bile. Güneşin sıcaklığı suyun üzerinden son sürat geliyor ve o denize paralel yürürken sol tarafını ısıtıyordu. Kumsalda bir adamla karşılaştı. "Baban öldü."

Kum taneciklerinin ve sineklerin çöplerin arasında uçuştuğu çukurun yanında, yırtık pırtık kuşakları sayılmazsa çıplak, yüzlerinde geçkin yaşın gizli, kötücül elemiyle rüzgâra karşı iki yaşlı adam ona doğru yürüyordu. "Baban öldü," dediler.

Ne yapmıştı? Hızlanmaya başladı. Ordu'nun koyu gölgesinde, heybetli palmiyelerin arasında, kulübe sıralarının ortasındaki patikada koşmaya başladı. Sarkık, devasa göğüsleri ve mutluluğun zerresi kalmamış yüzüyle şişman bir kadın evinin önünde çömelmiş oturuyordu. Buruşuk etek uçlarıyla ağzını sildi ve Fiskadoro geçerken arkasından bağırdı: "Baban öldü." Yerin hemen üzerindeki pervasız serüvenlerini sürdüren çocuklar hariç karşılaştığı herkes ona aynı haberi veriyordu. Hıçkırıklarla kesilen nefesinden ve ayaklarının kumda çıkardığı hışırtıdan başka hiçbir ses duymadan, uzunca

bir yol koştu son sürat. Ağaçların arasına düşen ışık beneklerine gire çıka solup grileşen entariler giymiş genç kızlar gördü. Üç genç adam gördü tanıdık; konuştular ve sonra bakışlarıyla yolunu kestiler. Ağaçları geçip gözyaşları içinde evine koşarken gördüğü herkese bakmak için durakladı. Karşılaştığı bu birdenbire yabancılaşan insanların hepsi aynı şeyi söylüyordu: "Baban öldü. Baban öldü." Çocuk, renklerini önündeki kanala akıtan güneşle birlikte çelik barakaya taşıdı korkusunu. Kardeşi Drake basamakta oturmuş cezalandırılmayı beklediği zamanlarda yaptığı gibi başını önüne eğmişti. Fiskadoro'yu görür görmez ayağa fırlayıp evin arkasına koştu. Fiskadoro kapı eşiğindeki boncuklu perdeyi aralayıp içeri girdi. Mutfak lavabosunun başında gözyaşı döken annesinin yanında üç kadın duruyordu. Onların ayaklarının ortasında küçük kardeşi Mike yerde oturmuş, yanağında parlayan gözyaşları ve aralanmış yumuşak dudaklarıyla gözlerini annesine dikmişti ve şimdi de bütün geceyi dışarıda geçiren ergen ağabeyine bakıyordu.

"İşte gerçek hayat!" diye bağırdı Belinda onu görür görmez. "Gerçek hayat!"

Ne yapacağını bilemeyen çocuk annesini kollarına aldı.

"İşte bu," diye mırıldandı kadın acıyla, "işte bu, gerçek hayat."

Annesi ne olduğunu net bir biçimde söylemediği müddetçe katlanabilirdi duruma. Ne olduğunu açık seçik bir ifadeyle söylemesin istiyordu yalnızca.

"Jimmy tekneden düşmüş, boğulmuş! Akıntı..." Towanda Sanchez'e dönerek kısık gözlerle baktı. "Ne olmuş ki akıntıya? Anlamıyorum ki n'olmuş akıntıya."

"Akıntı almış onu işte nasılsa," dedi Towanda Sanchez Fiskadoro'ya. "O gidinceye kadar kimse bir şey yapamamış."

Fiskadoro mutfak masasına oturup sanki boğazına bir şey yapışmış da onun içini dışına çıkarmaya çalışıyormuş gibi ağladı.

Babasının öldüğünü hatırlayacak kadar sakinleştiğinde haberi sanki ilk kez duyuyormuş gibi oluyordu.

Drake içeri girmişti ve tepesinde dikiliyordu. Fiskadoro onun adına çok üzüldü; dokuz yaşındaydı henüz. Fiskadoro taburede oturuyordu, Drake ayaktaydı, beceriksizce sarıldılar birbirlerine. Be-

linda eğilip kollarıyla ikisini de sardı.

Towanda Sanchez hâlâ oradaydı, sıcak mevsimin başından beri kendisi de dul olan yeğeni Lizabeth de öyle. Başka bir komşu, Anna Wilson da oradaydı, Belinda'nın arkasında durmuş, omuzlarını ovuyordu. Birkaç başka komşu teyze de oturma odasındaki sökülmüş otomobil koltuklarında oturuyordu. Fiskadoro bunun onlar için ne kadar harika bir durum olduğunu görebiliyordu, çünkü herkes ne yapacağını biliyordu; bu *onların* başına gelmiyordu, *onların* kalbini burkmuyordu. Onları düşünemeyecek kadar bitkindi. Hem belki de onların da kalbini burkuyordu çünkü artık diğer kadınlar da ağlıyordu.

Ağlarken, acısının deliliğinde bir gülücük patladı Belinda'nın yüzünde ve sonra hızla kapandı yüzü. "Dümen kolu onu denize attı," dedi Belinda. "Dümen kolu mu yaptı?" dedi Towanda'ya. "Dümen kolu mu, dümen kolu..."

Lizabeth kadının ellerini tuttu. "Sadece şunu bil. Şunu bil," dedi. "O asla geri gelmeyecek. Asla!" Feryatlar evi doldurdu.

Fiskadoro iki uzun adımla odayı aşıp kırık dökük verandaya sıçradı. Köy ardındaydı ve önünde körfez uzanıyordu, babasının bir şekilde döneceğini bildiği –emindi bundan, emin– körfez.

Tekneden üç adam ağaçların arasından eve doğru geliyordu. Bunlar Towanda'nın kocası Leon, oğlu ve muhtemelen miço Deri'ydi; gözleri yaşlı olduğundan pek net göremiyordu Fiskadoro.

Leon, babasının kaptanı sıfatıyla, evin yeni reisine saygılarını sunmaya gelmişti. Miçoyu yanında getirmişti çünkü miço Twicetown'da yaşıyordu ve Ordu'da yalnız başına dolaşmak onu tedirgin ediyordu. Ve Leon'un oğlu Harvard da onlarlaydı; Harvard önemli biri olduğundan değil, yalnızca deniz yaşamının kötü yanlarını da deneyimleme zamanı gelmişti.

Leon Sanchez bu özel durum için gömlek giymişti, etiketi görünsün diye tersinden giydiğinden renkli desenleri soluktu. "Jimmy iyi bir adamdı. Fakat dümen kolu gelip onu devirdi. *Por nada*. Hiç nedensiz. Belki de," dedi, "bir hayalet. Ne olduğunu bilmiyorum." Gömleğinin önü açıktı, elleriyle göbeğini sıvazlayıp duruyordu.

Fiskadoro'dan yaşça biraz daha büyük olan Harvard'ın yüzü ter

içindeydi ve hasta gibi görünüyordu. Başını salladı ve düşünceli adamların yaptığını gördüğü gibi "Hım! Hım!" dedi. "Jimmy iyi bir adamdı."

Miço Deri sessizdi. Kollarını göğsünde kavuşturmuş, üzerindeki havaya, altındaki toprağa, öne, arkaya bakıyordu. Ufak tefekti ve siyah bukleleri gözüne düşüyordu, tıpkı Jimmy'ninki gibi. Fiskadoro o anda yok yere nefret etti ondan.

Leon Sanchez, "Kadınlar *madre*'nin* yanında mı Balıkadam?" diye sordu.

"Adım Fiskadoro." Sümüğün burnundan aktığının farkındaydı fakat sümüğü silmenin kendisini alçaltacağını hissediyordu. "Babam öldü."

Diğerleri başlarını salladılar. Harvard ayak parmaklarıyla kumda bir çukur açtı ve topuğunu içine yerleştirdi.

"Babam öldü!" der demez Fiskadoro bunu yeniden gerçek kıldığını anladı; ilk kez için yeniden. Böyle tekrarlanıp duracak mıydı? Fiskadoro acısının basit olmadığını anlamaya başladı. Tek bir şey değildi, binlerce şeydi onu Okyanus'a taşıyan; insan hayatının amacı onu özümsemekti.

İşleri yoluna koymak için gerekli olan kelimelerden yoksun, komşular çaresizlikle ekmekle çörek pişirdiler, ya da kıymetli çin servis tabaklarına ustalıkla meyve dilimlediler ve bu sunuları güneş yükselirken pembe mavi manzara boyunca yürüyerek Belinda'nın evine taşıdılar. Genellikle yalnızca eski çuval bezinden pantolon ya da etek giyen ve belden üstü çıplak dolaşan yaşlı kadınlar bile bu sabah daha genç kadınların beyaz entarilerini ödünç aldılar. Erkeklerin çoğu gömlek giydi, giyemeyenlerse görünümlerinin yakışık almadığını düşünerek Belinda'nın avlusunda beklediler. Güneş daha da yükseldi. Maun rengi yüzlerde ter belirdi. Yaslılar ve yaslıları teselliye gelenler yiyip içerek Jimmy'nin tamamen unutulduğu, sonra ansızın hatırlanıp taze inanamazlığın feryatlarıyla yeniden matem tutulduğu zaman dilimlerinden geçtiler. Fiskadoro o hissin

* Anne. (y.h.n.)

kendisini terk etmekte olduğunu hissetti. Utanmıştı; bu verandada durabiliyor ve Jimmy'nin yüzünü bile hatırlayamıyorsa öz babasını o kadar da önemsemiyor demekti.

Bir süre sonra diğer üç tekne de geldi körfezden. Öğlen henüz olmuştu; erkenciydiler. Westmoreland Wilson, evinin önündeki gongu iki saniyelik ciddi aralıklarla çaldı da çaldı ve köyün çocukları hindistancevizi kabuklarını sopalarla çatırdatarak etrafta koşuştular.

Ordu'lular üzüntü içinde kumsala yollanıp, ağların iplerine el atmak zorunda kalınca çok soylu hissettiler kendilerini. Herkes, en acılıları bile, gitmek zorundaydı.

Dizel motorları duyduklarında avın büyük olduğunu anlamışlardı.

Önce bir avuç erkek ve kadın göğüs hizasına gelen kıpırtılı suda durup iki yüz metre açıktaki *El Tigre*'nin halatını çekti. Sonra bir diğer grup *Generalismo*'nun ağ halatının ucunu almak için denize girip, sancaktan atlayan Delacorte kuzenlerden birine uzattılar. *Business* hâlâ birkaç fersah açıkta salınıyordu, fakat çok geçmeden Ordu'nun bütün nüfusu, en küçük çocuklarla en takatsız yaşlılar bile üç gruba ayrılmış, her grup teknelerden birinin halatına asılmıştı.

Körfez o ufak dalgalarını üzerlerine yağdırırken hep beraber ağları çektiler ve hep birlikte denizin o belirsiz anaforuyla ağları geri alma çabalarına karşı koydular, ağır ağları kıyıya çekmenin zorlayıcı gayretiyle "Ba-lık! Ba-lık! Ba-lık!" diye bağırarak. Ne zaman gelgite karşı birkaç metre kazanılsa halatın sonundaki kişi halatı kuma bırakıp denizden görünen ıslak, güneşte parıldayan kısmı almak üzere sıranın başına yürüyordu emeklerini ödüllendirmek için.

Belinda bile aralarındaydı, gözyaşlarının arasından utangaçça gülümsüyordu. Fiskadoro, annesi kendisini unutup sudan çıkan halatı kovalar, entarisinin etek ucunu kaldırarak ayaklarını yana açe açe dizlerine gelen gelgit boyunca koşarken, hiçbir şey düşünmeden onu izledi. "Ba-lık! Ba-lık!" Fiskadoro'nun saçlarından ter damlıyordu; sırt ve kol kasları önce ağrıdı, sonra bir süre alev alev yandı, en sonunda da uyuştu.

Yaşlıların bazıları halatı adamakıllı çekmiyordu. Elleri kalın ha-

lata hafifçe dokunarak duruyor, canlarını esirgeyip mevcudiyetlerini ödünç veriyorlardı. Şimdi güçsüz sesleri *Kübaradyo* yayınlarından öğrendikleri, kedere, aşka ve aya dair bir şarkı söylemeye koyulmuştu, diğer sesler de yardıma geldiler:

Nasıl da parlak ay
Uyku ne bilmem, ah
Ne ben, ne sen
Ah, damla damla mutsuzluk geçer
Biz hep ayrı olduğumuzda
Ayrı, ayrı...

Jimmy'yi seven, ya da sadece, bu durumda, ansızın, yaşıyor olmanın ne demek olduğunu hisseden bazıları için, ağlarla cebelleşirlerken bile yakmaya devam etti derin bir üzüntü.

Ağlar suda görünüp yaklaştıkça kalabalığın telaşı köpekleri de sardı, hemen hemen bir düzine sokak köpeği kıyıya çarpıp patlayan dalgalara atılıp ağ deliklerinde çırpınan balıkları kaptılar.

Business, *Generalissimo* ve *El Tigre*, ağlar kıyıya çekilip serildiğinde attıkları taklalardan sıçrayan damlacıklarla havada bir gökkuşağı oluşturup yağmur hışırtısı yaratan yüzlerce ve yüzlerce yirmi santimetrelik gümüşi balık getirmişti. Bu mucize karşısında köylüler daha önce hiç balık görmemiş gibi, ayak parmaklarıyla dürtüyor, ellerine alıp yakından bakıyor, çığlıklar atıyorlardı. Fiskadoro kıskançlıkla izledi komşularını, Jimmy'nin öldüğünü unuttukları için nefret etti onlardan.

Üç teknenin adamları ağları gelgitin insafına bırakarak, Jimmy Hidalgo için gözyaşlarını saklamadan ağlayarak grup halinde ağaçlığa doğru yürüdüler. Fiskadoro açık denizden gelenlerin leş kokusu arasında onlarla birlikte yürüdü. Yaslarının taze gücünün babasının cenaze törenini tekrar başlatacağına memnundu.

Köyün öteki tarafında oturan, yol kenarındaki bakkalın sahibi Billy Chicago, ailesinin toprak altında mayalanmaya bıraktığı tatlı ve mi-

de bulandırıcı patates şarabı testilerini kazıp çıkardı.

Başlangıçta toplantının bir odağı yoktu çünkü ortada giydirecek, önünde ağlanacak ve günbatımında gömülecek bir cenaze yoktu. Ama şarap, önce verandaya çökmüş erkeklerin, sonra kadınların şarapla kalınlaşmış, hayatı gerçek kılan romantik aşkın kederiyle yüklü sesleriyle daha hüzünlü şarkılar söylemelerine yol açtı.

Fiskadoro yaşlıca adamların yanında oturmakla, gizlenerek annesini yalnız bırakıyormuş gibi hissetti. Ancak şimdi, bu koşullar altında, onunla birlikte ne yapacağını da bilmiyordu. Anlaşılan asla bilmemişti. Şarabı fazla kaçırmıştı, her şey yassılaşmış görünüyordu artık. Tek eliyle kapının yanı başındaki direğe asıldı, fakat o bile hareket etmeye devam etti. Ön taraftaki adamlar da öyle.

Verandadan dışarı bir adım attı ve aniden yürümeye devam etme isteği sardı içini. "Buradan gitmeliyim," dedi.

"Annen içeride," dedi Leon. "Onu yalnız bırakma."

Fiskadoro bu sözleri kalbine atılmış kancalar gibi duyumsadı. Ama ayak diredi. "Şimdi gidiyorum."

"*Madre*'ni terk ediyorsun," dedi Leon.

Belki de bunları o an verandada dikilen Towanda'nın duyması için söylüyordu. "Ne gitmesinden bahsediyor bu Leon?" diye sordu. "Annesi içeride acıdan ölüyor."

"Bay Cheung'a gidiyorum," dedi Fiskadoro.

Fiskadoro'nun klarnet öğretmeninin ismi çenelerini kapatmalıydı. Fakat Towanda şaşırmıştı, üstelik bundan hiç de etkilenmemişti. "Sen öz anneni terk ediyorsun," dedi çok üzgün bir biçimde.

"Büyük organizatör!" diye bağırdı Fiskadoro. "Bu senin evin değil ki. Jimmy'nin evi," diye bağırdı ve o anda istediği her şeyi söyleyebileceğini fark etti, çünkü babası ölmüştü, "büyük şişko organizatör hanım!"

Bay Cheung'ın evine uzanan miller boyunca, yoldan ve insanlardan uzakta, güvendeydi, fakat henüz Ordu'nun içinden yola doğru yürüyordu ve bu trajedi ikindisinde nasıl sola döneceğini, nasıl sağa döneceğini bile bilmiyordu.

Ağaçların altından ve etrafı çevrili bölgenin dışından geçerken onun çürük meyve ve rutubet kokan boğucu, belli belirsiz miski ağ-

zında toza döndü. Köyün ağaçlarının gölgeliğini geçince yol sıcaktı. Bin yıl önce Batı Sahili'nde dans ediyordu da o zamandan beri uyumamıştı sanki. Mor üçgenler, görüş alanının kenarlarından hızla merkeze koşup, ardından görünmezliğe karışıyorlardı.

Güneş, göz kamaştıran yolun tepesinde bir yerde takılıp kalmış gibiydi. Fiskadoro panik içinde kendisinin de bir yerde takılıp kaldığını hissetti. Koşmaya başladı ve bir kez başlayınca bir daha duramadı, daha hızlı, daha hızlı, nefesi kesilinceye dek.

Artık bacaklarını zorlukla kaldırabiliyordu. Hasta hissediyordu kendini, elleriyle ayakları nahoş bir biçimde karıncalanıyordu. Birkaç dakika sonra nefesini topladığında tekrar ağladı Jimmy için.

Yolda başkaları da vardı; ikindi vakti Twicetown pazarında takas edilecek işlenmiş, plastik incik boncuk, tahta el aletleri ve çöplerden eşelenmiş parçalarla dolu hasır sepetler taşıyan erkekler, bohçalarca sebze sürüyen kadınlar ve günlerini heyecan peşinde yolu bir aşağı bir yukarı arşınlayarak geçiren anadan doğma çocuklar. Orada burada hasır yaygılarını sermiş umutlu aileler gördü ve pejmürde havlu kumaşlarda sergilenen sebze ve elişlerini; patatesler, şekerkamışları, salatalıklar, domatesler; samandan dokunmuş sandaletler; oklavalar, geniş kaşıklar ve benzeri diğer mutfak aletleri; aynadan kesilmiş göz alıcı harfler, semboller ve tılsımlar. Yoldan geçen diğerlerini görmezden geldikleri gibi Fiskadoro'yu da görmezden geldiler. Ama o içindeki duygularla alev alev yanıyordu. Bu insanların onu görünce neden kör olmadıklarını bir türlü anlamıyordu.

Yol Twicetown'a yaklaştıkça daha kalıcı girişimlerin hırpani kenarları görünmeye başladı, kadınların sivri uçlu çubuklarda bir lokmalık baharatlı et parçaları sundukları saman damlı kulübeler, yol kenarında tahta masalar üzerine kurulmuş kumar masaları; buralarda Fiskadoro gibi genç adamlar misketleri çivilerden yapılmış bir labirentte sektirerek beş delikten birine sokabilmek için para öderlerdi, ama Fiskadoro'nun acıklı bir şekilde öğrendiği üzere, asla bir el bile kazanamadan, çünkü çiviler bunu engelleyecek şekilde ayarlanmıştı ve Fiskadoro bir gün bütün parasını kaybetmişti. Ve o zamanlar kim hayattaydı? Ağladı, babasının bir daha asla göremeye-

ceği bu şeyler gözlerinin önünde şeritler halinde uçuştu.

Twicetown'a bir kilometreden az bir mesafe kala, Hint inciri ağaçlarından oluşan bir koru, bataklıkların anakaradan ta Florida Adaları'na, bu yol boyunca uzun ince bir dokunaç uzattığı yeri imliyordu. Az ötesinde bir ağacın gölgesinde, dallardan birinden, neredeyse üç metre uzunluğunda, hatta belki de daha uzun –kesin bir ölçü vermek zor çünkü kuyruğu yerde kıvrılmış durumdaydı– boğazından bedeninin alt kısmına dek yarılmış soluk gri karnıyla bir timsah cesedi sallanıyordu. Kafasına dolanmış ve sonra yumuşak boğazından çıkarılmış paslı demirden bir çubuğun iki ucuna bağlanmış kısa bir kablo parçasıyla asılmıştı. Aşağı Florida Adaları'nda yaşayan köylüler çıplak ayak ihtiyatlı yürüyüşleriyle geçidin asfalt kaplı blokaj taşlarını aşıyordu cesede yaklaşmak, ona bakmak ve cesedin önüne yığılı, karnın önceki içeriklerini görmek için; bir yığın bağırsak, insan kolu büyüklüğünde bir ağaç kütüğü, üç parça halinde, az çiğnenmiş iriyarı bir bataklık kaplumbağası. Ama hiç kimse timsahı daha yakın bir incelemeye almaya yeltenmiyordu, çünkü üzerinde sadece haki paçavralardan ibaret bir pantolon, göğsünde açılmış yaralardan kan kaybetmekte olan zenci katili, cesedin yanında durmuş, toza batmış dudaklarının arasından monoton bir sesle şarkı söylüyordu.

Fiskadoro kaplumbağaya ve ağaç kütüğüne baktı, servi köküydü bu besbelli. Ölü sürüngenin leş kokusunun yarıçapında, bataklık adamının çılgın bakışı altında kalmaya zorladı kendini baş döndürücü bir bulantı ve belki de burada, timsah katilinin kokuşmuş nefesinde, her şeyi değiştirebilecek bir güç olduğu umuduyla. Bataklık halkı her şeyi mayalardı. Mayalı iksirler içip ateşte dans eder ve asla yanmazlardı. Orada geriye kalan bütün beyaz İnsanları tüketmişlerdi. Bütün soyu yutmuşlardı.

Twicetown'un öğle vakti cenaze töreni-karnaval havasına doğru devam etti; tezgâhlar ve masalar öylesine doldurmuştu ki iki yanı, yoldan çıkmak olanaksızdı. Burada asfalt daha biçimliydi, parçalar güneşi yakalayacak ve pişmiş katran kokusu yayacak kadar düzdü. Kent onu içine almadan önce yoldan ayrılsaydı keşke. Burada istediği hiçbir şey yoktu. Bir şeyin vuku bulmadan uykuda bo-

ğulduğu bir atmosferdi. Çöpten eşelenmiş giysi parçaları, somun, civata ve tanımlanamaz makinelerden kırılmış parçalar, mürekkepsiz renkli dolma kalemler, ateş yakmaktan aciz eski çakmak parçaları; bütün bunlar gururla, ama yine de her nasılsa usançla masalarda sergileniyordu yol kenarı satıcıları tarafından; birçoğu, elleriyle yelpazelenen, sağa ya da sola meraksızca bakan yaşlı kadınlar.

Bay Cheung'ın evine az bir mesafe kala, Fiskadoro durup gücünü toplamak zorunda kaldı. Çökmüş bir duvardan kalma taş yığınının üstüne oturup, başı dizlerinde, kaburgalarını çatlatacağını sanana kadar hıçkırıklarının kendisini sarsmasına izin verdi.

* * *

Bay Cheung o akşamüstü evinin mutfağında, yalnız başına, takı yaptığı tahtaları cilalamakla meşguldü, sayısız yan uğraşlarından biriydi bu. Büyük bir tüccar, tam bir korsan olan üvey kardeşi –Florida Adaları'nda meşhur, neredeyse efsanevi bir şahsiyet, Takas İttifakı'nın kurucularından biri– zaman zaman Bay Cheung'ın oymalı muska ve tılsımlarını Sahil'e satmaya götürürdü. Bay Cheung bu oymacılık becerisini klarnet ve obua gibi üflemeli çalgılar imal etmeye çalışırken geliştirmişti; söylenenlere göre genellikle hiçbir sonuca varamayan çabalardı bunlar.

Aletleri ve tahtaları siyah, kocaman fırının yanındaki yemek masasının üzerine gelişigüzel yayılmıştı. Fırında çömlekler pişmekteydi ve hava, nahoş bir şekilde sıcak, nemli ve baharatların da etkisiyle baş döndürücüydü. Bay Cheung beyaz Jokey şortu giymiş, başına da terin gözüne kaçmasını engellemek için kızıl bir bandana sarmıştı.

Kapı tekrar tekrar gürültülü bir şekilde çalındı, genç bir ses haykırdı: "Müdür, Müdür, Müdür!" Sesteki ıstırap Cheung'ı korkuttu. Mutfaktan çıkıp karanlık, boş salonu koşarak geçti.

Kapıyı açtığında öğrencisi Fiskadoro'yu basamakta dikilirken buldu. Bir an için onun kim olduğunu anlayamadı, çocuğun yüzü bin parçaya bölünmüştü sanki. "Bay Cheung, babam," diye hıçkırdı Fiskadoro, "babam, babam, babam!" Bay Cheung, insanın gece

mi yoksa gündüz mü olduğunu hemen anlaması gibi, anında anladı bir *marinero*'nun* daha denize kurban edildiğini.

Fiskadoro'nun içeri girebilmesi için geri çekildi, bunu yaparken elini uzattı çocuğa ve çocuk aniden iki eliyle birden kavradığı bu elin ayasını alnına dayadı çömelerek, bunu neden yaptığını ikisi de anlayamadı. Bay Cheung kırmızı bandanasını çıkardı; Fiskadoro'nun yüzündeki tozu ve teri sildi. "Müdür Cheung, babam Jimmy Hidalgo öldü!"

Fiskadoro salonda durup başını geriye attı ve deniz kabuğundan yapılan dürdüklerin sesine benzeyen bir çığlık attı, katıksız bir umutsuzluk haykırışıyla ciğerlerini boşaltarak, tekrar doldurarak ve sonra acısını yineleyerek.

Mutfaktan odaya açılan kapı önce zayıfça zorlandı, sonra açıldı. Bay Cheung'ın büyükannesi koca bir taşın ağırlığı altındaymışçasına yanlarına yaklaştı. Kulakları pek iyi duymuyordu ve Bay Cheung kadının, Fiskadoro'nun iniltilerini düşkünü olduğu klarnetin sesiyle karıştırdığını tahmin etti. "Büyükanne Wright," dedi.

Kadının ortaya çıkışı Fiskadoro'nun ağlamasını yarıda kesmişti. Onun inanılmaz derecede ilerlemiş yaşı karşısında, tıpkı onunki gibi düzensiz nefesler alarak saygıyla bekledi kımıldamadan.

"Büyükanne Wright," dedi Bay Cheung tekrar, bu kez duymuş gibi göründü Büyükanne ona, "bugün ders yapmıyoruz."

Büyükanne Wright ona bakıyordu şimdi, titrek hareketleriyle omuzlarındaki siyah şala daha bir sıkı sarındı. Üzerindeki uzun elbise öylesine eskiydi ki baskıları çürüyüp toza dönüyordu. Yüzü, bataklıkların orada çeke çeke yumruk kadar kaldığına inanılan bazı siyah insanların kafasına aitmiş gibi görünse de, Bay Cheung büyükannesini yaşayan diğer herkesten daha çok seviyordu, en çok da yüzünü. Bu simadan, elbisesinin ütü istemez kumaşı kadar gevrek ve kırılgan bir ses çıkıyordu. "Bremerton, Seattle, Tacoma... bok gibi havaya uçtular," dedi.

Yaşlı kadın böyle konuştuğunda kalbi kırılıyordu Cheung'ın.

"Denver gitti mi?" diye sordu Büyükanne.

"Biz mutfağa geçeceğiz," dedi Bay Cheung. Kollarını Fiskado-

* Gemici. (y.h.n.)

ro'nun omuzlarına dolayıp onu, Büyükanne'yi ürkütmemek için alabildiğine yavaşça mutfağa yönlendirdi. "Şimdi mutfağa giriyoruz, Büyükanne Wright." Büyükanne kapıyı arayarak, buna rağmen onu orada bulduğuna şaşırarak biraz gayretle arkasına döndü ve üçü birlikte mutfağa girdi. İçeride, Cheung genç çocuğu ve yaşlı kadını masaya oturtup masanın üzerindeki tahta parçalarım ve talaşları temizleyerek Büyükanne'nin ellerine yer açtı, çünkü Büyükanne masanın kenarlarını sıkıca kavramaktan hoşlanıyordu.

Fiskadoro masaya abanarak usulca ağlıyor, arada sırada hıçkırıklar onu bir el gibi sarsıyordu. "Annemi terk ettiğimi söylediler," dedi öğretmenine.

Bay Cheung sabırla bekliyordu fırının yanı başında. Fiskadoro konuşmaya devam etmemeyi seçtiğinde kapağı açıp içine birkaç topak servi kökü attı. Su kabını köşedeki odun yığınından alıp kapıya yürüdü, "Fidelia!" diye seslendi avluya. Küçük kızı göründü, adam kabı ona verdi. "Bize derin, iyi su getir lütfen," diye rica etti.

"Sürüklendi, sürüklenip gitti. O sürüklenip gitti!" dedi Fiskadoro.

"Teknede miydi?" dedi Bay Cheung.

Fiskadoro başıyla onayladı. Mutfak sadece eve iliştirilmiş bir sundurmadan ibaretti ve yerler pisti. Başını salladığında gözyaşları yere düşmüş, ayağındaki tozlar boncuk boncuk olmuştu.

Bay Cheung çocuk için çok üzülmüştü, ama herkes bir gün ölecekti. "Biliyor musun, biraz çayım var."

"Çay mı?"

"Çok eskilerden kalma bir içecek. Çin'den," dedi Bay Cheung.

"Çayın hakkında ne olduğunu biliyorum," dedi Fiskadoro kibarca.

"Fidelia kuyudan iyi, derin su getirecek biraz," dedi Bay Cheung. "O zaman çayımı nasıl yaptığımı göstereceğim sana."

* * *

Büyükanne Wright mutfağın soya soslu ve körili havasını tatlılaştıran koyu, siyah çayın kokusunu içine çekti. Bunun hatırladığı çay-

la hiçbir ilgisi yoktu, çocukluğunun mutfaklarındaki çöp kovalarını dolduran çürümüş çay yapraklarına benziyordu daha çok; o mutfaklarda fırınların üzerinde spiral şeklinde elektrikli ocaklar olurdu, öyle çok ısınırdı ki bunlar, metalleri turuncu turuncu parlardı. Böyle ocaklar bir kap suyu yalnızca birkaç dakikada ısıtabilirdi.

Şimdi, görünüşe bakılırsa, yarım sonsuzluk boyunca izlemişti kabı, bu sırada çocuğa beklemekten gına gelmiş olmalı ki durmaksızın ağlamaya başlamış, kendisini ancak durdurabilmişti. Torunu Anthony Cheung'ı "Baba, Baba," diye çağırdı.

Büyükanne Wright yarı Çinliydi ve şimdiden yüz yaşının üstündeydi. Duvarların ötesini görebilme gücüne sahipti. Arnold Wright'ın yüzünü net bir şekilde görmek için görüsünün için için yanan ayazıyla dünyanın merkezine ve istiflenmiş onyıllara yol açmak onun için gayet normaldi. Arnold Wright babasıydı. Bir çeşit İngiliz ithalatçıydı. Onun anısına duyduğu saygıdan hayatı boyunca kızlık soyadını kullanmıştı Büyükanne.

Öldüğü zaman, baba kız Büyükanne'nin annesi Hau-ling Kaung Wright'la birlikte yaşıyorlardı; sonradan bir maymunun yüzüne ve boğulmuş birinin tenine sahip olan içler acısı haldeki bu yaşlı kadına dönüşen küçük kız o zamanlar güzeldi ve ona Büyükanne değil, Marie diyorlardı. Üçü birlikte Saygon'da yaşıyorlardı, sonrasında büyük bir komünist liderin adını alan ve sonra da afette bir hiç olan Asya kentinde.

Ölümün dünya üzerindeki zaferi, alev alev yanan sokaklarda derilerini arkalarında sürükleyen iskelet güruhu, kafataslarından oluşan yapıları, tarlalardan biteviye gelen boş üniformalar, havaya uçmuş bıçak ve çatallara yapışıp kalmış çocuk bedenleri istemese de hayalinde canlandığı zamanlar –her şeyin dibi, dünyanın sonu, kendisini hatırlayacak kimsesi olmayan gri bir boşluk, betimlenen, geçen, *hiç kimse* tarafından korunmayan o imgelem– gördüğü o şehirdeydi, babasının ölümünün şehrinde.

Ve babasının canına son verdiği o gün –elinden daha büyük olmayan parlak bir otomatik tabancayla vurmuştu kendini– dünyanın sonunun başladığını imlemişti. İşin aslı, babasının ölüm gününde sona ermeye başlayan yalnızca Amerikalılar ve Vietnamlı komü-

nistler arasındaki o küçük savaştı. Aşağı katta oturan komşuları Madam Troix, yalnız başına yaşayan zayıf ve uykusuz o Fransız kadını, üzerinde yalnızca ince şeffaf siyah kombinezonu, küçük yuvarlak yelpazesiyle sıcak karşısında hızlı hızlı yellenerek ter damlatmak, gergin bir yüzle Amerikan Elçiliği'nin etrafında çok daha korkunç, yanlış olamayacak kadar akla hayale sığmaz söylentilerin kol gezdiğini söylemek üzere kapılarına gelmişti. Bu, diye ısrar etmişti, sondu. Şehri derhal terk etmeleri gerekiyordu ve kendilerini Avrupa'ya, Çin'e, İngiltere'ye –parça parça olmayan herhangi bir yere– atmaları.

Marie ve annesi Hua-ling koridorun sonunda kadının sızlanmalarını dinleyerek dikilmişti. Madam Troix saçlarını alnından geriye tarayıp sımsıkı topuz yapardı ve burası, kafa derisinin sınırı, terlemenin başladığı yerdi anlaşılan, minik boncuklar birleşir, asılı kalır ve sonra düşüverirdi; hava her yerde rutubetli ve sıcaktı, her hareketi ağırdan almak gerekirdi. Endişelene endişelene kendisini sinirsel rahatsızlıklar koleksiyonuna çeviren Madam Troix, Hua-ling'in kendisini her şeyin yolunda olduğuna dair temin edeceğini umuyordu. Ancak Marie'nin annesi onunla çelişmeyecek kadar nazikti. Madam Troix laftan anlamayan bir seyyar satıcıyla cebelleşen birinin edasıyla kısaca Fransızca bir şeyler haykırdı ve gözyaşları içinde merdivenlerden aşağı koşturdu. Bu olayda anımsanamayan hiçbir detay yoktu Büyükanne Marie için, üzerinden bir asrın onda dokuzu geçmiş olmasına rağmen, Madam Troix'nın sırt çukurundaki, naylon kombinezonun arkasında belirginleşen üç sıkıcı ter adacığı da dahil.

Ve sonra, birkaç dakika içinde, Madam Troix geri dönmüş, hakilere bürünmüş iki polise merdivenlerde yol göstermekteydi. Polisler normal insanlara göre çok hızlı hareket ediyordu; bu sanrısal kentin bir parçasıydı onlar, her şeyin altındaki zamanı silip süpüren Amerikalılar tarafından tüm sınırların ötesine itilmişlerdi. Başı çeken polisin elinin açık ayasında parlak bir Baretta tabanca vardı ve onu Marie'nin annesine doğru, onu almasını istiyormuşçasına uzatıp duruyordu.

Hua-ling ellerini başının üzerine kaldırdı. Marie de öyle. Ma-

dam Troix yelpazelenmeyi bırakıp kımıldamadan durdu.

Polis Vietnamca konuştu; annesi başını iki yana salladı, çünkü Vietnamca bilmiyordu; adam ısrar etti; kadının korkusu daha da büyüdü.

Sonra İngilizce, "Bu silah kocanın mı?" dedi. Bunu inkâr etmek için bir sebep bulamayan kadın başıyla onaylayınca, "Neden öldürmek kendini? Vurmak kendini?" dedi.

"Kim yaptı?" dedi Hua-ling. "Kim vurdu?"

İkinci polis korku salmak niyetiyle aniden Madam Troix'ya döndü; kendi yüzündeki korku, kadına gösterebileceği her türlü kötü niyetten daha yıldırıcıydı. Kadın yelpazesini silahını bırakır gibi bıraktı.

İlk memur, Baretta'yı kemerine sokup Hua-ling Wright'a, "Siz bizimle geliyorsunuz. Derhal. Biz ilgileniriz bebekle" dedi.

"O *çalışıyor*," dedi Hua-ling. "Kocam *işte*."

Hua-ling kocasının cesedini teşhis etmekten döndüğünde o iki kolalı memurun gerilmiş yüzleri ve kudurmuş yetkinlikleri ona da geçmiş gibiydi. Felaketin bildik karanlığı gözlerini lekelemişti.

Ölü yakma ve cenaze töreni tertiplenmişti; ama bugün, her nasılsa, rutubetli mutfakta ve salondaki sallanan sandalyesinde geçen hayatında Büyükanne ne ölü yakmayı hatırlıyordu, ne de cenaze törenini; hatta babasının ölümünden sonra herhangi bir törene katıldığından bile emin değildi. Bunun yerine hatırladığı şey, babasının, evlerinin sıkışık oturma odasında, havalandırmanın yanı başında, elinde bir bardak buzlu İskoç viskisiyle ayakta duran, yüzünü soğuk hava üfleyen panele yaklaştırıp başını eğerek yakasını kaldırmak için sırtına uzanan ve soğuk havanın, boynunun soluk İngiliz tenine yayılmasını sağlayan görüntüsü ve bu sırada ona üç metreden az bir mesafede, şişmiş ve dehşete düşmüş yüzüyle kendi kendine, sinirli sinirli konuşan, onları Seattle'daki ağabeyinin yanına gitmekten alıkoyan etkenleri tekrarlayan Hua-ling'di. Besbelli Marie'nin babası çoktan ölüydü bu resimde. Orada dikilen yalnızca bir hayaletiydi.

"Belki de ani bir fırtınanın onu tekneden attığını söylüyorsundur," dedi torunu Anthony. Yaşlı kadının önünde bir fincan çay var-

dı, bir kütük ya da bir kaya kadar hareketsiz. Şayet bir teknedelerse, deniz sakindi bugün.

Çocuk, önündeki çay fincanı dünyadaki bütün eziyetlerin kaynağıymışçasına ağlıyordu. "Dümen kolu," dedi çocuk.

Kaptan Minh başıyla onayladı; adam çok yaşlanmıştı.

Ne zamandır bu teknedeydiler? Sıkı tutun! Diğer her şey hiçbir şeydir. Bunu unutma, bunu unutma.

Fakat henüz teknede değildi. Hâlâ Saygon'daydı. Amerika'ya gitmeye çalışıyordu.

Hua-ling'in ağabeyi Amerikan vatandaşı olduğundan ana kızın bu ülkeden vize almayı ummaları mantıksız değildi. Hua-ling Seattle'daki ağabeyine telefonla ulaşmayı başarmıştı; nadir bulunur bir enerji ve muazzam bir irade gerektiren bir başarı. Ama dünyayı kuşatan utanç kaynağı, Amerika'yla ilgisi olan her şeyin sıkıntılı doğası, görgüsüz insanlar ve şeyler, senkronize olmaktan uzak bürokrasi, yıpranmış yürekler, kırık dökük yüzler, çirkin kurallar; derhal Seattle'a gitmek için yola koyulmuş olabilmeleri gerekirken bütün bunlar onları Saygon'da tutmuştu.

Kurak mevsimin sona ermesiyle başlayan yağmur, sokaklardaki gres yağını yıkanmış, beton olmayan bütün yolların yüzeyini paramparça etmiş ve nihayetinde üzerinde taksilerin ve özel arabaların göz göre göre çarpıştığı geniş çukurlar açmıştı. Bisikletliler önce her sokağın kenarına pusup sonra hızla dümdüz ileri giderken, motosiklet ve Honda sürücüleri dokunulmazlıklarına duydukları sarsılmaz inançla derin yarıkların arasında sağa sola salınarak gidiyorlardı. Trafik değerli zamanı ve anlamsız mesafeyi yiyip bitirse de, yağmur her şeyin üzerinde ufalanıp uğuldasa da, bütün kederine rağmen, Marie için bir şarkıydı Saygon...

Marie aylar sonra tekrar gördü o polisi, babasının silahıyla annesini dürteni; neredeyse hiç değişmemişti. Bir kazayı çevreleyen polis barikatlarının ortasında durmuş, parmağını ileri uzatmış, meraktan dengesizleşip tehlikeli bir şekilde ahşap bıçkı tezgâhlarına doğru sendeleyen kalabalığa emirler yağdırıyordu. Polis, kalabalığı ürkütüp geriletmeyi amaçlayan bir tavırla ayağını yere vurup eliyle deri kaplı tabancasının dipçiğini işaret etti alenen. Yağmur

yağmıştı, fakat hava durulmaktaydı; izleyicilerden biri kalabalığın içinden şemsiyesini barikata uzattı tüfek gibi, bazıları nefret dolu kahkahalar savurdular polise. Polisin hemen arkasında, açık arka kapısından sedye yüklenen bir ambulans bekliyordu.

Sapasağlam bir motosiklet ambulansın yanında yana yatmış vaziyette duruyordu. Haki bir şort giymiş bir sokak çocuğu, maymun gibi yere çömelmiş, sele çantalarından biriyle boğuşuyordu, ta ki ambulanstan çıkan diğer bir polis bunu fark edene ve bağırarak onu kaçırtana kadar.

Marie arkasına dönüp beyaz gömleğinin sarmaladığı, uzun boylu, solùk tenli babasını gördü. Cadde üstündeki bir barda, tamamı bu sokak trajedisi sayesinde kendi dertlerinden biraz olsun sıyrılan seyircilerin arasında kokteylini yudumluyordu.

"Babacığım!" Onlarca yıl sonra bu anı hatırladığında, düş müydü bu, yoksa gerçek miydi, çıkartamıyordu.

Belki de yalnızca bir düştü.

Babası onu gördü, ama görmezlikten geldi. O içkisini değil, içkisi onu içiyordu sanki. Bardak havada asılı kalıp bir süre sonra patlayıncaya kadar içki adamı hızla tüketmişti. Babası değil, mavi elbiseli bir kadın oturuyordu orada şimdi.

"Babacığım?" diye seslendi. Hakiler içindeki polis başını kaldırdı, şu babasının silahını elinde tutmuş olan. Kalabalıkta ona sesleneni aradı.

Annesinin, bir Çin deyişinde olduğu gibi, kendi yüzünde uykuya dalması o zamana rastlardı. Bir gün, birdenbire, Hua-ling'in çevresine karşı bir cansızlık zırhı kuşandığını anlamak Marie'yi şaşırtmış, aklını karıştırmıştı. Gelecek nesiller için acı çekmenin meziyet olmadığına dair inancını Marie'ye aktarmıştı, ve kocası da kendini öldürünce, ki o bu tablodaki sonu gelmez bir şekilde çiğnenen umuda sahip tek adamdı, kurumuş şapkalı mantarlar gibi içe göçtü ve hiçbir şeye bir daha ne evet, ne de hayır dedi. Hong-Kong'a, hatta İngiltere'ye gitmeyi bile düşünmüyordu, yalnızca Amerika'daki ağabeyine gitmek vardı aklında. Marie kendisine ve annesine bakmayı, satıcılarla pazarlık etmeyi, tuzaklardan sakınmayı ve onlar onu geçiştirmenin yeni yollarını icat ededursun, bü-

rokraside yolunu bulmayı öğrendi ve on altıncı yaş gününü de böyle geçirdi.

Hua-ling'in, vizelerine ilişkin yazışma ve işlemlerinin birçoğunun hayali ya da düş olduğu ortaya çıkmıştı. Marie, en sonunda, annnesinin durumunun babasının intiharından sonra ne kadar kötüye gittiğinin yeni yeni farkına varırken Hua-ling daha da kötüleşti. Ölümüne aç bıraktı kendini, çok fazla hap aldı, bayıldı, şiştikçe şişti; böbrek sorunları onu öldürüyordu besbelli ve semirmiş bacakları bedenini evin içinde bir odadan ötekine güçlükle sürükleyebiliyordu. Ter bezlerinde bir sorun vardı; kadın terlemeyi de bıraktı, havalandırmanın hiçbir işe yaramadığı en bunaltıcı günlerde bile. Sıcak hava ateşini neredeyse ölümcül derecelere çıkartıyor, kadın, böyle zamanlarda humma dünyasının düşsel gulyabanilerine bağırıyordu. Bazen de oturma odasındaki eşyaların yerini değiştirip kapıya barikat kuracak ya da kendisine birtakım dehşetli olasılıklara karşı küçük sığınaklar yapacak deli gücünü bulabiliyordu kendinde. Birkaç dakikadan fazla yalnız bırakılamıyordu ve öyleyken bile, Marie bir gün alışverişten döndüğünde annesini evlerinin önündeki kaldırıma serili bulmuştu, ölü gibiydi. Yaşıyordu, ama o günden sonra, önceden kusursuz olan İngilizcesi güçlükle söyleyebildiği basit kelimelere dönüştü. Bütün gün Japon malı bir sigara olan Peace içiyor, korkunç bir sesle öksürüyor ve adsız hastalığının verdiği tıkanıklıkla yüzlerce kâğıt mendili pisletip bunları masaların üstüne beyaz çiçeklermiş gibi dağıtıyordu. Sık sık, üzerinde "O_2" yazan büyük sarı bir tüpten nefes çekmek zorundaydı.

Saygon halkı, tüm inançlarının tersine, Amerikalıların onları terk ettiğini ve komünistlere yem olacaklarını nihayet fark ettiklerinde, şehrin atmosferi çok daha çıldırtıcı ve korkutucu bir hal aldı. Marie, kimi kudurmuş, kimiyse ihanetten beyni büzüşmüş Vietnamlı çalışanların vize konusunda yardımcı olmadığı hükümet daireleri arasında sürüklenip durdu. Amerikan Elçiliği'nin civarında olup biten her şey –giriş kapısındaki personelin değişmesi, bahçıvanın erken ya da geç gelmesi– bir umut ya da felaket işareti olarak yorumlanıyordu, herkesin bir kuramı ya da bir söylentisi vardı, ama hiçbir resmi açıklama yoktu, herkesin doğru olamayacağını

bildiği tek bir haber haricinde: Önemli bir şeye karar verilmediği ve her şeyin şimdiye kadar gittiği seyirde gideceği haberi.

Fakat politik çarklar, raporları böyle bir hareketin olası olduğu bir raddeye getirmişti, ve haberlerin resmi olduğu bir gün, Danang'ın düştüğü, Saygon'un da kesinlikle düşeceği, kaynakların uçuşlarda hiç yer kalmadığını, hiç uçuş da kalmadığını, havaalanına gitmenin hiçbir yolunun, ülkede hiçbir pilotun, uçağın da kalmadığını belirttiği gün geldi Hua-ling ve Marie'nin evrakları. Marie, Manila keneverinden yapılmış zarfıyla, bluzunun altında terden sırılsıklam, kendisini panikten çok işe yaraşan bir hızla sınırlayarak, o değerli kâğıtlara sahip olmaktan, onları elde etme şansının hiç olmamasından daha çok dehşete düşmüş bir halde Tu Do Sokağı'na koştu.

Altın külçelere benzeyen şeylerle dolu alışveriş arabalarıyla kaldırımda ilerleyen, ARVN* subaylarından oluşan altı yedi kişilik bir gruptan kaçınma umuduyla Tu Do Sokağı'nı durmaksızın geçmek zorunda kaldı. Adamlar karşıya geçmek için kaldırımın kırık kenarına vardıklarında içlerinden dördü ağır arabayı kaldırmak, sonra indirmek ve diğer kenara geldiklerinde tekrar kaldırmak zorunda kaldı. Grup kapalı bir kuyumcunun önünde durdu, subaylardan biri, tabancasını kılıfsız taşıyan, boş eliyle kapıya vurdu sertçe.

Marie sola dönüp Tu Do'dan çıktı. Girdiği yan sokak boştu. Tropik sömürgelere özgü zamandışı kalmış beyaz takımlardan giymiş, adımları ses çıkarmayan bir adam sokağın diğer ucundan ona doğru geliyordu yavaş yavaş. Babası.

Etraflarındaki sıcak, korku kokuyordu, uğuldayan, güzel bir ozon kokusu. Kımıldamadan durup bekledi, havanın hastalıklı parmaklarının darbeleriyle bitap düşerek. Babası yürümeye devam etti, ama hiç yaklaşmadı.

Daha geniş olan caddeye geri döndüğünde ARVN subayları dükkânın içinde, görüş alanı dışındaydı ve onların, ciple geçen, yüksek kalibreli makineli silahlar taşıyan ve bozgunlarının gününde cephanelerinin kayışlarıyla örtülü, beyaz yüzlü, ağlaşan astlarından oluşan devriyeleri sayılmazsa, trafik olağan görünüyordu.

* Saygon rejiminin ABD destekli "Vietnam Cumhuriyeti Ordusu". (ç.n.)

Madam Troix, Marie ve annesine veda etti. Telefonda konuşmuştu biraz önce, ağlıyor ve koridorlarda sarsakça dans ediyordu korkudan. "Büyük helikopterin Amerikan Elçiliği'nin çatısından gittiği görülmüş. Görüyorsunuz ya, her şey bitti! Biliyordum! Biliyordum!"

Şehirden Tan Son Nhut Havaalanı'na giden bütün yollara barikat kurulduğunu söylemişti Fransız kadın. Kırsal bölgelerdeki halk Saygon'a hücum ediyordu. Amerikan Elçiliği'ne saldırıyordu herkes. Kendisi Hong-Kong'a gitmek için gizli hazırlıklar yapmıştı. Siyah maskarası yüzünden çizgi çizgi akarken ağladı ve onlara veda öpücüğü verdi, çünkü Hua-ling'in hastalığı sırasında çok yakınlaşmışlardı ve Madam Troix önce bir dadı, sonra da bir dost ve nihayetinde de, Hua-ling ile Marie'nin evraklarının hazır olduğunu öğrenene kadar lanetlenmiş şehirden ayrılmayı redderek ailenin, isterik bir biçimde, sadık bir üyesi olup çıkmıştı.

Hua-ling, komşusunun gözyaşlarını çenesinden silerken bir an için durumu kavradı. Madam Troix'ya sorunsuz bir geçiş dileyip siyah dantel şalını ayrılık hediyesi olarak ona verdi. Fakat sinsi bir hoşnutluk ağzının kenarındaki çizgileri sabitlemişti, Saygon'da olanların sonu, herkesten öç almak için tek başına düzenlediği bir şeydi sanki.

Hâlâ teknede miydiler? Kaptan Minh neredeydi? Büyükanne çayından bir yudum aldı, çay şaşılacak şekilde köri kokuyordu. Üzerinde bir şeyler yüzüyordu... çorbaya dönmüştü çay. İnce, beyaz bir el, çayın yanına bir kâse pirinç koydu. Şimdi tahta saplı metal kaşık geliyor. Şimdi de çenemin altına peçete koyacaksın. "Çenenin altına peçete koyayım Büyükanne," dedi torununun karısı. Marie'nin hatırlayabildiği kadarıyla hep böyleydi işler.

Fakat ne hatırlıyordu? Hatırlayamadı. Tekne, helikopter, havaalanı, ev; annesi, Hua-ling, sarı oksijen tankının yanında elinde bir çakmakla durmuş dünyayı havaya uçurmakla tehdit ediyor. "Nereye götürüyorsun beni?" diyor Çince. Neredeyse hiç İngilizce konuşmuyordu artık.

"A*mer*ica. A*mer*ika. Bak... gördün mü? Apartman boş. Artık burada yaşamıyoruz," dedi Marie ona.

Hua-ling şehirden ayrıldıklarını anladığında çakmağını bıraktı, naylon bir sabahlık bulup giydi, zayıf bir enerjiyle hareket ediyor, adeta tüylerin içinde yüzüyordu. Marie içinde yalnızca birkaç elzem eşya olan bavulu kaldırırken, annesi kapının yanındaki ceviz masadan yarım saattir alıp alıp bıraktığı sigarayı aldı. "Kibritin var mı?" diye sordu Hua-ling. Elektrik o anda kesildi ve havalandırma uğuldamayı bıraktı. Hua-ling etrafına, sanki oraya yeni gelmiş gibi merakla baktı.

Dışarı çıktıklarında semtlerini tamamen değişmiş buldular. İkindi vakti, her türlü kontrol numarasını teslim almıştı. Ter, egzoz ve için için yanan lastik kokusundan Marie'nin nefesi tıkanmıştı; Tu Do Sokağı'nda çöp yığınlarını yakıyorlardı. Yol boyunca bir aşağı bir yukarı yürüyen insanların hareketlerinde –haki, siyah ya da beyaz hareketler, herkes haki, siyah ya da beyaz giyiniyormuş gibiydi– her şey son bir kez yapılıyordu: Yıllardır yürüyen ölülerden başka bir şey olmayan insanlar şimdi uyanıktılar, kinik ve perdeli gözler şimdi ışıl ışıl yanıyordu, adrenalin kör etmişti tüm gözleri.

Üzerinde kahve ve viski lekeli krem rengi, naylon sabahlığıyla Hua-ling tetikte görünüyor ve yardım almaksızın yavaş yavaş yürüyordu. Marie en ciddi elbisesini giymiş ve yanına, annesiyle yan yana arka koltuğunda oturduğu viran durumdaki takside kucağında tuttuğu tek bir küçük bavul almıştı.

Taksi şoförü havaalanından korkmuştu. Marie oraya gitmesini söylediğinde yan camdan diğer yolculara bakmıştı, burun delikleri açılır, tahta dudakları mengene gibi kapanırken. Kız ona saymadan bir tomar *piastre** uzattı, ama adam herkesin yaptığı gibi bu Avrasyalı kızla Vietnamca konuşarak parayı kabul etmedi.

"Ben İngilizim! Amerikalıyım!" dedi Marie, Amerikan vizeli İngiliz pasaportunu sallarken.

Bu evraklar paradan daha ikna ediciydi. "Polis otobanda barikat kuruyor şimdi," dedi taksi şoförü, ama Tu Do Sokağı boyunca sür-

* Para. (ç.n.)

dü arabayı döküntü tümseklerinin arasında; eşyalar şehre girmek ya da şehirden çıkmak için fazla ağır gelir olmuşlardı insanlara, ki bu insanların üçü veya dördü şu an taksinin arka tamponuna çıkmış orada devam ediyorlardı yolculuklarına. Marie onları görmezden geldi, ama annesi arkasına dönüp öfkeli bir tavırla uzaklaştırmaya çalıştı onları. "Defolun! Kemirgen bitler," dedi Çince.

Marie, havaalanına yaklaştıkça, şayet o ve Hua-ling savaştan kaçabilirlerse her türlü sınamayı geçebilecek kadar güçlü hissediyordu kendini. Annesi de, kurtulma olasılığıyla biraz enerji bulmuştu, ama taksi onu öne arkaya salladıkça bu enerji de boşalıyor gibiydi her başka yola döndüklerinde başı bir o tarafa bu tarafa yuvarlanıp başını pencereye çarpıncaya kadar. Ölü gibi duruyordu ama hâlâ yarı bilinçliydi, aniden sigarasını yakmak için çakmak istemek üzere doğruldu.

Yaklaştıkları barikattan sorumlu genç adamlar –iki ARVN ve iki polis– sonraki engellere göğüs germeye hazır olan herkesi geçiriyordu, asıl işin icabına sonrakiler bakacaktı. Otomatiğe bağlamış bir halde, gelen her ikinci aracı çeviriyor, diğerlerini bırakıyordu. Marie evraklarını salladı, halbuki nöbetçi onlar geçerken o tarafa bakmıyordu bile. Arkalarındaki arabayı çevirmekle meşguldü şimdiden. Hua-ling, "Teşekkürler, teşekkürler, teşekkürler," dedi Çince kelimeleri ifadesizce seslendirirken, ve leş kokulu kanyağı geğirdi. "Kibritin var mı?" dedi polise, adam penceresinden kaybolduktan uzunca bir süre sonra. "Kibritin var mı, kibritin var mı?" Başı öne eğildi. "Bana ateş verin," dedi İngilizce.

Tan Son Nhut Havaalanı'na bir milden az kala, son otoban barikatına yaklaşırken arka tamponda gelen adamlar aşağı atlayıp yoldan ayrıldılar. Trafiğin büyük kısmı onların ilerleyişine karşı, volkanik bir cüruf gibi yavaşça hareket ederken, koca yığınlarla sürüklenen yayaların daha süratli olan akışı yol kenarındaki hendeklere taşıyordu. Yirmi metre ötede, saz damlı eğreti kulübenin, yağ varilinin ve bıçkı tezgâhının önünde bir elini yavaş çekimde sallayan, diğer elini de göğsüne asılı tüfeğin üzerinde dinlendiren bir polis duruyordu. Tüm yolcu araçları otomatik olarak geri çevriliyordu.

Taksi şoförü tehlikeli bir kapana kısılmış gibi davranıyordu ar-

tık. Marie'nin tehditlerine ve para teklifine rağmen, frene basıp, arkasına bakmak için koltuğunda yarı beline kadar kalkıp pencereden sarkarak U dönüşü yapmaya başladı, vücut sıcaklığıyla yaşadığı rahatlamayı belli ediyordu.

"Sadece bir sigara istiyorum. Bu küçük şeyi bile esirgiyorsunuz benden," dedi Hua-ling.

"Dönme!" dedi Marie şoföre. "Bizi buradan kurtarmaya çalışıyorum," dedi annesine. Şoför, taksisini Saygon'a dönen araba akınına sürüyordu başarıyla.

Annesi, "Lanet olası bir sigara. Bana–lanet–olası–bir–çakmak–ver," dedi İngilizce. Gözleri nefretle perdelenmişti.

Marie ve şoför, kadına kulak asmadı. Şoför, en azından kız en sonunda ağlaya ağlaya adamın başının arkasına bir tokat patlatıncaya kadar Marie'ye de aldırmadı. Adam akıntıya karşı yavaş yavaş ilerleyebildiğini gördüğünden, onları bırakmak için o ufacık hızından vazgeçecek gibi değildi. "Seni kaypak piç... aptal, aptal maymun!" diye bağırdı kapıyı sökercesine açıp hareket halindeki taksiden sarsakça inerken. Taksi, birkaç adım sonra arabaların ve küçük kamyonların artık işlemeyen savaşının arasında sıkışıp kaldı. Marie açık kapıdan içeri uzanıp annesinin dışarı çıkmasına yardım etmeye çalıştı, ama Hua-ling elini itti. "Nereye götürüyorsun beni!" Yüzü gevşek, bakışı odaksızdı, ama sesinde kızgın bir korkudan doğan sertlik vardı. "Çekiştirme beni," dedi.

"Uçağa binmeliyiz artık." Marie dizlerini koltuğa koyup annesini koltuk altlarından kavrayarak dışarı çekmeye çalıştı.

"Çekiştirip durma," dedi annesi. "Siktir git," dedi İngilizce. "Biraz *dinlenip* bir *sigara* içinceye kadar *hiçbir yere* gitmiyorum."

Taksi, hareket etmek için hasbelkader yer bulan araçların oluşturduğu şeritte hareket halindeydi yine. Marie geri geri taksiden indi, yandaki yola düşüyordu neredeyse, itirazları ve gücü tükenmiş, elinde evrakları ve tek bir bavul. Bavul elinden sıyrılıp açık bir halde yola düştü, kız eşyalarını toplamak için eğildi ama sonra içinde durmaya değecek bir şey olmadığını anladı. Korna çalan, birdenbire tam gaz fırlayan, gürleyen, frenlerine tiz çığlıklar attıran makineler tarafından kuşatılmış bir halde öylece durdu ve yaşaması için

gerekli olan organlarının kendilerini yırtıp özgür bırakacaklarına inandığı noktaya kadar bunu arzuladıktan sonra, kendi hayatını kurtarmak için aslında zaten bir süredir yapıyor olduğu şeyi yapmak zorunda olduğunun farkına vararak, Tan Son Nhut Havaalanı'ndan bir uçağın havalanmasını izledi. Her şeyi bırakmak ve kaçmak zorundaydı. Bavuldan vazgeçmek zorundaydı. Annesini arkada bırakıp gitmek zorundaydı.

İlerideki devriye polisi kızın yol kenarındaki hendeklerin kenarına sarılarak, araç yığınını aşmak için bir arabanın tamponuna basıp kaputuna tırmanarak önünden geçmesine ses çıkarmadı. Ama barikata geldiğinde nöbetçiler onu soğukça durdurdu, üstelik evraklarından da pek etkilenmemişlerdi. "Biletini ver!" diye tutturdu adam. "Göster!"

"O... biletim beni *bekliyor*," dedi.

"Bana biletini göster!" dedi nöbetçi.

Marie başka bir yalan söylemek üzere ağzını açtı ama onun yerine, "Param var, param var, biletim yok," dedi.

Nöbetçi gülüp ona arkasına döndü. Esmerdi ve Polonezyalılara benziyordu. Kız, adamın üstüne atlamak istedi ve hayalinde kendisini adamın ademelmasını ezerken gördü. Diğer nöbetçi tüfeğinin dipçiğiyle bu son barikata kadar olan bütün yolu, bin bir zorlukla da olsa aşabilen tek aracın, belli ki önce bir tür resmi ulaşım aracı sanılan ama şimdi Saygonlu bir işadamı, onun karısı, çocukları ve beyaz üniformalı hizmetçileriyle dolu olduğu ortaya çıkan siyah bir Mercedes'in kaputuna sertçe vuruyordu. Vururken, tüfek, o gürültü kazanında hiçbir şekilde dikkat çekmeyen tek, gürültülü bir çatırtıyla ateş aldı; nöbetçi, kendisini vursa ancak bu kadar şaşırabilirdi, silahı ihtiyatla bir elinden diğerine alıp emniyet mandalını çevirdi. Şoför, nöbetçinin bu hareketinden sonra derhal dönüp gitme telaşıyla Mercedes'i önce geri geri sürüp kulübenin duvarına çarptı, sonra aniden tekrar ileri atıldı. Üzeri yol yol olmuş tozla kaplı otomobilin içindeki herkes ağlıyordu, önde oturan, ailesinin parçalanması ve yaşam biçiminin yıkılması karşısında yalnızca hafifçe alınmış görünmeyi başaran sahibi hariç. İşadamıyla beyaz kıyafetli hizmetçi kızın arasında babasının hayaletini gördü Marie.

Ne yapacağını bilemez halde kızına baktı, sonra gözlüğünü çıkardı ve eliyle gözlerini sildi, kendisi de ağlıyordu çünkü.

Marie ona arkasını döndü. "Seni sikicem," dedi Marie nöbetçiye. "Annem öldü," diye ekledi. Nöbetçi ona sahici bir neşeyle baktı, ayrıca biraz da şoke olmuş görünüyordu. "Bilet *alabilirim*," dedi kız. "Sadece söyle... ne istiyorsun?"

"Git!" dedi nöbetçi ona el sallayarak. "Havaalanına git! Bu gece öleceksin!" Biraz ilerilerindeki havaalanını, güneş yanığı tarlaları ve açık alanda küçülen kontol kulesini işaret etti. Yüzündeki ifadeden bütün bu durum için ve belki de Marie için, gerçek bir endişe duyduğu okunuyordu. "Hiç kimse..." Benzerine daha önce hiç rastlanmamış şeyler için yabancı kelimeler aramaktan bıkkın, orada öylece durdu, ellerini iki yana bırakıp arkasını döndü. Arkalarında insanlar, arabalarını terk edip barikatlardan büsbütün kaçarak, çareyi tarlalarda arıyordu.

Marie nöbetçiyi geçip uzaktaki kuleye yöneldi. Tekini kaybettiği yüksek topuklu ayakkabısının diğer tekini de ayağından savurup atarak hız kazandı. Keskin bir taşa bastığında acıyı biliyor, ama aslında hissetmiyordu. Aynı şekilde, babasının her şeyi –kızı Marie'yi, onun annesini, yani kendi karısını ve Vietnam'daki savaşı– ıskartaya çıkardığı anın içini gördüğünü bildiği gibi, zamandaki, kaçışın yarı saydam bir şekilde dalgalanarak boğucu bir manzaradan yükseldiği anın içini. Arkasındaki gürültü şimdiden kendi içinde boğulmuştu. Duyabildiği yalnızca göğüs hizasına gelen kaba otların arasından esen rüzgâr ve belli belirsiz bir jet motoruydu, kara tahtaya sürtülen tebeşir gibi. Bu sesle ilgisi yokmuş gibi görünen bir uçak ısı tabakasına yükseldi. Kızın önünde, kaba otların keskin dişleri arasında ilerleyen insanlar yola yöneliyorlardı.

Asfalt kaplı servis yolunun sonundaki manzaradan bugün kimsenin terminale giremeyeceği belliydi. Girişte, dehşete düşmüş kızgın seslerin yankısını artıran alüminyumdan modern bir gölgeliğin altında, pencerelerin yekpare camları ve sensörlü kapılar tuzla buz edilmiş ve tahtalarla kapatılmıştı. Mor bereli düzinelerce Vietnam Özel Kuvvetleri'nden asker ve Saygon Emniyeti'nden polisler, bir sürü şehirliyi süngü ucunda zapt ediyordu. Marie buradaki amaçla-

rını unutup yalnızca bir kez olsun seslerini duyurmak isteyen adamların, çürüklerle renklenmiş yüzlerinin, boyunlarındaki ip gibi kabarmış damarların, onlar, bakışları nöbetçilerin yüzlerinde sabit, süngülerden bihaber, arkalarından ittirilmeye ses çıkarmazken başlarından fışkıran, taranmamış siyah saçlarının resmini çekti kafasında. Ufak tefek bir adam iki tüfeklinin arasından sıçrayıp pencereyi kapatan tahta perdenin tepesine tırmanmaya çalışınca nöbetçilerden biri dönüp tüfeğinin dipçiğini adamın böbreklerine indirdi. Adam ikiye katlandı, kaldırıma düştü ve diğerlerinin ayakları altında ezilinceye değin süngünün ucunda geri geri süründü.

Marie kalabalığın çevresinde paniğe, sönük bir umuda ve tiksinilen bir teslimiyete dokunan bir güzergâh boyunca kafeslenmiş gibi dolanıp durdu. Havaalanının ortasındaki küçük parkta –şu an çiğnene çiğnene çıplak kalan geniş, yuvarlak, çimli bir alanla hâlâ Güney Vietnam'ın renklerini rüzgâra sergilemeye uğraşan bir gönder– oyalanırken, vazgeçenlerin safları arasında sürüklendiğini anladı. Yanlarında bayrakları, asfalt yolun sınırladığı daireye hapsolmuş yaşlı erkek ve kadınlar çömelip dizlerine dayadıkları kollarını yastık yaparak uyuyorlardı. Kadınlar, kucaklarında çocukları, etraflarında dikilen diğer çocuklarıyla birlikte, eşyalarını bağladıkları çarşaflardan ibaret bohçalara oturuyor, orada burada bir koca, kendisini kollarıyla sarmış, başı öne eğik, tükenmiş ve dalgın, bir yol bulmaya çalışarak bekliyordu. Burada, çocuklar bile kımıldamıyordu.

Kızın gözüne takılan tek şey açık hakiler içindeki bir şekildi, onun ilerleyişini kalabalığın arka kısmı boyunca takip etti. Herkese bakarak, ama kimseyi tanımadan, temkinli, ama yavaşlamadan yürüyordu. O dimdik kıza bakarak yaklaştıkça, kız onun kuşkusuz askeri olan kıyafetini tanıdı. Gömlek cebinin kapağına kanat işaretleri takmıştı; Hava Kuvvetleri uçuş personeli. Gözleri, uyuşturucu almış ya da hayal görüyormuş gibi kıvılcımlar saçıyordu. Marie'den daha büyük görünmeyen sıska bir çocuktu bu yalnızca.

Marie, görür görmez anladı çocuğun bu üniformayı çalmış olduğunu. Geçerken gömleğinin arkasından yakaladı onu, çocuk döndü, gülümseyerek ve şaşkın. "Nereden bulabilirim?" Gömleği-

nin kumaşını çekiştirdi. "Nereden? Üniforma istiyorum. Üniforma!" diye tekrarladı sinirle, çocuğun bu kelimeden hiçbir şey çıkaramadığını görerek.

Çocuk, sanki bütün günü birlikte geçirmişler gibi, kızın bileğinden tutup terminal girişinin önündeki güruhun arka sıralarına doğru çekiştirdi onu.

"Merikan parası," dedi.

"Evet," dedi Marie. "Var! Var!"

Çocuk, Saygon sinemalarında asılı posterlerin karate ve tai-chi fantezilerinden canlı canlı fırlamış gibi, yumruk darbeleriyle kalabalığı yararak ilerlemelerini sağladı ve ulaştığı ilk nöbetçiye atılıp künyesini salladı. Nöbetçi geri çekildi ve çocuk Marie'yi barikatların arasına sürükledi. Şimdi çocuğa bağırıyordu nöbetçi, aralarında hararetli bir şekilde Vietnamca konuştular; nöbetçi süngüsüyle kalabalığın ön saflarına gözdağı vermek için duraksamadığı anlarda. "Vietnam parası," dedi çocuk Marie'ye.

"Evet," dedi Marie. "Var! Biet-nam pağam var," dedi.

Tahtalarla kaplanmış girişten yol yoktu. Nöbetçi onlara, asker ve polis sıralarının arkasından, aşağı yukarı elli metre boyunca, terminal binasının sağ köşesine kadar yol gösterdi, burada pencereler bitiyor ve yalnızca cüruf yığınları boy gösteriyordu; bıçkı tezgâhından ibaret olan barikatı da geçip metal bir kapıdan içeri adım attılar. İçeri girdiklerinde –birkaç asker ve iki sıra vardı içeride, kaynayan kahvenin kokusu kızı ele geçirmiş ve her şeye korkunç, evini anımsatan bir sıradanlık vermişti– adamların hepsi sesini yükseltti. Çocuk, kızı kolundan sıkıca kavramış, hızla ve büyük bir güvenle konuşarak, onu askerlere doğru sanki hiçbir şeyin düşündükleri gibi olmadığına dair çok etkili bir tanıt, mükemmel bir ispatmış gibi sarsıyordu. Marie empatik bir biçimde başını sallıyor, gömleğindeki paraya uzanıp, birazdan bütün konuşmayı yapacak olduğunu tahmin ettiği bir teğmen asker olan Özel Kuvvetler teğmenine, "Evet, evet, evet," diyordu. Ne için olduğu önemli değildi. Saygon işlemlerinin dili konuşuluyordu, itme ve çekme, işaret parmağıyla avuç içini tekrar tekrar dürtme. Bu adamda kıza istetebileceğine inandığı bir şey vardı. Kız onu istiyordu.

Ofisin arka kapısından gelen pervane motorlarının sesi yüksekti. Marie'ye tanıdık gelen silah sesleri duyuluyordu; Saygon polisinin hafif makineli tüfekleri. O anda Özel Kuvvetler teğmeni silahını çekip namlusunu kızın sol göz yuvasına, titreyen gözkapağına dayadı.

Kız önemsemedi. O acayip çocuğun, kolunu fazlasıyla tanıdık kavrayışından daha endişe verici değildi bu. Öteki gözünü dört açıp teğmen tüfeğin horozunu başparmağıyla çektikçe dönen silindiri izledi. Odayı bir huzur ve berraklık kapladı. Kız uyuyakalabileceğini düşündü. "Yerel paranın hepsini istiyorum," dedi adam. "Kaptan Minh de dolarlarını alacak. Bu konuda sorun çıkarmayı düşünüyor musun?"

"Teşekkür ederim, efendim," dedi. Yaşam, her yanını sarmıştı. Neden olduğu fark etmez, öldürülemeyecekti.

Adamın Amerikan tarzı mükemmel bir aksanı vardı. "Kaptan Minh, bebek," dedi.

Hava Kuvvetleri üniforması içindeki çocuk kızın kolunu bıraktı ve göğüslerinin arasına bir cerrah tarafsızlığıyla uzanıp desteyi gömleğinden çıkardı. Yedi tane yüz dolarlık banknotu aldığında kız onun Kaptan Minh olduğunu anladı, o günlerde sıklıkla olduğu gibi adı, soyadı olmuştu. Kaptan Minh, Marie'nin Vietnam parasını, onlarca binlik *piastre*'yi Teğmen'e verdi, Teğmen de parayı mor beresinin içine koyup, bereyi tekrar başına yerleştirdi. Ofisteki diğer üç asker ilgisizce izliyorlardı. Kaptan arka kapıyı itince odaya gerçek ışık girdi. Bir baş hareketiyle kızı pistin asfaltında kendisini takip etmeye davet etti.

Güneş ufka yakındı; ikindinin yarısı geçmişti. Sıcak, siyah asfalttan keyifsizce yükseliyor, birkaç yüz metre batıda kalan pistlerin arasındaki çimleri sıyırarak uçan helikopterin fırıl fırıl dönen kanatlarından yüzlerine esiyordu. Güneşin arkasından vurmasıyla helikopter gökte nur içinde yüzen ilahi bir varlık gibi göründü, toplaşmış umutsuz insanların minik siluetleri kızın kamaşan gözlerinde parlak yeşile büründü. Pistte ilerleyen bir 707'den yükselen ses ve ısı dalgaları tek bir güçte harmanlanınca kız diğer tarafa dönmek zorunda kaldı.

Özel Kuvvetler teğmeni de yanlarındaydı. Öne geçip onları ev büyüklüğünde bir Birleşik Devletler helikopterinin, kızın bir tür kamyon sandığı ama daha yakından bakıldığında golf arabasına benzeyen altı tekerlekli bir nakliye aracının düz döşemesinde oturduğu bir hangara götürdü. Teğmen kamyonun koltuğuna atladı –yalnızca tek kişilik yer vardı, tek bir koltuk, kontrol paneli ve direksiyon– ve çalıştırmayı denedi, bir düğmeye basmasıyla motor acı acı bağırıp sustu. Sert bir ifadeyle on saniye kadar bekledi, tekrar bağırttırdı, ama nafile.

Yağlı asfaltı bacaklarının dizden yukarısını görünmez kılacak kadar yoğun bir gümüşiliğe döndüren hangarın girişine vuran ışığın kenarında Marie'yle birlikte ayakta duran Kaptan Minh, yere inmek üzere olan bir DC-3'ü işaret etti. "Danang uçağı," dedi.

Kız gördüğü şeyi pek anlayamadı; öyle görünüyordu ki ince ince doğranmış insanlar –kollar, bacaklar ve yarım gövdeler, insanların parçalanmış organları, ve hatta, uçak onların görüş hizasında yere inerken, kötürüm askeriye halkının üniformalı kısımları– iniş takımlarına yapışmış, kanatlardan sarkıyordu. Aşağı doğru yola koyuldu, terminal binasını geçip, pistin diğer ucunda toplanan ufacık siluetlerden oluşan bir grubun yanında durdu. Cipler, bir bagaj arabası ve gaipten gelmiş gibi görünen, son sürat koşan insanlar terminal alanından çıkıp uçağı yakalamak için yarışıyorlardı.

Teğmen helikopteri hangardan çıkarıp, Kaptan Minh kontrol panelinin başına geçer geçmez, birçoğu askeri üniforma ya da havaalanı personeli kıyafeti giymiş, ağlaşan, bağıran bir insan sürüsü helikoptere tırmanmaya başladı. Teğmen, Marie'ye helikopterden elini uzatıp ona yol açmak için bir adamı göğsünden tekmeledi ve sonra aniden, bir diğerini kapı aralığından ittiremeyince silahını kılıfından çıkarıp adamı yüzünden vurdu; kızın hem uyanıkken, hem de rüyalarında tekrar tekrar yaşayacağı bir sahneydi bu. Pervaneler dönmeye başlayıp da üçü de helikopterde yerini aldığında ne kaptan pilot ne de Teğmen kapıda kendilerini paralayan insanlara aldırış etmedi. Teğmen tabancasındaki boşalan kurşunun yerine yenisini yerleştirmekle meşguldü. Kaptan Minh de bir havacılık sorunuyla baş başa bırakılmış gibi önündeki kollara ve kadranlara konsan-

tre oldu. Nefes nefese kalan ve inleyen yabancılar arkaya tıka basa doluşmuşlardı, Marie eğer biri boynundan ısırsaydı ne hissedecekse onu hissediyordu. Helikopter, peşinde bütün o yüzler, pistten yalnızca yarım metre yukarıda ilerler ve uzun bir süre sonra birbirlerine pantolonlarından, gömleklerinden ve ayak bileklerinden tutunan, birbirini aşağı çeken ve altlarındaki asfalta düşen insan sicimlerini arkası sıra sürükleyerek yükselirken pervanelerin gürleyişi arasında sıkıntılı yakınmaların yerini alan dehşet çığlıkları güçlükle duyulur oldu. Bununla birlikte, yanlarındaki insanlar, kapılara yapışıp parmak uçlarıyla tutunabilecekleri ne bulurlarsa –lombarların kenarlarına, iniş takımlarına ve hatta her iki lombardan dışarı uzanan makineli tüfeklerin namlularına– tutunanların helikoptere çıkmasına yardım edenlerle birlikte bir düzineden fazla olmalıydı. Yük öylesine ağırdı ki, helikopter havaalanının ötesindeki barakalara çarpmamayı zar zor başardı, ama hız kazandıkça, önce bir kez, sonra ikinci kez sarsılıp sallanınca, ve, nihayet, kızaklara daha fazla asılı kalamayan insanların yükünden kurtulunca daha yüksekleere çıkabildi. Onları savaştan çok yukarılara taşıyan Kaptan Minh, kendi duygusuz gözlerinde bir kahraman olarak parlıyordu ve o dünyayı geride bıraktılar.

Her kim kurtarıldıysa o gün kurtarıldı, ama birçoğu kısa süre sonra tekrar kayboldu, şimdiyse hepsi kayıp. Marie hariç.

Ona öyle geliyordu ki şu an, yaşlı bir kadın olarak o zamankinden daha çok şeye katlanıyordu aslında. Seslerin kalabalığı ve acının uzun burgaçları eşliğinde yataktan mutfağa ve torununun müziğine doğru sürüklüyordu kendisini. Kaçtığı oda hangisi olursa olsun daima kendi içinde bir savaş, çoğu şu kımıldanıp duran duvarlardan daha gerçek olan hatıralardan örülü bir dünyayı açığa çıkararak her an patlayabilecek, talan olmuş bir manzaraydı.

Şimdi Sangley Burnu'ndaki hastaneden dışarı çıkartılıyordu... Hayır, hayır, bütün hayatını geçirdiği salondaki kırmızı sallanan sandalyeye doğru ilerliyordu yalnızca. Memurlar Kulübü dökülmüş içki ve sigara dumanı kokuyordu. Rolling Stones seslerin katmanlarında bir katman yapmıştı: "*Bu ceket–yırtık–ve yıpranmış / Çok daha iyi günleri olmuştu...*" Sangley Burnu Deniz Üssü'nün kapıla-

rımn dışındaki, Filipin Adaları'ndaki Cavete City'nin genelevlerinin ve ucuz dükkânlarının bulunduğu yola baktı. "*Sige*!"* dedi biri, tahta tekerlekli yük arabasını donuklaşmış gözleriyle aynı yavaşlıkla çeken bir *carabao*** onu neredeyse eziyordu. Babasının öldüğü ülkede bunlara manda denirdi, kafalarının iki yanında kıvrılan koyu renk azı dişleri ve bir filinki gibi nüfuz edilemez derisiyle devasa, canlı mandalar...

Saygon Havaalanı'na çıkan yolda dikilmiş duruyordu. Bu şeyleri daha önce hiç görmemişti, Yuvarlanan Gök Gürültüsü'nün deforme olmuş dölleri: Napalm'ın bacağı kopukları, Napalm'ın mahvolmuş gözleri, en azından düzinelercesi, birçoğu, bu uyurgezer mandanın çektiği arabada taşınmak zorunda. Diğerleri, yürüyebilecek durumda olanlar, arabayı takip ediyorlar. Beyaz bir misyoner kadın, yanakları al al, oflaya puflaya, dengesi bozuk ve ümitsiz güdüyordu onları. Marie yoldan çekildi. Yüzsüz bir yüzdeki tek gözün siyah gözbebeği kızı baştan ayağa süzdü, yağ birikintisindeki bir misket gibi.

Kaptan Minh, bir karabinanın vidalarını sıkıştırıyordu; nişangâhını kontrol edip namluyu ağzına soktu –Jagger'ın dediği gibi, "*Teşeggürler–şarabın için–California / Teşeggürler–datlı ve–acı meyven için*"– namluyu ağzına soktu... Torun obua çalmaya başladı. Onu kendisi yapmıştı bambudan. Notalar en basit melodilerde bile detone olup tizleşiyordu, hıçkıra hıçkıra ağlayan yeniyetme bir çocuğun sesi gibi.

Fiskadoro geceyi orada geçirmek zorunda kaldı, çünkü yollar karanlıkta güvenli değildi. Bay Cheung çocuklarını salondan çıkarıp ona yer hazırladı. Fiskadoro'ya balık ağı hamağında yastık yahut battaniye olarak kullanması için katlanmış bir perde getirdi. İnce yapraklı bir ağaçacı dalıyla sivrisinekleri kovalayarak odanın içinde dolandı. "Herkes ölür," dedi Fiskadoro'ya.

"Ama Jimmy için yanlış," dedi Fiskadoro apaçık bir inançla.

* Çekil! (y.h.n.)
** Filipinler'e özgü bir tür manda. (y.h.n.)

"Biliyorum. Biliyorum," dedi Bay Cheung. Doğruydu. Çocuğun babası çok gençti.

"Büyükanne Wright'ı bilir misin?" diye sordu Bay Cheung salonda oturan Büyükanne'yi sanki çok uzaktaymış gibi işaret ederek. Geçmişten pişmanlık, yaklaşan geceden endişe duymadan kırmızı sallanan sandalyesinde gürültülü bir şekilde nefes alıp veriyordu.

Fiskadoro başını salladı. Tekrar ağlamak üzereydi. Yarın boğazı ağrıyacaktı.

"Kimse gerçekten bilmez Büyükanne Wright'ı," dedi Bay Cheung. "Bunu bilmek bize düşmez gerçekten. Ama bir zamanlar bir savaşta olduğunu biliyorum ve annesiyle babasını kaybettiğini, bunu bana kendi annem anlatmıştı. Annem, Carol Cheung, onun kızıydı. Carol Cheung bana şunu anlattı: Büyükanne Wright savaştan kaçarken bir helikopterdeymiş, uçak gibi değil, tepesinde pervane olan uçan bir makine bu. Helikopter makinesi okyanusa düşmüş, bizim okyanusumuza değil, körfeze de değil, Pasifik'e, en büyük okyanusa *de todos** ve insanlar yüzmek zorunda kalmışlar, yüzmüşler, yüzmüşler ve dokuz kişi birer birer sonsuza dek batmış. Diğerleri en sonunda gelen küçük tekneye binmişler."

"Büyükanne teknede miymiş?"

"Onu Pasifik Okyanusu'ndan kurtarmışlar. O ve diğer iki kişi iki günden fazla yüzmüşler."

Fiskadoro yaşlı kadını dalgaların arasında sınırsızca debelenirken düşününce hayrete düştü, Jimmy'den bile güçlü ve yaşlı kadının o zamanlar genç olması gerektiğinin farkına varınca şaşkınlığı daha da arttı; bir zamanlar küçük bir kızdı o.

Bay Cheung, "Büyükannem değişik ülkelere gitti," dedi. "Önce Filipinler'e, orada büyükbabamın ailesinden bazı insanlar yaşıyordu ve sonra *en nihayet* Amerika'ya gitti, büyükbabam Amerika'da yaşıyordu."

"*Aqui*,"** dedi Fiskadoro.

"*Aqui*, Amerika'da, ama çok uzakta. Amerika muazzam büyüktür," dedi Bay Cheung. "Ben Amerikalıyım. Sen de öyle. Jimmy de

* Hepsi. (ç.n.)
** Burada. (ç.n.)

Amerikalıydı." Anlatmak istediği şeyin ne olduğunu hatırlamaya çalıştı. "Büyükannem değişik savaşlar yaşadı, değişik ülkeler gördü. Yitirdiği her şey... gerçekten gitti, hepsi, bu doğru. Yine de, bak ona! Onu bir düşün! Bir asırdan daha yaşlı o!"

Fiskadoro başını salladı ve yatışmış gibi görünmeye çabaladı. Bay Cheung'ın onun kendisini daha iyi hissetmesi için uğraştığını biliyordu, başaramasa da. Bay Cheung odadan çıktı.

Neredeyse anında geri döndü. "Bu benim bahçemden Fiskadoro." Öğretmeni, elinden daha uzun olan bir şekerkamışı çubuğu verdi. "Tatlı rüyalar görmeni sağlayacak."

Torunu Anthony Cheung, sallanan sandalyesinden kalkıp mutfaktan yatak odasına geçmesine yardım etti.

Büyükanne konserin bitmesinden müteessirdi. Torununun gayesizce obua çalışı, Manila'dan Seattle'a geldikten yalnızca birkaç dakika sonra Muzak**'la kuşatıldıklarında deneyimlediği görüntüleri hatırlatarak onu rahatlatıyordu. Otobüsle Chinatown'a vardıklarında amcasının yaptığı ilk şey, Marie'yi yağmurdan kurtarıp, içerideki dizi dizi göz kamaştırıcı maldan daha az dayanıklı ve daha az gerçek görünen ıslanmış birkaç müşterisinin çoğu Çinli olan, hemen her şeyin satıldığı küçük bir mağazaya sokmak olmuştu. Amcası Kin-lau Kaung, Çin-Amerikan topluluğunun zarif bir üyesiydi, her zaman beyaz frak gömleği, gri plili pantolon ve deniz mavisi plastik sivri burunlu düz ökçeli ayakkabılar giyen, yuvarlak yüzlü bir adam. Kıza bir tüp diş macunu, iki kalıp banyo sabunu ve roll-on koltukaltı deodorantı almış, onları raflardaki yerlerinden aldığı gibi taşıması için tek tek kıza vermişti. Marie'nin o anda, onlarca yıl sonra West Adası'nda bir akşamüstü ölmeden önce mutlu bir evlilik, uzunca bir dulluk dönemi ve hatta dünyanın sonu da dahil başına daha neler geleceğine dair hiçbir fikri yoktu. Orada, amcasıyla o Amerikan mağazasında bir amaca ulaştığını hissetmişti, hedefi tam ortasından vuran bir deneyim, bir sanrı, sanki babasını kaybetmiş, annesini terk etmiş, yaşamdan sonra bir yaşam bulmuş, bura-

** Umumi yerlerde çalınan kayıt edilmiş fon müziği. (ç.n.)

da, bu mineli ihtişamın ortasında dikilip bu şeyleri almak için, acısının maksadına uygun bir sanrıydı yaşadığı.

Fiskadoro, Bay Cheung'ın küçük çocuklarının gizlice gözetleyip haklarını aramak için bir kampanya başlatmalarının daha az olası olduğu bir yer olan evin önünde çıkardı şekerkamışım. Çiğnedi ve şekerkamışı gözyaşlarının boğazında bıraktığı tuzlu tadı alıp götürdü. Akıl almaz derecede tatlı ve lezzetliydi. Yüreği sevgiyle çarptı. Gece çökerken sokakta durup aydınlığın toprağı terk edişini izledi. Alacakaranlığın ilk saatlerinde üşüşen sivrisinekler havada vızıldayıp duruyordu, ama toprak yolun her iki tarafında yaklaşan bir sessizlik vardı. Komşuların sesleri duyulmaz oldu. Fiskadoro şekerkamışını emmeye devam etti, boğazını tatlı şurubun rahatlatmasına bırakarak. Karanlık, Bay Cheung'ın evinin arkasındaki eski okul binasını görmesini engelleyecek kadar yoğunlaştığında böcekler azaldı. Sonra köpekler havlamaya başladı dört bir yandan. Dünyanın her yerinden havlıyorlardı, sayıları yıldızlar kadar çok. Kulakları çınlamaya, başı dönmeye başladı. Uykusu gelmişti. Babasının ölümünün ilk günü sona eriyordu.

IV

"Bana yemek yok! Bana uyumak yok!" Karanlık ve ter. "Bende beyin yok! *Rapto*, kendimden geçtim!" Fiskadoro ateşlerin üzerinde tüten dumanın kara bulutlarında parlayıp sönen turuncu ışığın çevresinde dans etti. Dans alanının azalıp çoğalan aydınlığının dışında çelik davullarını çalan İsrailli çalgıcıları zar zor görebiliyordu görmesine ama, gürültülü patırtılı ritimleri başının içinde sesler için ayrılmış olan bölümü tamamıyla kaplıyordu. Denizin karaya sürüklediği odun parçalarıyla yakılan şenlik ateşi ve radyoaktif yakıtla dolu alev alev yanan kazanların yaydığı ışıkla dumanın ve dans eden diğerlerinin siluetlerinin üzerilerine vuran gölgeler içinde, terden parlayan bedenler bağırıyordu, "*Rapto*!", Fiskadoro da aynen öyle yaptı. *"Rapto! Rapto!"*

Aslında hiç kimseyi tam olarak seçememesine karşın, Fiskadoro içten içe herkesin –alabildiğine ilgisiz görünen herkesin– merakla onu izlediğini düşünüyordu. Neredeyse on dört yaşındaydı. O değişiyordu, ama dünya hiç değişmiyordu. O büyüyordu, ama dünya yer açmıyordu. Ve öyle görünüyordu ki, bazı insanların gözünde Fiskadoro da yeterince hızlı büyümüyordu. Loosiana olarak bilinen genç kadın kendisinin Fiskadoro'ya göre fazla uzun olduğunu söylemişti ya da Fiskadoro'nun çok kısa olduğunu, sorun hangisi olursa olsun, bu gece Batı Sahili'nde boy gösterir göstermez kadının onun hakkındaki fikri kulağına çalınmıştı. Çelik davulculardan kilden yapılmış piposunda marihuana yaprağı tüttürüp saçlarını tuzlu suyla korkmuş bir hayvanın tüylerine benzeyecek şekilde diken diken yapmış olan İsrailli olanı karanlık çökmeden, dans başlamadan önce güneşin körfezde boğulmasını bekleyen Fiskadoro'nun yanına gelip hiç vakit kaybetmeden bu konuyu aklına düşürmüştür: "Hey, biliyo musun, şu Loosiana denen kız diyo ki 'Balıkadam çok küçük bana!'" Genç davulcu bira şisesini kaldırıp başparmağı ve işaretparmağıyla şişenin boğazının iki santimetresini ölçtü. Silent Man birası içiyordu, yeşil şişelerin her birinin üzerinde elle çizilmiş, göz kırpan kafatası resimleri vardı.

Fiskadoro kanın yüzüne hücum ettiğini hissetti. Loosiana ona gerçekten Balıkadam mı demişti? Haftalardır adının aynı zamanda Zıpkıncı anlamına da geldiğini söyleyip duruyordu, ki bu doğruydu neredeyse. Ondan Balıkadam diye bahsetmesi çok aşağılayıcıydı. İsrailli'nin Loosiana'nın sözlerini *tam olarak* aktarıp aktarmadığını öğrenmek için yanıp tutuşuyordu ama bu konuda biraz daha soru sorarsa, hatta bu İsrailli'yle hayatı boyunca bir kez daha konuşursa kendini aptal durumuna düşüreceğinden korkuyordu. Hava hâlâ az da olsa aydınlıktı, ellerini yağ kazanlarından birinin kenarına dayadı ve sıvıdaki yansımasına bakıp aynen hissettiği gibi göründüğünün farkına vardı; lastiksi, karanlık, çarpık suratlı. Şenlik ateşlerinden biri çoktan yakılmıştı; yanan bir odun kapıp "Yaaah!" diye bağırarak odunu kazana çarptı. Odunun yağa batıp ıslanmasıydı sonuç yalnızca. Kendi kendini, yalnızca şaka yapıyordum, aslında korkunç bir patlama istemiyordum zaten, diye kandırdı, hem he-

nüz çok erkendi sürüsüyle *looney toons* için. İyi şakaydı ama. İnsanlar korkmuş olmalıydılar. Güneş battı, deniz kararda ve ateşler asla arkadaşı olmayacak insanların neşesinin arasında yükseldi.

Bunların üzerinden bir saat geçmişti ve şimdi çılgıncasına dans ediyordu; sonra bir anda yoruluverdi Fiskadoro olmaktan. Bitmişti o. Biraz önce ölmüş bir ruh olduğuna inandığı şeyle birlikte bütün bu şenliğin ortasında kalakalmıştı. Ne zaman kalabalığa karışsa böyle olurdu. Batı Sahili'ne neden geldiğini bile bilmiyordu artık.

Kıyı şeridi boyunca; komşu bataklıklardan ve kumulların ardındaki ovalardan gelen utangaç, meraklı ve inanılmayacak kadar mesafeli kız kıza ve erkek erkeğe dans eden birkaç zenci ve Twicetown ile Marathon'dan gelenler az olmasa da çoğu Ordu'dan, içtikleri bütün o Silent Man ve Punto biralarından sonra vahşileşmenin eşiğinde dans eden insan kalabalığının duyamayacağı kadar uzağa koştu.

Fiskadoro, Loosiana'yı her gördüğünde midesine yumruk yemiş gibi oluyordu, üstelik Loosiana uzun boyu ve kendine özgü takılarıyla bu mesafeden bile seçiliyordu. Otomobil iç lastiğine benzeyen gök mavisi bir şeyi beyaz entarisinin beline bağlayıp kalçalarına sarkıtmıştı ve bu onu oldukça biçimsiz gösteriyordu. Çöpleri karıştırırken bulmuştu bunu, bedenleri gevşemiş insanların kilo vermesini sağlamak amacıyla yapılmıştı zamanında, o ise sıcak su doldurmak için olduğunu sanmıştı. Loosiana bunun kendisini diğerlerinden ayırdığının farkındaydı ve diğerlerinden ayrı olması herkesi kendisine çeken nedenlerden biriydi. Fiskadoro, kızın Fiskadoro'nun onu arzuladığını nasıl anladığını kestiremiyordu. Öylesine olağanüstü biriydi ki Fiskadoro onunla hiç konuşamamıştı ve Fiskadoro'yu aynı şekilde etkileyen yarım düzine daha kız vardı.

Deniz çekiliyordu, sahil leş gibi kokusuyla isli camdan yapılmış bir kalkan gibi yosunları, boş deniz kabuklarını, aşınmış taşları, ölü deniz kestanelerini, balık kafataslarını, topladığı şeyler üzerine daldığı sonsuz tefekkür içindeki okyanusun bir süreliğine bıraktığı döküntülerin çökmesini önlüyordu. Yarımayın soğuk ışığının altında her bir nesne kendi bulanık aksiyle eşleştirilmişti. Fiskadoro diğerlerinden yarım kilometre uzakta, üstelik rüzgâra karşı durmasına

rağmen hâlâ duyabiliyordu onları. Geri döndüğünü hayal etti. Olayları kontrolü altına aldığını hayal etti; uzun adımlarla ileri yürüdüğünü, belki rengi de farklıydı, belki altına dönüşmüştü, boyu şimdikinden iki kat daha uzun, elinde ateş toplarıyla şarkısını söylüyordu –"*Ah, Loosiana / şu kilo verdiren sıcak şeyin / güzelim bakışların / dans ettiriyoruz dostları*"– bunun saçma sapan bir şarkı olduğunun farkındaydı. Gerçek durumda çok daha muazzam düşüncelerini ve o özel hislerinin yoğunluğunu ifade eden daha güzel kelimeler gelecekti aklına elbet. Ama gerçek durum *bu* değil miydi? Bu gece burada ona yer yoktu. Bataklık kızları yalnız gelmemişlerdi, yani onların peşinden koşamazdı. Üstelik Loosiana da aşağılamıştı onu.

Müstakbel hayranları tarafından acınırken gördü kendini. Nasıl da acı çekmişti Fiskadoro gençliğinin o zor zamanlarında! Önünde sonunda, şu an kumda dans etmekte olan herkes gerçek durumda bir yığın aptal olarak hatırlanacaktı.

Duyguları öylesine çığrından çıkmıştı ki, bir gün kendisi için üzülecek insanlar için çok üzüldü ve o müstakbel anlayışları için öylesine minettar hissetti ki kendini onlara karşı, karanlık kumsalda kendi başına yürürken bile çok mahcup oldu. Düşüncelerine bir tür *hayali* şekil kazandırmaktan korktu o anda, ve insanların, başının üstündeki havada gezinen gizli düşlerine gülmesinden.

Toplumdan dışlanan diğerlerinin toplandığı yerlerde dolaşmaktan başka yapacak bir şey yoktu. Adamlar odun ateşinin çevresinde oturmuş, parmaklarıyla kumu tarayıp ince dalları ayıklayarak havadan sudan konuşuyorlardı dalgın dalgın. Fiskadoro kendini bu adamlardan saymak zorundaydı; kız arkadaşları olmayan erkek çocuklar ve aslında kadınları olmasına karşın hayatlarının evcil bilgeliğine ulaştıkları bu safhasında, onlardan çoğunlukla uzak durmaya çalışan daha yaşlı adamlar.

Fiskadoro, arkadaşlarının önünde nutuk çeken yeni kişiyi görünce şoke oldu. Bu meşhur adamın yüzü dışındaki her şey silindi gözlerinin önünden; korkutucu ölçüde büyük delikleri olan geniş, düz bir burun, Afrikalı saçları ve alevlerin ışığında gölgelenerek olduğunun iki katı daha kalın görünen çalı gibi kaşlar.

"... oraya gidip balık yakala," diyordu adam. "Yahut denize gidip Allah'ı yakalayabilirsin. Kaderini yakala."

Allah, kader; tam da Fiskadoro'nun bu adamın söyleyeceğini umduğu sözlerdi: Gerçek ve doğru sözler, ne aptal, ne de küçük.

Fiskadoro çemberin kenarına, diğerlerinin başlarının üzerinden konuşan adamı görebilmek için dizlerinin üzerine oturdu. Neredeyse bir düzine genç adam vardı burada, hepsi de sessizce dinliyor, sanki hepten yılmamış, gözleri korkmamış numarası yapıyorlardı.

Böyle bir şahsiyetin Batı Sahili'nde görünmesi inanılır şey değildi. Zengin bir adam olarak bilinirdi, kumarbazlarla iş yapan, bir şeyler satan bir tüccar. Ama doğasında, büsbütün sorumsuzca hareketleriyle, başarılı olduğu kadar başarısızlığa uğramasına da yol açan çılgın bir yan vardı. Başarısızlıkları efsanesini daha da çekici hale getiriyordu. A. T. Cheung'la akraba oldukları söyleniyordu, ancak bu adam Fiskadoro'nun klarnet öğretmenine hiç mi hiç benzemiyordu.

Adam konuşmasını yarıda keserek gözlerini Fiskadoro'ya dikti. Diğerlerinin yer açmasıyla çocuk emir almışçasına katıldı dinleyicilerden oluşan çembere. Adam yaptığı muazzam işlerden bahsediyordu. Nasıl efsaneleştiğini anlatıyordu onlara.

"Bob Wilson'ın kardeşi Michael Wilson'ın zarı hareket ettirme yeteneği vardı, bu yüzden kumarcı adamlar onu zincire bağladılar. Kuzey Deerfield'da, radyasyonlu bölgeyi geçtikten sonraki yolda tutuyorlardı onu kimliğini gizleyerek. İşte bu yüzden gitmek zorundaydık. İşte bu yüzden kaybettik iki adamımızı. İyi adamlardı. Ama o gün işleri buydu; ölmek."

"Şunu unutmayın. Eğer adam gibi adamsanız burnunuzu kaşıdığınız zaman kıçınız kaşınmaya başlar. Aynı şey, aynı şekilde, ne diyor Allah: 'Her sıkıntının ardından refah gelir. Her sıkıntının ardından refah gelir.' Böyle diyor iki kere."

"Dediği bir başka şey, şimdi onu düşünüyordum, zina işleyen kadınlar hakkında. Bilir misiniz zina ne demek?" Elini ateşin görünmez dalgalarının üzerinde gezdirdi. "Birisi bütün gece karınızla birlikte. Hatta sabah da, yahut öğleden sonra da. Böyle kadınlar hakkında şöyle diyor... Gözlerini kapayıp derin duygularla ve ger-

gin gırtlağıyla şarkı söylemeye koyuldu, "*Onları-evlerine-kapatın-ölüm-onları-alıncaya-ya da-Allah-başka-bir-yolunu-buluncaya-dek.*"

Ağızlar bir karış açık kaldı. Fiskadoro'nun tüm yapabildiği kendine hâkim olmaktı. Göğüs kafesi patlamasın diye sıkıca sardı kendini kollarıyla.

"Onları eve kapatın," dedi büyük adam. "Ben bunu belki yaptım, belki yapmadım. Pekâlâ, pekâlâ şimdi hatırlamıyorum."

"Kör değilim. Karım Marathon'un aşağısındaki Twelwe Shacks'tan James Melroy'la yatıyor. Bütün gece orada, sonra bütün sabah. Bunu kalbimin ta içinde bilmiyor muyum sanıyorsunuz? Bunu *on bin dolar cezaya dek* bilmiyor muyum sanıyorsunuz? Siktiğimin boku!" Dosdoğru Fiskadoro'ya baktı. "Ben Cheung'ın üvey kardeşiyim. Zenci kanı var damarlarımda. En yeni adım Cassius Clay Sugar Ray," dedi. "Birinci." Siyah, kıvırcık saçları öylesine uzundu ki neredeyse yere değiyordu. Boynunda bir sürü kolye vardı. Kolaylıkla bataklıktan biri sanılabilirdi. "Fakat varlığımın sırrı en kişisel olanı bir kenara bırakabilmemde," dedi hepsine dönerek. "İşim için gerekeni yapıyorum yalnızca."

"Tekneler balık kovalar. Onların işi bu. Ama benim teknem geride kaldı. Benim işim körfezde değildi artık. Marathon'da değil. Benim işim Atlantik Okyanusu'nda. Bob Wilson biraderle. Kumarbazlar."

"İşim bana şöyle diyor: Sise karış. Yürümeye devam et. Korkuyu aşarak yürü. Korku bir kapıdır! Kapıyı geçince," parmağını uzattı, "Fiskadoro Fiskadoro'yu bulur." Kolunu döndürüp bir başkasını işaret etti parmağıyla: "Glen Glen'i bulur."

Yeniyetmeler ve genç adamlar, her sözüyle biraz daha hayrete düşüyorlardı. Bazıları görünür şekilde titriyordu, dişleri korkuyla kenetlenmiş.

"Elli kurala ihtiyacım yok. *Yirmi* kurala da ihtiyacım yok. *On* kurala da. Her gün bir, iki, üç tane sorun. Her gün bir, iki, üç de kural. O gün kuralım bana, işini yap enayi dercesine gelir. En kişisel şeyini bir kenara bırak bugün!"

"Twelwe Shacks'ta James Melroy'la çırılçıplak yatıp kırıştıran

kendi karım yüzünden başım çatlamaya başladığında şöyle geliyor bana kuralım: Karını öldürme, ismiyle çağırabildiğin bir adamı, James Melroy'u öldürme. Kişisel olan çılgınca! Git kendi işini yap!"

"Ama işimden korkuyordum. Görülmekten korkuyordum. Herkes sorguya çekecekti beni, karın nerede şimdi dostum? Marathon'un aşağısındaki barakalara mı uğradı? James Melroy'un o barakalarda yaşadığını biliyorsun, değil mi? Belki biri şunu sorardı bana: Kardeşim, oraya gidip o adamı vuracaksın değil mi? Beni tekneme giderken görüp, bu adam Marathon'a gitmiyor, demelerinden korkuyordum. Yüreksiz ödleğin teki bu adam demelerinden."

"Ama söylüyorum size, Allah var. Ne diyor o? 'Cesaret' ve 'İtaat'. Görülmekten korkuyor muydum? O kör edici güneşte kimse görmezdi beni. Sorulardan korkuyor muydum? Sorular kan dökmezdi, yalnızca yüreksiz bir ödleğin midesini kanatır sorular. Dışarı çıktım. Korkuyu aşarak yürüdüm. Kendimi buldum. İşimi yaptım. O günün sorunlarının kurallarına boyun eğdim. Şimdi Florida Adaları'nın her yerinde işim var. O zamanlar karım kimdi, umursamıyorum artık. Adını bile bilmiyorum."

"Ama o benim adımı biliyor artık. Her gün beni çağırıyor. Her gün ağlayarak, saçını başını yolarak bana geliyor. Ve şöyle diyorum ona, eğer adını bilseydim, yabancı kadın, elbette konuşurdum seninle. Ama seninle konuşmuyorum çünkü adını bilmiyorum."

Sessizce beklediler. Adam, kumu avuçlayıp parmaklarının arasından aşağı süzülmesini izledi. Genç adamların ateşin ışığında basıklaşan şekilleri rüzgârın alevleri taciziyle yer değiştiriyor gibiydi. Duman yön değiştirip de adamlardan birinin üzerine geldiğinde, adam düşünceli bir tavırla baş ve işaretparmağıyla gözlerini kapıyor, avcu da burnunu örtüyordu.

Cassius Clay Sugar Ray'i her yerde meşhur eden işinin ne olduğunu o gün dinleme izinlerinin olmadığı belli olmaya başlamıştı. Çocuklar ve gençler endişelendi. Biri pürüzsüz bir taş fırlattı ateşe. Bir diğeri, "Hımm! Eeee.." diyerek söze başlıyor, ancak adamı konuşmasını sürdürmeye nasıl teşvik edeceğini kestiremiyordu. En sonunda içlerinden biri, "Bize Allah'ın sözlerini anlat," dedi. Öbürleri hemen atıldı: "Evet!" "Anlat haydi!"

Cassius Clay Sugar Ray sanki bu lafları hayatı boyunca hiç etmemiş gibi tekrarladı. "Bob Wilson'ın kardeşi Michael Wilson'ın zarı hareket ettirme yeteneği vardı, bu yüzden kumarcı adamlar onu zincire bağladılar. Kuzey Deerfield'da, radyasyonlu bölgeyi geçtikten sonraki yolda tutuyorlardı onu kimliğini gizleyerek. İşte bu yüzden gitmek zorundaydık."

"Dört adam aldım yanıma. Bob Wilson. Kutsal Elmalar denen adam. Michael Torres. Bir de denizci, ismi Smith, herkesin tek bildiği bu, Smith. Benim tekneye gittik, *Guerrilla*'ya."

"Öğleye kalmadan okyanusa açılan Twicetown Adası'na geldik. Okyanus tarafına götürmemek lazım tekneleri derler, ama biz öyle demedik o gün. Okyanusa açıldık kardeşim. Okyanusa açıldık dostum. Hayaletlerle dolu sisin içinde yol aldık. Onları duyuyorduk ama ne dediklerini seçemiyorduk, çünkü okyanus hayaletiydi hepsi ve hiçbirini tanımıyorduk. Bir zamanlar arkadaşlarımız olan buralı hayaletler gibi değil yani. Sonra sis bizi serbest bırakınca yağmuru ve rüzgârı aldık üstümüze."

"Fırtınanın biri bize analık etti yol boyunca. Kaldırdı bizi, tekneyi uçurdu bazı bazı. Okyanusun elleri çıkıp Smith'i aldı. Yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu, geldiğini görmemiştik. Ama Kutsal Elmalar için gelişini gördük, çünkü Kutsal Elmalar kor gibi parlamaya başlamıştı." Bir kömür parçası aldı, tam bir dinginlik içinde avcunda havaya kaldırdı ve alevlenmesi için üfledi. "Sıranın Kutsal Elmalar'da olduğunu biliyorduk, Bob Wilson'la ben onu sıkıca tuttuk. O sırada Michael Torres rüzgâra bağırıyordu."

"Kutsal Elmalar denen adam öylesine bir parlıyordu ki Bob Wilson'la ben ellerimizin onu tutan yerlerinin ışıldayan kemiklerine baktık. Sonra kuvvetli rüzgâr şöyle kelimeler haykırdı, 'Rock'n Roooooll! Bop-a-loooola!', tekneyi kendi etrafında üç kez döndürdü ve denizin kuyruğu çıkıp Kutsal Elmalar'ı küçük kollarımızdan çaldı. Hepsi buydu, biliyorduk. *Su* bütün tekneyi almadan tek bir tayfa daha almayacaktı, hatta yarım tayfa bile. İçimizden birini daha almaya gelmeyeceğini biliyorduk."

"Fırtına, tam orta yerinden çatlayıp gökyüzünün yanlarına düştü. Doğu kıyılarında suyun kaynamasını izliyorduk. Batıda Miami

şehri görünüyordu. Okyanus doğuda kaynarken fırtına da Miami şehrine eski savaş günlerini hatırlatıyordu. Şehrin etrafında hava kapkaraydı ve kaynıyordu, ama kuleler ateş alıyordu güneşten. Güneydeki bazı binalar hâlâ ayaktaydı. Bazı binalar elli tekne üst üste konmuş gibi yüksekti, bazıları binlerce aynadan yapılmış gibi, bazıları insan gözü gibi siyah ve parlak. Hatırlamaya çalışıyorum ama beceremiyorum gerçekten, çünkü o gün gördüğüm her şey benim aklımdan daha büyüktü. Şehir kuzeyden güneye her yeri kaplıyordu. Kuzey Deerfield, buranın bir parçası. Kuzey Deerfield'a vardığında bunu hemen anlarsın, çünkü artık daha fazla kuzeye gidemiyorsundur. Okyanus seni tutup kıyıya atar. Twicetown'a giden büyük teknemiz bile beceremedi o akıntıyla başa çıkmayı."

"Bob Wilson'la konuşuyorduk tekne içeri girerken, sonra Michael Torres biraz bağırdı biz ona ne konuştuğumuzu anlatana kadar. Dedik ki, siktiğimin boku, işte, hepsi bu kadar. Ne olacaksa olacak, dedik."

"O zamanlar Allah'ın adını bilmiyordum, yine de dedim ki, 'Galiba Tanrı'nın ağzından bir kelime duydum, bu kelime Cesaret.'"

"Bob Wilson da, 'Ben de bir kelime duydum ve bu başka bir kelime, İtaat' dedi."

"Bunları Michael Torres'e söylediğimizde o da, siktiğimin boku, dedi. O da, ne olacaksa olacak, dedi."

"*Guerrilla*, şimdi beni anlıyorsunuzdur, *Guerrilla* kıyıya sürüklendi, tam Kuzey Deerfield'ın önüne. Onun içinde uyuduk. Bırak gelsinler! Bütün gece etrafımızda fısıldayıp durdular, ne dediklerini anlayamadık; su hayaletleri başka dil konuşur. Sonra yağmur hayaletleri geldi. Gelsinler bakalım! Siktiğimin boku! Ama bir saniye bile kırpmadım gözlerimi, kabul ediyorum, doğru bu."

"Sonrası acayip bir sabah. Yağmur bütün gece yağıp şafak sökünce kaybolup gitti, rüyalar gibi, güneş Kuzey Deerfield'da iki saatliğine yumuşacık. Biz teknede saklanmış Kuzey Deerfield'ın balıkçılarını izliyoruz. Sonra ne oldu, havada soğuk kollar dokunuyor bize. Kuzey Deerfield balıkçıları halatları teknelere atıp çektiklerinde, okyanus tarafından böyle rulo yapılmış namaz seccadesi gi-

bi dönerek açılan *soğuk* bir sis çöktü. O balıkçılar bıraktılar izlesin sis teknelerini okyanusa kadar. Sisin yolculuklarını bölmesine izin vermediler."

"Bir kasabada o kadar üşümemiştim hiç. Kuzey Deerfield'daki neredeyse herkes sobalarının başında oturuyordu. Eğer dışarıya çıkarsanız hayaletler içinize girip ciğerlerinizin suyunu yalıyordu. Dilleri kedilerinki gibi pürüzlü, ama soğuk. Sise gizleniyorlar. Öksürürsün, pembe sis çıkar ağzından ve ölürsün. Tekneden inip yürüdük... limandaki o *buz gibi* su! Yavru kamışlar gibi titriyorduk ve aptalca şöyle düşünüyorduk; etrafta yürüyebiliriz, hiç sorun değil. Böylesine soğuk bir günde, hiç görmemiştik öyle bir soğuk daha önce, ya bir hırsız dolaşır ya da uzaklardan gelen bir serseri. Saçmalık, saçmalık, beni dinleyin, Kuzey Deerfield'dakiler soğuğu *hissetmiyorlar*. Soğuğun *içinde* yürüyorlar ve oh, ne sıcak bir gün diyorlar!"

"Bizim gibi serseriler bulduklarında *büyük kumarbazların önünde zincirliyorlar*."

"Soğuk kasaba," dedi. Ter aktı yüzünden. Nefessiz kalmıştı. "Soğuk kasaba. Çok soğuk."

Cassius Clay Sugar Ray bir pipo çıkardı. Beline doladığı uçkurun ucundaki keseden pipoyu doldurması, bastırıp sıkıştırması, ateşten yanan ince bir dal bulup piposunu yakması bir dakika kadar sürdü. "Soğuk kasaba. Çok soğuk. Son şansımdı bu!" Ateşi geçerek burunlarına gelen İsrail marihuanasının dumanını kokladılar. Adamın nasıl kaçtığını hepsi biliyordu. Fiskadoro da biliyordu, ama diğerleri gibi o da bekliyordu olayların nasıl geliştiğini dinlemeyi.

"Çoğunlukla," dedi Cassius Clay Sugar Ray, "Allah'ın merhameti o korkunç anıları aklımdan sildi. Size Kuzey Deerfield'ın o kumarbaz adamlarının nasıl göründüğünü anlatmanın hiçbir anlamı yok," dedi. "Nedenini söyleyeyim. Çünkü o büyük kumarbazlar oraya ikinci kez gittiğimde yüzlerini ve bedenlerini değiştirmişlerdi ve o zamandan beri, bir daha asla gözlerim onları ilk kez gördüğündeki gibi görünmediler. Tıpkı, parmaklarının ucundaki pençeleri sergileyip uzun dişlerini gösteren acımasız köpekler gibiydiler. Ağzı boklu bir hayvan leşi gibi nefeslerini yüzüme üflüyorlardı. Al-

lah'ın merahameti o korkunç anıları aklımdan sildi, o yüzden hatırlamıyorum artık ağlayıp korkaklar gibi yalvarıp yalvarmadığımı, ama şunu biliyorum, ki bunu söylerken hiç utanmıyorum, onları rüyamda gördüğümde uyanıyorum ağlayarak ve korkaklar gibi yalvararak, pekâlâ, evet Kaptan."

"Kollarımızla bacaklarımız zincire bağlı. Bob Wilson da ağlıyor. Michael Torres Kuzey Deerfield kumarbazlarının önünde yere kıvrılmış, ölmeye çalışıyordu öylece. Bense öylesine zor nefes alıyordum ki bu yüzden bayılabilirdim. O büyük kumarbazlara bakmaya çalıştım, morardı hepsi sarı kıvılcımlarla. Allah'ı bilmiyordum o zamanlar, ama Tanrı'ya dua ettim, Tanrı'ya, hiçbir şey bilmeden."

"En büyük büyük kumarbaz dosdoğru bana yürüdü. Lider olarak beni seçmişti. Bob Wilson da martı gibi çığırıyor o sırada. Sonra Bob Wilson'a ne konuştuğumuzu hatırlatmak için dedim ki: 'Ne olacaksa olacak! Siktiğimin boku!' Bob Wilson beni duydu ama çığırmaya devam etti."

"Kumarbaz dedi ki: 'Ben Hootcy Kootchy* Adam'ım!'"

"Ben, 'Bok!' dedim."

"O, 'Buradan Küübaa kıyılarına kadar bütün oyunlar benim kontrolüm altındadır!'"

"Ben dedim ki: 'Ne oyunu? Ne oyunu?'"

"Dedi ki: '*Bütün* oyunlar.'"

"Dedim ki: 'Twicetown'daki oyunlar da mı? Dün şu Twicetown'lu kumarbaz çocukları gördüm. Damıtım evinde harcıyorlardı bütün paralarını.'"

"Çok sinirlendi ve dedi ki: 'Tartışma... bitmiştir!'"

"Dedim ki, 'Bütün para Damıtım evinde. Sana para ayırmadılar hiç.'"

"Dişleri büyüdü."

"'Yaşlı kadınlar kontrol ediyor oyunların yarısını,' dedim."

"Gözlerini kan bürüdü."

"'O yaşlı kadınlar senin adını bile duymamışlar,' dedim."

* Adını aynı adlı bir şarkıdan alan, oryantale benzeyen, kadınların striptiz yaparak oynadığı bir dans biçimi. (ç.n.)

"Kuyruğuna basmışım gibi bağırdı. Hemen öleyim istedim, bir adamın öyle sesler çıkardığını duymak ödümü bokuma karıştırdı. Bob Wilson bayılıp zincirleriyle kilitleriyle paldır küldür yere serildi."

"Ama en büyük büyük kumarbaz gerçekleri söyleyeceğimi *biliyordu*. Sakinleşti. Ben de dedim onlara: 'Bizi öldüreceksiniz. İşte şimdi bizi hayalete çevireceksiniz.'"

"'Doğru bildin,' dediler."

"Bob Wilson kardeşin zincirlerini çözmeyeceksiniz,' dedim."

"'Doğru bildin,' dediler."

"Küba'ya kadar şu *hootchy* bu *kootchy* hakkında konuşup duracaksınız. Söylediğim her şey sonsuza kadar doğru kalacak: Twicetown oyunları herkesindir, azıcığı bile sizin değil, sizi koca Kuzey Deerfield kumarbazları.'"

"Tek laf etmediler."

"Dedim ki: 'Eğer biz üçümüzü Twicetown'a geri gönderirseniz oyunları sizin kontrol ettiğinizi herkese anlatırız. Siz payınızı alırsınız, biz de sihirci kardeşimiz Bob Wilson'ın ara sıra zarları *sizin* için oynatmasını sağlarız.'"

Cassius Clay Sugar Ray etrafındaki alevler içindeki yüzlere baktı, mavileşip yeşeriyor gibi görüyordu bu yüzler, büyük olasılıkla Kuzey Deerfield'daki kumarbazların yüzlerinde gördüğü gibi. "Bob Wilson uyanıp da henüz ölmediğini anladığında dedim ki ona, 'Anakara-Ada Takas İttifakı, biz geliyoruz!'"

"Bir yandan ağlıyorum bir yandan gülüyorum, ama o kumarbazlar diyor ki: 'Sen yalnız başına döneceksin oraya zenci. Bu iki beyaz çocuğu sen yeni bir haberle gelinceye kadar burada tutacağız.'"

"'Tamam,' dedim. Onlara da tekrarladım, 'Siktiğimin boku!'"

"Zincirlerimle kilitlerimi çözüp beni *Guerilla'ya* geri koydular. Öleceğim besbelli ve hepsi bunu biliyordu, açık ve net. Ama en büyük büyük kumarbaz dedi ki: 'Ben Ernest Bodine. Bir *İncil* ister misin?'"

"Dedim ki: 'İsterim Kaptan,' ama o, '*İncil* yok yanımda, ama sana Muhammed'in *Kuran*'ını vereceğim.' Sonra günah dolu bir

ses çıkardı. 'Muuuuuuu-hammed! Ha ha ha!' Tıpkı bir inek gibi."

"'Siktiğimin boku!' dedim. Yine de aldım kitabı ve birinci sayfanın bir kısmını okudum ona ki anlasın kelimeleri seven, eğitimli biri olduğumu."

"Yelkenimi açıp beni okyanusun akıntısına ittiler."

"Bir kez bile yön değiştirmem gerekseydi asla başaramazdım. Twicetown'a *Guerilla'yla* yalnız başıma gitmek için Allah'ın yardımına ihtiyacım vardı rüzgâr konusunda. Ama o zamanlar Allah'ı bilmiyordum, kim olduğuna dair bir fikrim yoktu. Akıntı beni kara çok uzakta, dünyanın kenarında kalıncaya dek götürdü. Ve sonra bir baktım, ben daha ne olduğunu anlamadan, şu üzerinde yaşadığımız, yürüdüğümüz toprak gitmiş, gözlerimin önünden gitmiş, ve ben orada *su*'dan okyanusta, sadece ve sadece *su*."

"Beş gün dört gece gittim su üstünde. Bana yardım edecek miçolar yokken asla yön değiştiremezdim. Güneye ve doğuya gitmek için elimden geleni yaptım ama bazen doğuya gittim akıntıyla bazen ölü batıya, bazen de akıntının gücü beni döndürüp Kutup Yıldızı'na yöneltti. Kovanın içindeki yarım litre su yok oldu. Yağmur yağınca elllerimle birkaç damla yakaladım. Kovaya da düştü birkaç damla. Hızlı gittim. Susuzluk beni yere serilmiş bir paçavra gibi kuruttu. Kuzey. Güney. Doğu. Batı. Okyanusta basit bir insan, korkağın teki."

"Dedim ki Kutup Yıldızı'na: 'Seni yaratan alacak mı beni oraya?'"

"Tekne batıya gidince, günbatımı böyle koca bir göz gibi bana bakınca dedim: 'Kimsin sen?'"

"Dua etmek için güvertede diz çöktüm: 'Sen, yukarıdaki! Bu felaketi izleyen Semavi Göz! Gizli mesajını bu kitaba koy!'"

Alevlerin ışığında ellerini yan yana uzattı Cassius Clay Sugar Ray, avuçları kutsal *Kuran*'ın açık sayfaları gibi.

"Parmağımla işaret ettiğim satır cevap verdi: *Rabb'inin bu nimetlerini inkâr mı edeceksin?"*

"Dedim ki: 'Pardon, ne? *Ne* nimeti?'"

"Sayfanın bir aşağı satırı şöyle dedi bana tekrar: *Rabb'inin bu nimetlerini inkâr mı edeceksin?"*

"'Her yanı kaplayan şu denize bak! Boğulup gideceğim burada! Ne nimetinden bahsediyorsun?'"

"Bir satır, iki satır, üç satır... bütün sayfa boyunca tek bir mesajı vardı Allah'ın bana: *Rabb'inin bu nimetlerini inkâr mı edeceksin? Kuran*'ın o sayfalarında bunu otuz iki kere tekrar ediyordu. Allah bir mesaj verdiği zaman *soru sormayacaksın.*"

"Şimdi size şunu soruyorum," dedi: "Bu mesaj ne anlama geliyor?"

Adamlarla yeniyetmeler onu meçhul akıntıların okyanus boyunca taşıdığını, Marathon'un yukarısındaki plantasyonun çürümüş iskelesinde kıyıya vurduğunu biliyorlardı ve biliyorlardı plantasyonda yaşayanların onu bir hamakla Marathon'a taşımalarının öyküsünü. Yanında, Allah hakkında bir kitapla Takas İttifakı haberlerini getiren tamamıyla şekil değiştirmiş biriydi o. Takkas İttifakı bunu izleyen on yılda iş hayatını kasıp kavurdu, can sıkıntısı, tembellik, bir de üstüne cömert bir denizin yanı başındaki yüklü meyve ağaçları arasındaki kolay yaşam, işi Ada vatandaşları için gereksizleştirip zorlaştırıncaya kadar. Sadece Kumar İttifakı işler kaldı... bir de efsane, giderek büyüyerek; ve bunları ezbere biliyorlardı, bilmedikleri mesajın ne anlama geldiğiydi, *Rabb'inin bu nimetlerini inkâr mı edeceksin?*

"Şükret, diyordu mesaj," diye açıkladı Cassius Clay Sugar Ray. "Okyanus'un ortasında bile Allah'a şükret, demek. *Partnerinle dans et, hâlâ yapabiliyorken, demek.*"

Cassius Clay Sugar Ray, gerisini duymaya ihtiyaçları olmadığını hissetti. "Topyckûn bir iman içinde yaşamalısınız!" diye üsteledi. "Rabb'inizin bu nimetlerini inkâr mı edeceksiniz?" diye sordu. Kendi heyecanı, artık ne dediğini bilemeyeceği derecede kafasını karıştırıyordu. "Yaptığım muazzam işlerin her dakikasında *korkuyu* hissettim. Ağzının gerisinde *kusmuğun* tadını hissettim hep."

Adamlarla yeniyetmelerin aklı o an biraz karıştı, çünkü bu son ifade, alışıldık metinden dikkatsizce bir kopuşun tınısını taşıyordu. Yine de, bir an sonra, onlara anlattığı her şey kafalarında şekillendikçe bu durum geçti. Kadere, Allah dediği şeye teslimiyetini düşündüler; karısı ve onun sevgilisi hakkında, cesur işleri yaparken

duyduğu kişisel korku hakkında konuşurkenki tehlikeli ve ateşli dürüstlüğüne hayran kaldılar ve onları yüceltmiş olsa bile, aslında kendisini alçaltmadığını hissettiler.

Bu gecenin olayları, her zamanki can sıkıntısından, ucuz konuşmalardan, alevlere dalıp gitmekten çok farklı olsa da herkesin midesine dokunmuştu. Adamlar ve yeniyetmeler, daha sona ermemişken bile bu karşılaşmayı unutmaya hazırlardı. Denizin onlara bir savaşçı getireceğine her zaman çok güvenmişlerdi, kumun fırıl fırıl dönüp bir Lidere dönüşeceğine, yaşamları süresince zaman zaman onlara yol gösterecek olan biriyle karşılaşacaklarına. Ama bu insanlarla yalnızca rüyalarında karşılaşacaklarını sanmışlardı.

* * *

Cassius Clay Sugar Ray'in iki koruması –Amca ve Sammy, iki ufak tefek adam, ikisi de pek ürkütücü değil, ama Florida Adaları'nda neredeyse patronları kadar meşhurlar– dansçıları seyretmişler, şimdi de onu almaya geliyorlardı. Cassius Clay Sugar Ray etrafındaki herkesle tokalaşıp korumalarının eşliğinde Marathon'daki yeni evine gitmeye hazırlandı.

Korumalardan biri, Sammy, büyük iş sahipleri gibi uzun pantolon ve düz, ipli sandaletler giyen beyaz bir adamdı. Cassius Clay Sugar Ray'e "Kımılda Patron," dedi. Cassius Clay Sugar Ray anlamamış gibi gülümseyip etrafındakilere belinde taşıdığı çantadan kurutulmuş meyve parçaları dağıtmaya devam etti. "Yapmamız gereken işler var," dedi Sammy. Sammy'nin ses tonuna belli belirsiz de olsa bulaşan saygısızlık Fiskadoro'yu rahatsız etti.

Ziyaretçiler gittiğinde hava kararalı çoktan üç saat olmuştu; hâlâ kumsalda olanlar birlikte kalmak ve geceyi uyuyarak, dans ederek, yahut karşı cinsle maceralar yaşayarak geçirmek zorundaydı artık. Fiskadoro onlardan uzak durdu. O büyük adamla tanışmış olmak, eline dokunmuş, öyküsünü, efsanesini dinlemiş olmak Fiskadoro'yu çılgına çevirmişti. Kumsalda gezindi. İçine girecekler için yalnızca boyutu itibariyle bile çok tehlikeli olan okyanus sakindi. Kıyıya çarpan köpüklü bir dalga uzaklardan çağıran bir davul sesi-

nin içi boş tükenmişliği eşliğinde ayaklarına geldi. Fiskadoro birkaç metreden fazla yaklaşmadı ona, okyanusun kendisine dokunmasını istemiyordu. Sana kalmayacağım, diye dayattı korkuyla. Ben babam Jimmy değilim. Yaşadıkları onu babasından uzaklaştırıyordu, öyküler ve dans Fiskadoro'yu alıp götürüyordu, ama her seferinde, babasının yaşadığı bu kara ülkenin sınırlarında buluyordu kendini sanki. Bir gün burada, okyanusun kıyısında bir şey bulacağından korkuyordu, ne olduğunu çıkaramadığı bir şey. Yaklaşıp bakacak ve bunun bir adam olduğunu anlayacaktı, daha da yaklaşıp, bir bakacaktı ki adam ölü, daha da yaklaşıp baktığındaysa ölü adam Jimmy, babası. Bunu düşünmekten hoşlanmıyordu. Kendi isminden bile korkuyordu, Balıkadam, Zıpkıncı, çünkü aç denizle önceden yapılmış bir anlaşmayı hatıra getiriyordu.

Babasının, hiç kimseyi düşünmeden, tanıdığı herkesten ilişiği tamamen kesilmiş, tamamen, sanki yüzerek doğmuş gibi, başka hiçbir şey bilmemiş gibi, her şeyden vazgeçtiği, sudaki ilk nefesini aldığı anı hayal etti her gün.

Bataklıklardan gelen birkaç zenci –yine de biraz değişik görünüyorlardı, başları çamurla kaplı ya da bilmediği bir şey, çoğu bataklık ahalisi gibi değil– evlerine yöneldiler kumullardan; grup halinde partiden ayrılıp dağılmalarını görebiliyordu Fiskadoro.

Onlar kumun en alçak tümseklerine yollanırken Fiskadoro onlarla aynı hizada sahilden yürüyordu. Boynu bir arzu dalgasıyla kısılmıştı, kasıkları sızlıyordu. Yalnızca iki kadınla sevişmişti şimdiye kadar, bataklıklardan iki genç kızla.

Bataklık halkından biri giderek daha da arkada kalıyordu. Fiskadoro ağır ve suçlu bir kalple, ama onu yakalayabilmek için hızlı, hafif ve uzun adımlarla ilerledi. Kızın uyluklarının arka taraflarını seçebiliyordu. Kız onu duyduğu zaman arkasına döndü ve Fiskadoro yüzünü gördü, gölgede nasıl isterse öyle yorumlayacağı.

Kız onu seyretti kumluğun yükselen rampasına yarı uzanmış bir halde. Gözleri büyük ve beyazdı. Fiskadoro ayak bileklerinden kavradı kızı; kumla kaplanmıştı. İpeksi bir sesle ona doğru kaydı kız. Fiskadoro'yu uyluklarından tuttu, usulca göğüslerini ısırıp karnını yaladı. Sonra doğrulup kumulu tırmanmaya başladı tekrar. İki-

si de nefessiz kalmıştı; kızın kısa, kesik soluklarını duyabiliyordu hafiften sesini de yakalayarak, inilti, her nefeste küçük bir çığlık. Fiskadoro daha önce hiç gitmediği bataklığa giden yolda kızı takip ederken kendisini hayatından kopardığını hissetti. Ama o mesafeden bile yakaladı ateşin ışığı kızı, ve Fiskadoro kızın ayak bileklerini, eski püskü kot eteğinin altında kıçının başladığı yeri gördü ve onu takip etti. Kız önden gidiyordu.

Fiskadoro kumulun doruğuna varıp da kızın kaybolduğu karanlığa baktığında –dokunmuyor artık turuncu ışıklar kızın tenine, mağaradaki bir hayvanın postu kadar ışıksız hatta teni– duraksamak zorunda kaldı. Nereye götürüyordu kendisini? Aşağıdaki batak ve bitkilerle yamanmış arazi geceyle örtünmüştü, ama denizinki gibi koyu bir mevcudiyet yayıyordu. İki adım kala, kahkaha gazı gibi bir şey baldırlarını yalıyormuş gibi hissetti. Kız hiçliğe karışmıştı ama Fiskadoro onun adımlarını elinde harita varmış gibi kolayca takip edebiliyordu; gidecek başka yol yoktu, yalnızca aşağısı. Kumul seviyesinin altında rüzgâr sıkışıp kalmıştı. Diri diri yutulmak gibiydi bu. Hava boğuyordu onu, kokuyu tanıdı, kızın kokusuydu; bataklık gibi kokuyordu, doğum yeri ve yuvası gibi. Başı döner, boğazı gözyaşlarının balıyla tıkanırken kızı kumulların üstünde, halkının kulak ve göz menzilinden uzakta takip etmek, yaşayacağını mı yoksa öleceğini mi bilmemekti. Ne yaptığıma bakma! diye yalvardı karanlık denize.

V

İsraillilerin kaldığı yerde, yani Twicetown'un kuzeyi, okyanus tarafında çok fazla titreşim vardı, oralarda aylak aylak dolaşan bir sürü insan –İsraillilerin tören havası içinde inşa ettiği beyaz tekneye ilişkin her birinin kendine sakladığı gürültüyle açıkladığı bir açıklaması olan oranın gediklilerinden ve kendi kendini yorumcu seçenlerden ibaret koca bir kalabalık– derken şu satıcılar damlamaya başladılar ve Bill Banks bir iki ses şovu için yer açtı.

Satıcılar tezgâhlarını uzun çimler ve çalılıklarla kaplı bölgedeki çok az sayıda ağacın armağanı olan gölgeliklere en yakın yere koyabilmek için vahşi yüzleriyle, ellerini kollarını sallayıp tehditkâr hareketler yaparak mükemmel gerekçeler ileri sürerek tartıştılar. Bill Banks ses şovlarını kurup da, geçmiş zaman yıldızlarının ses

kayıtları kimsenin anlamadığı şeyler hakkında boğazlarında gıcık varmış gibi kükremeye başlayınca eski hoparlörlerinden vızıldayan, çok kullanılmaktan boğuklaşan ve hiçbir açıklama gerektirmeyen etkili ritim, insanları dansa çağırdı.

Fakat asıl mesele beyaz tekneydi. Felaket durumunda kaçış için kullanılacak el yapımı küçük sandalları, iki tarafında yan yana dizili lombarları, çok sayıda güvertesi, iki tane bacası olan, her parçası beyaza boyanmış ve gemiye takılmadan önce Uçan Adam tarafından kutsanmış adeta küçük bir gemi. Bununla beraber, asla su üstünde kalamazdı gemi. Herkes farkındaydı bunun. Fakat hepsi anlamıştı asıl meselenin su üstünde kalmak olmadığını. Mesele üç metre uzunluğunda bir gemiyle denize açılmak değildi; mesele sihirdi, dindi, Yehova'ydı. İsrailliler gemiyi ve onu ne amaçla yaptıklarını açıklamaktan memnundular ama dediklerini anlayan tek bir kişi bile yoktu.

Bay Cheung, Eileen'la beraber beyaz tekneyi görmeye gitti. Uçan Adam'ın yaptığı abartılı hoş geldin merasiminden rahatsız olmuştu çünkü Miami Senfoni Orkestrası'nın İsrailliler için bir şey, Bay Cheung'ın tahmin ettiği kadarıyla, büsbütün utanç verici bir şey, muhtemelen asla unutamayacağı bir şey yapacağı fikrinden vazgeçmemişti bu adam besbelli. Yine de bu göçmenleri memnun etmek istiyordu insan. Acayip ve pervasızlardı. Bu yüzden boğazında bir yumruyla gülümsedi ve tüm dikkatini Uçan Adam'ın beyaz teknesine dair yaptığı anlaşılmaz konuşmasına verdi. Arada bir, uzanıp Bay Cheung'a çıplak bir elektrik kablosuyla uzanıp dokunarak "oxra" dedi. Göz teması da, Bay Cheung'ın fark ettiği kadarıyla, acı vericiydi. Uçan Adam sulanmış gözbebeklerini merhametsizce odaklıyordu nişan alır gibi. Salyası dudaklarından ve sakalından akıyordu.

Eileen amansız güneşten ve göz kamaştıran denizden ışık almış gibiydi. Yüzü her zamankinden daha pürüzsüz geldi Bay Cheung'a, gözleri daha parlak ve genç, hatları daha yumuşak. "Bay Banks yok mu bugün? Ses şovu yok mu?" diye sordu. Eileen'ın ses şovlarını Miami Senfoni Orkestrası'nın gülünç çabalarından daha çok sevmesi aralarında bir sır değildi.

"Sahneyi kurulu bıraktı," dedi Bay Cheung. "Yakında yeni bir şov yapar, geliriz biz de."

Uçan Adam avuçları yukarı bakacak şekilde ellerini birleştirip bir sağa bir sola götürdü kaynayan su misali. "Günlerden bir gün Babilon battı boğulup öldü." Konuştuğu zaman sakalı zıplıyor, oynuyor iğrenç dişlerini gösteriyordu. "Bu haberler geldikte, Yehova'yla. Bu...bu...bu...bu..."

Eileeen ona arkasını dönüp satıcıların tezgâhlarının üzerindeki havaya gülümsedi boş gözleriyle. "Saçmalıyorsun, o yüzden benle yabanıl yabanıl konuşma şimdi," dedi ve Bay Cheung'a dönüp, "Ne avlayacaklar o tekneyle?" diye sordu. "Minik minik balıklar mı?"

"Burada manevi bir şey dönüyor," dedi Bay Cheung, "sembolik bir şey. Ama ne olduğunu öğrenmek istemiyorum. Bundan eminim."

Kadın güldü. Bay Cheung'a çok dokundu bu; Eileen bugünlerde neredeyse hiç gülmüyordu. "Yalnızca şirin, küçük bir tekneden korkacak ne var ki?"

"O güçlere yakalanmak istemem," dedi. "Onlar benim güçlerim değil."

Peki onun güçleri neydi? O an, bu kaçık yabancıların umudu ve Eileen'ın alışılmadık neşesiyle aydınlanan o oldukça serin, nispeten kuru, hoş sabahta felsefi duruşuyla ilgili endişelere kapıldı ve bir gölgelikte durup bunu düşünmek istedi. Eileen parayla ilgili bir şeyler söylüyordu; satıcıların birinden kavun almak istiyordu. Bay Cheung bir parmağını kaldırıp kadından sabretmesini rica ederken kendisine şu soruları sordu: Güçlerim neler? Neyin safındayım? Gerçek olan hiçbir şeyle aynı safta değilim, yalnızca geçmişle. Her şeye karşıyım ben.

Muhteşem bir fikirdi bu. Her şeye karşı! Yaşamak için ne güzel bir gündü bu, karınla yürüyüş yapmak, yalın gerçeği görmek için!

Utanarak elini tuttu Eileen'ın. "Hiçbir güç benim gücüm değil. Olup biten her şeye karşıyım ben," dedi. "Tüm kalbim ve mantığımla söylüyorum bunu."

"Teşekkürler, teşekkürler, Señor Bay Mayor, bu konuşmayı daha önce binlerce kez dinledim." Satıcının açılır kapanır masasının

üzerindeki bir dizi kavun diliminden birini alıp onu gürültüyle emip arkasını dönmeden önce satıcıya Bay Cheung'ı işaret etti. Genç satıcı Bay Cheung'a açık avcunu uzatıp, "O kavun için ne verceksin şimdi bana?" dedi. "Kadın yedi bile. Yüz dolar istiyorum. O *doğduğumdan* beri yetiştirdiğim *en güzel* kavundu."

Bay Cheung bozuk para cüzdanından bakır bir kuruş verdi adama. "Yozlaşmış biri olduğun belli," dedi adama yüzünü seyrederken. "Bir zamanlar elektronik makineler idare ediyordu bütün parayı, bunu duymuş muydun hiç? O elektronik dönemlerde kimse küçük bir parça kavun için yaygara koparmazdı."

Satıcının yassı yüzü bir anda soğudu. Bakır parayı ağzına sokup yutuverdi. "Önemli olan para değil." Elini sallayarak kışkışladı onları. "Gidin, gidin, kavunumu çaldınız, iyi günler, hoş geldiniz, güle güle, arayı açmayalım, umursamıyorum." Bay Cheung'a sırtını döndü. Eileen kavunun kabuğunu adamın kürek kemiklerinin arasına fırlatacakmış gibi yaptı gülerek.

Bay Cheung bir dilim daha kavun almak için uzandı. "İki dilimi bir kuruş."

Elleri titriyordu. Kendi öfkesine kendisi de şaşırmıştı.

"Bak kim geliyor," dedi Eileen.

Kocasını dirseğinden yakalayıp kumsala yaklaştıkça boşalan yola sürükledi. Yoldan bir toz bulutu yaklaşıyordu onlara doğru; koşuşturan afacanlar, düzinelerce, birçoğu giyinmek için bile çok küçük, arkalarından da daha büyük başka insanlar, ergenler, ebeveynler, amcalarla teyzeler, bitkin ama güler yüzlü yaşlılar ve bir de o müthiş ses şovlarının sahibi ve içki imalatçısı Bill Banks, Banks'in çalışanlarından önde gelen bir grup, ki bunlar aynı zamanda Banks'in ailesi ve ses teçhizatını taşıyan iki el arabasını çeken bir grup eşek. En yavaş güruh, el arabalarının ardında yalpalayarak yürüyüp bütün tozu yutan, pirinç kanyağıyla kafayı bulmuş, köpeklerin tacizine uğrayan ve Marathon'a dek sürecek bu uzun yürüyüşte birbirilerine destek olmak için çiftler halinde yürüyen kederli, yaşlı sarhoşlarla serkeş genç sarhoşlardı. Bill Banks nereye gitse bu insanlar oraya üşüşüyomuş gibiydi, ama yalnızca şarap ve kanyak ürettiği için değil, aynı zamanda onun varlığı heyecan ve

dans demek olduğu için; halbuki olanlardan hiçbir şey anlamadığını ifade eden bir yüzü ve her şey için üzgün olduğunu iddia eden bir duruşu olan ufak tefek, sıska bir adamdı Bill Banks.

Bay Cheung, Eileen adına mutluydu. "Söylemiştim sana şovun geleceğini."

"*Si*, ben de sana Bill Banks'in değiştiğini söylemiştim," dedi Eileen. "Bak, Anne'ye bak, şurada, ikinci arabanın yanında."

Doğruydu. Bay Cheung, Anne'yi seçememişti başta; Anne her daim eski püskü pantolonlar giyerdi balıkçılar gibi, uzaktan herhangi biri sanılabilirdi. Anne, hiç kimsenin annesi değildi; Ateş Kilisesi'nin çatıları çöktüğünden beri yersiz kalan bir grubun lideriydi o. Bill Banks'in saçlarını karıştırdı okşayarak, onu kucakladı ve gümüş saçlı, yaşlı beyaz bir hanımefendi için oldukça çevik bir tavırla ses teçhizatının kurulacağı sahnelerden birine tırmandı. "İki dakika içinde benim için bir mikrofon koyacaklar yukarıya," diye bağırdı. "Ama şimdiye kadar mikrofonla konuşmamıştım hiç, yani konuşmama tam şimdi, burada başlamamam için hiçbir neden yok... Kış! kış!" dedi sahneye tırmanan çocuklara. "Maymuna dönüşüyorsunuz. Küçük maymunlar sizi."

"Çabuk ol, Larry Wilson," diye mırıldandı Eileen elektrik kutularını ve hoparlörleri kuran çocuklardan birini tanıyıp. "Müzik zamanı."

"*İncil*'de önceden söylenmişti," dedi Anne sahilde minik beyaz tekneleriyle uğraşan İsraillilerin bile duyabileceği tok, net sesiyle, "bilim insanlarının bir çeşit teleskopla tarih öncesi başlangıçlara bakıp, *Zamanın başlangıcında emekleyen ve sonradan insana dönüşen maymunlar görüyoruz,* diyeceği." Tek eliyle dizinden destek alarak eğildi sağında kalan insanları işaret ederken, "Ve bilin bakalım ne oldu?" Önündekilere işaret etti, "Ve bilin bakalım ne oldu?" Şimdi de solundakilere, "Aynen *İncil*'in söylediği gibi oldu. Ver bana şu mikrofonu. Hiç mikrofon kullanmamıştım şimdiye kadar," dedi ansızın artan, çınlaması insanın içine işleyen bir ulumaya karışan sesiyle. Siyah mikrofona bağırdı ve uluma, kadın mikrofonu sahneye bırakıp elleriyle kulaklarını kapatıp çıplak ayaklarıyla aletin üzerinde tepinmeye başlayıncaya dek kötüleşerek devam etti.

Mikrofon sahneden düşüp kuma gömüldü. Kalabalık neşelendi, alkışladı ve ıslık çaldı kadın bağırmaya devam ederken. "Durun bir dakika! Durun! Size *söyleyeceklerim* var... hepinize... hepimiz maymuna dönüşüyoruz! Maksat bu, maymunlar; yoldan çıkıp, Bob Marley'in bizi asla bulamayacağı, en derinimizdeki ilkel halimize dönüyoruz!" Sesi zar zor duyuluyordu çünkü kalabalık alkışlamaya devam ediyordu, düşmanca değil, yalnızca kendi gürültülerini onunkine tercih ediyorlardı. Çok geçmeden Bay Cheung'a bir kurbağanın canını çıkarmak için ritmik olarak dövülmesi gibi gelen gürültülü gitarlarla müzik başlayıp boğazlarına sarıldı şarkıcı kulak tırmalamaya başlayıncaya dek, "*Maşka ha-hazırım ben! Aah bebeğim maşka ha-hazırım ben.*" Bay Cheung sözleri anlamaya çalışmanın keyfini çıkardı. Kendini birazcık aptal hissetse de, oldukları noktada durup başını sallayarak Eileen'la dans etti. Karısının bu kadar iyi vakit geçirdiğini görmek çok hoşuna gidiyordu.

Gözleri hoparlörün yanında her nedense sersemlemiş görünen Anne'ye takılınca Eileen'a parmağıyla beklemesini işaret edip yaşlı kadının gürültüden uzaklaşmasına yardım etmeye gitti. "Hoparlörün yanında durmayın," dedi ona. "Bazen aklınızı karıştıran titreşimler yayarlar."

"Bak bu konuda sonuna kadar haklısın işte," dedi yaşlı kadın kumda yürümesine yardım eden Bay Cheung'a.

Bay Cheung, nerede oturduğuna dair hiçbir fikri yoksa da, onu yaşadığı yerin bir parçası olarak görüyordu; çünkü eski Ateş Kilisesi evinin yakınındaydı, her gün görüyordu orayı. "Size bir dilim kavun getirebilir miyim ya da bir sarı meyve?" diye sordu.

"Dünyada olmaz. Midem altüst oldu zaten." Adamın bileğine sıkıca tutunup kumsala oturdu. "Çılgın işler. Bütün o elektrikli şeyleri havaya uçurdular sandım," dedi. "Onlar yalnızca baş belası... o şeyin tiz tiz *çığırışını* duydun mu?"

Bay Cheung kadının daha fazla konuşmayacağını, kendisinin de artık gidebileceğini ummuştu. "Ben gidiyorum," dedi.

"Bob Marley'in iyiliğini bilir misin?" diye sordu kadın.

"Makineleri gönderen güçlere karşıyım ben," dedi Bay Cheung.

"Bob Marley de öyle. Demek istediğim, bütün şu elektrik kuv-

veti falan değil, ona bokunu bile vermez. Babamız Bob Marley'in karşı olduğu şey yıkım güçleri ve ilkel mağara insanlarına geri dönüş biçimleriydi."

"Karıma dönmeliyim," dedi Bay Cheung.

"Sen de onlardan birisin," dedi kadın, "Şeytan çatımızı sabote ettiğinde kilisenin sıralarını çalanlardan."

"Pardon?"

"Şimdilik kalsın. Ama sahibi değilsin, ona göre, yalnızca otur. Bir gün yeniden çatımız olacak... Belki de yepyeni bir kilisemiz olur!"

Coşkusu Bay Cheung'ı rahatsız etmişti. "Sıranıza çok nazik davranıyorum," diye güvence verdi kadına.

"Ayağını bulur bulmaz sahneye çıkıp vaaza başlayacağım. Gözüm korktu sanma sakın, bunu aklından bile geçireyim deme."

"Gidiyorum artık. Karım..." Kaba davrandığının farkındaydı. Boynu utançtan kızardı geri dönüp yürürken.

Kadın arkasından bağırdı: "Gözüm korktu sanma! Birazdan oraya çıkıp o elektrikli yılanların arasında haykırmaya başlayacağım."

Ses şovuna yaklaştıkça şovun, denize doğru atılan ve diğer her şey gibi orada kaybolan saçma sapan yaylım ateşiyle yüz yüze geldi. Dans etmeyi bırakmış, diğerleri gibi yalnızca olduğu yerde iki yana sallanan, kendini delip geçen müziğe bırakmış Eileen'ın yanında durdu. Müzik iyiydi şimdi, Dylon'dı bu, zorlu yağmur zamanının büyük şairi:

Bilirsin, bazen
Şeytan
Barış elçisi kılığında gelir...

Bay Cheung kalabalığın kenarında, şarkının sözlerini duyabileceği bir yer bulmaya çalıştı, sola, sağa, denize doğru on adım geriye. Sonra dinlemeyi bırakıp kulağına şaplak yemiş bir köpek yavrusu gibi kumsalda dolanmaya başladı aptal aptal. Galiba, dedi kendi kendine, Anne'ye çok benziyorum ben. Ama kafasının içindeki bü-

tün o derin düşüncelerin tınısını seçemiyordu bu kafa ütüleyici ritimde. Tarih ve zamanın gücü –sağlıksız bir biçimde bu düşünceleri saplantı haline getirdiğinin farkındaydı– bu rock'n roll gibi yıkıp siliyordu bizi. Bazılarımız zayıf gücün safını tutuyordu, bir şeylerin daha iyi gitmesini sağlayan kırılgan bir direniş... buna gerçekten inanıyorum: Yıkım güçlerine karşı duruyorum, makineleri götüren güçlere.

Fiskadoro'yu alıp götüren güçlere, çocuğun klarnetini de alıp sonsuza dek yutacak olan güçlere.

"Babamız Bob Marley bizi eve götürmeye geliyor!" Anne, söz verdiği gibi mikrofonuyla sahnedeydi, müzik kesilmişti. Aleti özenle tutuyor, çınlamaması için ağzına çok yaklaştırmıyordu. "Ama ben maymunlardan bahsediyordum, ki onlar biz olacağız, bilimin de dediği gibi." Nefesi kesilmişti; burun deliklerinden çıkan soluk, hoparlörlere ağır ağır çarpıyor, kadın bir kasırganın ortasında ağlıyormuş gibi bir his bırakıyordu. "Kuzenim bir bilim adamıydı ve biliyorum ki o hâlâ bir bilim adamı, kuzenim bir deliğe kapanmış, aya gitmek için gerekli dinamikleri icat ediyor. Niyetim inanca dair konuşmak! Öylesine doluyum ki Ruh'la, durun bir dakika, size anlatmak istediğim şeyin insicamını bulayım." Twicetown'lu kalabalık, sarhoşlar ve köpekler hariç, belediye başkanlığına aday olduğu zamanlarda Bay Cheung'ın konuşmalarını dinlediği aynı meraklı iyi niyetle kadını izliyordu. Öyle hissediyorlardı ki, en azından Bay Cheung böyle düşünüyordu, izleyen kürsüdeki kişi, izlenen onlardı, tersi değil.

Bay Cheung vaazdaki yerini kaybetmişti; Anne bağırmaya başlamıştı yine. "Bilim adamları bir milyar yıldızımız olduğunu söyledi, biz de onlara inandık ve bir milyar yıldızımız oldu..."

Bay Cheung'a göre, bir önemi olan her şey altlarından çekilip alınıyordu o güçlerce. Hatta Fiskadoro'nun klarneti bile. Fiskadoro gideli bir hayli zaman olmuştu, besbelli bir daha dönmeyecekti; ama Bay Cheung çocuğun annesine ulaşmayı başaramamıştı, kuzenleri ve çok sayıdaki diğer akrabalar da ölü çocuğun klarnetini gözden çıkarmışlardı. Azar azar, tüm paralar, tüm kitaplar, tüm çalgılar ve de tüm çalgıcılar, yıkımın rock'n roll'u tarafından yutulup

gideceklerdi. Güle güle!

"... ve eğer *inanırsak*, bir inanırsak *insan* olduğumuza, Bob *Marley'in* bizi *eve* götüreceğine..." Kadının gözleri fıldır fıldır dönüyordu. Mikrofon elinden düşüp sahnenin ahşap döşemesinin üzerinde yuvarlandı gök gürültüsüne benzeyen bir ses eşliğinde.

Bay Cheung, şu an tüm metanetiyle sırtını döndüğü şu kaçık İsrailli tekne yapıcılarının, kendisiyle bir anlaşmaları olduğunu düşünen bu insanların şu yaşlı Baptist büyücü kadar kafası karışık olmalarını diledi. Omzunu kaşıyormuş gibi yaparak içini hiç de rahatlatmayan bir bakış attı İsraillilerden yana. Gelgit onlara sokuluyordu usulca ve havada sözcükler uçuşuyordu, ama denizin kenarındaki aşağı yukarı bir düzine İsrailli bütün dikkatlerini ellerindeki matkaplara vermiş, böceklerinkine benzer bir meşguliyet ve kesinlikle çalışıyorlardı.

Büyükanne'nin yaşamına ateş girmişti. Bay Cheung mutfaktaki büyük fırına, üzerine camdan penceresi olan yeni bir kapak takmıştı; serin mevsim de yaklaştığından, sıcağa en yakın yere oturduğunda bakacak bir şeyi vardı artık.

Anılar, aralarında koca boşluklarla ileri geri dönüp duruyordu, insanlar gözleri önünde bir görünüp bir kayboluyorlardı, eski dostlara ziyaretler birdenbire akrabaları ya da onu esir tutanlar olabilecek bu şaşırtıcı şahıslarla yapılan görüşmelere dönüyordu, kahvaltısıysa tamamlanması gereken bir gece uykusu için başını koyması gereken çuval bezinden bir yastığa dönüşebiliyordu kolayca, hesaplarına göre seher vaktinden on beş dakika sonra; ama fırının cam penceresinin arkasındaki koyu kırmızı olguda zamanın lifleri asla dolanmazdı birbirine, hiçbir şeyin adı ya da sebebi yoktu, her şey yalnızca kendisiydi, neyse oydu, ve her zaman bileceği şeyler, kafasını kesseniz, onu öldürseniz bile bileceği şeyler doğrulanmıştı: Önce ateş alır, sonra yanar, sonra parlar; öfkelenir ve şarkı söyler, solar, değişir ve alevlenir, biraz daha yanar ve sonra zayıflar, o her neyse, ve biter. Ama sabah, üzerine küçük odunu koyduğunuzda hepsi yeniden başlar. Küçük kız sık sık gelip Büyükanne'nin ku-

cağına oturur, gider ve sonra daha büyük bir beden ve daha yüksek bir sesle geri gelirdi. Aynı şeydi. O her neyse, şimdi oluyordu, bugün, hepsi, tam bu anda. İşte tam bu an –*şimdi*, değişen ve aynı kalan– ateşti.

Bu sabah babasıyla ayine gitmek için beyaz elbisesini giymişti. Gittiği Fransız kız okulunun, Azize Bernadette'in formasının parçası olan gri, diz altı çoraplarını giyerken kalçalarını okşamış ve bacaklarını ayırmıştı, bir yandan kendini suçlu hissederken diğer yandan gülerek, sonra babasının elini tutup aynı bacaklarla Dien Tin Sokağı boyunca altı blok yürüdü Azize Threse Kilisesi'ne kadar. Kapıda durup kimseyi tanımadan herkesi donuk bir dostlukla karşılayan ihtiyar Pére Georges'yi başlarıyla selamlayıp katedrale girdiler, sonra Marie ateşle dolu devasa bir akvaryuma doğru yapayalnız yolculuk ederken buldu kendini birden. Şimdi, ileri yaşın ıslak betonunda boğulur, ellerini yüzüne götürmekten bile aciz bir halde, mutfak fırının önünde oturuyordu. Keder göğsünü sıkıştırdı, yaşlı kadın gözyaşlarının akmasını bekledi, ama boşuna. Gözyaşlarının akması gereken delikler sıkışıp kapanmış, gözleri her zaman iki mantar kadar kuru kalmıştı.

Bir adam ve bir kadın girdi odaya, masanın üstüne sarı ve yeşil meyveler bıraktılar.

Bay Cheung kavunları ve sarı meyveleri masaya koyduktan sonra parmaklarını gerip ensesini ovuşturdu. "Böyle uzun bir yolda bu kadar çok kavunu taşımak bana göre değilmiş."

"Nasılsın bugün Büyükanne?" diye sordu Eileen.

Yaşlı kadın başını Eileen'a çevirdi, başını niye çevirdiğini unutmuştu sanki, hiçbir şey söylemedi.

Dışarı çıkmak, ses şovunu dinlemek, İsraillilerin yaptığı tuhaf işleri izlemek eğlenceliydi, ama şimdi çok bitkin hissediyordu kendini Eileen. Günün bitmesine daha çok vakit, Eileen'ın yapması gereken daha çok iş vardı. "Tony, bugün yalnızca meyve yesek olur mu? Yemek yapamayacağım, sırtım çok ağrıyor. Sanırım sıcak güneş bütün gücümü alıp götürdü."

Kocası dinlemiyordu. Mutfak kapısında durmuş, tozlu avluyu inceliyordu sanki bir kitapmış gibi. Karısı, Bay Cheung'ın yine düşüncelere daldığını anlamıştı. Onu geri döndürmek için, "Bana Anayasa'yı anlatsana. Bağsızlık Bildirgesi'ni anlatsana," dedi.

Dikkatini avludan ayırıp karısına baktı. "Bağımsızlık," dedi.

"Anlat haydi."

"İnsanları ilgilendiren olayların akışı içinde, bir ulus, kendini bir başka ulusa bağlayan siyasal bağları koparmak ve doğa yasalarının ve Tanrı'nın ona dünya devletleri arasında bağışladığı bağımsız ve eşit yeri almak gereğini duyduğu zaman, insanlığın yargısına duyduğu o yerinde saygı, o ulusu bu ayrılmaya zorlayan nedenleri açıklamakla yükümlü kılar," dedi.

O bütün bu sözcükleri sıralarken Eileen kendini çok daha iyi hissetti. Kocası ne zaman Bağımsızlık Bildirgesi'ni veya Anayasa'yı anlatsa alnındaki çizgiler kayboluyordu. Eileen ondan sık sık ya birini ya da diğerini anlatmasını istiyordu, çünkü Bay Cheung her zaman çok fazla düşünüyordu. Kadını korkutuyordu bu, kocasının dünyayı aklında tutmaya çalışma alışkanlığı, bütün dünyayı, beyninin uzamında dönmeye devam etmesi için, zamanın başlangıcından son güne dek; o dehşetli krizlere neden olan bunlardı.

"... bu Devletler üzerinde, büyük D'yle, mutlak bir İstibdat, büyük İ'yle, kurmaktır. Bunu kanıtlamak adına, tüm gerçeklerin tarafsız dünyaya ilan edilmesi gerekmektedir. Nokta. Çizgi... "

Açıklıyor da açıklıyor, hepsini beyninde şekillendiriyor, tavrını karalara bürüyor, beynindeki minik hücrelerin yerlerinden fırlayıp patlamaya başlamasının nedeni de buydu zaten.

"... buralara büyük Memur, Büyük M'yle, yığınları yollamış," dedi, "... halkın cevherleri tükensin diye..."

Kocasını düşerken görmüştü dört kez, gözbebekleri kaybolmuş, yalnızca beyazı parlıyor donuk donuk yuvalarında. Yüreği parçalanmıştı kadının, içindeki can burkulmuştu kocasını o halde, giyinip kuşanmış çırpınan bir köpekbalığı gibi, bedeni ruhsuz yatarken görmekten. Biraz meyve dilimleyeyim, diye düşündü, bütün akşam yemeği bu.

Bay Cheung bir kez olsun durup düşünmek zorunda kalmadan

sürdürdü konuşmasını: "... denizlerimizi talan etmiş, büyük K'lı Kıyılarımıza asker yığmış, kentlerimizi yakıp yıkmıştır..." Kadının en sevdiği kısma geliyordu, büyük K'lı ve büyük V'li Kızılderili Vahşilere. "... ve sınır bölgelerinde oturan, bilindiği gibi savaş yöntemleri yaş, cinsiyet ya da hal gözetmeksizin herkesi kesip biçmek olan, merhametsiz Büyük K'lı ve Büyük V'li Kızılderili Vahşileri bize karşı kışkırtmayı denemiştir..." Bu Kızılderili Vahşiler en sonunda neredeyse herkese savaş açmışlardı.

"... en küçük düşürücü, alçaltıcı koşullarda..."

Çok geçmeden sıra isimlere gelecekti. Eileen kavundan bir ısırık aldı, ancak o zaman anladı ne kadar susamış olduğunu. Çok fazla güneşte kalmıştı. Kavun dilimini bırakıp kulaklarını kapadı.

"... ÖZGÜR VE BAĞIMSIZ," diye bağırdı, "DEVLETLER."

Eileen kocasının bu kısımda bağırmamasını tercih ederdi. Onun sözcükleri hafızasından uzun bir kolyeymiş gibi çıkarmasını duymak daha çok hoşuna gidiyordu, her inciye aynı muamele. Bağımsızlık Bildirgesi kulaklarını ısıtıyordu kadının, Bildirge'yi dinlemek sakinleştiriyordu onu, mutfakta oturup ağzında hiçbir şey yokken, dişleri bile yokken bir şey çiğniyormuş gibi ateşe bakmasına bakılırsa Büyükanne'yi de sakinleştiriyordu sanki.

"Hancock," diyordu Tony, "Button Gwinnet, Lyman Hall, Geo nokta Walton, Wum nokta Hooper ..."

Fakat bu akşamüstü Bildiri'nin tek başarısı Bay Cheung'ın duygularını canlandırmaktı, üstelik artık Bildiri'den söz etmeyi de bırakmıştı; isimlerden şikâyet ediyordu yine. "Bizim orkestradaki Bayan Castanyete'yi biliyor musun? Kendine bu ismi taktı çünkü kastanyet çalıyor. Asıl ismi Margaret Swanson. Üstelik artık kocası da kendine Swanson Johnson diyor. Her şeyin düzenini kendilerinin bozduğunu anlamıyorlar." Ellerini bir çile yünü büküyormuş gibi oynattı. "Soğuk günlerde, biz, yani ailem, ateşin sönmemesi için Anayasa'yı yaktık bir gün. Umutsuzluk içindeydi herkes, çocuklar kamburlaşıyor, meddücezir geride zehirli ölümcül balıklar bırakıyor, kimse teknesini denize çıkarmıyor, kimse toplanıp, fırınlarımızdaki ateşin sönmesine izin vermeyelim, demiyordu; bunu hatırlıyorum, babam anlatmıştı, az da olsa hatırlıyorum. Ailem ha-

yatta kalmak için Anayasa'yı yakmıştı, diğer bütün kitapları da. Ama yakmadan önce Anayasa'yı ezberlemişlerdi. Herkes iki paragraf almıştı, bildikleri şeylere tutunmuşlardı, yaptılar bunu, Eileen, çünkü bu onların devam etmelerini sağlayacaktı, adım adım. Adını Swanson Johnson olarak değiştirmek hiç hoş değil, sanki isim bir şakaymış gibi. Sonra kelimeler şaka olacak ve sonra bir de bakmışsın düşüncenin bile şaka olduğu zamanlar gelmiş." Endişeleri, gözlerinin etrafındaki ince damarları şişirmişti. Yutkundu art arda.

Eileen, Anayasa'yı hatırlatarak iyi yapmadığını anlamıştı. "Tony, gözlerinin çevresindeki damarlar büyüyor yine. Lütfen. Lütfen, endişelenmeyi bırak, gülümse biraz."

"Büyükanne biliyor," dedi. Masaya oturup Büyükanne'ye baktı. "Aklıyla olmasa da artık, kalbiyle biliyor. Ama insanlar düşünmüyorlar artık, aklı olanlar bile."

"Öğle uykusuna yatmalıyım," dedi Eileen.

Eileen, daha sonra, uyanıp da yatak odasından çıktığında mutfaktan gelen kötü kokuyu fark etti ve Büyükanne'nin sandalyesinde uyuyakalıp altını ıslattığını gördü.

Haberi vermeye Tony'nin yanına gitti, çünkü ne zaman Büyükanne'yle ilgili bir sorun olsa midesi bulanıyordu. Tony'ye anlatıp da endişelenme işini ona bırakınca kendini daha iyi hissediyor, daha az endişeleniyordu.

Tony salonda Bay Park-Smith'le birlikteydi, ikisi de heyecanlıydı, kilise sırasına oturmuş alçak sesle konuşuyorlardı.

"Büyükanne altını ıslatmış," dedi Eileen.

Oysa Tony'nin yanıtı yalnızca "Evet, evet, biliyorum," oldu. Bay Park–Smith'e dönüp, "Biraz yürüyelim," dedi ve iki adam, tozlu mahallede yürümek üzere çıktılar evden.

Fidelia komşulardan döndü. Siyah elbiseyi kaldırıp altına bakmamaya çalışarak Eileen'ın Büyükanne'yi bir bezle temizlemesine yardımcı oldu.

Yemeklerini yediler. Eileen kavunu ince ince dilimledi, Fidelia da nazikçe götürdü onları Büyükanne'nin dudaklarına.

"Babam geliyor," dedi Fidelia; insanların yaklaştığını duyardı hep başka kimse duyamazken.

Tony yalnız dönmüştü. Eileen kocasının görünüşünden bir şeylerin ters gittiğini anladı.

Solgun ve sarsılmıştı. Eileen kocasının korkusunu duyumsadı, boğazında bir düğüm. "Düştün mü? Tony? Tony, kriz mi geldi yine?"

Düşüncelere dalıp gitmişti yine, ürperten ve yüzünün derisinin altındaki kanı beyaza çeviren düşüncelere.

"Tony?"

"Marathon'a gitmem gerek," dedi. "Marathon Bilgi Topluluğu'ndan haberler var. Twicetown Topluluğu yolculuğa çıkacak."

Bay Cheung'ın yolculuğa çıkacağını öğrendiği o gün, o sabah, Belinda'nın köpek dişlerinden biri hindistancevizi kabuğunu sıyırırken kırıldı.

Entarisinin etek ucunu diş etlerine bastırdı ve bu diş onun her şeyiymişçesine ağladı. Hayalinde, kendisini yemekte olan çok, çok yaşlı bir balinanın ağzında kalan son, devasa bir diş olarak gördü onu.

Dişi avluya gömüp, "Mwe pa gẽe para sak pale pu mwe," dedi, evinde bir ibadet köşesi, yahut tanrılar arasında bir arkadaşı olmamasına karşın.

Sonra, bebeği Mike'a bir şey söylerken ağzındaki boşluğu gizlemek için sağ eliyle ağzını kapattığını fark etti durup dururken. Şu hayatta günahlar birer birer çıkıyordu karşısına, günler kadar hızlı, kocası ölüydü artık, en büyük çocuğu –ölü değildi, söyledikleri gibi *ölü* denemezdi ona, ta ki cansız bedeni bulunana dek– yine de, öyle ya da böyle, Fiskadoro gitmişti, Drake ise, ikinci çocuğu, her ne kadar evden doksan metre ötede yaşasa da, evden ayrılmıştı ve entarisinin etek ucunun diş etlerine bastırdığı yeri kan içindeydi.

Entarisini değiştirmek üzere içeri girdiğinde, bebeği avluda emekler ve "Wuf! Wuf!" derken bırakmıştı. Vakit öğleyi geçmişti şimdiden... nereye kaçıyordu dakikalar? Karanlıkta entarisini kal-

çalarının üzerine kadar sıyırarak kalın döşeğe oturup dizlerine baktı. Kaslarını gerdiğinde bile kuru, tahta kütüklerin üzerindeki oymalara benzeyen kırışıklar göze çarpıyordu, ağlamak için bir sebep daha. Rüzgâr da, körfez de ölüydü, dünyada onun nefesinden başka ses yoktu, fırındaki kömürler artık çıtırdamıyordu ve nemli sıcak beynine işliyordu. Entarisini çıkarıp yumru haline getirdiği kumaşı yüzünde, omuzlarında, koltukaltlarında, bacaklarının ve göğüslerinin arasında gezdirip terini sildi. Sonra bezi başının altına koyup uzandı, göğüs uçlarını duyumsadı. Artık incirler kadar kuru ve şişti göğüsleri, kimse onları arzulamıyor, kimsenin işine yaramıyorlardı. Sol göğüs ucunun yanında, etinde inci sertliğinde bir şey buldu parmakları. Nefesi kesildi, ter, saçlarından süzülüp kulaklarının arkasına akarken kafasında tek bir düşünce olmadan tavanlarının çapraz örülü palmiye yapraklarına baktı gözlerini kırpmadan. Hareket etmeliyim, diye düşündü ve sonra sanki biri bunu onun için yapıyormuşçasına doğruldu. Bacakları onu kapıya götürdü. "Mikey," dedi.

Mike oyun oynarken kendi kendine konuşuyordu, duymamıştı onu. Bacakları dolgun değildi artık, karnı da küçülmüştü, yüzü bir bebeğin değil, küçük bir erkek çocuğunun yüzüydü.

Belinda içeri girip Jimmy'nin eski, haki rengi bir Ordu pantolonunu bulup ağını balık bıçağıyla keserek etek yaptı. Eteği iple beline sarabilmek için fermuarın iki yanına delikler açtı. Eteği giyince yüksek sesle, sanki onu yaralayan görünmez biriyle konuşuyormuş gibi anlaşılmaz bir tarzla, "İşte şimdi memelerimi açıp yaşlı olacağım," dedi.

Göğüsleri çıplak, oturup Mike'ın oyun oynamasını izlemek üzere avluya çıktı.

Sular yükselmişti. Tahtaların çarpışma sesini ve adamların, görüş alanından uzakta, sahilde bağrışmalarını duydu. *Los Desechados* denize açılmaya hazırlanıyordu, bu Towanda Sanchez yakında ziyaret için uygun olacak demekti. Şimdilerde zaman zaman Drake de onlarla açılıyordu, üstelik Belinda'nın ağabeyi Pressy de daimi mürettebattandı. Adalar'daki başka hiçbir tekne onu işe almazdı, çünkü kafadan çatlaktı ama yine de, teknede Kaptan'dan sonra

ikinci sırada yer alan ve şu sıralar Twicetown'da bir içki fabrikasında yatıp kalkan ve nefesi günün her saati içki kokan –kimse inanamıyordu buna, Harvard Sanchez gibi iyi bir çocuk!– Harvard Sanchez'in yerini almaya en iyi aday oydu. Drake, o günlerde, Pressy Amcası ve Pressy'yle Belinda'nın ortak kuzeni olan Alfo'yla birlikte kalıyordu. Damlarında koca koca delikleri olan ve her yeri içlerinden şarap damlayan buruşturulmuş alüminyum tenekelerle kaplı bir evde yaşayan üç bekârlardı.

Bir şeyler yemeliyim, diye düşündü. İçeri girip kovadan üç tane yağlı deniz tarağı çıkarıp fırına dizdi. Ama kabuklar açılıp da içindeki lastiksi siyah ayaklar dışarı çıktığında, tıpkı kendi göğüs uçlarına benzediklerini gördü. Onları fırında yanmaya bıraktı.

"Towanda'ya gitçem. Geç kalmam," dedi Mike'a. Topuklarıyla çocuğun çevresine bir daire çizdi. "Bu senin sınırın. Sınırı geçersen köpekbalıkları bacaklarını koparır. Çıkma buradan."

Mike kumdan bir tepecik yapıp bayrak olarak da bir kum çayırı sapını merkeze dikti.

"Balık sürüsüne benzeyen bu yerde seni yakalayamam. Çok yaşlıyım, çok hastayım. Öldürüyorsun beni."

Der demez duydu bunu; göğsündeki inci öldür-beni tümörüydü. Göğsüne dokunan parmağı bu haberi kalbine çoktan vermişti, ama bunu beyne söyleyen ağzıydı, yapacak hiçbir şey yoktu, delirmek dışında.

Belinda metal bir çay kaşığıyla fırının içinde, küllerin arasındaki gizli yerden kazıyıp çıkardığı son kuruşunu soğuması için deniz tarağı kovasına attı. Sonra, elinde sımsıkı tuttuğu ıslak parasıyla, Pressy, Alfo ve Drake'in ev dediği çökmekte olan derme çatma kulübeyi geçip Towanda'lara koştu.

Los Desechados kıyıdan yarım kilometre bile uzaklaşmamıştı henüz, ama Towanda, çelik barakalarına bitişik bir sundurmadan ibaret olan odasında kocasının pantolon ceplerini karıştırıp bütün gizli bölmelerde para arıyordu.

"Ne zor gün!" dedi Belinda.

"Sanki yaşını biliyormuşsun gibi salmışsın memelerini," dedi Towanda.

"Yaşım mı? Yaşım öldü." Belinda ağlamaya başladı. "Öldür-beni'nin küçük *dureza*'sını* hissettim soldakinde."

"Ne zaman?"

"Bugün."

Towanda gözlerini yumdu. "Ne zor gün," dedi. "Bu belayla yapacak bir şey yok içmekten ve ağlamaktan başka."

"Bir kuruşum var," dedi Belinda avcunu açarak.

"Leon'un bu odada yedi kuruşu var," dedi Towanda. "Yardım et bana."

Bir şey yapıyor olmaktan memnun, Towanda'nın döşeği ters çevirmesine yardım etti Belinda, palmiye duvarların tirizlerini yokladı, kırık bir zıpkınla samandan örülmüş tavanı dürttü. Hiçbir şey çıkmadığını gören Towanda sinirlenip Belinda'ya döndü. Sanki hepsi onun suçuymuş gibi, ihtiraslı bir dille, "*Bugünden itibaren sonsuza kadar*," dedi gözleri nefretle kısılmış, "her Pazar *bir kuruşum* olacak. O adam *Kaptan*, ben de *Kaptan karısıyım* ve utanmıyor muyum hiç, cebimdeki para küçük çocukların cebindekinden fazla değil! Denize gitti! Acil bir durum olursa n'olucak? *Leon*!" diye haykırdı, "*Bana güvenmiyorsun! İnanmıyorsun bana!*" Birdenbire sakinleşti. "Bu demek oluyor ki bu para hatıralardan çıkacak," dedi. "İşte bu kadar. Leon, denize gittin ve bana tek bir şans bıraktın."

Towanda kulübelerine gidip Leon'un hatıra kuruşunu çalarken Belinda, meltemi göğüslerinde duyumsayarak bekledi. "Leon o tekneye Kaptan olduğu gün bu kuruşla geldi," dedi, "onun komutasındaki ilk kuruş. *Üzgünüm* Belinda, ama bugün zor bir gün ve onu almak *zorundayım*."

"Bu doğru," diye katıldı Belinda. "Almak zorundasın, *es necessario***." Ama her yanını öyle zalim bir his kaplamıştı ki sesi çok uzaklardan geldi.

Etrafı çevrili arazinin karşısında, Billy Chicago'nun yol kenarındaki yerine gittiler. Billy dışarı çıkmıştı ama ihtiyar annesi her daim evde olurdu, kapının hemen önüne, büyük, kamış sandalyesi-

*Sertlik. (ç.n.)

** İster istemez. (y.h.n.)

ne oturmuş, kendisini dinleyecek bir kulak arıyor, büyük kirli bir bez parçasını böceklere ve komşulara sallıyordu. "İyi sabahlar!", "İyi öğlenler!", "İyi akşamlar!" Bayan Chicago karanlıktan seslenirdi hep. Ama insanlar canları içki çekmedikçe, yahut sağlık sorunları olmadıkça durmazlardı.

"İyi öğlenler!" dedi Belinda ve Towanda'ya.

"*Como esta?*" dedi Towanda.

"Ah," dedi Bayan Chicago, "bildiğin gibi işte. Demek memelerini salıyorsun artık," dedi Belinda'ya.

Bayan Chicago'nun radyosu, "*Un programa bilingue de Cubaraio empezara dentro de cuarenta y cinco minutos. Kübaradyo*'nun iki dilde yayın yapan programı kırk beş dakika içerisinde başlayacak. *Por favor invite a sus camaradas a escucharlo.* Lütfen yoldaşlarınızı dinlemeleri için davet edin," dedi.

"Radyo vakti geliyor," dedi Bayan Chicago memnuniyetle.

"Şarap için iki kuruşumuz var," dedi Belinda.

"Bayan Chicago," dedi Towanda, çok endişeli, "Belinda'nın sol memesinde *dureza* var. Öldür-beni türünden bir *dureza* gibi görünüyor."

Bayan Chicago'nun keyfi yerine gelmişti. Tıbbı çok iyi biliyordu. *Dureza de vientre, dureza de teta,*" diye hattırlattı onlara; bağırsakları sert, kabızlık çeken biriysen bir gün önünde sonunda göğsünde öldür-beni bir tümör çıkar, demenin bir başka şekli.

"Kim demiş *dureza de vientre*'yim diye? Benim ünüm bütün buralarda bilinir," dedi Belinda.

"Ünün öldür-beni'yi düzeltmez kızım. Üzüntünü ibadet yerinde dökersen iyi edersin, sana yardımı dokunabilecek tek şey bu."

"İbadet yerim yok ki benim. Bir sürü sabun köpüğü, din bu işte."

Bayan Chicago yılların ağırlığıyla ne düşündüğünü belli edemeyecek kadar büzülmüş yüzüyle Belinda'ya baktı. "Her yerin tümörlerle kaplı bir halde, güneş gibi cayır cayır yanarak yatarken köpük olmayacak ama. Haykıracaksın, *Öldür beni! Öldür beni!*"

"En azından bugün değil," dedi Belinda, antreye oturmak zo-

* Karındaki sertlikler, göğüsteki sertlikler. (y.h.n.)

runda kalmıştı oysa.

"Yitirdiğin son şeyi söyle bana," dedi Bay Chicago, "ya da bulduğun son şeyi."

"Şuradaki köpek dişim gitti," dedi Belinda ağzındaki boşluğu göstererek.

"İşte bu. Gördün mü?"

"*Nada.** Hiçbir şey görmedim."

Bayan Chicago gri bez parçasıyla Belinda'nın göğüslerinin arasında biriken teri sildi. "Düşün şimdi kızım. O dişi yitirdiğin zaman bir şey düşündün mü?"

"Önemsiz bir şey düşündüm," dedi Belinda.

"Anlat," diye üsteledi Bayan Chicago.

"Büyük bir balinanın beni yediğini düşündüm, benim köpek dişim balinanın ağzındaki son dişti sanki."

"Ah!" dedi Bayan Chicago, sesinde büyük bir saygı tınısıyla. "Çok iyi!"

"Çok iyi Belinda!" dedi Towanda.

"Nereden biliyorsun iyi olduğunu?" dedi Belinda. "Sadece Bayan Chicago'nun konuştuğu gibi konuşmak istiyorsun sen."

"O dişi bana ver," dedi Bayan Chicago.

"Gitti," dedi Belinda ona.

"Gitti mi? Kim aldı? Şeytan mı aldı?"

"Hayır Señora, şeytan almadı, ben aldım. Avluya gömdüm dişi."

"Gömerken ne dedin?"

"*Nada.*"

"Söyle. Ne dedin?"

"Ne dedin?" diye sordu Towana. "Bir şey dedin mi?"

Belinda gözlerini yumdu, başını eğip derin derin nefes aldı. "Dedim ki: 'Mwe pa geñe para sak pale pu mwe.'"

"Ah, tabii!" Bayan Chicago o gevrek, görünmez tarzında çok eğlenmişti.

"*Que dice*** mwe pa hen-yeh–ne o?" dedi Towanda. Korkmuş görünüyordu. Ellerini ovuşturdu. "Böyle şeyler *söyleme* Belinda."

---

* Hiçbir şey. (y.h.n.)

** Ne dedin? (y.h.n.)

"'Benim adıma konuşacak bir ailem yok,' demek," dedi Bayan Chicago. "Kelimesi kelimesine Vudu sözleri. Git ve o dişi bul bana Belinda. Belki senin *loa*'n* olur."

"Ben *loa* istemiyorum," dedi Belinda.

"O zaman niçin," diye sordu Towanda, "kaybettiğin dişinin ardından sihirli sözler söylüyorsun? Ah, yüce Azize Marie... Belinda, başladın bir kere."

"Bu doğru... başladın bir kere," diye katıldı Bayan Chicago. "Git getir o dişi. Sonra da biraz patates zıkkımı içelim."

Belinda bunu durdurmanın hiçbir yolunun olmadığını anladı. "Hemen dönerim," dedi Towanda ve Bayan Chicago'ya.

Towanda'yla Leon'un evinin köşesini döndüğünde yolun kenarında açık ağzı, dalgın bakışları ve bacaklarının arasından damlayan çişiyle Mike'ı gördü. Onu tek koluyla belinden yakalayıp eve sürükledi. "Ya köpekler yüzünü ısırsaydı?" dedi, dişi nereye gömdüğünü hatırlamaya çalışarak. "O zaman bir yaprağın altına sürünür kanardın ve kimse seni bulamazdı. Dur, şu dişi kazıcam şimdi."

Dişi gömdüğü yerdeki toprak nemliydi ve hemen çarpıyordu göze. Parmaklarıyla kumu yoklayıp köpek dişini buldu. Kurumuştu diş, ağzındaki boşlukla hiçbir alakası olmayan bir çakıl taşından farksızdı.

"Şimdi seni kuyunun yanına bırakcam," diyerek Mike'ı elinden tutup, ayakları toprağa değer değmez vaziyette sürükledi. "Senin yüzünden bütün cadılar gördü beni," diye söylendi Mike'a sinirle.

Kuyunun başındaki kocakarıların hepsinin Belinda'nın yeni görünüşüne dair koparacak bir hayret nidası ya da söyleyecek kibirli bir lafı vardı, su bulmuş kurbağa sürüsü gibiydi sesleri, ama Belinda onlarla uğraşamayacak kadar yorgundu. Mike'ı diğer üç dört çocuğun yanına bırakıp tek kelime etmeden oradan ayrıldı. Boyun ve omuz kasları tutulmuş, elinde dişi, etrafı çevrili araziyi geçip Towanda'yla Bayan Chicago'nun yanına varana kadar uyuşmuştu.

"Radyo vaktine on beş dakika kaldı," dedi Towanda.

"Tek kelime etme," dedi Bayan Chicago hemen. "Dişi aldığını hissediyorum. Dişin gücünü tadıyorum; bir *loa*."

* Vudu inanışında bir çeşit tılsım. (y.h.n.)

Towanda, "Haydi bul şu *loa*'nın kim olduğunu. Lütfen, Bayan Chicago, Belinda'nın bunu bilmesi lazım."

"İki kuruşa ihtiyacım var," dedi Bayan Chicago onlara.

Towanda iki kuruşu Bayan Chicago'nun torba gibi açılmış eteğine attı.

"Söylemiştim size, o kuruşlarla *şarap* içeceğiz," dedi Belinda.

"Şişt, şişt," diyerek susturdu onu Towanda.

Bayan Chicago bir eline kuruşları, diğerine dişi aldı. Öyle sıkı tuttu ki onları kollarındaki damarlar kabardı.

Bayan Chicago'nun transa geçmesi hiç vakit almadı, "Bu bomba pilotu Tüm Albay Aşırıdoz. Atom Bombası'nı senin için çalıştırma gücü var, öldür-beniden kurtulmanı sağlar ve ölü olmayan her şeyi geri getirebilir. Senin balıkadam ölmediyse geri gelecek. Tüm Albay bunu halledebilir. Ölüyse geri gelmez. Her iki durumda da cevabı bileceksin." Transtan çıkıp, ellerini göğsünde kavuşturarak oturdu. "Gerçek, seni ateşe verip iyileştirecek."

"Aşırıdoz mu?" dedi Belinda.

"Tüm Albay Aşırıdoz," dedi Bayan Chicago. "Atom Bombası pilotu."

"Oh-oh!" dedi Towanda. "En güçlüsü o."

"Güçlü bir *loa*'n var," dedi Bayan Chicago. "En güçlüsünden."

Belinda ayaklarına dikti gözlerini. "O parayı şarap için getirmiştik," dedi Bayan Chicago'ya.

"Şu dişi kazıp çıkardığına memnun değil misin?" dedi Bayan Chicago. "Gerçek, seni ateşe verip iyileştirecek."

"Neden Tüm Albay'ı Fiskadoro'yu bulmaya göndermiyorsun?" dedi Towanda.

"Tam tersi," diye düzeltti Bayan Chicago. "*Loa* ölüye yolculuk etmez; Saint Expedit *ölüyü canlıya* getirir."

"Fiskadoro ölü değil," diye araya girdi Belinda, "üstelik o iki kuruşu da şarap için getirdik, Bayan Chicago. İki kuruşta hata var. Sen niye gidip benim kuruşumla bok alıyorsun, ben sana git benim kuruşumla bok al, dedim mi, Towanda? Hata var. Benim kuruşum adına benim ağzım konuşur," diye açıkladı Bayan Chicago'ya. "Demin Towanda'nın ağzı konuşuyordu."

"Sen çok *turbado**," dedi Bayan Chicago. "Sana iki kuruşluk şarap vercem çünkü çok sinirlendin, ben de çok korktum *loa*'ndan. Güçlü *loa* ne de olsa."

"Anlaştık. Bu olur," dedi Belinda.

Bayan Chicago beline sardığı zincirin ucunda tuttuğu bir anahtarla dolabın kapağını açıp içinden iki kuruşluk patates şarabı çıkardı.

Temiz havanın zihinlerini açık tutması için kapının dışına çıktı üçü de. Belinda çelik barakanın eğri büğrü duvarlarında şekli bozulan gölgelerini seyretti, göğüsleri salınmış, testiyi elden ele geçirirken.

Çok geçmeden, "Kafam dumanlı," dedi Belinda, "patates zıkkımı mutlu etmedi beni bugün."

Radyonun sesi geldi içeriden. "*Un programa bilingue de Cubaraio empezara dentro de un minuto.* Kübaradyo'nun iki dilde yayın yapan programı bir dakika içerisinde başlayacak. *Por favor invite a sus camaradas a escucharlo.* Lütfen yoldaşlarınızı dinlemeleri için davet edin."

Yeşil testiyi elden ele geçirdiler. "Patates zıkkımı midemi yakıyor," dedi Belinda, Towanda'yla Bayan Chicago'ya. "Daha fazla istemiyorum."

"*Entre menos burros, mas elotes*," dedi Bayan Chicago şaraptan büyük bir yudum almadan önce; "ne kadar az katır, o kadar çok mısır."

Aniden Belinda'nın elini yakaladı. Belinda yaşlı kadının zayıf düştüğünü ve ayağa kalkmak için yardım istediğini sandı. Fakat Bayan Chicago, "Burama dokun kızım," deyip Belinda'nın parmaklarını kendi büzülmüş göğüslerinden birine bastırdı. "*Dureza*'yı hissediyor musun?" Bayan Chicago'nun göğsü Belinda'nın elinden daha sıcaktı. Etin içinde küçük bir inci. "Billy'nin ilk oğlu doğduğunda fark etmiştim bunu. Şimdi Billy'nin oğlu benim boyumda, ama *loa*'m *dureza*'yı hâlâ kontrol ediyor."

Radyodaki ses, "*Es Cubaradio bilingue.* İki dilden yayın yapan Kübaradyo'yu dinliyorsunuz. *En la proxima hora, le deleitaremos*

* Sorunlu. (y.h.n.)

con la populare inspiridora musica Cubana. Bunu izleyen saatte, sizi Küba'nın en çok sevilen, esinlendirici şarkılarıyla eğlendireceğiz. *Ustedes, los radioescuchas, viven bajola proteccion del Gobierno de la Habana.* Siz, dinleyiciler, Havana Hükümeti'nin koruması altında yaşamaktasınız. *Las guerras terminaron, el pueblo es libre y la vida sigue adelante,*" dedi. "Savaşlar bitti, insanlar özgür ve hayat devam ediyor."

Mutfakta, lavabonun üstünde bir kar fotoğrafı vardı Belinda'nın koyduğu; tüm yaprakları sürgünlerinin ucuna çiçekler gibi sıvanmış o beyaz şeylerden ibaret olan bir çalının birbirine karışmış, çıplak dallarını gösteren çok eski bir kartpostal. Çalının yanında, üzerinde siyah taştan bir kuş resmi olan siyah bir kaide yükseliyordu. Fotoğrafın ön planında bir buz salkımı sallanıyordu karanlıkta kalan bir daldan.

Belinda'nın resmi saklamasının hiçbir nedeni yoktu. Orada duruyordu işte, lavabonun üzerinde, yüzünün tam karşısında, neredeyse bildi bileli. Gün boyunca onun huzurunda geçirdiği saatler hiç de az değildi üstelik. Kardan bahsedildiğini daha önce duymuştu ama karı kimin yaptığına, ya da karın ne işe yaradığına dair hiçbir fikri yoktu.

Hafifçe öne eğilip dirseklerini lavaboya dayayarak fotoğrafı yerinden çıkardı, değerli değersiz bir sürü şeyin durduğu rutubetli gömme dolabın içindeki servi kütüğünün üzerine koydu. Neler yoktu ki o dolapta: İncik boncukla ve hiç giymediği kıyafetlerle dolu kutular, ateş almayan bir tüfek, büyük ihtimalle patlamayan kurşunlar, soğuk günlerde yakılmaktan her nasılsa kurtulmuş, un ufak olmuş sayfalarla dolu birkaç kitap, Fiskadoro'nun Samsonite denen çantada duran klarneti. Kış manzarasını duvara yaslayıp, önüne bir zamanlar yalnızca köpek dişi olan müthiş yüklü *loa*'sını koydu.

Samsonite denen çantayı açtığında klarnetin parça parça olduğunu gördü; kim kırmıştı onu? Parçaları kar resminin önünde, sarı dişin etrafına dikti daire şeklinde. Parçalardan biri dik durmuyordu, onu da *loa*'nın hoşuna gideceğini umduğu bir şekilde yere yatırdı.

Belki bunlara büsbütün inanmıyordu ama Tüm Albay Aşırıdoz'un ne kadar ince ve nazik biri olduğunu görmüştü; ona inansa da inanmasa da Tüm Albay kadının kafasına bir düşünce sokmuştu: Bugün değil. Acı tümörleri onu yatağa düşürecek kadar büyüyecek, yüz kiloluk ateşten tümör olacak ve Belinda ince bir sesle, beni öldürün diye yalvaracak olsa bile, en azından bugün olmayacaktı bu. Ve bugün, her şeyi içinde barındıran geniş bir durumdu; Florida Adaları'nı, denizi, gökyüzünü ve yıldızlarla dolu dış uzayı. Bugün, diğer günler gibi boğazını sıkmıyordu.

Toprakta üç gölge gördüm, diye dua etti, memelerini salmış, herkesin, benim de, yaptığı gibi patates zıkkımını elden ele geçiren biz, üç yaşlı kadın. Şimdi biraz dindarlaşıyorum, diye dua etti, herkesin, ben de dahil, yaptığı gibi, ibadet yeri kurarak ve bir *loa*'ya dua ederek. Atom Bombacısı Tüm Albay Aşırıdoz, bu öldür-beni tümörünü al ve ilk oğlumu geri getir bana.

"Oraya varmadan kendini daha iyi hissediyor olacaksın," diye vaatte bulundu William Park-Smith Bay Cheung'a, ama Bay Cheung, o dipsiz bulantı yüzünden birkaç dakika içinde son nefesini verecekmiş gibi hissediyor, en azından, tekne Marathon'a vardığında deniz tutmasının halen geçmemiş olacağını adı gibi biliyordu. Daha önce hemen hemen hiç deniz yolculuğu yapmamıştı. Hemen hemen hiç. Tek yapmak istediği, şu anda aklındaki en cazip özelliği yerinden hiç hareket etmemesi olan evinde kalmaktı. Güvertesinde Twicetown Bilgi Topluluğu'nun diğer birçok üyesiyle birlikte dengesini sağlamaya çalıştığı, dizel motorlu balıkçı teknesi *Av* ise manevra konusunda şaşırtıcı bir repertuara sahipti: Sağdan sola, yukarıdan aşağı, yatay –kuzeydoğudan doğuya, şimdi de tam kuzeye– Florida Adaları boyunca, Marathon'a doğru. Tekne genellikle kıyıyı izliyordu çünkü fırtına denizi tehdit etmekteydi ve Bay Cheung'ın zorunlu tanıklığıyla anladığı gibi, deniz fazlasıyla dalgalıydı. *US 1* adı verilen anayolun iki yıpranmış kolunun birbirleri arasındaki mesafeyi aşmaktan vazgeçip suda uyuyakaldığı, Summerland Key ve Ramros Key arasındaki boşluk boyunca ilerliyorlardı.

İki ada arasında feribot ve sal karışımı bir araçta yolculuk eden insanlar *Av*'a seslenip mutlu mutlu el kol hareketleri yaptılar. İçlerinden biri gömleğini çıkarıp başının etrafında salladı, ama karşılama bağırışları rüzgârda kayboldu.

Bay Cheung, Marathon'a varmalarına iki saat daha olduğunu tahmin ediyordu. Bu yolculuğun başından beri hissettiği her şey –heyecan, merak, dolaylı bir minnet– tekrar tekrar kusmasıyla birlikte boşalmıştı içinden. Boğazı ağrıyor, bedeni halsizlikten titriyordu. O küpeşteye dermansızca tutunur, sabırsızca ölümü beklerken, tuz serpintisi ve dizel dumanı ciğerlerinde birikiyordu.

"Tuzlu çörek ye. Lütfen, bir ısırık," diye bağırdı Park-Smith rüzgârın ortasında. Ani bir bora teknenin pruvasını limana doğru çekti sertçe; yeni bir manevraydı bu, Bay Cheung'ı dünyanın bitmek tükenmek bilmeyen şerri karşısında hayrete düşüren bir tür yarım dönüş. Park-Smith'in onu zehirli bir altın külçe gibi tehdit ettiği çöreği de cabası. Bay Cheung çöreği istemiyordu, aslında çörekten nefret ediyordu, ama renk vermedi. Bu rahatsızlık, yolculuğun başından beri inanılmaz bir hoca olmuş, eğitmişti onu, ne evet anlamında salladı başını ne de hayır.

Beyaz bir çocuk olan genç miço pruvada durup bu sığ sularda çıkabilecek meçhul engelleri gözlerken, şu meşhur Wilson Ailesi'nden gelen genç ve beyaz kaptan, miçonun verdiği sinyallere rotada yaptığı beklenmedik ve azap verici değişiklerle yanıt veriyordu. Midesi bulanan tek yolcu Bay Cheung'tı. Twicetown Bilgi Topluluğu'nun diğer üyeleri –hantal Maxwell, Park-Smith, yanında karısı olmayınca tehlikeli ve şimdiden çoktan kafayı bulmuş olan Bobby Calvino– iyi vakit geçirmişlerdi ve şimdi de canları sıkılıyordu. Neredeyse üç saattir su üstündeydiler ve zaten kapalı olan hava, gece yaklaştıkça daha da kararıyordu.

Kaptan Wilson, Marathon Adası'nın aşağısında *Av*'ı bir kanala sokup Florida Adaları'nın okyanus tarafındaki en büyük şehrine girdi. Su bugün daha serindi burada. Bay Cheung'ın bulantısı, tekne mezbahanın arkasındaki limana yanaşmadan önce geçmişti bile. Mezbaha bir zamanlar oteldi. Derisi yüzülmüş, kafaları kesilmiş köpek ve keçi leşleri yüzme havuzunun kısa kenarı boyunca dikil-

miş direklere asılmıştı. Ufak tefek bir adam, görünüşe bakılırsa bu saatte çalışan tek kişi, elinde bir kovayla direklerin arasına gerilmiş ipin üzerinde yürüyor, etin üzerine tuzlu su serpiyordu. Park-Smith, Orkestra Müdürü'ne rıhtım ve sokaklar boyunca yürümesine yardım ederken, Bay Cheung, yüzme havuzunun arkasındaki camsız pencereden, kokteyl salonunun barına serili keçi leşini gördü. "Burnunu tıka, Tony," diye uyardı Park-Smith Bay Cheung'ı, ama o çoktan nefesini tutmuştu zaten. Mezbahanın berbat kokusu herkesi uzaklaştırmıştı buradan. Sokaktaki binalar kum yığınlarını ve balıkçı teknelerinin kabuklu deniz yaratıkları stoklarını barındırıyordu yalnızca.

Topluluğun dört üyesi, önce, ailelerin kapı önlerine oturup balık ve pirinçten oluşan akşam yemeklerini yiyip hava hakkında endişelendiği baraka kümelerini, sonra da evlerin yıkılıp kereste istifleri halini aldığı birbiri ardınca sıralı semtlerden geçerken Bay Cheung kendine gelmişti.

"Kütüphanenin nerede olduğunu hatırlayamıyorum," dedi diğerlerine. "Ne kadar uzakta?" Heyecanlanmıştı yine. Beklentilerini en aza indirmeye çalışıyordu, ama kitap önemli olmasa Twicetown Topluluğu'nu buraya kadar getirmez, hatta davet etmeye bile tenezzül etmezlerdi.

"İki sokak kaldı sanırım," dedi Maxwell, Park-Smith onayladı, "İki sokak."

Park-Smith'e göre, Marathon Bilgi Topluluğu kitabı bir tekne karşılığı almıştı. Bu, o olmalıydı --çok uzun zamandır aradıkları için artık bulmaktan ümidi kestikleri tarih– Dünya'nın Sonu'nu anlatan metin.

Kitabı düşünmek Bay Cheung'ı dehşete düşürmüştü. "Hava kararardı. Belki çoktan başlamışlardır." Hızlandı. Gerekirse diğerlerini geride bırakıp gitmeye hazırdı.

Kütüphane bütün eski ahşap binaların yıkılıp gittiği sokağın solunda, meydanın kenarında tek başına duran taş bir binaydı. Geniş basamaklar, her iki tarafındaki duvarlarından bayrak direğinin fırladığı girişe kadar yükseliyordu. Bayrak direklerinden birinin tepesinde rüzgârda kızıl X'ini sergilemek için huzursuzca kıpırdanan

eski püskü bir Florida Eyaleti bayrağı sarkıyordu, diğer direkse çıplaktı. Daha merdivenlere bile varmadan, bayrak direklerinin arasından geçmeden, içeriden yükselen uğultuyu işittiler.

Büyük bir olaydı bu. İçeri girer girmez, Marathon Topluluğu'nun otuz üyesinden daha fazla insanın toplanmış olduğunu gördü Bay Cheung. Bedenlerinin sıcaklığı ve nefesleriyle mekânı fazlasıyla ısıtmış, havasız bırakmışlardı, hepsi aynı anda konuşuyordu, ana salonun soğuk zemininde farklı pozisyonlarda duran en az elli hemşeri. Birçoğu tüccar ailelerden gelen beyazlardı, ama düğüne ya da cenazeye gelir gibi gömlek giymiş balıkçılar ve serseriler de mevcuttu, hatta *desechado*'lar bile vardı aralarında: Bay Cheung, bir köşede yana dönük bir halde duran, gülünç derecede büyük kulağını önündeki hoparlöre vermiş kambur, kör bir adam gördü. Kıymetli gazyağı etrafı aydınlatması için fanuslara sunulmuştu. Kalabalığın uğultusu giderek azaldı ve sonra Twicetown Topluluğu kapıda duraksayıp varlıklarını belli edince hemen kaldığı yerden devam etti.

Roderick Chambers odadaki tek mobilyanın, iki keçi büyüklüğündeki hurda bir Xerox aletinin arkasında ayakta duruyordu; onun da arkasında Marathon Halk Kütüphanesi'nin yüzlerce cildini taşıyan metal raflar vardı. Sözcüklerden örülü bu duvarın önünde sade bir kucaklama hareketiyle, iki elini dua edermişçesine birleştirip ön sıradaki boş yerleri işaret ederek karşılıyordu Twicetown Bilgi Topluluğu üyelerini. Oturanlar yeni gelenlerin geçebilmesi için bacaklarını geri çekerken Park-Smith toplananların arasından yol gösteriyordu. Duvar kenarındakiler itiraz etmeksizin yer açtılar. Bay Cheung böylesi bir nezaketi ancak bir felaket durumunda beklerdi. Karman çorman saçları zencilerinkine benzeyen ufak tefek esmer bir kadını istemeden sıkıştırmaktaydı, şirret birine benzemesine karşın kadın Bay Cheung'a gülümseyip ona olabildiğince yer açabilmek için kollarını dizlerine dolayıp sessizce beklemeyi sürdürdü.

Roderick Chambers, topluluk üyeleri arasındaki memnuniyetsizliğe yanıt vermekle meşguldü. "Sonra tekrar," diyordu, "bütün olasılıkları tüketip hemen hemen hiçbir şey bulamamıştık. Bu kitap gibi bir kitabı çok uzun zamandır arıyorduk. Yapabileceğimiz en iyi pazarlığı yaptık."

"Bu mu pazarlık?" dedi geriden bir ses.

"Yapabileceğimiz en iyi pazarlığı yaptık."

"Onlar o lanet tekneyi aldılar. Bizse hâlâ bilmiyoruz *ne* aldığımızı."

"Sayfalara dair tam garanti aldık, eksik sayfa olursa pazarlık iptal. Ama bunun dışında ne alacaksak onu aldık. Ne daha azını, ne de fazlasını."

"Her daim bağlı kalacağımız bir tavrımız olmalı," dedi biri. "Genelde 'İçindekiler'e bakıyoruz ve artık şöyle söylesek daha iyi olur, *her zaman* 'İçindekiler'i görüyoruz."

"Çoğu zaman kiloyla alıyoruz," dedi Roderick Chambers. "'İçindekiler'e bakmıyoruz bile..."

"*Normal* bir kitap olduğu zaman bakmıyoruz, demek istiyorsun herhalde. Pahalı kitaplarda 'İçindekiler'i görüyoruz, *buysa*..."

"Yapabileceğimiz en iyi pazarlığı yaptık," diye tekrarladı Chambers üstüne üstüne gelen yorum yağmuruna karşı, başını sallayıp gözlerini yumarak, "yapabileceğimiz en iyi pazarlığı yaptık, yapabileceğimiz en iyi pazarlığı yaptık..."

"Hastalığın bulaşıp bulaşmadığını nereden biliyorsun kitabı hiç *görmediysen*?"

"Biliyoruz, çünkü kitap Miami'den gelmedi. Buradan geldi. Aslında bu kütüphanenin malı."

Birçoğu çileden çıktı.

Chambers, zaten kendilerinin olan bir kitap için bu kadar fazla bedel ödedikleri haberiyle herkesi şoke etmekten eğleniyormuş gibiydi. "Çok ama çok uzun zaman önce çalınmıştı. Şimdi geri döndü."

"Kaynağı neydi?" diye bağırdı birçoğu. "Kaynağı ne?"

"Bildiğimiz türden bir kaynak," diye güvence verdi Roderick Chambers.

Ne anlama geliyor bütün bu konuşma, diye düşündü Bay Cheung. Heyecandan dili tutulmuştu. Ne sağa bakıyordu, ne sola, hiçbir şey anlamıyordu, bunun önünde sonunda bir gün olmak zorunda olduğunu hatırlatarak sakinleştirmeye çalıştı kendini. O gün bugündü. Ne zamandır bekledikleri kitap olmak zorundaydı bu.

"Kitap burada dururken," dedi Chambers uğultuyu bastırarak, "öylece oturup bu saçma sapan konuşmayı sürdürdüğünüze inanamıyorum." Bir adım geri gidip arkasındaki raflardan birinde, diğer kitapların arasında öylece duran kitabı işaret etti etkileyici bir şekilde.

* * *

Sıkılmıştı Pressy, rüzgârlı gece adım adım yaklaşırken patates kanyağını yudumluyordu. Mürettebatının en yeni ve en az saygı duyulan üyesi olduğu *Los Desechados* bugün denize açılmamıştı, çünkü bütün martılar okyanus tarafına, doğuya doğru uçuyordu ve bu, körfezde bir yerlerde fırtına olduğunun en güvenilir işaretiydi.

Pressy'nin kuzeni Alfo, etrafı çevrili arazide kız kardeşinin tavanı su sızdırmayan evinde kalıyordu. Drake içeride uyukluyordu, ama ilk gök gürültüsünü duyduğunda koşarak annesinin evine gideceği kesindi. Pressy ise burada kalmaya niyetliydi, yaşadığı yerde, boğulsa bile; bu, ihtimal dahilindeydi çünkü kulübenin ön kısmı çöküyordu. Normalde burada insan yaşamıyordu. Hindistancevizi kabukları, kesilecek odunlar ve istenmeyen ne varsa hep burayı boylardı.

Pressy, evin altında gizlenen kül rengi kedi yavrusunu çağırmak için dilini şıplattı. "Gel buraya, señor." Kedi, endişeli, zeki bir ifade takınarak basamaklardan geriye kalan şeyin altından çıkıp miyavladı.

Pressy kanyağından bir yudum daha aldı. Parmağını şişenin ağzına sokup ıslak parmağını kediye uzattı, ama kedi parmağı koklamakla yetinip arkasını döndü.

Drake evdeki çıra yığınlarının arasında öğle uykusundan uyanıp da ön tarafta Pressy'yle oturmak için yüzünü ovuşturarak evin içinde dolandığında Pressy çok daha mutlu hissetti kendini. "Yağmur akçak tavandan," diye söz verdi Drake'e. "Gök gürültüsü paramparça etçek bu evi. Şimşek diri diri yakçak bizi. Çavuş biliyo hepsini." Pressy'nin köpeği Çavuş çelik barakanın karanlık bir köşesine büzülmüş, aklı şimdiden bin parça, henüz ondan başka kimsenin duyamadığı gök gürültüsünü dinliyordu. Drake bir şey söylemedi.

Rüzgârda titreyip kollarını bedenine doladı.

Pressy içeri girip yarım bir hindistancevizi kabuğuyla döndü ve kabuğun içine yavru kedinin içmesi için patates kanyağı döktü. Kabuğu yere koyduğunda kedi şöyle bir burnunu çekti, ama kokunun kaynağına bir karıştan fazla yaklaşmadı. "Susamadın mı?" diye sordu Pressy. Evden bütün bir hindistancevizi getirip palasıyla parçalamış, çatlamış esmer meyvenin sütünü doğal kâsesine akıtmıştı. "Bilimsel deney," diye açıkladı Drake'e. Kedi bu kez yaklaşmadı bile.

Drake içeri girdi. Pressy, yalnızca bir şey söylemiş olmak için, "Nereye gidiyosun?" diye sordu. Drake başına ve omuzlarına sardığı çuval bezinden bir şalla geri döndü.

"Böyle bir deney için," dedi Pressy, "gidip biraz süt bulmalısın."

"Bu senin deneyin," dedi Drake.

Ciddi bir sesle karşılık verdi Pressy, "Fiskadoro bana çok kez yardım etti Drake."

"Ben Fiskadoro değilim," dedi Drake.

"Ah", Pressy yüzünü ellerine dayadı, "bunları dediğinde kalbim kararıyor, ben Fiskadoro değilim dediğinde, ben abim değilim dediğinde, senin bilimsel deneylerine inanmıyorum Pressy dediğinde, ben kuzenin değilim, artık *Los Desechados'la* gitmek de istemiyorum dediğinde..."

"*Si*! *Los Desechados'la* gitmek istiyorum!"

"O zaman neden bana biraz süt getirmiyorsun? Kalbimi o kadar karart ki ben de seni bir daha teknemin etrafında görmek istemiyim, bunu mu istiyorsun?" Pressy hindistancevizinin içini boşaltıp Drake'e verdi. "Diyosun ki, Towanda Sanchez, annemin süte ihtiyacı var çünkü midesi yanıyo."

Tek eliyle çuval bezi şalı çenesinin altına kadar sımsıkı sarılı şekilde tutan Drake kâseyi Leon Sanchez'lerin evine taşıyıp çok geçmeden, dikkatle yürüyüp içindeki sütü dökmemeye özen gösterek geri döndü. Hava kararmıştı. Çuval bezinin kenarları rüzgârda dalgalanıyordu.

"İstemeyerek verdi," dedi Pressy'ye. "Keçisi süt yapmamış bugün pek."

"Bu daha önemli ama," dedi Pressy. Süte biraz kanyak döküp kediye seslendi. Kedi evin altından çıkıp kendisine sunulan karışımı kokladı, geri kaçtı, sonra yine yaklaştı, patisini kâseye koydu, gerektiği gibi kokmayan şeyi kazımak istercesine sütü tırmaladı, patisini kokladı, dilinin ucuyla tattı, hapşırdı, tiksintiyle arkasını döndü, biraz ortalıkta dolandı, bütün bu hamleleri tekrarladı, nihayet kâseden bir yudum aldı, dudaklarını yalayıp bu deneyimi kafasında tartmak için oturdu. "İçicek," diye tahmin yürüttü Pressy. Kendisi de içti biraz, şişeden, sonra elleri başının arkasında birleşmiş, dirsekleri dışarı dönük, mekik çekmeye başladı.

İsteksizliği giderek azalan kedi, konyak takviyeli keçi sütünü kâse boşalıncaya dek yudumladı. Drake'le Pressy yorum yapmadan izlediler. Gök gürlüyordu, belli belirsiz ve gürültüsüz, körfezden, uzaklardan.

Yavru kedi Drake'le Pressy'nin ayaklarına sıçrayıp küçük, hayali avına vurdu, bunun dışında tamamen ayık görünüyordu. Pressy hayal kırıklığına uğramıştı. "Neden düşmüyo ki?" diye sordu Drake'e. "Ben ne zaman içsem düşüyorum hep." Şiddetli bir gök gürültüsü kediyi evin altına kaçırdı yine.

"Yavru kediler kanyak içince düşmez," dedi Drake.

"Doğru," dedi Pressy. "Bunu biliyoruz, çünkü bilimsel deney yaptık."

Kırık basamaklara yan yana oturup bir sonraki şeyin olmasını beklediler.

"Şimdi *que pasa*?*" diye sordu Drake.

"Fırtına," dedi Pressy.

* * *

"*Nagasaki*." Roderick Chambers önce geriye bir adım attı, sonra sağa, duvardaki lambaya yaklaştı. "*Unutulan Bomba*."

Aman Tanrım, diye düşündü Bay Cheung.

Ani rüzgâr yağmurun ilk damlalarını tahta kaplı pencerelere savurmasaydı çevresindeki insanların nefes alıp verişlerini duyabilir-

* Ne olacak? (y.h.n.)

di. Kendi nefesi de çok hızlanmıştı. Fırtınanın sarsıntısı odanın içindeki gölgeleri titretti. Feci bir kasırga değildi bu, en azından bir afet olmadığı kesindi. Bu yıl yağmurlu mevsimde sert hava erken, kasırgalar geç gelmişti. Muhakeme gücünü zorlayarak, yalnızca bombayla ilgili o kitabı okuyarak kendilerini bu dünyadan silip süpüreceği korkusunu yenmeye çalıştı.

Yağmur yağmaya, Mike içeride ulumaya devam ederken, Drake annesinin evin altındaki pencere tahtalarını çıkarmasına yardım ediyordu. Belinda hiçbir şey söylememiş, ama yüzündeki ezici bakış, hareketlerindeki bitkin ama zafer dolu azametle Drake'in bu işi günler önce yapması gerektiğini, on yaşında olmasına bakmadan okyanusta balık peşinde koşmaması ve Pressy ve Alfo'yla birlikte yaşamaması gerektiğini, onun bir iblis ve suçlu olduğunu anlatmıştı. Tahtalar biraz yumuşamış, tuzlu rutubet uçlarını kemirmişti. Kenarları yer yer, onları tutmakla yükümlü kapı mandallarını hoşnut etmeyecek kadar çürümüştü ve Belinda, dudaklarını bir büzüp bir gererek, bunun da bir şekilde Drake'in suçu olduğunu belli etmekteydi. Drake, günahlarından kör olmuş bir halde, Belinda'nın pencere eşiğinden alıp yere koyduğu akümülatörde gezdirdi ayak parmağını canı acıyarak.

Yağmur hızlanırken rüzgâr biraz olsun yavaşlamıştı, ama kapıdaki boncuklu perde hâlâ üzerine tutturulmuş olduğu kapının tahtalarına çarpıyor, boncuklar, kendisine yol açmak için önündeki engeli tırmalamaya çalışır gibi ileri geri giderek tahtayı kazıyordu. Artık fırtınadan korkmalarına gerek yoktu. Mike ağlamayı, mumun alevi cam kavanozda raks etmeyi bırakmış, yağmur da geride bir ölüm sessizliği bırakarak dinmişti. "Ne istiyosun *aqui*?" diye sordu Belinda onu yeni görmüş gibi.

"Midem bulanıyo," dedi Drake.

Belinda eliyle bir şişenin tıpasını çıkarıp sonra geri takıyormuş gibi yaptı. "Sahilde parti."

"Yoktu parti. Nerdeyse on tane yeşil hindistancevizi yedim. Ondan."

Belinda Drake'i yakalayıp deniz tarağı kovasındaki suyla çocuğun yüzünü sertçe yıkadı. Mike taze feryatlar koparmaya koyulurken, ellerini yeni kot eteğine sildi.

"Hastayım ben. Gitmiycem. Yağmur yağıyo," dedi Drake.

"Ah!" dedi Belinda. "Hah! Hımm!"

Biri tahta kapısına sert sert vurdu.

"Kapıyı kırcaksın Pressy!" diye bağırdı Belinda. Kapının mandalını kaldırıp araladı.

Pressy köpeği Çavuş'u ensesinden tutmuş, boncuklu perdenin ardından içeri bakıyordu.

"Burda parti marti yok," dedi Belinda.

"Çavuş'u şu *looney toon*'lar bastı," diye açıkladı Pressy, "o yüzden bu gece burda kalmak zorundayız." Köpek fırının yanı başına gidip sarkık kulaklarının altına gizlenmeye çalıştı. Pressy de arkasından seyirtti.

Birkaç saat içinde, herkes Roderick Chambers'ın daha fazla devam etmesini istemez hale gelmiş görünüyordu. Boğuk sesli okumasını yanıtlayamayacağını bildikleri sorularla bölüyorlardı: Bu ilk bomba mıydı? Son bomba mıydı? "Neden Japonya'dan bahsediyor?" diye sordu arkada duran ve dikkati üzerine çekmek için penceredeki tahtalara vuran bir balıkçı. Yanıtı gök gürültüsü verdi. O sırada dinleyiciler kendi aralarında tartışmaya başlamıştı. Bazıları kitabın gerçekleri anlatmadığını, yalnızca bir öykü kitabı olduğunu iddia ediyordu. Onlar huzursuzlanıp münakaşa etmeyi sürdürürken, Roderick Chambers kendi kendine sessizce okudu, ta ki insanlar "Oku! Oku!" diye bağırıncaya kadar. Kendi başına geldiği yerden devam etti okumaya. "*Bayan Yoshiyama mutfağında patatesleri soyuyordu; kendisi yere savrulmadan bir saniye önce patates kabuklarının pencereden uçtuğunu gördü hayretle.*" İnanmayanlar bu kadının, Bayan Yoshiyama'nın patates mi yoksa portakal mı soyduğunu kimsenin bilemeyeceğine dikkat çekmek üzere araya girdiler hemen; bir öykü olmalıydı bu. "Bunun için mi *teknemizi* verdik biz!" diye bağırdı biri.

Fakat uğultu kesildi; Roderick Chambers bombaladıktan hemen sonra şehrin üzerinde uçakla dolaşan üç adamın anlattıklarını okumaya başladığında tek rakibi dışarıdaki meydana düşen yağmur damlalarının sesi ve ara sıra gürleyen göktü.

"Teğmen Komatsu böylesini hiç görmemişti... Üzeriden katman katman duman yükselen devasa bir volkanik patlama. Kara bulutların oluşturduğu halka canlıymışçasına çalkalanıyordu... Arkadan vuran güneş sanki bulut anlık renk değişimlerine uğruyormuş gibi bir yanılsamaya yol açıyordu; kırmızıdan maviye, maviden sarıya..."

Bay Cheung, Roderick Chambers'ın okuduklarını gözünde canlandırırken doğum ve ölüm öncesi bir varoluşu hayal ettiğine inandı. "Hangisiydim ben?" diye sordu kendine.

"... kabinin penceresini açıp elini dışarı çıkardı. Hemen geri çekti. Eldivene rağmen elini, tüten kızgın bir buhara tutuyormuş gibi hissetmişti..."

Oradaydım, dedi Bay Cheung kendi kendine. Kapıdaki kilitler patlamıştı. Bombalar düşerken biz çoktan unutulmuştuk. Hatırlamayacağım, demişti bomba.

"Nagasaki tamamen yok olmuştu. Ve pilot o uğursuz bulutun içine dalmak üzereydi. Soğuk soğuk terledi..."

Oradaydım. Gözlerim yanıyordu. Tek hissettiğim buydu. Hatırlıyorum.

"Buna dayanamıyorum!" diye bağırdı biri aniden.

Gözlerim alev alev yanıyordu. Öldüm.

"Kitapta da aynen öyle yazıyor!" dedi Roderick Chambers. "Bak... aynısını söyledin: *'Buna dayanamıyorum,' diye bağırdı biri aniden, Teğmen Komatsu arkasına baktığında Başçavuş Umeda'nın kustuğunu gördü.*"

Önde oturan adamlardan biri herkese seslenebilmek için arkasına döndü. "Bu kitap bize ne diyeceğimizi söylüyor."

Gök gürültüsüyle birlikte pencerelerdeki tahtalardan biri yerinden çıktı, bir iki çiviye asılı şekilde sallanıyordu. Çığlıklar yükseldi. "Kapatın şunu," diye seslendi Roderick gürültüyü bastırarak.

Kitabı eline tutuşturduğu adam, "Ama kitapta yazan da bu!" de-

di. "'*Pencereyi... kapat,' dedi soluk soluğa. 'Kapat! Çabuk!*'" Adam kitabı başının etrafında sallamaya başladı, Roderick de geri aldı onu hemen.

Bay Cheung o ana dek hayal gördüğüne öylesine inanmıştı ki bütün bu deneyim onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Gerçek değildi bu, yalnızca bir düştü. Deniz tutması geri geliyor gibiydi. Başı çok kötü ağrıyor, içi bulanıyordu.

"*... ya duman, ya da sıcak*," diye okudu Roderick isterik dinleyicilerinin protestolarına aldırmadan, "*başını çok kötü ağrıtmıştı, içi bulanıyordu.*"

Hepsi evde olduğundan –iki küçük oğlu ve küçük kardeşi– Belinda kendini büyük ve güçlü hissediyordu; daha yaşlı, ama istenilecek türden bir yaşlı. Yatağa, Drake'le Mike'ın yanına oturdu; ikisi de büzüşmüştü soğuktan korunmak için. Pressy fırına odun atma işini üstlenmişti, oraya yardım etmek için geldiğini ispatlamaya çalışıyordu dünyaya. Yağmurun sesi önce azalmış, sonra artmıştı. Şimşek çakıyordu. "Şimşekte yürüyebilen tek kişi Bruce Lee olcak hep," dedi Belinda Drake'in saçlarını okşarken.

"Kim?" diye sordu Drake, annesine arkası dönük şekilde yan yatmış, üzerine çökmekte olan uykuya aralık dudaklarıyla gözlerini dikip bakarken.

"Bruce Lee. Lektrikti her tarafı, göz lektiriği de vardı. İçindeki lektriği duyup yalan söyleyip söylemediğini anlardı."

"Nereli Bruce Lee?" diye sordu Drake.

"Çinli. Dünyadaki deliklerden birinin dibinde."

"Anne, palavra mı atıyosun bana?"

"Bir öykü bu," dedi kadın.

"Lektrik akülerin içinde olur," dedi Pressy onlara. Mutfağın duvarına yaslanarak yere oturmuş, gökyüzü Ordu'nun üzerine gürlediğinde ürpermemeye çalışan Çavuş'u görüş alanında tutuyordu. Fırtınanın kamçılayıcı kuyruğu doğudan kuzeydoğuya kayarak, Marathon'a yaklaşırken şimşek de çok uzaklarda kalmıştı. Bir yandan Belinda'nın öykülerini dinlerken diğer yandan köpeğe göz ku-

lak oluyordu, Çavuş'un cesaretini tekrar kazanması için gerekirse bütün gece bekleyecekti.

Bombayla ilgili kitabı okumanın tamamıyla tahripkâr bir fırtınaya neden olduğunu düşünen yalnızca Bay Cheung değildi. Diğerleri de ağlaşıp, kitabı okumayı bırakmaları gerektiğini söylüyorlardı bağırarak. "Bu konuyu tartışmalıyız!" "Florida Adaları'm bombalıyoruz kendi ellerimizle!" "Bu çok *saçma*," diye üsteledi Roderick Chambers, ama besbelli kendisi de gerilmiş, diye düşündü Bay Cheung, çünkü panikten örülü bir duvara çarpıyor. "Saçma mı?" diye bağırdı insanlar. "Saçma mı?"

Şimşek dışarıdaki meydana çaktığında, pencereleri örten tahtalardan sızan ışığı, hepsi bir anda başını dizlerinin arasına sokan insanlarla dolu odayı aydınlatmıştı. "Korkacak bir şey yok! En iyi binadayız! En alçak taş bina, en sağlamı!" diye bağırdı Roderick Chambers.

Aman Tanrım, diye düşündü Bay Cheung.

Ertesi gün, eve dönüş yolculuğunda Bay Cheung'ı deniz tutmadı. Biraz fazla uzun sürmüş olsa da gezintinin tadını çıkardı, parmaklıklara dayanarak kıyı şeridini izliyor, bu durumda teknenin izi sürülemeyecek kadar hızlı gidiyormuş gibi göründüğünü düşünerek eğleniyordu. Kumsallar arduvaz kadar sert, yedikleri onca yağmurdan sonra neredeyse sarıydı. Üstleri tahta ve dallarla kaplanmış, siyah yapraklarla ve kırmızı beyaz zakkumların taç yapraklarıyla cilalanmıştı. Deniz cam yeşiliydi. Puslu yüzeyinin altında her şey görünmez olduğundan *Av*, daha derin sularda salınıyordu.

Nagasaki kitabının okunması, onu anlama çabası, Twicetown ve Marathon Toplulukları'nın uzlaşması, bütün bu deneyim tam bir başarısızlığa uğramıştı. Kargaşa artık daha derin, daha rahatsız ediciydi. Bütün o insanlar, bundan atmış yıl önce herhangi bir küçük çocuğun bile onlara bilmek isteyecekleri her şeyi anlatabileceğinin farkında olmasalardı, onların yıkım konusundaki cehaletlerini ka-

bullenmenin çok daha kolay olacağına inanıyordu Bay Cheung. "Bu tür tarihi bırakıyorum," dedi deniz tutmasının bugünkü kurbanı olan Bobby Calvino'yu rahat ettirerek sırasını savan Maxwell'e.

"Anlıyorum," dedi Maxwell. "Belki de bizi gündelik, uygulanabilir şeylerden uzak tutmaya yarıyordur yalnızca."

Büyük kısmını çeltik tarlalarının kapladığı uzun bir ada olan Big Pine Key'den geçerken, suyun üstündeki alçak bir kayalığa çıkıp, dalgaların aşındırdığı toprak altlarında çöküp onları körfeze atıncaya dek zıplayan, aileleri onları tarlada çalışıyor sanarken hayata doyasıya gülen çıplak çocuklar gördüler. "Maxwell," diye sordu Bay Cheung, "senin adın mı yoksa soyadın mı?"

"İkisi birden," dedi, sonra, "bu şekilde çok kolay oluyor," diye ekledi Maxwell özür dileyen bir tavırla. Adının bir kısmını atarak Bay Cheung'ın gözünden düşmüştü. Sonra, "Sanırım vücudumun içinde ikamet eden yabancı bir yaşam formu var," diyerek Bay Cheung'ı bir hayli şaşırtmış, ve son olarak, rıhtıma yanaşırken Bay Cheung'ın kulağına eğilip, "Topluluğumuz çok şeyi reddediyor. Bana kalırsa, şu Vudu olayı zaman zaman işe yarayabilir mesela," diyerek de Orkestra Müdürü'nü tamamen tiksindirmişti.

VI

Bay Cheung derin düşüncelere daldığından, ayakları hiç de kestirme olmayan bir rota tutturmuştu. Etrafına bakmak için başını kaldırdığında şehrin doğusunda, asıl hedefi olan Ordu'ya giden yola on dakikalık yürüyüş mesafesinde buldu kendini.

Twicetown'un doğu sınırında hemen hiç kimse yaşamazdı. Balıkçılar, *desechado*'ların oraya barınak kurmasını engellemek için gruplar halinde bölgeyi dolaşırlardı. Birkaç dakika geçmeden Bay Cheung bu gayri resmi devriyelerden biriyle karşılaştı. Onu dikkatlice süzüp selamladılar... "*Buenas*!", "Hey, ordaki!" Bay Cheung aralarında Fiskadoro'yu tanıyan olup olmadığını merak etmişti. Denize açılan insanların hepsi, buradan Marathon'a kadar, birbirilerini tanırdı. Belki de onlara çocuğun geri döndüğünü söylemeliydi.

Dar bir sokaktan çıkıp Bir boyunca yürüdü.

Bir'in yarıp geçtiği tuğla ve beton binaların dökün tüleri yıllar boyunca geri çekilmiş, Bir'in, üzerinde etkileyici bir şekilde dikildiği taş bir alan yaratmış ve üzerinde bir Atom Bombası'nın uzandığı, kumdan ve çiğnenmiş asfalttan ibaret bu açık alan, politik ve dini törenler için kullanılan bir toplantı yeri haline gelmişti. Önemli bir adam öldüğü zaman buraya getirilirdi. Füzenin çevresi bir evinki kadar genişti. Twicetown'un en hızlı koşucusu bile onu baştan sona en az altı saniyede koşardı. Yüzeyi yanık ve çizik çizikti, bazı yerleri mat bir gri, bazı yerleriyse boyası çıktığından cam gibi parlaktı. Adı İki olan diğer bomba, şehrin kuzeyindeki bir tarlada dinlenen, üzerinde çim biten siyah bir savaş başlığıydı. Ama Bir temiz ve el değmemişti, başından kuyruğuna kadar. Söylentilere göre, rotasından çıkmış bir Amerikan bombasıydı bu.

Bay Cheung soldan yürümeye devam ederek bir sanayi bölgesine girip, şişe ve mum fabrikalarının önünden geçti. Fabrikaların ikisi de çoktan kapanmış, bir talep yağmurunun büyük bir adamı pencerelerdeki tahtaları kırmak ve onları karmakarışık hayatlarından ve Florida Adaları'ndaki ticaretin işine yarayan vakitsiz ölümlerinin döngüsünden çekip çıkarmak üzere ortaya atacağı zamanı bekliyordu. Civarda, böyle dirilişlere hiç ev sahipliği yapmamış, içinde orada yaşamak isteyebilecek insanları korkutup kaçıran makinelerin esrarlı bir şekilde heyula gibi belirdiği başka binalar vardı. Bay Cheung bile, bir şeyin insanları çırpıp makine yağına dönüştürmek umuduyla bir köşeye pusu kurduğu korkusuyla geçti buralardan.

William Park-Smith Twicetown'un dışındaki bir yolda, kenarında boylu boyunca çimlerin bittiği eski bir binanın tuğla duvarının gölgesinde onu bekliyordu. Ayaklarındaki asker botlarından birini çıkarmış, yüzünü içine gömüp, görünüşe göre derinin kokusunu içine çekiyordu.

Bay Cheung'a katılmak için tek ayağı çıplak, yana eğik bir halde sekerek yürüdü. "Alır mıyız sence klarneti?" diye sordu.

"Önemli olan klarnet değil," değil Bay Cheung. "Önemli olan öğrencim Fiskadoro, geri döndü o."

"Evet, evet. Ama ben klarneti düşünmüştüm."

Park-Smith konuşacak bir şey bulamayınca, yol boyunca, hiçbir şey almayacağı satıcıların baştan çıkarıcı tekliflerine kulak verip yolculuğu defalarca geciktirdi, ta ki iki çalgıcı şehrin sınırlarının ötesine, satıcıların ötesine, sonra da asfaltın bitip, göçebe ve dilencilerle tıklım tıklım dolu toprak caddeyi düzensizce sahil şeridinden ayıran moloz yığını haline gelmiş binaların ötesine geçinceye dek. Park-Smith durup asker botunun öteki tekini de çıkardı, sonra iki elinde birer bot, Orkestra Müdürü'nün yanında çıplak ayak yürümeye devam etti.

Keşke Bay Cheung biraz havadan sudan konuşsaydı, diye düşündü Park-Smith. Yürüyüş, tekdüzeliğini rahatlatacak diyaloglar olmaksızın daha da uzun sürüyor gibiydi. Müdür iyice dalıp gitmişti. Kafasının içinde yaşıyordu hep. "Biliyorsun, geceyi burada geçirmemiz gerekecek," diyerek sessizliği sonlandırdı Park-Smith saatin ilerlediğine işaret ederek; güneş batıda bir hayli alçalmıştı. "Yarın da yeterince erken değil mi?"

"Durum acil. Fiskadoro'nun kardeşi Drake bana geldi bu sabah."

"Evet, evet... sen de onu bana gönderdin." Aniden endişelenmişti Park-Smith. "Hatırlamıyor musun?"

Bir saat içinde Ordu'ya vardılar. Bir zamanlar etrafı çevrili araziyi sivil Florida'dan ayıran parmaklıklar uzun zaman önce yok olmuş, mesken tutulmamış her metrekareden fışkırıyormuş gibi görünen hindistancevizi ve hurma ağaçları konutları alt etmiş, böylelikle yerleşim alanı kırsal alana karışıp gitmişti. Güneş batıyordu. Ağaçların arasındakiler artık gölge değil, karanlıktı.

Fiskadoro'nun evinin arkasında, kıyıdan biraz uzakta, eski bir balıkçı teknesi şiddetli ve paslı ışığıyla salınıp duruyor, köylüleri cezbediyordu. Son zamanlarda Cassius Clay Sugar Ray olarak bilinen Martin çıplak dizlerine dek suya girmiş, ellerini çapanın halatına koymuştu. Saatin geçliği kumsala tarifsiz bir solgunluk katmıştı. Tekne de insanlar da çok ufak, çok uzak görünüyorlardı.

"Teknesi mi var artık?" dedi Park-Smith üvey kardeşini tanıyınca.

Bay Cheung durup baktı. "Tahmin etmeliydik," dedi. "O kitap karşılığında bir tekne vermişlerdi değil mi?"

"Nagasaki kitabı!"

"Tahmin etmeliydik!"

Fiskadoro'nun kapısından birkaç metre uzaktaydılar, ama güneşten ağarmış kanvas spor çantasıyla suyun içinde yürüyen Martin'i karşılamak için beklediler, çünkü ne olursa olsun, her şeyden önce Martin'in neden burada olduğunu öğrenmek en iyisiydi.

"Beyaz koruma," dedi Park-Smith, Martin'e eşlik eden adamı görünce.

"Ha! Ha! Ha!" diye bağırdı yanındaki beyaz adamla yaklaşırken. Spor çantasını kuma bırakıp Park-Smith'in omzuna vurdu dostça, "Babamız nasıl?" Bay Chung'ın elini sıktı, "Annemiz nasıl?" Eski bir şakaydı bu, anneleri de, babaları da ölmüştü.

Martin omzunda tüfek taşıyan beyaz adamı işaret etti. "Sammy Goodman. Tony ve Billy benim kardeşlerim, iyi adamlardır. Sammy Goodman de iyi adamdır. Bana Cassius Clay Sugar Ray derler, ben de iyi bir adamım."

Bay Cheung, "Yeni adın bana bile ulaştı," dedi.

"Marathon Topluluğu'ndan kitap karşılığında tekne mi aldın?" diye sordu Park-Smith. Martin soruyu anlamamış gibi gülümsemekle yetindi. Park-Smith, "Bu mümkün mü?" diye sordu, Martin gülümsemekle yetindi.

"Neden geldin bugün?" diye sordu Bay Cheung.

"Beni ilgilendiren şeyler var," dedi Martin, "Fiskadoro diye bir çocuk, senin öğrencinmiş bir zamanlar."

"Ne?" dedi Park-Smith. "O kaçırılmıştı. Şimdi geri döndü."

"Biri bana Fiskadoro'nun aynı olmadığını söyledi."

"Tabii ki aynı değil," dedi Bay Cheung. "Çile, çok çile çekti."

"Biri bana hiç ama hiç aynı olmadığını söyledi." Martin yükünü omuzladı, hep birlikte içeri girdiler.

İçeride, çelik baraka koku katmanları arasında boğuluyordu –duman, küf, uskumru hem taze, hem kokuşmuş, ekşimiş meyve ka-

bukları– Bay Cheung, kapıya, açık havaya yakın bir yerde durdu önce. Köylüler dışarıda, alacakaranlıkta bekliyorlardı seslerini yükseltmeden.

Martin yatağın yanındaki mumu yaktıktan sonra diğer mumları da yakmak üzere odayı dolaştı her kibritle büyük bir şov yaparak.

Bütün bu sıkıntının nedeni olan Fiskadoro yan odadaki yatağa uzanmış, delik delik olmuş boz rengi çarşafı çenesine kadar çekmişti. Annesi omuzlarını büzüp kollarını dizlerine dolayarak göğüslerini saklar bir halde eski otomobil koltuklarından birine oturmuştu. Şoktaydı. Fiskadoro da öyle. Çocuğun saçları onu geniş alınlı ve kel gösterecek şekilde çamur tabakasıyla kaplanmıştı. Bir de minik deniz kabuklarından yapılmış bir saç bandı takmıştı. Bay Cheung bataklık halkı arasında böyle simgeleri daha önce de görmüştü. Yatağa yaklaşıp çocuğa baktı dikkatle. "Fiskadoro. Çarşafı kaldırıp seni bir muayene etmek istiyoruz." Fiskadoro dosdoğru ona baktı, ama tanımadı onu. Bay Cheung çarşafı kaldırıp da çocuğun kasıklarındaki yapışıkçalara benzeyen, kabuk bağlamış iri yarayı görünce olup biteni anladı.

Az da olsa bekliyordu bunu, gözlerini kırpmadan bakıyordu çocuğa, ama Martin ve Park-Smith nefeslerini yutmaya çalışmaktaydı.

"Geçirdiğin kazayı hatırlıyor musun Fiskadoro?" diye sordu Bay Cheung öğrencisine.

Çocuk yanıt vermedi.

Beyaz koruma Sammy konuştu. "Sizi temin ederim, hatırlamıyor." Anneye baktı, çocuğun annesinin yanında konuşamıyor olması olasılığı varmış gibi. "Çocukların hatırlamayacağı şekilde yapıyorlar."

"Kimler?"

"Sammy'le ben o insanları ziyaret ettik. Sammy defalarca gitti. Gördü ve biliyor," dedi Martin.

"Hafıza sıvısı alıyorlar," dedi Sammy onlara. "Önce dünyadaki her şeyi, ama her şeyi hatırlıyorsun, sonra hiçbir şey hatırlamıyorsun. Sıfır. Hiçbir şey, *nada*," diye ekledi, konuyu nazikçe geçiştirmeyi denediği açıktı.

"Büyük bir tören yapıyorlar, günlerce sürüyor, şey zamanı geldiğinde..." Martin Fiskadoro'nun kasıklarını işaret edip dişlerinin arasından verdi nefesini.

"Bir tür sünnet, penisin alt kısmını yarıyorlar," dedi Bay Cheung. Çarşafı çocuğun çenesine kadar çekti tekrar.

"Korkunç! Korkunç! Korkunç!" dedi Park-Smith.

"Şöyle yapıyorlar," dedi Sammy. "Böyle kesilmesi gereken çocukları alıp, ezberden bir sürü şey okuyorlar onlara, bütün gün boyunca anlatıyorlar. Sonra her gün günbatımında bütün bu şeyleri alıp *bir şeyle* eziyorlar... kan, Tanrım, *ne* olduğunu bilmiyorum..."

"Mantar," dedi Martin, "bir de mavi hap."

"... çocuklar onu içtiği zaman bayım, yemin ederim, onlar da ezberlemiş oluyor bütün okunanları, kelimesi kelimesine." Ufak tefek beyaz adamın yüzü hayret içindeydi. "Demek istediğim o sözleri söylemek *bütün geceyi* alıyor ve o mini mini esmer çocuklar, tek bir vurguyu bile kaçırmıyorlar. Sonraki gece yine aynı şey, ezberlenecek başka konuşmalar. Üçüncü ve dördüncü gecede köyün boş bir alanında beyinlerini temizliyorlar, nasıl söylesem, sonra çıldırıyorlar bayım, valla yalan söylemiyorum, o çocuklar kendi yaraklarını yarıyorlar sivri uçlu bir taşla. Yalan söylemiyorum. Bundan birkaç gün sonra aynı çocuklar kendi adlarını bile hatırlamaz hale geliyorlar, üstelik size bunu söylemeyi hiç istemezdim, ama işemeye gittiklerinde çıkan seslerini bir duymalısınız." Anneye baktı. "Bir süre sonra iyileşiyorlar," dedi ona hitaben.

"Bunun olduğunu gördün mü hiç?" diye sordu Bay Cheung.

"Üç kez gördüm. Çok hatırlamıyorum ama."

"Hafıza sıvısını içtin mi?"

"Kahretsin, hayır. Sadece bir dolu zenciyi memnun etmek için hayatımın otuz iki yılını siler miyim sanıyorsun? Şey, bilirsiniz," dedi Park-Smith'le Martin'e çabucak, "onlar zenci... Aşağı seviyelerindekiler bu adaların civarında eşekler gibi araba çekiyorlar. Ne olmuştu, onlar beni iki gün tutup ateşe bakmaya zorlamışlardı, rüya görüp görmediğimi, gerçek olup olmadığımı anlayamayacak duruma gelene kadar."

"Bana kalırsa," dedi Martin, "tören için ezberlemek zorunda ol-

dukları şeylerin hepsi saçmalık. Önemli değil. Yaşlı babalar çocukların unutmasını istiyorlar sadece. Her şey olup bittiğinde çocuklar adlarını bile hatırlayamıyor."

"Bomboş bir ekrana dönüyor beyinleri," dedi Sammy, "kafalarının fişi çekilmiş gibi."

"Konuşmayı biliyorlar mı?" diye sordu Park-Smith.

"Her şeyi konuşuyor, her şeyi yiyorlar, herkes gibi," dedi Sammy. "Ama önce her iki saniyede bir her şeyi unutuyorlar. Birkaç hafta sonra düzeliyorlar, ama bütün bu çılgınlıktan önceki anılarını da, sünneti de hatırlamıyorlar bir daha."

Bay Cheung daha önce hiç duymamıştı böyle bir şey. "İnanılmaz."

"Korkunç," dedi Park-Smith tekrar.

"Ama eğer kaynak bulunursa," dedi Martin.

"Kaynak o bataklık halkı,"dedi Park-Smith. "Bu, gün gibi ortada."

"Ama ben o mavi haptan bahsediyorum," dedi Martin, "onu nereden bulduklarını merak ediyorum."

"İşte *şimdi* biraz mesafe kaydettin," dedi Sammy. "Ben de buraya neden geldiğimizi merak ediyordum."

"Bu mavi hapın kaynağını merak ediyorum," dedi Martin. "Böylesi sorunlar beni daha çok ilgilendirir."

Çarşafın altında dümdüz yatıyordu. Etrafında adamlar vardı. Siyah bir yüz üzerine eğilip, "Kureyşlilerle tanıştın," dedi. "Kureyşlilerin kim olduğunu biliyor musun? Muhammed'in ailesi, tam olarak. Muhammed'in oradaki kabilesi."

"Oradaki dediğin, dünyanın yarısı," dedi ufak tefek olanı, göbeğini kaşıyışı tiksintiyle kesildi. "Özel bir tarihin, özel bir dinin var... *privado*, kendinin, hepsi *sana*."

Siyah olanın yaralanmış saygınlığının verdiği his öylesine güçlüydü ki havada kokusunu duyabiliyordunuz. "*Kuran*'da da okudum bunu, İnsan İncili'nde de, Mormon Kitabı'nda..."

"*Kutsal* İncil."

"Hayır, *İnsan* İncili. Deerfield'da yeni çıktı." Siyah adam gözden kayboldu. "Buraya bak. *Attende.* Hepsi çantamda."

Koca göbekli olanı gözden kayboldu. Bir kapı aralanmıştı şimdi, arkasında, diğer odada bir kadın oturuyordu. Arzu, içinde kımıldanıp bacaklarının arasını yaktı.

Koca göbekli, ufak tefek bir adam iki elinde birer kitapla belirdi tekrar. "Nereden buldun bu kutsal kitapları?"

Siyah adam kitapları göbekli adamın elinden kaptı. "Deerfield uygarlığın merkezinde, Küba gibi değil. Küba öyle değil. Deerfield'ın makineleri kitap *basıyor*. Anladın mı?" Siyah adam kitaplardan birini kaldırdı. "İnsan İncili *aqui*. Küba büyük sır saklıyor, ama Deerfield herkes için basacak."

Diğer adam yüzünü ovuşturdu elleriyle. "Dünya kendini tekrarlıyor. Dünyanın öyküsü tekrar yaşanıyor."

"Bana çöpçü diyorsun. Ama ben kitap getiriyorum. Bilgiyi naklediyorum."

Fiskadoro bu değiş tokuşu dikkatle izledi, anlayışla ve hiçbir şey hatırlamadan.

Park-Smith, Martin'in teknesinde uyumayı tercih edince Bay Cheung da ona katıldı, içinden gelen sesi dinlemeyerek. Suyun devinimi onu yatıştırıyordu –deniz tutmasına karşı bağışıklık geliştirdiğini düşündü– ama bu teknedeki şeylerin kaçının zehirli olduğunu anlamanın yolu yoktu. Üvey kardeşinin lambaları, gaz sobası, yeni yapılmış brandası, küçük tahta kutularda duran Son-öncesi dönemden kalma binlerce kibriti, yeterli ipi ve dizel yakıtı vardı. Ona, "yolcu" ya da "çöpçü" diyorlardı, bir kara korsanı, radyoaktif mallar tedarik eden bir adam için bir saygılı, bir de saygısız lakap. Largo Adası'nın aşağısında radyoaktif mallar tedarik eden yalnızca birkaç kişi vardı; koruyucu giysilerini giyip, şu an teknede bulunanlara benzeyen çeşit çeşit yararlı maddeyi toplayıp taşır, giysilerini çıkarır ve malları satın alan kabile reislerini, şehir meclisini, Toplulukları korkutmadan, malları takas etmelerine yetecek zaman süresince radyasyona maruz kalma riskini göze alırlardı. Fakat Bay

Cheung, Martin'in radyasyonlu şeyler satıp satmadığından tam olarak emin değildi. Aslında üvey kardeşine dair çok az şey biliyordu. "Sen hayaletsin, değil mi?" diye tahmin yürüttü Martin'in kahve ısıtmak için ocağı yakmasını izlerken. "İki dünya arasında iş yapıyorsun."

"Benden beklenir. Yarım yarımım ben. Fiskadoro gibi."

"Neden aldılar Fiskadoro'yu?"

"Batı Sahili'nde yitirdikleri şu çocuğu hatırlıyor musun?"

"Şu yarık penisli çocuk. Boğulan, evet."

"Evet, o işte," dedi takas hakkında her şeyi bilen Martin. "Takas etmiş oldular böylece."

"Ama Fiskadoro'yu alıkoymadılar ki. Kendisi kaçmış da olamaz. Neden gitmesine izin verdiler?"

"Nerede yaşadığının ne önemi var? Onların malı artık o."

"Evet, pek önemi yok," diye kabul etti Bay Cheung.

Kahve ısınmıştı. Martin ocağı kapatıp Bay Cheung'a bir fincan kahve uzattı.

"Bu beni uyanık tutar," dedi Bay Cheung, metal bardaktaki kahveye tiksintiyle bakarak. Bir yudum aldı; kahveyi sevmiyordu, özellikle de radyoaktif olma ihtimali varken, ama kaba olmaktansa radyasyonlu olmayı tercih ederdi. Fincanı dizlerinin arasında tutarak kahverengi sıvının, teknenin güç fark edilen sallantısına karşı seviyesini korumasını izledi. "O insanların arasında bulundun mu?"

"Kureyşliler," dedi Martin. "Muhammed'in ilk orijinal kabilesi."

"Onlar Kureyşli değil. Bu senin fantezin."

"Bana ne söyledilerse ona inanıyorum. Bana dediler ki, Biz Kureyşliyiz."

"Onları ziyarete gittiğinde sana ne oldu? Şu duyduğum olaydaki sen miydin?"

"Ne duydun?"

"Hiç. Yalnızca kuzeyde başına bir şey geldiğini."

"Kapsülü aldım. Diğer takasçılar da istediler onu, ama yaşlılar benden sonra bir daha takas olmayacağını söylediler.

"Şimdi de seni Kuzey Deerfield'da istemiyorlar," dedi Bay Cheung.

Martin sahte bir gülücük atıp fincanındaki kahveyi çalkaladı. "Beni burada tutacak bir sürü iş var. Kuzeyden yoruldum."

Bildik bir öyküydü bu. Bay Cheung yorumunu kendine sakladı.

Martin küçük kamaradaki diğer ranzanın ucuna, Bay Cheung'ın karşısına oturdu. Dizleri neredeyse birbirine değiyordu. "Biraz kapsülüm var."

"Kapsül ne?"

"Önce sıvı yapıyorlar, hafıza sıvısı. Kuruyunca ona kapsül deniyor. Bende bir tane var. Takasla aldım."

"İşe yarar mı? Hatırlamamı sağlayabilir mi?"

"Sen mi?"

Bay Cheung söylediğine kendisi de şaşırmıştı. Ama önceki yaşamlarını hatırlamayı çok istiyordu.

"Onu *çocuğa* vereceğiz," dedi Martin. "Mavi hapı bulmamıza yarayacak şeyler hatırlar belki."

Bay Cheung arzunun kendisini başka birine dönüştürdüğünü hissetti. "Onu bana ver!" İstekten kıvranıyordu. Kızgındı.

Karanlık odada yan yatıyordu, yarı uyanıktı. Dönmeye kalkışınca acı onu tamamen uyandırdı. Bir son bulması umuduyla acı içinde doğruldu. Birini buldu, bir çocuk. Sonra da bir kadın buldu, koklamak için yanaştı, karanlıkta kadının bacağına dokundu, dizini kavradı, elini daha yukarıya kaydırdı. Kadın biraz kımıldanıp bacaklarını araladı. Kadının bacakları arasındaki tüylere dokunup parmaklarını içeri kaydırdı bir şey arıyormuşçasına. Kadın uyanıp büyük bir kuvvetle kapattı bacaklarını, çocuğun yüzüne tokat attı. Kadının bileğini savuruşu tanıdık geldi, kulağına, burnuna ve bir tanesi gözünün kenarına çarpan parmakları da. Geriye düştü, acı onu bacak arasından vurdu yeniden. "Fiskadoro... Artık burada uyuyamazsın." Karanlıktı. Kadının kim olduğunu bilmiyordu. Kendisinin kim olduğunu da.

Ertesi gün teknesiyle kardeşlerini Twicetown'a götürdü Martin. Hava, yılın bu zamanı olması beklenildiği gibiydi, bulutlu ve öğleden sonra yağmurlu. Bay Cheung buraya en kısa zamanda döneceğini söyledi kendi kendine, ama şimdilik bu kadar heyecan yeterdi. Çocuğu görmeyi bile istemiyordu.

Onun annesinden de uzak durmak istiyordu. Fakat Belinda onunla konuşmak için, yükselen suda güçlükle yürüyerek tekneye yaklaşmaktaydı.

Belinda Bay Cheung'ın yüzüne baktı, kendisini görmemiş olabileceği düşüncesiyle teknenin kenarına vurdu. Aslında, Bay Cheung görmüyormuş numarası yapmıştı; veda etme zamanı gelmiş, ama o daha merhaba bile dememişti, klarneti vermediği için hâlâ kızgındı Belinda'ya. "Nasılsılsın?" diye sordu kadına.

"Şöyle böyle," dedi kadın. Motor derinden gelen bir hırıltıyla durmaksızın çalışıyordu. Kadının sözlerini seçmek güçtü. Bay Cheung'a doğru uzandı. "Mememde bir sorun var Müdür. *Dureza*."

Bay Cheung, kadına daha nazik davranmadığına pişman oldu. "Çok üzüldüm."

"Bu teknede var mı bana yarayacak bi ilaç?"

Bay Cheung omuzlarını silkip yardımcı olamayacağını belirten bir ifadeyle boş ellerini açtı.

"Her gün biraz daha büyüyor sanki," dedi.

"Çoğunlukla ciddi değildir bunlar," dedi kadına. "Kist denir onlara. Büyümezler."

"En azından bugün değil."

"*Si*. Bugün değil."

"İlaç yok mu?"

"Çok üzgünüm."

"Tamam. Sorun değil." Gitmedi. Bir eli teknenin kenarında, kalçalarına gelen suyun içinde duruyordu hareketsiz. Bay Cheung, kadın evinin önünde toz toprak içindeki koruma Sammy'ye bakarken bekledi. Bay Cheung durumdaki alışılmadık mizahı hissetmiş olmalıydı, ufak tefek beyaz adam kıçının üstüne çökmüş, küçük Mike'ın her hareketini tekrar ediyordu. Çocuk sinirleniyordu. "Bu son geceydi," dedi Belinda.

"Ne?"

"Fiskadoro, dünkü son geceydi. Beni rahatsız ettiği son gece."

"Dün gece mi?"

"*Hı hı*," dedi. "Öz annesini rahatsız etti."

Kadının ne demek istediğini anlamamıştı gerçekten de. "Fiskadoro çok... hasta." Başka bir kelime bulmak isterdi, ama aklına gelen sadece buydu. "İyileşecek. Hemen değil, birkaç gün, birkaç hafta içinde. Onu ziyaret edeceğim. Sık sık uğrarım," diye söz verdi Belinda'ya.

"Arayı uzatma," dedi kadın. Arkasına dönüp evine doğru yürüdü bata çıka.

Bir gece, gece yarısı, her şeyi tekrar unutmadan hemen önce, Fiskadoro ona neler olduğunu, nerede olduğunu hatırladı. Kimlerle olduğunu hatırladı.

Yaşamak, mücadele etmek demek değil, ama yine de bütün günümüzü alıyor, diye düşünüyorlardı onlar. İhtiyaçları olan her şeye sahip olduklarını düşünüyorlardı; biraz bitki, biraz kulübe, biraz töreri. Arkadaşlarının ya da komşularının hayaletlerine yardım etmeleri için yalvarmıyorlardı. Ruhun, bütün gün boyunca hiçbir şey yapmayan boş ve anlamsız bir şey olduğunu düşünüyorlardı ve bildikleri kadarıyla köylerinde hayalet yaşamıyordu. Ama yanılıyorlardı: Havaları solunmaz hale gelmişti, çünkü hayaletlerin çığlıklarıyla, hayaletlerin varlıklarıyla, hayaletlerin sırlarıyla çok koyu bir sıvıya dönmüştü hava.

Güneşli günlerde yılanlar güneşi emmek için patikada uzanırlardı. Zehirli mercan yılanı dışındaki iki başlı yılanları toplarlardı, zehirli mercan yılanlarını ise tuhaflığını ve gücünü yutmak için hemen, canlı canlı yerlerdi. İki başlı mercan yılanı bulduklarında da bunları içi mantarla doldurulmuş kurbağalarla beslerlerdi. Sonra yılan *rapto** olduğunda iki baş birbiriyle, biri öbürüne vurup da yılan kendisini öldürünceye dek süren bir kavgaya başlardı. Birçoğunun dövmesi vardı, bir ucunda ilmeklenen düz çizgi –tatlı kaşıklarının

* Kendinden geçme. (y.h.n.)

içi boş hatlarına benziyordu bu– ikinci ağzıyla birinci başını yemeye çalışan yılan imgesiydi.

Bu yabancılar hakkındaki bütün bu şeyleri öğrenmek uzun zaman aldı. Onları görebilmek bile uzun zaman aldı aslında, çünkü kendi halkı değildi. Önceleri hiçbir şeye benzetemiyordu onları, çünkü yaşadıkları yeri tanımıyordu.

Kum tepeciklerini geçer geçmez dünyaya dair bildiği her şey işe yaramaz hale gelmişti. Her şeye yeniden başlamak zorundaydı. Her gün yeni bir şey öğreniyordu, orası kesindi.

Her gün bir şey öğreniyor, ama hiçbir şey düşünmüyordu. Ne zaman bir şey hakkında düşünmeye başlasa, dayanılmaz bir his hepsini alt ediyordu; karnı açtı, çok açtı. Çamurlu eller ona üzerinden pis yapraklar sarkan tabaklar sundu, bu şeylerden yemesini nasıl beklediklerini gerçekten bilmiyordu. Balıklar gibi suda yaşayan patlak gözlü büyük böcekleri yarıp yüzüne tuttular; o ağladı. Ona nasıl yemek yiyeceğini gösterdiler. Yemek yemesini biliyordu, bilmediği bu bitki ve böceklerin yemek olduğuydu. Onlarsa o bitki ve böceklerin yemek olduğunu biliyor, ama onun yemek yemeyi bildiğini anlamıyorlardı. Hepsi çiğdi. Köylerinde ateş vardı, lakin bu ateşlerin yemek pişirmek için değil, iksir yapmak için var olduğuna inanıyorlardı sanki. O yemeği sevmeyi öğrenemedi, ama onu açlığını tedavi etmek için ilaç gibi kullanmayı öğrendi. Kendine geldi ve etrafına baktı.

Bataklıklı bir bölgenin tümseklerinde ateşler yakılmıştı, servi dallarının alt taraflarını aydınlatıyordu bu ateşler. Ateşlerin ve ağaçların arasında ince dallardan örülmüş kulübeler vardı, bu kulübelerden birinin kapı girişinde oturuyordu kendisi de. Oturduğu zemin pantolonunu ıslatmıştı.

Hayalinde kendisini bu bataklıklarda yaşayan bir kızın peşinde kum tepeciklerini tırmanırken gördü, ama bunun kaç gün önce yaşandığını bilmiyordu. Ardında bıraktığı yerleri düşündü; Batı Sahili'ni, güçlü müziğini, dansı, bir de Ordu'yu. Birden orada, içinde bulunduğu o bataklıkta olmak istemediğini anladı. Ama oradan ayrılabileceği, yollara düşebileceği aklına bile gelmiyordu. Bir rüyada olduğunu ve bu yerden yalnızca uyanarak kurtulabileceğini sanıyordu.

Bataklık insanları kulübelere girip çıkıyor, yahut ateşlerin yanı başında çömeliyorlardı. Birçoğu *desechado* gibi görünüyordu; kambur veya çolak yahut sarsak hareket edişlerine bakıp kör, ya da sarhoş gibi görünüşlerine bakıp kafadan kontak olduklarını söyleyebilirdiniz. Fiskadoro sımsıkı yumdu gözlerini, vücudundaki kasları gerip uyanmasını emretti kendine. Okkalı bir çığlık kopartıp yüzünü tokatladı. Gözlerini açtığında kulübenin eşiğinde, karanlığın çatısından sarkan servi yapraklarının altındaki alevlerin ışığında dolaşan *desechado*'ların arasında buldu kendini yine.

Okyanusun sesini duyamıyordu, tek duyduğu ağaçları da dolaşan rüzgârdı. Köpekleri ve kedileri de görmedi. Böceklerle kurbağalar birleşip büyük bir motorun uğultusuna karışan sesler çıkarıyorlardı. Kulübenin içinde, ona doğru bakan biri vardı... birileri. Kapı girişinden çekilip sırtını yapının dikenli duvarına dayadı, kollarıyla bacaklarını sarıp alnını dizine yasladı. Eğer bu dünyada uyursa ardında bıraktığı diğer dünyada uyanacağına inanarak olabildiğince rahatlattı kendini.

Ertesi sabah hava öylesine soğuk, gri ve nemliydi ki nefes almak bile öksürtüyordu çocuğu. Kolları ve elleri değil de, balıklar gibi yalnızca yüzgeçleri olan bir kadın gelip onu izlemeye koyuldu. Derken bir iki çocuk geldi, ona şöyle bir bakıp gülüştüler. Bir süre yalnız kaldı. Sonra kendilerini önemli insanlar saydıkları her hallerinden belli olan, *desechado* olmasa da bir hayli ufak tefek olan iki adam gelip konuştu Fiskadoro'yla. Rüyalarda hep olduğu gibi, onları duyamadı, onlar da onu duyamadı ama, yine de anlaşmayı başardılar. Üşüdüğünü ve susadığını anlamalarını sağladı. Ona, tıpkı evdekilere benzeyen plastik bir matarayla su ve ortasındaki deliğinden kafasını geçirebileceği çamurlu bir battaniye verdiler. Ona diğer adamlar gibi olmadığını söylediler.

Sabah sona ererken hava biraz olsun ısınmıştı. Her şey daha bir görünür olmuştu ama tepelerindeki dallardan örülü tavan öylesine kalındı ki güneşi bir an olsun göremedi çocuk. Gün boyunca insanlar gelip onu gösteri izler gibi izlediler. Midesi utanç, korku ve tiksintiyle yanıyordu. Gelenlerden küçük bir *desechado* çocuğun gözleri başının iki yanındaydı, neredeyse kulaklarının olması gereken

yerde. Başını iki yana çevirerek önce bir süre bir gözüyle izledi Fiskadoro'yu, sonra diğeriyle.

Gün, Fiskadoro'nun önceki deneyimlerine göre diğer birçok günden çok daha uzun sürdükten sonra, ufak tefek iki adam tekrar çıktılar ortaya.

Ufak tefek iki adam başta konuşmadılar. Burnu olmayan, yüzünün ortasındaki iki geniş delikle idare eden bir kadın içi yaprak ve kıpırdaşan böceklerle dolu, minik bir tekneye benzeyen içi oyuk bir kütük getirdi. İki adam böcekleri kırıp etlerini yemeye koyuldular. Böceklerden birini Fisakdoro'ya sunduklarında, çocuk böceği alıp kırarak içini açtı. Plastik mataradan su ikram ettiler.

İki adama kendisini nasıl uyandırabileceğini sordu.

Ona çok değiştiğini söylediler. Eskiden tanıdıkları kişiye artık hiç benzemediğini söylediler.

Bunun hiç mantıklı olmadığını söyledi. Böceğin balıksı etinden biraz daha yedi. Biraz baharatla pişirilse lezzetli olabilecek bir etti bu.

Ona başka birinin bedenine girip girmediğini sordular.

Hiç sanmadığını söyledi onlara. Ona aynıymış gibi görünüyordu bedeni.

O halde neden, diye sordular ona, diğer adamlar gibi değildi artık?

Değişmediğini söyledi onlara ısrarla. Değişen onlardı, diğer herkes ve her şey.

Bu üzerinde düşünmek istedikleri bir konuydu. Bu sırada bataklık insanları, başlarında pişirilmiş çamurdan kalın başlıkları, üzerinden renkli ip saçakları, metal parçaları ve parlak çakıl taşları sarkan delik kulaklarıyla gelip onu izlemeye gelince öğleden sonranın geri kalanında onu yalnız bıraktılar. Kulübenin yanındaki yerinden ayrılmadı; eğer rüyasında kıpırdarsa uyandığında kendisini yanlış yerde bulacağından korkuyordu. Bu rüyada okyanustan çok uzaktaydı zaten, gerçek dünyadan öylesine uzaklaştırılmıştı ki geldiği yerde günbatımı bile yoktu. Günün sonunda gölgeler büyüyüp daha bir uğursuzlaşıyor, ağaçların altından göğe kayıyordu yalnızca.

Burada, bu rüyada ne kadar uzun süre kalırsa o kadar çok insan

ve şey üretiyordu bu yer. Önceden, kulübelerden siğilleri ve ateşten kamburları olan kasvetli bir halıdan ibaret olan zemini değişmiş, detaylara boğulmuştu; yer seviyesinde sürünen çeşitli kalınlıklarda asmalar; çok alçak oldukları için yapraklarının neredeyse toprağa gömüldüğü minik çimsi bitkiler; asmalar ve her yerde ayağa dolaşan bir diğer bitkinin testere dişli yaprakları boyunca sağa sola koşuşturan kınkanatlı böceklerle karıncalar. Rüyanın alelade gri duvarları çoğu yerde servilerin, nemli çukurlarda ise hindistansakızı ağaçlarının ve adını bilmediği başka ağaçların hücumuna uğramış, ağaçların hepsi narin yeşil asmalarla birbirine bağlanıp, zayıf ve koyu renk asmalarla sürgülenmişti. Kulübe ve ağaçların yer yer parçalayıp yakarak temizlediği bu bataklık bitki örtüsünden geride kalan bir sürü ağaç yine de gün ışığının aşağılara inmesine biraz olsun izin vermiyordu. Yüzler gelip geçiyordu, bazılarını tanımaya bile başlamıştı Fiskadoro. Yapılan işlerin bir düzeni olduğunu da anlamıştı bu arada. Gerçek hayatta olduğu gibi burada da günde üç öğün yemek yeniyordu, karanlık çöktükten aşağı yukarı üç saat sonra da herkes sessizleşip, gece boyunca uyuyor, gri ışık etrafı biraz aydınlatınca ateşlerin etrafında toplanıp uykunun boşlaştırdığı yüzleriyle tamamen uyanıncaya ve yapacak bir şeyler olana dek etrafa bakmak üzere kalkıyorlardı. İlk kez rüya görürken işiyordu Fiskadoro. Herkes, Fiskadoro da dahil, kulübelerinin ardındaki çömleklerde işini görüyor, o çömlekleri her sabah rüyanın yaşayan duvarlarının ötesinde bir yere boşaltıyordu.

O iki adam her gün onu görmeye geliyordu. Birinin adı Zeyd'di ve yüzüne bakmak imkânsızdı, insandan çok hayvan yüzüne benziyordu: Kara ve tüylü, üstüne ağır bir kaya koyulup da bütün gün bekletilmişçesine yassı bir yüz. Daha yaşlı ve biraz daha yüzüne bakılır olanının adı Ebu-Leheb'di, bütün ateşlerden o sorumluydu; Ebu-Leheb'den başka kimse ilgilenemezdi ateşlerin bakımıyla. Bazen, Fiskadoro'dan Ordu'daki hayatını anlatmasını ve onu neyin değiştirdiğini elinden gelen en iyi şekilde açıklamasını istiyorlar, başka hiçbir şeyden konuşmuyorlardı. Ama Fiskadoro, bildiği kadarıyla hiç değişmemişti, hem de doğduğu günden beri, o yüzden soruyu anlayamıyordu.

Bir ikindi vakti, kendilerini daha iyi ifade edebilmek için Fiskadoro'yu kulübesinden çıkarıp ona neye benzediğini düşündüğünü sordular.

Hiçbir şeye benzemediğini düşündüğünü söyledi.

Ama bilmek istiyorlardı, orasında, alt tarafında, işediği yerde, orasında erkek miydi? Orasının neye benzediğini düşünüyordu?

Ne diyeceğini bilemediğini söyledi.

Zeyd kot etek giymişti. Etek ucunu kaldırıp Fiskadoro'ya bir şeylerin yanlış olduğunu gösterdi.

Fiskadoro ne diyeceğini bilemiyordu. Zeyd için üzülmüştü, ama yaşlı adamın bacak arasını yüzü kadar çirkinleştiren her ne ise, bunun için yapabileceği bir şey yoktu.

Ebu-Leheb hayal kırıklığına uğramış bir halde Zeyd'le konuştu. En sonunda Ebu-Leheb de kaldırdı eteğini. Onda da yanlış olan bir şey vardı.

Fiskadoro ne demek istediklerini anlamış mıydı?

Siz de yanlış olan bir şey var, dedi Fiskadoro. Penisleriniz çarpılmış.

Biz diğer erkekler gibiyiz, dediler ona. Farklı olan sensin.

Günün geri kalanı boyunca, kasvetli akşamüstü kararıp da Fiskadoro onları görememeye başlayıncaya kadar, Zeyd'le Ebu-Leheb eteklerini kaldıran, pantolonlarının önünü açan ve oralarını gösteren başka adamlar getirdiler. Fiskadoro onların doğruyu söylediğini anladı. Diğer erkekler gibi değildi o.

Fiskadoro'nun kendisi hakkındaki bu gerçeği keşfetmesinden birkaç gün sonra Ebu-Leheb Fiskadoro'nun kulübesine gelip yanına oturdu. Nasıl hissediyorsun kendini, sorduğu ilk soru buydu. Fiskadoro yaşlı adama iyi hissettiğini, yalnız geceleri üşüdüğünü söyledi. Ebu-Leheb bu yanıta bayılmıştı. Çocuk, onun oradaki ateşlerin sorumlusu olduğunu ve isminin, Ebu-Leheb'in, Alevlerin Babası anlamına geldiğini biliyor muydu? Ateşleri daha büyük ve daha sıcak tutacağına dair söz verdi ona.

Fiskadoro teşekkür etti, ama adam hemen kalkmadı. Bunun ye-

rine boğazını temizleyip, sanki yer canlıymış da oraya yanlışlıkla oturmuş gibi kımıldanıp durmaya başladı. Fiskadoro'ya çok uzun zaman önce, genç erkek ve kadınların kıpır kıpır büyüdükleri bir köyden bahsetti. Uzakta oturan insanlar köylerini ziyaret etmeyi sürdürüyor, herkesin her an mutlu olduğu, partilerin hiç durmadan günlerce sürdüğü, herkesin dans ettiği, yemek yediği, içki içtiği ve seviştiği bir yer hakkında türlü türlü yalanlar yayıyorlardı etrafa. Bu hiç bitmeyen partiyi duyan gençler birazcık düşünmeye vakit bulur bulmaz oraya gitmek istiyorlardı. Bu gençler bir sabah, diğerleri uyanmadan önce, hiç ses çıkarmamak için nefeslerini tutup hep birlikte köylerinden ayrıldılar. Oraya varmak günlerini aldı ve vardıkları zaman duydukları yalanların neredeyse doğru olduğunu gördüler; insanlar dans ediyor, içki içiyor, sevişiyordu. Gençler yabancıların arasında cesaretlerini toplamak için çok fazla şarap içti ve içlerinden biri sarhoş olup denize düştü. Diğerleri büyüklerine haber vermeye eve koştu. Bütün köy çok üzüldü. Gençler kendilerinden utanıyorlardı, çünkü yalanlara kanmış ve bir arkadaşlarını kaybetmişlerdi. Ama yalanla ilgili asıl sıkıntı, doğrudan daha kolay inanılır olmasıydı. Bir süre sonra aynı gençler gerçekte neler olduğunu unuttular ve bir sabah onları durdurabilecek herkes uykudayken yine ayrıldılar köyden. Partiye döndüler ve bir kez daha, yalnızca kendilerini kandırdıklarını anladılar, o toplulukta her zaman yabancı kalacaklarını anladılar ve eve doğru yola koyuldular. Kısa bir süre sonra kaybettikleri arkadaşlarının onlarla birlikte olduğunu fark ettiler, biraz arkalarından yürüyordu. Aynı kişi, aynı ruhtu, onu hemen tanıdılar. Bir ruhun adı da, söyleyecek bir şeyi de yoktur. Sonsuza dek daima, doğmamış, başına henüz hiçbir şey gelmemiş bir bebek gibidir ruh. Bu nedenle, yeni bir beden edinen ruhun yeni bir yüzü ve yeni bir ismi olur, yeni şeyler hatırlar. İşte arkadaşlarının ruhu da kim olması gerektiğini hatırlamıyordu. Ağlamaya ve yanlış dilde konuşmaya başlamıştı. Arkadaşları, kaçmaması için sakinleşene kadar elleriyle vurdular ona. Sonra da o artık tamamen farklı bir beden içinde olan ve tamamıyla farklı şeyler hatırlayan çok sevdikleri arkadaşlarını evine taşıdılar. Ama ruhun yeni gözleri eski evini hiç görmemiş, hiç hatırlamamıştı. Yine de, yine de, yi-

ne de, diye üsteledi Ebu-Leheb, aynı ruhtu o.

Fiskadoro hiçbir şey söylemedi, çünkü bu düşünce karşısında tek hissettiği küçümsemeydi. Yaşadığı zamankiyle aynı adı taşıyan, aynı anıları hatırlayan, aynı arkadaşlara ve akrabalara sahip olan hayaletler vardı. Ebu-Leheb'in sözünü ettiği türden ruhlar ruh bile değildi. Bu tür şeyler hakkındaki çarpık fikirleri, aralarında yaşayan, köylerinde yürüyen, ateşlerin başında oturan, karanlıkta dolaşan hayaletleri neden görmediklerini açıklıyordu. Bu bataklık halkı yalnızca gelecekle, daha ileri bir tarihte olacaklarla ilgileniyordu –Zeyd ve Ebu-Leheb habire bundan bahsediyordu–; yakında yapılacak bir tören, Fiskadoro ve diğer bazı genç çocukların öbür erkeklere benzeyene dek değiştirileceği bir tören.

Fiskadoro, beyaz tüccarın köydeki kulübeleri dolaştığını görüp "Kuzey Deerfield," dediğini duyunca ismi hemen tanıyıp Ernest Bodine'i düşündü, Kuzey Deerfield'de Cassius Clay Sugar Ray'le konuşan korkunç, beyaz kumarbaz. Ama tüccarın görünümü hiç de Caissus Clay Sugar Ray'in Kuzey Deerfield'lılar için yaptığı tarife uymuyordu. Uzun sivri dişleri yoktu, üstelik Fiskadoro'dan çok da iri değildi. Ayaklarını kuru tutan uzun parlak çizmeler giymiş, üzerinden bir silahla matara sarkan kanvas bir kemer takmış olmasının dışında herkes gibiydi.

Köylüler bu beyaz adamın ortalıkta dolaşıp herkesi rahatsız etmesini umursamıyormuş gibi görünüyordu. Kimse onunla hiçbir şey takas etmiyordu, ama hepsi onunla vakit geçirip hediyelerini kabul etmekten memnundu. Adam onların yemeğini yiyor, kulübelerden birinde kalıyor, iki başlı yılan arayan adamların peşine takılıyor, bu çamurlu bataklığa dostane bir ziyarete gelmiş gibi görünüyordu. Arada sırada sırtını ateşin sıcaklığına verip gelip geçenleri izliyor, sorularına yanıt verecek birini arıyordu.

Nihayet, herkese sorduğu iki soruyu sormak için Fiskadoro'nun yanına geldi tüccar.

"Şeker sever misin evlat? O küçük hapları nereden bulduklarını biliyor musun evlat?"

Adam adını da söyledi ama hiç ses çıkmadı ağzından, "____." Küçük ve masum yüzüyle gülümsedi. Fiskadoro'nun dayandığı ağaca doğru eğilip çocuğa kırmızı bir top şekerkamışı uzattı.

Fiskadoro şekeri alıp dilinin üzerine yerleştirdi. Gözlerini yumup şekerin tatlılığını yüzdürdü ağzında.

"O sıvıya katılan şeyleri nereden buluyorsunuz? Şu kuruyunca kapsül olan şeyleri. Bir hastaneden alıyorsunuz, değil mi?"

Fiskadoro başını iki yana sallayıp titredi.

"Belki de bilimsel bir laboratuvardan veya ona benzer bir yerden?"

Adam hiçbir yanıt alamadan bir dakika kadar bekledi.

"Bombalanmamış bir yerden?"

Fiskadoro, adı ____ olan bu adamın ne demeye çalıştığını anlamıyordu. Fakat hiçbir şey söylemedi, çünkü rüyanın bu kısmında konuşmuyordu.

Daha sonra, ikisi de ayrı ayrı, yapacak hiçbir şeyleri olmadan köyde dolaşırken karşılaştıklarında Fiskadoro tüccara, "Cassius Clay Sugar Ray. Senin beni Batı Sahili'ne götürebileceğini söyledi Cassius Clay Sugar Ray."

Tüccar ona şaşkın şaşkın baktı. "Seni ancak Largo Adası'na kadar götürebilirim," dedi.

"Ne zaman?"

____ matarayı kanvas kemerinden çıkarıp bir yudum aldı. "Törenden sonra herhangi bir zaman olur," dedi Fiskadoro'ya. "Burada işin bittiği zaman. Oldu mu?"

Bu sözleri duyduğu, beyaz tüccarın yüzündeki bakışı gördüğü zaman bu rüyadaki bütün amacının bu töreni geçmek ve diğer erkeklere benzemek olduğunu anladı Fiskadoro.

Bu insanlar hayaletleri görmezken, Fiskadoro kendisini onların arasında dolaşan bir hayalet olarak görüyordu, uyanık olan dünyanın hayaleti. Diğer daha az görünür hayaletler gibi dolaşmaya başlamıştı köyde; onu duman bulutları ve hiçbir anlama gelmeyen bir dili konuşan seslerin yarattığı sisin içinden, kulübelerin karanlık ka-

pılarının ötesine götüren bir ucundan diğer ucuna birkaç yüz metrelik bir yol. Çocuklar ondan hoşlanıyor, ara sıra onu takip edip kasıklarına dokunmaya ya da ona birkaç lokma yiyecek vermeye çalışıyorlardı. Çoğu zaman kendisini ağır ve cansız hissediyor, bunun bir rüya olmadığından, gerçek olduğundan korkmaya başlıyordu. Akşamları Ebu-Leheb ateşleri kuvvetlendiriyor, alevlenip yükselmelerini sağlıyor; dalgalanan aydınlık gölgeleri çekiştiriyor, böylelikle dallar, asmalar ve kulübeler önce büzülüp geri çekiliyormuş, sonra da aniden ayağa kalkıp dans ediyormuş gibi görünüyordu. Çocuklar alçak kütüklerde davul çalmaya başlıyor, geç saatlere kadar oturuyorlardı. Karanlık çöktükten saatler sonra hâlâ davul çalmaya devam ettikleri bir gece Fiskadoro kulübesine çekildi, içeride o zamana dek hiç uyumamış olmasına ve o çatı altında, o kokuşmuş karanlıkta hemen hiç vakit geçirmemiş olmasına rağmen dışarı çıkmadı. Orada yaşayan iki kişi ortalıkta değildi. İçeride kaldı, eğri büğrü, çürümüş çimenden ibaret zeminin üzerinde dertop olmuş bir vaziyette, ve ağladı. Kısa bir süre sonra Zeyd geldi ve onu kulübenin dışına çağırdı. Yalnız gelmişti. Yüzü, tuhaf ışıkta yeşile kaçan turuncu bir çamurla kaplanmıştı. Fiskadoro kulübenin önüne oturdu ve Ebu-Leheb'in bir ateşten ötekine yürüyüp beline bağladığı çuvaldan avuç avuç barut saçtığını gördü. Menekşe rengi, kırmızı, gök mavisi dumanlar çıkıyordu alevlerden. O sırada Zeyd, Fiskadoro'nun yanına çömelip şefkatli dokunuşlar ve yumuşak sözler eşliğinde çocuğun başını çamura buladı. Sonra, tek bir uyarıda bile bulunmadan, Fiskadoro'nun kulak memesine sivri bir şey batırdı. Zeyd çocuğun öteki tarafına geçip o dikeni ya da iğneyi diğer kulak memesine batırır, sonra da iki deliğe de iplik geçirirken titreyip ağlayarak bekledi Fiskadoro. Zeyd, rahatlatıcı bir tavırla Fiskadoro'nun elini tutup ona Muhammed'in uzun zaman önce yaşadığını anlattı. Her şeyin hâkimi olan Rab, Tanrı Rab, Kudretli, Yüce Tanrı gücünün yarısını Muhammed'e verdi ve dedi ki: Bu gücü saklama. Bu gücü insanlara ver, birazını erkeklere, birazını kadınlara. Cehennem yakınlarına geldiğinde onları kurtaracaktır bu. Sonra Muhammed insanlara gitti, ama çoğunluk onun gücü olduğuna inanmadı. Göster bize gücünü, dediler. Muhammed koca bir dağı

yerinden oynatıp başka bir yere taşıdı. Dağ hep oradaydı zaten, dediler. Bir daha göster bize gücünü. Bu yer değiştirme, parçalama, kaldırma gücü değil, dedi Muhammed onlara. Cehennem yakına geldiğinde yaşamaya devam etme gücü, dünyada yaşamaya devam etme, bebek yapma, nesli sürdürme gücü. O güç bizde zaten var, dedi insanlar ve Muhammed'i yalnız bıraktılar. Tam giderlerken, Hayır! dedi Muhammed, dünya toz duman olduğunda, Tanrınız etrafında melekleriyle yere indiğinde, işte o gün hatalarınızı hatırlayacaksınız, ama neye yarayacak o gün hatırlamak? Yalnızca bir adam inandı Muhammed'e, o da azıcık inandı. Cehennem yakına geldiğinde yalnızca bu adam kaldı ayakta. Geri kalan herkes ölmüştü. Adam bir dağın tepesine çıkıp bebek yapacak bir kadın aradı. Köpeğine seslendi, ama köpeği ölmüştü. Sonra Muhammed'in kendisine seslendiğini duydu: Öldün mü? Hayır, yaşıyorum, dedi adam. Senin köpeğini çağırdığın gibi çağırsam seni, dedi Muhammed, gelir misin? Geliyorum, Muhammed, dedi adam. Vadiyi aşıp dağın yarısını tırmandı Muhammed'in mağarasına varmak için. İçeri girdi, karanlıktı, ve içeride iki başlı bir yılandan başka bir şey yoktu. İki baş da aynı anda konuşuyordu. Ben Muhammed'im, dedi yılan. Sen Muhammed değilsin, dedi adam. Evet, ama bir erkeğim, dedi yılan. Sen erkek değilsin, dedi adam. Evet, ama erkeğin bir parçasıyım, dedi yılan. Sen erkeğin bir parçası değilsin, dedi adam. Evet, ama bir erkek bebek yapma gücü isterse onun bir parçası olabilirim, dedi yılan. Beni bulduğun yerde ye. Bacaklarının arasına girdiğim yerde kendini bana benzet. Böyle dedi Muhammed, dedi yılan, ve gitti. Adam bütün gün boyunca mağaranın kapısını aradı, bulduğunda susuzluktan neredeyse ölmek üzereydi. Dışarı çıktığında bir dereye gitti ve gecenin yarısı boyunca su içti. Sabah uyandığında ihtiyacını gidermek için pantolonunun önünü açtı ve iki başlı yılanı buldu orada.

Bu bizim, bütün Kureyşlilerin atası olan adam.

Fiskadoro, Zeyd'in neden bahsettiğini bilmiyordu.

Ufak tefek adam Fiskadoro'yu dışarı çıkardı, gürültülü köye. Çocuklar alevlere kestanefişeği fırlatıyor, fişekler davul seslerinin arasında patlayıp ateşleri yarıp ayaklarının dibine kömür ve dal par-

çaları fırlattığında uluyup çığlık atıyorlardı. Yaşı biraz daha büyük çocuklar, Zeyd Fiskadoro'yu her nereye götürüyorsa oraya giderken peşlerine takıldılar. O çocukların yanlarında da Zeyd gibi boyanmış adamlar vardı. Adamlardan birkaçı, üzerinde parlak boncuklar olan kocaman bir kafa taşıyordu. Kafa, köyün dışına çıkan patika boyunca aheste aheste ilerleyen tören alayının üzerinde iki yana sallanıyor, yuvalarından fırlamış öfkeli gözleriyle ardında yürüyen çocuklara bakıyordu.

Fiskadoro'yu ve diğer çocukları iki gün, iki gece boyunca yalnızca kuru çamur tadındaki kurabiyelerle besleyip onlara her seferinde biraz daha uzayan konuşmalar öğrettiler. Konuşmaları çocuklara ezberden okudular ve çocuklar, hayret verici şekilde, kelimeleri ezberden geri okudular onlara hep bir ağızdan.

Birinci günün sonunda Fiskadoro gözleri kör olana, bacakları uyuşana, denize atlayıp da oranın da kelimelerle dolu olduğunu anlayana dek kumsal boyunca koşmuş gibi hissediyordu kendisini. Sözcüklerin meddüceziri göğüslerine vardı, sonra boğazına, içeri döküldü ve ağzından taştı.

İlk giden Fiskadoro'ydu. Yaşlı adamlar etrafını sardılar. Yorgunluktan bir şey hisssedemez hale gelmemiş, ateş onu hipnotize etmemiş olsaydı onu ürkütebilecek kadar korkunçtu nefes alıp verişleri ve iniltileri. Yüzüne gözüne bir şeyler söyleniyor, sihirli hareketler eşliğinde o koca kafa kendi kafasının üzerine geçiriliyordu. Kafanın donuk gözlerinden bakarken ateşin parlaklığı darmadağın oluyor, acı verici şekilde büyüyordu. Etrafındakiler kafasındaki kafaya sopalarla vuruyordu. Fiskadoro yarı sağır olmuştu, ama yine de köyde çalınan davulların ritminin tekrarlanan bir sinyale ve kadınlarla çocukların söylediği o anlamsız şarkılara karıştığını duyabiliyordu.

Net göremiyordu, boynu yorulmuştu, konuştuğunda sesi çok gürültülü ve derinden geliyordu kulaklarına, üstelik sürekli aynı havayı soluyordu. Tören başladığında, hatırlaması beklenen her şeyi hatırladığı halde, kafasının üzerinde başka bir kafa olduğunu, sesinin hep böyle kallavi ve korkutucu olmadığını, başı dönmediği zamanlarda nasıl hissettiğini unutmuştu. Başının onun dışında oldu-

ğuna, etrafını tamamen sardığına, rüyalarının ve düşündüklerinin de başının etrafını tamamen sardığına inanıyordu artık. Ters yüz olmuştu. Köyün vurmalı çalgıcılarının tutturduğu vahşi tempo ağaçları aşıp kulaklarını buluyordu. Seslerin ruhsuz şarkısı meydana yağmur gibi yağıyordu.

"Her şeyin hâkimi olan Rab," dedi Zeyd, ateşin karşısında parlak ve turuncu, Fiskadoro'nun içinden baktığı camda görüntüsü on ikiye katlanırken. *"İlahi Olan, Huzur Veren, İnancın Sahibi; En Kudretlisi, Kadir-i Mutlak, En Yücesi; Yaratan, Başlatan, Şekil Veren; Değişmemiş, Doğmamış, Yapılmamış Olan, Uzam ve Zamanın Çözücüsü, Görüntüler Ağının Örücüsü, Sonsuz Evrenleri İçine Çeken, Dışarı Veren; Biçimi Olmayan, Var Olmayan, Yok Olmayan; Boşluğun Aşkın Doluluğu; Hiçlik; Ezeli ve Ebedi Tanrı."*

"Kimin gücü var aklını karıştırmaya, nasıl aldı onu, nasıl tutuyor?"

Fiskadoro bir şey söyledi, ama duyamadı kendi yanıtını.

"*Hayatı bomboş olduğunda zamanın uzamı geçmiyor mu insanın üzerinden*?"

Fiskadoro yanıtı biliyordu ve söyledi.

"*İnsanlara dokunuyorsun, çözülüyorlar. Senden başka hiçbir şey kalmadı geride. Sen de hatırlamayacaksın.*"

Ama tam o anda kendi adı dışındaki her şeyi hatırlıyordu. Sonraki dakikaları durmaksızın konuşarak, söylemesi gerekenleri tam olarak söyleyerek geçirdi. Yanıt doğruydu.

"*O gün Cehennem'e sormalıyız: 'Doldun mu*?'"

Fiskadoro devamını getirdi, "*Ve Cehennem cevap verecek: 'Daha var mı?'*"

Sıra yine Fiskadoro'daydı. Ağzı oynadı. Ona söyledikleri her kelimeyi hatırlıyor, onları doğru zamanda söylüyordu. "*Hayır*!" dedi Fiskadoro. "*Ama ne zaman ki dünya yerle bir olacak, Rabb'in rütbe rütbe sıralanmış melekleriyle aşağı inecek ve Cehennem yakınına gelecek... işte o gün insan amellerini hatırlayacak. Ama hatırlamanın neye faydası olacak ki*?"

Saatlerce konuştu. Her sözcük ağzındaydı ve bütün hayatı aklındaydı. Kafasında uzun bir tünel açılmıştı; açlık ve korku içinde bir

ışık duvarına doğduğu, annesi Belinda'nın dağ gibi uyluklarının arasında bu dünyaya uyandığı, onun ellerinde –iki büyük bulut gibiydi bu eller, onlar olmasa boş kalacaktı gökyüzü– göğüslerinin rahatlığına doğru taşındığı anları bile görebiliyordu o tünelde. Babasını ebeye çin tabağı, şal ve bir testi kanyak verirken gördü. Babasının saçlarını ve ebeveynlerinin yatak takımını kokladı, ve bir kutunun içinde, kendi battaniyesinin üzerinde onlardan ayrı yattığı ilk gece başında dikilip sohbet edişlerini hatırladı.

Bütün bu süre boyunca elinde sivri bir taşla, kendini diğer erkeklere benzetmek isteyeceği anı bekledi. "*Biri sağında biri solunda oturan iki bekçi onu teslim aldığında ağzından çıkan her kelime dikkatli bir muhafız tarafından not edilecek.*"

"*Ölümün şiddetli ıstırabı onu ele geçirdiğinde şöyle diyecekler: 'Kaçmak için didindiğin kader bu.' Ve borazan üflenecek.*" Konuştu da konuştu. Sona yaklaştıkça daha da tuhaf kelimeler çıkıyordu ağzından, "*efod*" gibi, "*terafim*" gibi.

"*Ve oraya çıkmak için sekiz basamak vardı,*" dedi.

Daha fazla bekleyemedi.

"*Şimdi iniyorum oraya!*" dedi. "*Ve bak, yapmışlar mı hep birlikte, onun bana gelen çığlığına uyacak şekilde!*"

Omuz seviyesinin altını göremiyordu, görebildiği yalnızca kendi ateş-körlüğünün turuncu ve siyahlığıydı; bu yüzden, kendini kestiği zaman Zeyd taşı tutan eline yol göstermek zorunda kaldı.

Taşla kendini kestikten sonra, uzunca bir dakika boyunca hiçbir şey olmadı. İnsanlar nefes alıyordu yalnızca. "*Hepimiz elbette öleceğiz,*" dedi iki ses, "*çünkü Tanrı'yı gördük.*" Sonrasında yalnızca nefes sesleri.

Biri kafayı kaldırdı omuzlarından ve elinden tutup onu kulübesine götürdü. Uzun süre karanlıkta kaldığı için ateşlerin her zamankinden biraz daha parlak görünmesi dışında, bataklıklı köyün kulübeleri ve insanları aynı görünüyordu.

Fiskadoro kulübesinin dışında gece boyunca yükselen ve alçalan şarkı sesleri eşliğinde uzandı. Tam bir hezeyan halindeydi. O akşam bir vakit kim gelip kulaklarını deldi, daha sonra kim gelip alnını yıkadı, bacaklarının arasındaki yarayı keskin kokulu yapışkan

sargı ve kaynamış yapraklarla kim sardı, bilmiyordu. Sabah olduğunda her yanı tutulmuştu, kendini bir çuval ıslak, soğuk kum gibi hissediyordu.

Hayal kırıklığına uğramıştı çok, çünkü her şey bunun için ayarlanmıştı, buysa hiçbir şeydi. Kafası bomboştu, acı hissetmiyordu. Artık diğer erkekler gibiydi.

____ adlı beyaz tüccar gitmek için hazırlanırken Fiskadoro'ya gelip, "Gitmeye hazır mısın?" dedi.

Fiskadoro, bildiği kadarıyla, bu adamı da bu yeri de daha önce hiç görmemişti hayatında. Ne zaman bir şeye baksa o şey gözlerinin önüne ilk kez geliyordu, açıklanamaz, anlaması imkânsız bir şekilde.

"Gitmene izin verecekler, eğer gitmeye hazırsan," dedi ____. "Hazır mısın? İyi hissediyor musun?"

"Hemen toparlanırım," diye temin etti adamı Fiskadoro, bu adam her kimse. Ama yalan söylüyordu. Hiç de iyi değildi. Ateşi vardı, durmadan kusuyordu ve bacaklarının arası, her an acıyordu.

____, "Arkamdan yürü," dedi ve Fiskadoro'yu denize götürdü.

Fiskadoro'nun daha önce hiç görmediği insanlar daha önce hiç görmediği bir yerde durmuş, ona el sallıyorlardı. Onu karşılıyorlar mıydı, yoksa uğurluyorlar mıydı bilmiyordu çünkü ____'le konuştuktan yalnızca bir dakika sonra geliyor muydu yoksa gidiyor muydu, unutmuştu.

"Ben bu yola adımımı atmam," dedi ____. "Kanaldan gideceğim."

Fiskadoro bu yabancının ardından sala çıkarken anıları bir an için ona geri döndüler. Uykuda olduğunu, bir rüya gördüğünü, ve rüyalarında genellikle olduğu gibi, anılarının gidip geldiğini hatırladı.

Sandalla ufka uzanan ve bütün dünyayı kaplıyormuş gibi görünen iki hindistansakızağacı okyanusunun arasındaki tenekeden,

uzun bir çatıya benzeyen kanal boyunca yol aldılar. Kanalın yanında bir yol devam ediyordu. Fiskadoro ateşten bir kasıkla yan yatıyor, ____ ise elindeki sırıkla sandalı ilerletiyordu.

Fiskadoro, gri, ölü hindistansakızağaçlarından oluşan bir arazi parçasına geldikleri zaman doğruldu. Bunu ikinci bir ölü arazi parçası izledi, sonra büsbütün cansız bir yerde buldular kendilerini. Görebildiği kadarıyla bütün dallar çıplaktı. Bir rüyadan daha derin bir rüyaya düştüğünü sandı. Hiç kımıldamadan paniğe kapıldı, çünkü uyanıklıktan giderek daha da uzaklaşıyordu ve bir daha asla bu rüyanın dışına çıkamayabilirdi.

"Miami Florida," dedi ____.

Fiskadoro uzunca bir süre baktı o şeye, bir bulut fırtınası olduğunu sandı önce, sonra üzerlerine gelen büyük bir tekne olduğu kanaatine vardı ve bu insanların bir tekne onlara çarpıp parçalayacağı zaman ne yaptıklarını merak etti. Sonra o şeyin çok uzakta olduğunu fark etti, evlerden yapılmıştı, sonra da bu evlerin görmek için çok uzakta olduğunu, aklının alabileceğinden çok daha büyük oldukları için onları görebildiğini anladı.

Fiskadoro ağlayıp ürperdi. "Bunu daha önce hiç gördüm mü?"

"Bilmiyorum," dedi ____ .

Yanlarındaki ölü hindistansakızağaçları bile bitmişti. Artık yer yer siyah çizgilerle kaplı kahve ve gümüş rengi küllerden başka hiçbir şey görünmüyordu. Sonu yoktu.

"Şimdi gördüm mü?"

"Bilmiyorum," dedi ____. "Sanırım gördün."

____ sandalın üzerinde yavaşça ileri geri yürüyor, o kısa mesafede kilometrelerce volta atıyor, sırığıyla onları o hayale yaklaştırıyordu.

Fiskadoro bugünün o gün olduğunu anladı. Yalnızca sözcükleri söyleyerek gerçek olmasını sağlamıştı. Dünya toz duman olmuştu. Biri, ona kadar yükselen çığlıkları gibi bunu hep birlikte yapıp yapmadıklarına bakmak için dünyaya inmiş, dünyayı ezip toza çevirmişti. Gözyaşları yanaklarından süzülürken kollarıyla kendini sardı Fiskadoro. Bugün amellerini hatırlayacaktı.

İleride, kanala paralel ilerleyen yolda birbirine girmiş kara oto-

mobiller, enkazlardan oluşan bir dalgakıran oluşturmuşlardı. Onun arkasında, Fiskadoro'nun daralan yolda görebildiği kadarıyla, lastikleri eriyip yolun külüne karışmış, her boydan ve her şekilden, yanık karası otomobiller ve kamyonlardan oluşan bir konvoy uzanıyordu. Bu kadar çok otomobil görmemişti hiç. Hepsi nereye gidiyordu, bilmiyordu.

Onlar yanlarındaki otomobillerin hizasında, doğudaki bina bulutuna doğru ilerlerken, arabaları kahverengi kemiklerden yapılmış kişiler kullanıyordu. Hiçbiri başını kımıldatmıyor, oynatmıyor, çevirmiyordu ama Fiskadoro hepsinin onun pekâlâ farkında olduğunu biliyordu. Artık anlamıştı, bu rüyadaki amacı ölmekti. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu şimdi ve bu nedenle ____'e ölüm töreninin "Ameller" derken neyi kastettiğini soramıyordu.

"Etraflarında bütün Everglades cayır cayır yanarken onlar buracıkta sıkışıp kalmışlar zamanında," dedi ____.

Tepesinde kırmızı ışıkları olan bir polis arabası da vardı. Polisler bile iskelet olmuştu.

"Arabalarından çıkamadılar, içeride de kalamadılar."

Fiskadoro bu sözlerin yankılarını duydu derinden, sanki başka bir yerden, gelecekten, uyanık olacağı bir zamandan söylenmişler gibi. İki bekçinin onu almasını, dikkatli bir muhafızın her kelimeyi not etmesini ve borazan sesini bekledi. Yitirdiği yaşamı için feryat etti. Sonra anıları onu terk etti; önündeki enkaza keder ve ilk kez görmenin şaşkınlığıyla baktı bir kez daha.

Bir iki dakika sonra bütün bunları tekrar unuttuğunda Fiskadoro'nun keyfi yerindeydi. Gece yarısı odasında uzanıyordu körfezin adanın eteklerini yıkamasını dinleyerek ve o deneyimleri hatırlama edimini hatırladı, ve bu yeterince kötüydü. Sonra, bir şeyleri hatırlama yetisi tamamen kayboldu yine, denizin çağıldayan değişimleri hepsini alıp götürmüştü sanki. Karanlıkta gözleri saz dama dikilmişti, ama orada tavan olduğunu bilmediğinden, bakışları onun ötesine, belirsiz bir biçimde hiçliğe uzanıyordu.

"Avluya çıksak iyi olur," dedi Bay Cheung, Fiskadoro'ya.

"Niye?"

"Koku." Bay Cheung yüzünü buruşturdu. "Kusura bakma, burası senin evin, ama kokusu bana pek hoş gelmiyor."

Fiskadoro itiraz etmedi. Çelik barakanın önündeki avluya yönelen öğretmenini takip etti.

Çocuk avluda merakla etrafına bakıyordu, çünkü, Bay Cheung'ın tahminlerine göre, Fikadoro ne eve bitişik tuvaleti, ne çitleri olmayan üç çit direğini, ne de Meksika Körfezi'ni hatırlıyordu. Halbuki daha on dakika önce kapı girişinde durmuş, Bay Cheung'ın çit direklerinin arasından geçip, ardında bu tuvalet ve bu körfezle kırık basamaklardan çıkıp "Ben Bay Cheung'ım," deyişini ve çocuğun büyük olasıkla hatırlamadığı bir ad daha söylemesini izlemişti. Bay Cheung bunları düşünüp "Otur," dedi çocuğa. "Kim olduğumu biliyor musun?"

"Kimsin?" diye sordu Fiskadoro merakla.

"Ben senin öğretmeninim, adım Anthony Cheung. Çantamdaki birkaç şeyi göstereceğim sana." Elindeki yastık kılıfını sallayınca içindekiler şıngırdadı. "Haydi, lütfen oturalım," dedi yerde rahat etmeye çabalayarak.

Çocuk kuma oturup ağırlığını dirseklerine verdi. Bacaklarını uzatmış, bileklerini birbirinin üzerine atmıştı. Bay Cheung çantasından bir ametist çıkarıp, "Bu ne?" diye sorduğunda çocuk kendisine şaka yapıldığını düşünüyor gibiydi.

"Kaya."

"Evet, doğru. Bu bir kaya parçası, taş." Bay Cheung çalışmasını çok az sayıda nesneyle sürdürmeye karar verdi, çünkü çantasındakilerin çoğu koleksiyonundaki minerallerdi ve her birinin adı farklı olmasına farklıydı ama, Bay Cheung'ın önceden kestirdiği gibi, çocuk için bütün taşlar birbirine benziyordu. Ametisti aralarında kalan kuma koydu. "Nasıl istersen öyle de," dedi hayal kırıklığıyla.

"*Bueno*, ona kaya diycem," dedi Fiskadoro.

"Ya buna?"

"İplik şeyi," dedi çocuk.

"Makara. Bildin, buna iplik sarıyoruz. Böyle doluyoruz... değil mi? Evet. Makara."

"Makara," dedi Fiskadoro.

Sonra Bay Cheung makarayı avcuna alıp elini yumruk yaptı. "Ne var elimin içinde?"

"Makara."

"Bu kelimeyi daha önce duymuş muydun?"

"Tabii ki. Hep duyarım."

Bay Cheung boş makarayı ametistin yanına koyup çantasına uzandı. "Bu da bir tavuk."

"Yok!" Bacaklarını ayırıp daha yakından bakabilmek için öne eğildi, "Bu bıçak. Tavuk değil."

Öğretmen sustalı bıçağı makaranın yanına koydu. "Sınıyorum seni sadece."

Çin'den gelen, çok eski ve çok değerli, küçük, pirinç bir zil çıkarıp hafifçe salladı.

"Bu zil."

"Doğru. Şimdi bu dördünü say bana göstererek." Bay Cheung nasıl yapacağını gösterdi. "Bir zil, bir... ne?"

"Bi zil, bi makara, bi bıçak var, bi de kaya."

"Harika. Tamam, şimdi gözlerini kapa, ellerini de koy üstüne." Bay Cheung nasıl yapacağını gösterdi. Çocuk gözlerini kapadı elleriyle. "Bir daha sayabilir misin şimdi, neyim vardı benim?"

"Zil. Makara. Bıçak. Taş."

"Mükemmel. Pekâlâ. Şimdi bunları çantama geri koyuyorum. Zilim, makaram, bıçağım. İşte, taşımı da, hepsi çantamda."

"*Si*," dedi Fiskadoro.

"Benim kim olduğumu biliyor musun peki?"

"Hayır," dedi Fiskadoro.

"Nerede olduğumuzu biliyor musun?"

Çocuk yüzünü ovuşturdu, birden korkulu ve hasta bir ifade almıştı yüzü. "Belki. Düşüncem bunu. Daha sonra sor."

"Yo, sormayacağım," diye güvence verdi Bay Cheung. "Çok da önemli değil zaten." Çocuğu telaşlandırmak istemiyordu. Bir günden ötekine, belki bir saatten ötekine, hatta, Fiskadoro'nun duru-

munda olası olduğu gibi, bir dakikadan ötekine, bir öncekine dair hiçbir şey hatırlamadan geçmenin neye benzeyeceğini düşünmüştü. Kuşkusuz paramparça olurdu insan. Kuşkusuz sakatlanırdı ruhu.

Peki ama ya bir zamanlar bir şeyler hatırladığını bile hatırlamıyorsa insan?

Böyle bir durumda ruh nereye giderdi... Silinir miydi? Bu çocuğun ciddi şekilde rahatsızlanan annesi ondan korunmak için kendisini odaya kilitliyordu: çünkü, içinde küçük bir köpek ya da erkek kediden daha fazla vicdan azabı duymadan annesine sokulmuştu, çünkü yavru bir köpek ya da erkek bir kedi gibi, öz annesine dair dişi olmasından öte bir şey bilmiyordu. Ama bir köpek bile insanları, yerleri ve nesneleri hatırlıyormuş gibi davranır; peki böyle davranması onları hatırladığı anlamına gelir mi? Eğer o anlama gelirse bile, bu çocuğun ruhunda, köpek ruhunun ahengi bile yoktu.

"Çantamda ne var?" diye sordu Fiskadoro'ya.

"Senin bi şeylerin."

"Onların neler olduğunu söyler misin bana lütfen? Dördünü de söyle bana." Parmaklarıyla dört işareti yaptı.

Fiskadoro omuz silkti. "Birkaç şey. İhtiyacın olan şeyler."

"Onları çantama koyduğum zamanı hatırlıyor musun?"

"Tabii ki. Hatırlıyorum."

"Ne zaman?"

"Uzun zaman önce." Fiskadoro çenesiyle öteleri gösterdi.

"Sen küçük bir çocukken mi?"

"Evet. Belki ondan da önce galiba."

Oysa Bay Cheung'ın hesabına göre daha beş dakika bile olamamıştı. "Adın ne?" diye sordu Bay Cheung.

"Fiskadoro." Adını asla unutmuyordu. Ama geri kalan her şey uçup gitmişti.

"Haydi seni içeri götüreyim Fiskadoro. Sonra biraz yürümeliyim. Daha iyi düşünüyorum yürürken." Çocuğu, daha önce hiç görmediği annesi ona öğle yemeği versin diye, artık ona tamamen yabancı olan evine götürdü. "Orada bir kadın var. Sana göre değil o. Lütfen rahatsız etme onu."

Hava mevsimden beklenmeyecek kadar kuru ve soğuktu. Tam tepesindeki güneşin altında su, sıvı değil, katıksız bir siyahlıktı. Adam, elleri arkasında birleşmiş, başı öne eğik bir halde Ordu'nun palmiye yapraklarından örülü yüksek tavanının altında yürüyordu. Patikada yürürken adım attığı yeri gölge ve ışığın nöbetleşmesiymiş gibi algılıyordu. Güneşli bir noktada ayağına bakarken, gölgedeki ayağını hatırlıyor muydu? Fiskadoro, gerçekten de, ayağına bakarken bedeninin geri kalanını –ellerini, başını– hatırlıyor muydu? Dışarıdayken evin içini hatırlamıyorsa, içerideyken dışarıyı, bir dışarı olduğu *gerçeğini* bile unutuyor muydu? Birkaç dakikalığına gözleri bağlansa, görmenin nasıl bir şey olduğunu, "görmek" diye bir şey olduğunu da unutur muydu?

Kuyunun etrafındaki açıklıkta terli yüzlü komşu kadınlar bir yandan dedikodu yaparken bir yandan da, rüzgârın toz ve kabuklarını alıp götürmesi için hasır eleklerden avuç avuç alıp havaya savurarak pirinç ayıklıyorlardı. Düşünen adam önlerinden geçerken saygılı bir şekilde sustular.

Martin ve eşlikçisi Sammy, Fiskadoro'nun hafızasının bir süre sonra yerine geleceğine dair –geçmişi hatırlayacağına inanıyor gibi değillerse de– güvence vermişlerdi, ama şu an için, güneşin doğduğuna her şahit olduğunda, ilk kez görüyordu bunu çocuk.

Bunda kıskanılacak bir taraf da vardı. Hiçbir şeyin tanıdık olmadığı bir dünyada her şey yeniydi. Ve eğer yolculuğunda önceki adımları hatırlamıyorsan, biraz önce hareketsiz durduğunu sanmaz mıydın? Eğer dünü yaşadığını hatırlamıyorsan, hayatın yalnızca bir gün uzunluğunda değil midir?

Arkasında birleştirdiği ellerini çözüp havada el kol hareketleri yaptı. Bir hurma ağacının etrafında defalarca dolandı, aynı ışıklı ve gölgeli yerlerin üzerinden geçti tekrar tekrar. Neden böyle ansızın paniğe kapıldığını anlayamıyordu.

* * *

Birkaç hafta sonra Fiskadoro güncel olayları hatırlama yeteneğini geri kazandı. Fakat geçmiş hatırası, eve dönmesinden önceki olay-

lar sonsuza kadar kaybolmuştu. Hatırladığı en eski şey karanlıkta yatıp bataklık halkını düşündüğü zamandı; bildiği kadarıyla, hayatı karanlıkta uzanıp öldüğünü hatırladığı ana kadar uzanıyordu.

Ona dair, anılardan çıkıp bir daha gitmeyen gerçek bir şey vardı. Yavaş yavaş iyileşiyordu, ama hâlâ her işediğinde acıyla bağırıyordu. Her sabah, uyandığında, orası hâlâ yeni temizlenmiş bir balık gibi sonuna kadar yarık oluyordu.

Rüyadaki ilk amacı törenden geçmek ve diğer erkeklere benzemekti, çünkü rüyadaki diğer bütün erkeklerden farklıydı.

Şimdi uyanıktı ve uyanık olan diğer bütün erkeklerden farklıydı. Şimdi törenden geçmek zorunda değildi, ama artık çok geçti.

Ona daha önce de yaşamış olduğunu söylemişti hepsi, bu dünyaya çok benzeyen başka bir dünyada. Öyleyse onu neden hatırlayamıyordu?

Bay Cheung çocuğun yalnızca klarnet çalmayı öğrenmesini istemiyordu. Bay Cheung onun kapsülü yemesini, olanları hatırlamasını ve Cassius Clay Sugar Ray'e mavi hapların nerede bulunduğunu söylemesini de istiyordu. "Mavi hapların nereden geldiğini bilmiyorum," diyordu çocuk Bay Cheung'a ha bire.

"Ama kapsül hatırlamana yardımcı olacak."

"Hatırlamayacağım Müdür, çünkü bilmiyorum."

"Ama ne bildiğini hatırlamıyorsan hatırlamayacağını nereden biliyorsun?"

"Bilmediğimi hatırlıyorum."

Bu konuda konuşmak ikisini de delirtiyordu. Bay Cheung güçlüydü, tüm kelimeleri sıralamak için çok çaba harcıyordu, ama birini sürekli tekrarlayıp duruyordu. "Kim olduğunu hatırlayacaksın."

"Kim olduğumu hatırlamak istemiyorum. Ben zaten benim, tam şu an, bugün. Eğer hatırlarsam sonra başka biri olurum." Bu konuşmalar boyunca Fiskadoro'nun başı ağrıyordu, düşünceleri dönüp duruyordu, ama kelimelerin değiştiremeyeceği bir şey vardı, bacaklarının arasında, diğer erkeklerden farklıydı, bu yüzden kimse ona bir şey yaptıramazdı; çünkü onunla konuştukları zaman kısmen

rüyada olan biriyle konuşmuş oluyorlardı. Seslerini başka bir yere gönderiyorlardı. Kendi yerlerinin kelimelerinin işe yaramadığı bir yere sesleniyorlardı boşuna.

En sonunda vazgeçti Bay Cheung ona hafıza kapsülünü yedirmeye çalışmaktan. Cassius Clay Sugar Ray kapsülü Marathon'dan bir adama verdi takasla ve o adam kapsülü yutunca her ne bulduysa, sadece ona aitti. Bu insana geri dönenin ne olduğunu, şeylere dair ne bilgilerin yittiğini kimse bilmedi.

Bay Cheung ısrar etmişti. "Benim kim olduğumu, senin kim olduğunu ve bu kadının kim olduğunu hatırlamak için ilacı içmelisin."

Ama içmeyi reddetmişti, çünkü bu adamın Anthony Terrace Cheung olduğunu, onun klarnet öğretmeni ve Miami Senfoni Orkestrası Müdürü olduğunu zaten biliyordu. Kendisinin Fiskadoro olduğunu da biliyordu. Ve Fiskadoro bu kadının kim olduğunu da biliyordu; annesiydi. Ona göre olmadığını ve geceleri onu rahatsız etmemesi gerektiğini de biliyordu. Rüyasından ve ölümünden önceki dünyada ilk başlarda annesinin onun her şeyi olduğunu, sonra zamanla dünyasının bir kısmı, ama en büyük kısmı haline geldiğini, en sonunda da yalnızca dünyadaki herhangi bir insana, ama en sevdiği insana dönüştüğünü anlıyor, ama hatırlamıyordu. Bunu bilmek Fiskadoro'yu rahatsız etmiyor, ama o yine de hatırlamak istemiyordu. Annesi hastaydı. Ufaldıkça ufalıyordu. O gözlerini kapatınca, şu an durduğu yerde havada bir delik olacaktı, sonra hiçbir şey olmayacaktı, yalnızca hava. Kapsülü yemek istemedi. Havadaki deliğin Fiskadoro'daki delik olmasını istemedi. Neyi kaybetmekte olduğunu hatırlamak istemedi.

Fiskadoro kendisiyle gurur duyuyordu, çünkü klarnet çalmayı gerçekten de öğreniyordu; Bay Cheung onun çalmayı *beceremememeyi* unuttuğunu söylüyordu. Sayfadaki notalar gözlerinden içeri akıyor

ve çalgıdan dünyaya müzik olarak geri geliyordu. Artık kelimeleri de daha iyi okuyabiliyordu. Zaman zaman, ama her zaman değil, Bay Cheung'ın getirdiği kitaplardan birini ona okurken sayfadaki imler yerine zihnindeki imgeleri görüyordu Fiskadoro.

Ara sıra, kardeşi Drake geldiği zaman Fiskadoro ona okumaktan bahsediyor ve ilgisini bir kitaba çekmeye çalışıyordu. Fakat Drake bir balıkçıydı. Kitapları değil, tekneleri seviyordu. İnsanlar Drake'in tıpkı babasına benzediğini söylüyorlardı. Mike, en küçük kardeşi henüz kimseye benzemiyordu. Ona, kitap okunmasından rahatsız olmasa da, çok da ilgiyle dinliyormuş gibi görünmüyordu. Zamanın çoğunu komşularda geçiriyordu, çünkü Belinda ona bakamayacak kadar güçten düşmüştü. Fiskadoro her iki kardeşiyle de çok az vakit geçiriyordu.

Vaktinin çoğunu iyileşmeye harcıyordu. Belinda kulaklarındaki ipleri çıkarmış, iplerin olduğu delikler nokta kadar kalmıştı. Kasıkları iyileşmişti, ama her zaman diğer erkeklerden farklı olacaktı.

Diğer erkeklerden farklı oluşu zaman zaman kumsalda yürüyüş yapmaya yöneltiyordu onu, devasa yeşil sineklerin, çöp çukurlarından yükselen berbat kokunun ve kokuyu umursamıyormuş gibi görünen, sineklerle beslenen ve baykuş gibi öten martıların arasına. Belinda'nın vücudu yakıldıktan sonra külleri buraya atılacaktı.

Fiskadoro çukurun yanındaki yabani otlarla kaplı kumluktaki yuvalarına yaklaşınca martılar onunla kavga ediyorlardı. Sürüler halinde yükseliyorlardı, gölgeleri kumsalda duran Fiskadoro'nun üzerinde dönerken. İleride, kumsalın yukarısında onları küçük gruplar halinde yürürlerken görüyordu, birbirlerini görmezden gelerek, bilge ve mağrur, hiçbir şeye bakmadan. Ona Bay Cheung'ı anımsatıyorlardı.

Burada, diğer erkeklere benzemeyen başkalarını da gördü, hem de birçok kez; denizden beliren hayaletler –deniz kazalarından, Dünya'nın Sonu'ndan, vebadan, soğuk günlerden, öldür-beni'den– boğulmuş denizciler ve donmuş çocuklar, bacak araları kanayan körpe bakireler, hasta ve yaşlı adamlarla kadınlar, yandıkları yerin yakınlarında çaresizce dolaşan, kanserin heba ettiği balıkçı karıları; ama hepsi gülümsüyordu, acı dokunmuyordu artık onlara.

Günler serinlemiş, hava genellikle gri olmakla birlikte, bazen de gölgeleri Körfez'i arşınlayan kocaman beyaz bulutlarla dolar olmuştu; yine de Towanda'nın göğüslerindeki ve omuzlarındaki tozlar, Belinda'yı görmeye geldiğinde terden çizgi çizgiydi. Towanda bir kuruşluk patates kanyağı testisi getirmişti yanında, üzerinde güneşten solmuş, belli belirsiz bir desen olan eğrilmiş, alüminyum bir teneke.

Belinda sandalyesinden kalkmadı. Gözleri kahverengi halkaların içine iyice gömülmüş, yüzün geri kalanı bayat balık eti rengini almıştı.

Towanda hasta kadına gülümseyip cesaret verici bir tavırla başını salladı. Ama Belinda kanyaktan birazcık içip tenekeyi Towanda'ya uzatırken bile öyle çok çaba sarf etti ki Towanda mutlu görünmeye çalışmayı bırakıp her şeyin bitmesini dileyerek orada öylece oturdu.

Komşusunun kanyaktan bir yudum almadan önce başparmağıyla tenekenin ağzını silmesi Belinda'nın gözünden kaçmamıştı.

"Beni yakınanız gerekecek," dedi Belinda.

Towanda'nın yüzü buruştu, sesi fısıltı halinde çıkıyordu. "Ya," diye fısıldadı. "Vakit geliyor demek."

"Ara sıra ateşlenmeye bile başladım," dedi Belinda. "Bazen lektrik gibi geliyo, bazen de kerosen gibi."

"Hep acıyo mu canın?" diye fısıldadı Towanda.

"Bazen. Hep değil."

"O zaman daha bitmemiş."

"Yok, hayır," dedi Belinda. "Biraz daha zamanım var. Bugün bir şey olmayacak."

"Ama giderek kötüleşiyor, öyle mi?"

"Evet," dedi Belinda. "Kötüleşiyor." Tuzlu yaşlar döküldü gözlerinden birden. "Götürecek beni Towanda!"

"Off, Tanrım, Belinda!" Towanda elinin tersiyle Belinda'nın gözlerini ve burnunu sildi. "Seni yakmak zorunda kalcaz."

"Yakmak zorundasınız," dedi Belinda. Ağlayarak başını salladı aşağı yukarı.

"Evet. Zorundayız. Gerçek hayat," diye katıldı Towanda.

Kanyak tenekesini uzattılar birbirlerine. Belinda öksürdü ve bir yandan gözyaşlarını silmesine rağmen, gülmeye başladı. Towanda da gülmekten alıkoyamadı kendini.

"Gülünce çok aptal hissediyorum kendimi," dedi Belinda. "Şu an niye güldüğümü bile bilmiyorum." Daha çok güldü.

"Ben de, biliyosun işte!" diye bağırdı Towanda. Gülmek onları öyle amansızca yakalamıştı ki ikisi de zar zor nefes alıyordu.

Başlarda dua etti, sonra bıraktı dua etmeyi bütün *loa*'ların en güçlüsü olan Atom Bombacısı Tüm Albay Aşırıdoz'a. Fiskadoro anlamıyordu, üstelik umursamıyordu da. Yalnızca orada onunla olmak istiyordu, onun gördüğünü görmek. Sonunda konuşurken çıldırmaya başlamıştı annesi: Tüm Albay Aşırıdoz kendi istediğini yapmıştı. Tüm Albay Aşırıdoz oğlunu ona geri vermişti, ama içi temizlenmiş bir şekilde, bebek gibi. Tüm Albay Aşırıdoz ibadet yerleriyle kontrol edilmiyordu; isterse ibadet yerlerini ateşe bile verebilirdi o. Tüm Albay Aşırıdoz tümörünü almamıştı, daha da büyütmüş, çocuklara da vermişti onu, hepsini ateşe vermişti. Vücudundaki tümörler öylesine acıyordu ki Belinda haykıramayacak kadar şaşırıyordu bu işe. Rahat bir duruş bulmaya çalışıyor ama, bazen ağrıtan bazen de kemiklerini yakan o his asla peşini bırakmıyordu. Ondan kaçmak için kıvrıldı, döndü, saklanmak için üstünü örttü, onu üzerinden atmak için yatağın içinde silkindi ama his, kadını kıskaç gibi tutuyordu, üzerini su gibi örtüyor, kıvılcımlar gibi düşüyordu. Asla durmadığını söylüyordu kadın. Atom Bombacısı Tüm Albay Aşırıdoz dozu artırmaya devam ediyordu, ta ki Belinda artık acıyı hissetmeyi bırakıp Aşırıdoz'u görür hale gelinceye kadar, giderek daha da yakından, daha da parlak, gözlerini kapatamadan. Tüm Albay Aşırıdoz'un uçmak için uçağa ihtiyacı yoktu, onu kontrol altına almaya çalışan ibadet yerlerini yakmak için bombalara da. Elleri, parmakları, gözleri, hatta aklı bile olmadan daha da artırabilirdi dozu, his başka hiçbir şey olmayıncaya dek, ne karanlık, ne ışık; yalnızca *o*.

Komşu hanımlar Belinda'nın ağrıları için iksir getirdiklerinde

Fiskadoro'ya vaktin yaklaştığını söylediler. Belinda artık bağırmıyor, acıdan ağlamıyordu, yalnızca kendi içinden dışarıya her gün biraz daha uzaktan bakıyor, gördüklerinin hiçbirine inanmıyormuş gibi görünüyordu.

Fiskadoro annesinin elini tutup onu seyretmeye devam etti. Hastalığın kendisine bulaşmasından korkmuyordu, bazen istiyordu da bunu. Biraz delirdiğinin farkındaydı. Böyle durumlarda insanlar bunu yaparlardı. Çok ağlıyor, öldürecek kadar deliriyordu. Ama her an bununla ilgili tuhaf bir şey vardı, sanki o ve kadın bütün bunları güneşin tam ortasında yapıyorlar ve yanmıyorlardı. Kadın öldüğünde vakit gece yarısıydı; kardeşleri uykudaydı, köy uykudaydı, ama deniz uyanıktı, Belinda uyanıktı, en büyük oğlu uyanıktı, yatağının başında oturmuş elini tutuyordu.

Kadın ter dökmeye başladı. Defalarca çömlek istedi ama sonra çiş yapmak zorunda olmadığını keşfetti. "Jimmy! Jimmy!" dedi. Oraya daha önce gidenlerle konuştu; annesiyle, babasıyla, erkek kardeşiyle. "Artık acımıyor," dedi. Derin bir nefes aldı, sonra öldü.

VII

İsraillilerin onu almaya geldikleri gün Bay Cheung, aklında yüz tane itirazla hazırdı; onları görür görmez neden ne bugün, ne de başka bir gün onlarla gidemeyeceğine dair mantıklı sebepleri sıralamayı ciddi şekilde planlamıştı.

Uçan Adam'la yanındaki iki yabani genç Bay Cheung'ın kapısında durmuş gülümsüyorlardı. Dinginlerdi, Bay Cheung'ın hayal edebileceğinden çok daha sakin ve durumlarından hoşnut.

"Haber geldi," dedi Uçan Adam hiç vakit kaybetmeden.

"Tahmin etmiştim."

"Habere göre günü geldi."

"Evet," dedi Bay Cheung, korkudan ödü kopuyordu. "Tahmin etmiştim."

"Aferin, aferin." Uçan Adam ellerini başının üzerinde birleştirdi. İyi niyeti ve mutluluğu karşı konulmazdı.

Bay Cheung'a göre asıl engel, karısı Eileen'ın işportacılara gitmiş olmasıydı, ihtiyar Büyükanne Wright'ı evde yalnız bırakamazdı. "Orkestra'nın büyük kısmı gelemiyor, maalesef. Ama Fiskadoro birazdan burada olur, şimdi gelir." Ellerini ovuşturdu. "Yine de bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum. Büyükannem burada. Kendi başına kalamaz." Yüzlerinde ışıldayan ufacık bir anlayış ışığı görme umuduyla bir birine baktı, bir ötekine; tekrar tekrar.

"Oxra," dedi Uçan Adam. "Yaa. Haber geldi."

Onların arkasında duran diğerlerini fark etti Bay Cheung. Hepsi de vücutları boyalarla çizgi çizgi, her yanlarından sarkan tüylerle Bay Cheung'ın evinin önündeki tozlu yolda bekliyorlardı.

Bay Cheung'ı onların isteğini reddetmeye iten şey gazaplarından korkmaktan çok, nihayetinde, onların hoşnutluk havuzlarını dalgalandırmaya olan derin isteksizliğiydi.

Bugün için hiçbir hazırlık yapmamış, Miami Senfoni Orkestrası'nın diğer üyelerine bundan hiç bahsetmemiş, kimseye tek kelime etmemişti. Fiskadoro'nun bugün geliyor oluşu da yalnızca hoş bir tesadüftü; çocuğun ders gününe denk gelmişti.

Bay Cheung hiçbir facianın yaşanmayacağını umuyordu. Bu törende çiğ et yeme, cinsel sapkınlık, kurban vermek için kan dökme gibi şeylerin olmamasını gönülden diliyordu.

"Bence büyükannemin de bizimle gelmesi iyi olur," dedi. "Onu taşıyabilir miyiz?" Ellerini birleştirip kucağında bebek sallıyormuş gibi yaptı.

Fiskadoro Samsonite denen çantasını göğsüne yaslamış, Twicetown'a gidiyordu sahil tarafından. Solunda kumsaldan ve servilerle çalılara karışan ince, dar bir düzlükten başka bir şey yoktu. Çalılıkların ötesinde, çocuğun gidişine paralel, dalların gizlediği Twicetown'a giden yol uzanıyordu. Fiskadoro geç kalmıştı ama acele edecek hali yoktu. Denizin kenarında, ıslak kumda yürüyor, arada bir durup ardında bıraktığı giderek küçülüyormuş gibi görünen

ayak izlerine bakıyordu.

Patikaların, üst üste yığılı taşlardan ibaret baştan savma köprülerle körfezden ayrılıp bataklığa ve Twicetown'a uzandığı yere geldi. Bu yolda tarih derslerinden birinde Bay Cheung'la yürümüştü daha önce. Öğretmeni ona şehrin –birçok bakımdan büyük kısmı ölü olsa da hâlâ bir şehirdi– öteki çağda West Adası olarak bilindiğini söylemişti. Ama Dünya'nın Sonu süresince iki kere kurtulmuş ve yeni bir ad kazanmıştı. Füzenin biri kestane fişeği gibi havaya uçmuştu, ama bozuk füze yalnızca şans getirmişti.

Bay Cheung, Fiskadoro'ya bunları anlatmış, ama çocuğun nerede olduğunu henüz söylememişti; ölümün diyarı mıydı bu, ölümün diyarından sonra gelen bir yer mi, yoksa büsbütün başka bir yer mi?

Twicetown'un daha ıssız kısımlarından sonra, ticaretin sınırından geçip işportacıların hücum alanına girdi. İşportacıların satacak bir sürü şeyi vardı, ama Fiskadoro'ya bunlara sahip olmaya izni olup olmadığı söylenmemişti henüz.

Tezgâhlardan birinde duran, Sanchez denen şu çocuğu hemen tanıdı Fiskadoro, ama çocuğun adının geri kalanını hatırlayamıyordu. Sanchez, önündeki katlanabilir masada bir yığın değerli eşya sergiliyordu –dalış bıçakları, asker botları, tenis ayakkabıları, kol saatleri, üç mutfak tepsisi, biri diğerinin üzerinde–, hiçbir gücü olmadığı ve hiçbir şey saymadığı belli olan geiger sayacının çubuğu da tepelerinde sallanıyordu. İnsanlar Sanchez'den uzak duruyordu. Çok az kişi şöyle bir ilgilenmekte sakınca görmüyorsa da, biraz yavaşlıyor, ama durmuyorlardı.

Fiskadoro, Sanchez'i iki kez görmüştü hayatı boyunca; bir seferinde, Ordu'da doğan bir bebeğin doğumunu kutlamak için düzenlenen bir partinin sonrasında Sanchez'i, ağzının kenarlarında kabuklanan kumlar ve burun deliklerinin etrafındaki kurumuş kanla, toprak yolda uyurken görmüştü; bir de Belinda'nın yakılmasını kutlamak için düzenlenen partide. Sanchez herkesin önünde ateşe işemiş, sonra da denize düşmüş ve kurtarılmak zorunda kalmıştı. Sanchez'in annesi ağlamış, babası da oğlunu kovmuş ve bir daha asla Ordu'ya dönmemesini söylemişti.

Fiskadoro Sanchez'e bakıp tam ismini hatırlamaya çalışıyordu.

"Evet?" dedi Sanchez, Fiskadoro'nun kulağını tırmalayan kaypak bir sesle.

"Bugün daha iyi görünüyorsun," dedi Fiskadoro. "Yüzün pis değil."

"Sana bunu sordum mu?" dedi Sanchez. "Sana ne istiyorsun, diye soruyorum, ne kadar istiyorsun, haydi, kımılda."

Fiskadoro çantayı taşıyan ellerinden birini serbest bırakıp kapıya vurur gibi vurdu tezgâha. "Gerçek durumdaki adın ne?" diye sordu.

Besbelli tanımıştı onu Sanchez. Ciddileşmiş, yüzüne özre benzeyen bir bakış yerleşmişti. "Adım Harvard Sanchez," dedi, özgüveni yerine gelince ekledi: "*Los Desechados* Sanchez Ailesi'nden, hatta Leon Sanchez'den. Leon benim babam." Harvard Sanchez Fiskadoro'ya baktı gözlerini kısarak, sanki Fiskadoro sokağın öbür ucundaymış gibi. "Ben seni pek hatırlamıyorum," diye itiraf etti.

"Çünkü beni herkese unutturan bir şey yedim ben," diye açıkladı Fiskadoro.

"Sana bunu sordum mu? Düğmelerim var. Kaç tane istiyorsun?" Radyasyonlu bölgelerde yolculuk yapmayı olanaklı hale getiren radyasyona duyarlı rozetlerden bahsediyordu. Geiger sayacının çubuğunu bozuk paralar gibi parıldayan küçük bir rozet yığının üzerinde salladı.

Fiskadoro bu adamın konuşma tarzından hiç hoşlanmamıştı. Meydan okuyor gibi konuşuyordu. "Bir gün gitçem oraya. Ama bugün değil," dedi Fiskadoro.

"*Bugün* değil," dedi Harvard Sanchez küçümser bir tavırla. "Bugün, son günden uzak değil. Karantina her an bitebilir. Bob Marley her an gelebilir, Yehova da, herkes her an gelebilir. Şimdi al."

"Söylediğimde ciddiyim. Yakında gideceğim." Fiskadoro radyasyonlu bölgeye hemen yarın gitmek istedi, böylece bu adama, bütün bu insanların arasında bir tek kimin tehlikeye hazır olduğunu gösterebilirdi. Şehir'i gören herkesin önemli insanlar haline geldiğini biliyordu. "Hatta hemen yarın," diye atıldı. "Yarın gideceğim."

"*Mañana*'!" dedi Harvard Sanchez. "O halde rozet almalısın. Kaç tane? Haydi. Herkes kumsala gidiyor. Büyük gün bugün. Haydi gidelim. Bekleyemem. Şimdi al." Giden insanları gösterdi. Herkes aynı yöne gidiyor gibiydi. Sokak boyunca, işportacılar tezgâhlarını topluyorlardı.

"Benim rozetlerim evde. Var benim rozetim," dedi Fiskadoro, hızla uzaklaşarak, neredeyse iradesine karşı.

Harvard Sanchez arkasından "Balıkadam!" diye bağırdığında tamamen mağlup hissetti kendini Fiskadoro. Ve bunun nedeni kesinlikle adının o olması değildi.

Fiskadoro, öğretmeninin evine vardığında bir sürü İsrailli, boyalı yüzlü, parlak siyah örgülü saçlı siyah insan –konuşmasını bilmeyen, tüylü ve hayvan postlu İsrailler– buldu karşısında. Bay Cheung'ın büyükannesini altında kırmızı sallanan sandalyesiyle taşıyorlardı. Bay Cheung onları yönlendirip ihtiyatla yüreklendiriyordu. Fiskadoro kıpırdamadan durdu sokakta.

Öğretmeni onu fark edip yanına geldi. "Fiskadoro," dedi.

"*Si*," dedi Fiskadoro.

Öğretmeni ellerini göbeğinde birleştirdi, sonra çözüp kollarını hızla iki yana açtı. "Bu İsrailliler bir tören yapacak. Onlar için birkaç şarkı çalmayı kabul ettim."

"Müzik yapacağız," dedi Fiskadoro.

"Kesinlikle. Kesinlikle. Anladın." Bay Cheng kendinden utanmış görünüyordu biraz.

İsrailliler kırmızı sandalyesiyle birlikte Büyükanne Wright'ı taşıyarak yanlarından geçtiler. Büyükanne Wright dosdoğru ileri bakıyordu. Ayakları kalın mavi çoraplarının içinde boşlukta sallanıyordu.

"Sizin için çalacağız," dedi Fiskadoro İsraillilere. O ve Bay Cheung, İsraillileri takip ettiler.

---

* Yarın. (y.h.n.)

Büyükanne Wright'ı kırmızı sandalyesiyle birlikte taşıyan altı İsrailli yorulacağa benzemiyordu ama, grupları siste süzülen yaşlı kadınla, onları hemen arkadan izleyen Bay Cheung ve Fiskadoro'yla, ve doğaçlama bir geçit alayında onları izleyen neredeyse bütün işportacılarla birlikte Twicetown'u geçtikten sonra Orkestra Müdürü büyükannesine katır arabasında yer bulunca, onu yere indirdiler.

Büyükanne katır arabasının arka kısmında kahramanca durmuş, merkebin her adımında bir ileri bir geri sallanıyor, neredeyse doksan sene önce onu dalgalardan kurtaran teknede ranzanın kenarlarına tutunduğu gibi, tekneden indirildiği sedyenin metal parmaklıklarına tutunduğu gibi, Filipin Adaları'nda Sangley Burnu'ndaki denizci revirindeyken içinde uyuyamadığı yatağın yüksek korkuluğuna tutunduğu gibi tutunuyordu sandalyenin kollarına.

Zihninin nispeten açık olduğu günlerden biriydi bu. Hatırladığı şeyleri isteyerek hatırlıyordu –vahşi adamlar onu kumsala taşırken, o kendini bu hatıralara sert, sağlam bir yer olduğu için bırakıyordu–, çünkü okyanusun kokusuna ve suyun sesine katlanması çok daha zordu. Olmuş bitmiş bir dehşeti hatırlamak, bu tuzlu dalgalar ve onların ne olduğu belirsiz niyetleriyle yüzleşmekten iyiydi.

İsrailliler doğru yeri biliyorlardı. Enkaz halindeki gemilerini çevreleyen sundurmalar topluluğundan ibaret küçük köylerinden yalnızca birkaç yüz metre uzaktaydı. Aralarından üç dört kişi katır arabasının arkasına basıp yüklenerek sallanan sandalyeyi sıkıca tutarak arabayı kuma doğru yatırdılar. Büyükanne Wright'ı dalgaların hareketlerinden biraz uzakta, çamurlu bir düzlüğe indirdiler gürültüyle.

Bay Cheung hayatı boyunca ilk defa bu kadar çok insanın aynı zamanda aynı yerde toplandığını görmüştü. Muhtemelen, herkes buradaydı. Karısı Eileen da, tezgâhlarını bırakıp, izlemek ve hiçbir şey satmamak üzere buraya koşturan işportacı güruhuyla birlikte gelmişti. Eileen ona bir öpücük verip gitti. Bay Cheung, Miami Senfoni Orkestrası'nın bütün üyelerinin orada olduğunu gördü, ama hepsi onu görmezlikten geliyordu. Hareketlenen gelgitin üze-

rindekileri karaya sürüklediği yerde en azından iki düzine balıkçı teknesi duruyordu, hepsi, çamurdan filizlenen çapa halatlarıyla birlikte bir safta. Anlaşılan, Ordu nüfusunun çoğunluğu buradaydı. Fiskadoro'nun küçük kardeşleri de oradaydı, küçük olanı büyük olanın omuzlarına binmişti. Bay Cheung bir an için Fiskadoro'nun annesini de gördüğünü sandı, sonra onun öldüğünü hatırladı. Kendi üvey kardeşi Martin'in korumaları kalabalığın kenarında bir görünüp bir kayboluyorlardı; Martin ve Park-Smith de iki klarnetçiyle karşılaşmaktan kaçınıyor, topluluğun çeşitli köşelerinde bir araya gelip ayrılıyorlardı.

Yalnızca Bay Cheung'la Fiskadoro çalıyordu İsrailliler için. Ama bu yabani insanlar hayal kırıklığına uğramak bir yana, büyülenmiş gibiydiler. Gelip, hafif hafif başlarını sallayıp, gözlerini yumup, sanki müzik çok uzaklardan geliyormuş, ya da müziği, hayatlarının o zamankinden çok daha makul ve güzel bir döneminden sevecenlikle hatırlıyormuş gibi dinleyerek, bir defalığına olsun, oldukları yerde duruyorlardı.

Orkestra Müdürü'yle öğrencisi *Sydney Bechet* alıştırmalarını esas alan doğaçlamalar çaldılar. Fiskadoro öğretmeninden daha iyi çalıyordu; kamışın tadını dilinde duyar duymaz kendisini unutuyor, müziğe dönüşüyordu. Gelgit ileride uzanıyor, klarnetçilerin şarkıları çamurlu düzlüğe uçup küçük dalgaların üzerinde yitiyordu. Bir saat sonra, ara verdiklerinde Bay Cheung ağızlığında biriken tükürüğü bir bez parçasıyla silerken Uçan Adam'a, "Söyler misin, lütfen, bütün bunların anlamı ne?" diye sordu.

Uçan Adam başını sallayıp, bütün tüylerini titreterek iki adım dans etti. "Babil devri bitti artık. Şimdi öbür gezegen zamanı, İsrail gezegeni!"

Bay Cheung Büyükanne Wright'ın alnının terle kaplı olduğunu fark etti. Teri silebilmek istedi ama elinde yalnızca ağızlığını temizlediği bez parçası vardı. Arkalarındaki kasaba ıssızdı, orada tek bir ruhun bile kalmadığına emindi Bay Cheung. Yine de, Büyükanne Wright'ı buraya getirdiği için kendini suçlu hissetti. Büyükannenin bu deneyimi atlatacağını umdu.

Büyükanne Vietnam'dan uçuşunu hatırlıyordu ve uçuşu noktalayan kazayı.

Helikopter denize düştüğünde dipten yüzeye çıkanlar arasında ilk boğulan Teğmen'di, çünkü ayakkabılarını yeterince erken çıkarmamıştı; ayaklarını köpekbalıklarından korumaktı niyeti. Ağır tabanlı, kalın bezden, asker botları içindeki ayaklarıyla su üstünde kalmaya çabalarken bütün gücünü tüketmişti. Gün batarken suya batıp, bağcıkları çözerek botları salıvermişti; o dakikada, birkaç kez daha nefes alabilmek için, bir dakika daha yaşayabilmek için, gerekirse, değil ayakkabılarından, ayaklarından bile vazgeçebilirdi. Ama gücünü geri kazanmak için artık çok geçti, güneş henüz batmadan dalgaların altında kalmaya, öksürerek yüzeye çıkmaya ve nihayetinde yaptığı gibi, yüzmek için değil, tutunacak bir şey, sağlam bir yer bulmak için kollarıyla bacaklarını oraya buraya sallamaya, sonra giderek daha da sık suyun altında kalmaya başlamıştı, paniğin yol açtığı enerji dalgası tükenip de, adam son kez dalgalara karışıp bir daha görünmeyinceye kadar. Sonra onu birkaç metre ötede suyun yüzeyinde yüzüstü sürüklenirken gördüler. Marie için yalnızca suyun üstünde kalmasına yarayabilecek bir şeyden fazlası değildi Teğmen'in bedeni, ama ona yetişecek kadar gücü yoktu. Teğmen bütün enerjisini ayakkabılarına mukayyet olmak için harcamıştı; ama onu ne ayakkabıları, ne de köpekbalığı korkusu öldürmüştü. Ölmüştü, çünkü onu kurtarmamışlardı.

Teğmen elindeki bütün fırsatları değerlendirmeye ahdetmişti, neredeyse alıyordu can yeleğini uçak kaza yaptığında; Kaptan Minh alarmla birlikte helikopterin ön takımlarındaki kadran ve aletlere vurup ona söyler söylemez Teğmen koltuğunda dönüp ayağa kalkarak, insanları silah zoruyla balık istifinden beter bir şekilde birbirlerinin üstüne çıkmaya zorlayarak kilitli askeri dolabın önünü açmayı başarmıştı. Marie, Teğmen'in yolundan çekilmesi gerektiğini biliyordu, yoksa onu vururdu, bu yüzden ona yol açabilmek için arkasındaki insanların kemiklerini ezmek de dahil olmak üzere elinden geleni yaptı. Dolabın kapağını on santimetre kadar açmış, bir eli açık kapaktan içeri girip kanvas can yeleğine dokunmuşken diğer eliyle tabancasını tutuyordu helikopter alabildiğine

yavaş suyun yüzeyine indiğinde.

Dalga onları bir defalığına yukarı kaldırdı. Kaptan Minh, denize inmelerinden sadece iki saniye sonra suyun dolmaya başladığı kapıdan dışarı atladığında Marie kurtarılmadan ya da açlıktan ölmeden önce orada öyle ne kadar sürüklenebileceklerini merak etti. Kalbi çifter çifter atarken kendisiyle kapı arasındaki insanların da atlamasını bekledi, sonra var gücüyle bekleyenleri yarıp attı, kendini birdenbire boğazına kadar gelen denize bıraktı.

Durmadan yüzdü, durup da ayaklarıyla suda çırpınarak arkasına baktığında helikopter batmıştı.

Etrafında, yukarı dönük kafalar suyun üstünde yüzüyordu yeşil boşlukta. Üzerinden esen ani ve şiddetli rüzgâr mola verdiğinde, tek bir ses duyulmuyordu, yalnızca su. Orada olmanın yaşattığı şok, bu kirli sırla lekelenmenin şokundan daha büyük değildi, okyanusun kendi kendinin ortasında, kendi başına çıkardığı o sesler. Sonsuz küçük tuz köpükleri tıslayarak nefes alıyordu, ve yüzeydeki su dönüp kendini yalıyor, hafifçe öksürüyordu.

Bu koşullar altında Çin Denizi başka hiçbir şeye benzemiyordu. İşte bu büyük bir şeyle –helikopterden göründüğü gibi, bir ufuktan diğerine– devasa bir şey arasındaki farktı, devasa, yutan, insanın aklını başından alan, yalnızca seri halde görülebilen, dalga üstüne dalga, hiçbir şekilde merhamet kabul edemeyecek kadar, kendi adını bilemeyecek, hiçbir düşüncenin peşine düşemeyecek kadar mutlak surette, haddinden fazla, kendisiyle dolu. Sanki kendisini böyle sırılsıklam bulmuş da, "Bak ne oldu!" demek için şaşkın bir nefes almış, ama şaşkınlıktan kalakalmış, ne hayret edebilmiş, hatta ne de nefes alabilmişti kız.

Derken başka bir kafa çıktı üzerinden sular akan, gözler kapalı, siyah saçlar kafatasına yapışık ve derin bir nefes aldı, yeni doğan bir bebek gibi. Marie tanımıyordu sudan çıkanı; Teğmen'di oysa bu, yalnızca beresini değil, rütbesini, adını, kişiliğini de kaybedip tanınmaz hale gelmişti nasıl olduysa. Ne can simidi vardı Teğmen'in, ne de tabancası.

Marie'nin eteğiyle bluzu ağırdı. Bluzunu yırtarken biraz suya batmaya razı oldu, sonra ayak vuruşlarıyla yüzeye çıktı, bluzunu çı-

karırken yine battı, yüzeye fırladı, eteğinin kenarındaki düğmeyi açarken hava diyarından tekrar kayboldu, eteği kalçalarından sıyırdı ve o dizlerini eteğin kuşağından kurtarıp ayaklarıyla tekmelerken tekrar nefes alma olasılığı geri döndü. Düşünmüyordu, yalnızca üzerinde duracak, dinlenecek bir yer istiyordu, havayı yiyecek, havayı içecek bir yer.

Dalga onu kaldırıp düşürdükçe gördüğü ve sonra gözden kaybettiği kafaların arasında başını suyun üstünde tutuyordu.

Başta hepsi, gösterdikleri çabanın onları ne kadar tükettiğine aldırmadan ayaklarıyla debelenerek suyun üstünde kalıyorlardı. Birkaç dakika içinde hayatı boyunca yorulduğundan daha çok yorulmuştu Marie ve sonra düşünmemeye başladı, yalnızca bir yere uzanmak istiyordu.

İlk sırtüstü yatan Kaptan Minh oldu. Diğerleri de hemen taklit ettiler onu. Böyle durmak onları biraz olsun dinlendirmiş, daha çok nefes, daha çok zaman vermişti; sırtlarını koca bir sıvı diyarına vermiş olsalar ve her nasılsa, bu yüzden sinirleri altüst olmuş olsa da, gözleri kendilerinden daha yüksek, denizden daha büyük bir şeye çevrilmişti; gökyüzüne.

Gökyüzü büyük bir keşifti, aralarında elektriklenen ve onları konuşmaya sevk eden bir umut barındırıyordu içinde. Marie, yalnızca duyulmuş olmak için önce İngilizce, sonra Fransızca bir şeyler söyledi. Ötekiler önemle ve ilgiyle yanıt verdiler, ki aslında "Saat kaç?" gibi soruların yanıta ihtiyacı yoktu, sonra da kendi sorularını sordular; "Neredeyiz sizce?", Fransızca, ve başka şeyler söylediler Vietnamca ve tahminlerde bulunup gökyüzüne baktılar. Kaptan Minh bir arada kalmalarını sağlayacak bir girişimde bulundu, giysilerini çıkartıp gömlek kollarını ve pantolon paçalarını sıkıca tutarak kendilerini birleştireceklerdi zincir misali. Teğmen pantolonuyla katkıda bulunamazdı çünkü ayakkabılarını çıkarmak istemedi. Bazıları uyardı onu, Fransızca, sonra Kaptan Minh onunla Vietnamca tartıştı. Şimdiden nefessiz kalan Teğmen bağırdı: "Siktir git, götveren!"

Konuşma yerini nefes alma işine devretmişti, artık yutkunmaları ve boğaz temizlemeleri sayılmazsa sessizdiler. Marie diğerlerinin

sorularını kısaca yanıtlamış, kendisi de sadece "*Où êtes vous?*" diye sormuş, ara sıra başını çevirerek diğerlerini aramıştı. İnsanlar sadece yerlerini diğerlerine belli etmek için konuşuyordu, görünüşe göre dokuz kişilerdi. Grubun merkezinde, sık sık birbirilerine seslenerek, Marie'nin sandığı kadarıyla, "Ben burdayım!" ve "Seni görüyorum!" diyen bir adam ve karısı vardı. En çok bu ikisi kendilerini belli ettiğinden, diğerleri onları okyanustaki imler sayıp onların yakınında kalıyor, diğerlerinin sürüklenişiyle mücadele etmek zorunda kalmamak için kumaş zincirini gevşek tutuyorlardı. Marie kadınla adamı kullanıyor, bağırma işini onlara bırakıyor, kendi gücünü yüzünü, kabararak yaklaşan ve eğer başını biraz kaldırmazsa üzerinde kırılan dalgalardan korumak için harcıyordu.

Suyun üstünde kalmak için harcanan çaba abartılası değildi ama ha bire başını kaldırmaktan boynu ağrıdı ve kafatasının arkası dümdüzmüş, omurgası yanıyormuş gibi hissetti. Yukarıdan öylesine siyah ve ağır, devinimleri öylesine kaba ve rastlantısal görünen okyanus yüzeyi, aktif, meskun, becerikli çıkmıştı; kızın yüzünü tırmalayan parmaklar, burun deliklerinden ağzına yarış yaparak kızın nefes almasını engelleyen solucanlar, kızı yutup saçlarını bırakan küçük, fırıl fırıl dönen ağızlar. Rüzgârlıydı. Önceden öylesine ayrık duran köpüklü dalgalar şimdi köpüklerinden gökkuşakları yaratarak, insafsızca art arda geliyordu. Çisentileri kızı boğdu. Dudakları tuzdan çatlayıp sızladı, gözleri yandı, çok geçmeden yüzü de dayak yemişçesine acımaya başlamıştı. Ağlamaya başladı. Şu ölüm kalım meselesinin kalım kısmına devam etmek için oradan çıkana kadar yüzmeyi düşünecek aşamayı çoktan geçmiş, geride kalanın aslında yalnızca kalım meselesi, ölene kadar devam etmesi gereken şey olduğu için yüzme aşamasına gelmişti.

Teğmenin boğulmasını izlediler. Adam, diğerlerinin uyduruk cankurtaran zincirini bırakıp, ayakkabılarını, sonra da pantolonunu çıkarmak için debelendi. Durmaksızın suya batıp çıkarken debelenmeye devam etti, sonra diğerlerine yalvarır gibi oldu yardım etmeleri için; çok geçmeden donakalmış, dili tutulmuş ve diğerlerinin tam da ortasında olmasına rağmen, bir başına kalmış, sonra da gözden kaybolmuştu.

Karanlık çökmeden rüzgâr hafifledi, dalgalar daha küçük, daha nazik, hayat daha kolaydı. Fakat sonra karanlık çöktü; o dünyada gören de görülen de yoktu artık.

Karanlıkta, birbirlerine yakın durdular, birine tutunmak ölümcül bir hata olmasına karşın biri kumaş zincirinin ucunu elinden kaçırdığında diğerlerine yanaşmak için mücadele ettiler, birbirlerine seslenip yanıt verdiler; bunu neden yaptıkları hiç konuşulmadı. Bir arada kalacakları anlaşılmıştı, üstelik Marie ne onların kim olduğunu, kaç kişi olduklarını, ne de neye benzediklerini hatırlıyordu. Eller birbirini aradı, sesleri kıymetli bir metanet izledi, eller kaydı, sesler yitti. Hepsi sustu, nefesleri kesildi, tıkandılar. Marie'ye uykuya daldılar gibi gelmişti. Kendi değişmez durumu, her nasıl oluyorsa, su burun deliklerine çarptığında hareket etmenin bir yolunu bulan bir felçti. Paniğe kapıldı, burnundan kuvvetle ve gürültüyle nefes vererek öksürdü. Uyanıklığın ötesine geçmişti ama uyumuyordu. İkisinin arasındaki farkı ayırt etmek zordu. Bir ara yıldızlar vardı, bir de hayal meyal yarım ay, ama hepsi kayboldu Marie fark etmeden, geride yalnızca kendisi kaldı hiçbir kayda değer boyutu olmayan, yumuşak ve amaçsız seslerle dolu yüzen karanlıkta. Tekdüze, sonsuz, sürekli bir şekilde tısladı karanlık ve bu sesin dokusuyla birlikte mırıldayıp gıcırdadı, köpürüp tükürdü. Suyun hareketleriyle terennüm edip şarkı söyledi. Konuştu; kelime üstüne kelime yuvarladı. Bildi ve bir tür şok içinde durdu; kendi suyunda tekrar düşündü; aklını topladı, gözlerini açtı, kendini gördü.

Kızın gözleri suyla dolmuştu, dili o kadar çok şişmişti ki ağzını güçlükle kapatabiliyordu, yine de tadıyordu okyanusu, duyuyordu. Burun delikleri sımsıkı kapanmıştı, üstelik gözlerinin de açık olup olmadığını anlayamıyordu. Yıldızların kaybolmuş olmayabileceğini fark etti, belki de kör etmişti onu tuz.

Karanlıkta bir anda iki el yakalayıp tutundu vücuduna, suyun üstünde kalmaya çalışan biri. Ellerin sahibinin gözlerine dirsek atıp, kollarını tutan parmakları ısırdı. Ellerin sahibinin midesini tekmeledi ve kendisini kurtardı. Çok geçmeden bedenini suya batmaya bıraktı, havanın siyahlığıyla denizin siyahlığı arasında aklında bir fark bulamıyordu. Yanağına eğreltiotu ya da palmiye yapra-

ğı gibi bir şey değdi, sonra da daha katı bir şey değdi omzuna –bir insan–, adamın boynunu kavradı, fanilasının yakasına yapıştı. Karşısında direnç olmamıştı; bu adam ölmüştü. Ceset suyun altına girdi, ama Marie onu kullanarak suyun üzerinde biraz daha kalmayı başardı. Başını cesedin sırtında dinlendirdi ceset biraz daha batana kadar, sonra biraz daha yanaşıp bacaklarını cesedin iki yanına atarak üstüne oturdu, en sonunda da, nefesini tutup, her defasında bir saniye kalmayı başararak üzerinde ayakta durdu, dalgalar başından aşağı boşalıp ayaklarına az bir denge verip tekrar gelene, ta ki dengesini tamamen kaybedene dek.

İlk gün, güneş doğduğunda ışık inanılmazdı. İçinde güç vardı. Marie kurtulduğunu hissetti. Denizde geçirdiği zaman önceki bütün hayatından daha uzun geliyordu şimdi ona. Önceki hayatı bu deniz için bir hazırlıktı yalnızca, ve güneş, nihayet bütün bir daire olup da yüzeyi temizleyip denizden göğe yollandığında her şeyin bedelini ödeyip hepsini açıkladı. Marie gülmeye başladı, güçlü hissetti kendini. Midesi sancıdı; susuzluk, güneş dudaklarına dokundukça, oksijen ihtiyacından çok daha önemli olmuştu birdenbire. Biraz su içti. Boğazı şişe şişe neredeyse tamamen tıkanmıştı ve dilinin yarısı ağzının dışındaydı. Güçlükle yutabildi.

Kaptan Minh yakınlardaydı. Aralarında bir adam ve bir kadın yüzüyordu suyun üstünde. Görünürde başka kimse kalmamıştı. Deniz Marie'yi kaldırdı, tuttu ve bıraktı tekrar tekrar.

Kadın, kocası bayıldığında adamın kafasını suyun üzerinde tutmaya çalıştı. Suyu tekmeleyerek sudan omuz hizasına kadar çıkıp kocasına defalarca tokat attı, fakat adam kendine gelmedi. Kadın eliyle kocasının çenesini kavrayıp adamı çekmeye çalıştı, kadının dayak kurbanlarınınkine benzeyen ezilmiş ve şişmiş yüzü gökyüzüne dönüktü. Bir süre sonra adam kaydı kadının ellerinden. Adam aşağıya doğru gittikçe su emmeye benzer seslerle doldu ağzına. Kadın gökyüzüne bakarak sırtüstü yüzüyordu. Marie de güneşe çevirdi gözlerini.

Hava bulutlandı yavaş yavaş ve yağmur başladı.

Sert yağan yağmur harika bir kuvvetle kızın yüzünden ve dilinden aktı. Dilindeki su tazeydi ve gözkapaklarına düşen saflığı kıza

can verdi. Tatlı suyun mide hücrelerine ulaştığını hissetti, her biri ayrı ayrı bıçaklanıyormuş gibiydi. Ayaklarının aşağı düşmesine izin verdi, birkaç kez suyu tekmeleyip etrafa bakmak için başını kaldırdı.

Bir başınaydı. Yağmur, okyanusun yüzeyinden alçak bir pus kaldırmıştı ve kız uzağı göremediğini düşündü, ama görülecek hiçbir şey yokken ne kadar uzağı görebildiğine dair bir fikri yoktu. Üzerine gelen bir dalga iki şekle bölündü, biri dosdoğru kollarına düşen bir cesetti. Bir süre önce boğulan adamdı bu, ama bu bir süre ne kadar önceydi bilmiyordu kız. Cesede sarılıp dinlendi, onun aşağı çeken kuvveti onsuzken su üstünde kalmak için harcadığı çabadan büyük olmaya başlayıncaya dek. Yağmur dinmiş, Marie en azından orada olduğunun farkına varacak kadar dinlenmişti.

Ama birkaç dakika içinde yine kendinden geçti, düşünecek gücü yoktu, suyun altında mı yoksa üstünde mi olduğunu ayırt edecek dikkati yoktu. Düşünemese de, içinde şöyle bir his vardı: Bir gün, bir gece ve bir gündür bu hayatı yaşıyordu, bu hayatta yalnızca bu vardı, bu olmuştu ve bir şekilde yüze yüze, sürüklene sürüklene her şeyin dibine varmıştı. Ama yanılmıştı.

Beynine vurulan sonsuzluk damgası silindi, yok oldu, kız ilk defa kendinden geçip uyuyakaldı, diğerleri gibi, dalgaların altına kaydı. Uyandığında her yerde olabilirdi, ağzında su, içinde hayret ve korku, üzerinde nefes alma sorumluluğu. Kendisini burada, hep olduğu yerde bulmanın şoku doğum gibiydi. Uyumak, nefes alamamak, uyanmak ve köle gibi yüzmeye devam etmek varlığının olağan işkencesi gibiydi. Süreci, su üstünde kalma çabası olarak değil de yere çarpma korkusuyla havada kalma çabası olarak deneyimlemeye başlıyordu. Sonra birden yerin aslında olmasını istediği yerde olduğunu anladı, uzanıp nefes alacak bir yer; sonra uyandı, boğuluyordu.

Derin bir nefes almak için yere uzanma fikri öylesine harikaydı ki, en fazla ertelenebilirdi; beklemeye değerdi, bu andan sonra, sonra da o andan sonra tadı çıkarılacak bir şeydi.

Nefes almak yaşamdı. Hiç kimsenin başaramadığı bir yaşam, ama bu Hiç Kimsenin isteyerek, seve seve başarmak istediği bir ya-

şamdı, çünkü bu Hiç Kimse aynı anda hem uyuyup hem nefes alamıyordu. Ölmeden kendini unutamıyordu. Yine de unuttu kendini.

Bıraktı kendini, suyu değil, ama suyun içindeki bir şeyi hissederek mükemmel ve paha biçilmez bir varlık, dünyanın dibinden serpilen bir hazine enkazı, kıza dokunup onu kaldırana dek kim bilir kaç kulaç derinden gelip, yüzünü havayı hissetmesi için yukarı kaldıran ve sonra onu terk eden, kaynağına dönerek kızın tekrar batmasına yol açan, denizi değil ama, siyah, keskin, tesellisiz bir sadakayı. Fakat sonra geri döndü, yaşamın zemininden, hiçbir şeyden doğmayarak, büyümeyerek; kızı tekrar kaldırdı. Yalnızca en paha biçilemez gerçek ve düşünce değildi o; onun nefesiydi; tek gerçek, tek düşünce.

Güneş batarken sadece bir bebekti artık, hiçbir şey düşünmeyen, tamamıyla başıboş, öksürmek için uyanan ve ağlamaya başlayan, sürüklenen ve ağlayan, uyuyan ve batan, ağzındaki suyu atıp sızlanmak için uyanan, gri gökyüzünden ayırt edemeyen gördüklerini, hiçbir ilgisi, kimliği, düşüncesi olmayan, işte bu her şeyin dibine ulaştığı noktaydı, neye ulaştığına, kimin ulaştığına, hatta bir şeye ulaşıldığına dair hiçbir fikrinin olmadığı an.

Gökyüzü çok büyük görünüyordu bugün, maviliği her şeyin sınırının, zamanın bile ötesine yükselmiş gibiydi, çünkü sonsuz boşluğu, aralarından geçen unutkan, tarih öncesi rüyalarını yaşayan canavarlara benzeyen devasa bulutları zorlanmadan ağırlayabiliyordu. Ama Bay Cheung, izleyenin kim, uyuyanın kim olduğunu merak ediyordu. Bulutların arkasında, kuzeyde, aydınlık bir leke giderek genişliyordu, çok yakında gökyüzünü ele geçirecekti boşluk. Hep böyle olurdu, günlerin rüyasını boşluk izler, koca deniz kum tanelerini altüst ederdi de ikisi de bilmezdi hangisi büyük hangisi küçük. Bay Cheung tedirgin ve kederliydi. Ölmek zorundaydı ve ne ekim bulutlarının altındaki Atlantik'in dokusundaki aklığıyla karalığının karşılıklı etkileşimi, ne de duaları, iyi dilekleri ve kederi caydırabiliyordu bu gerçeğin yalın bıçağını. Ruhu dalga dalgaydı, kumsalın üzerinde esen rüzgârsa güçle dopdolu gibiydi.

* * *

Annesi Belinda'nın ölümünden beri kafası karışıktı Fiskadoro'nun. Eğer bu dünyada etrafındaki herkes daha önce bir kez öldüyse, Belinda ikinci kez öldüğünde nereye gitmişti? Kaç tane dünya vardı?

Bu soruları ele almanın bir yolu olarak Bay Cheung'a açıldı. "Gitmeyen otomobillerin içindeki iskeletleri gördüm."

"Büyük bir lider olacaksın sen," dedi Bay Cheung.

Fiskadoro öğretmeninin neden bahsettiğini bilmiyordu, zaten kimsenin neden bahsettiğini pek bilmiyordu aslında.

"Ben diğer erkekler gibi değilim," diye hatırlattı Bay Cheung'a.

"Evet, değilsin, bunu biliyorum. Onların dünyasına gittin ve şimdi de buradasın, ama seni delirtecek hatıraların yok. İnsanları delirten ayın altında uyumak değildir. İnsanları delirten uyanmak, geçmişi hatırlamak ve geçmişin gerçek olduğunu düşünmektir."

"Sonsuza kadar otomobil süren küller gördüm," dedi Fiskadoro.

"Bugün büyük bir şey oluyor. Keşke dün olsaydı," dedi Bay Cheung. "Keşke beş dakika önce olsaydı, yüz yıl önce olmasını dilediğimde. Bilirsin," dedi, "bu geçmişi özlüyorum, o zamanlar bile geçmişi ne kadar özlediğimi hatırlamıyorum."

Bu konuşma Fiskadoro'nun sormak istediği meseleden uzaklaştırıyordu onları yalnızca. Fazla dolaysız ve dürüst olmaktan biraz endişeli soruya geçti hemen. Kuzey ufkunu, gözlerinin gidebildiği kadar uzağı işaret etti, sonra parmağıyla okyanusun üstündeki boşlukta kavis çizip güneyi gösterdi. "Orada ne olduğunu bilmiyorum," dedi.

Öğretmeni anlamış gibi görünüyordu. "Ben de bilmiyorum," dedi Fiskadoro'ya, "ama buradayız işte."

"Hatırlamıyor musun?"

"Hiçbir zaman bilmedim ki."

"Bilen kimse yok mu?" diye sordu Fiskadoro.

"Belki büyükannem," dedi Bay Cheung.

* * *

Teğmen kaybolmuştu. Küçük çocuklar kaybolmuştu. Uzun süre sebat edip suyun üstünde kalan karı koca da kaybolmuştu ve muhtemelen halen suyun içinde dibe doğru yol alıyorlardı, ve bu uğraşta ve engellerin arasında hayat onlara açıklanamaz bir şekilde sıkıca sarılırken yaşamak için eşit derecede çırpınan insanların yüzlerinin arasında panik içinde sağa sola sallanan herkes kaybolmuştu. Marie sudan çıkarılan üç kişiden sonuncusuydu. Kaptan Minh ve bir kadın kurtarılmıştı, şimdi de Marie adlı genç kız. Direndiği, bir şey yaptığı ya da kararlı olduğu için kurtulmamıştı, çünkü bir şeye karar verecek hali kalmamıştı; vazgeçmediği için kurtulmamıştı, vazgeçmişti, aslında ikinci geceye dair hiçbir şey hatırlamıyordu bile ve bugün bile hâlâ inanamıyordu o yirmi dört saat hayatta kaldığına, nefes nefese, arzulayamayacak kadar kendinden geçmiş bir halde; uzun süre dayanabildiği için de kurtulmamıştı, çünkü neyin yeterince uzun olduğuna dair söylenebilecek bir şey yoktu; kurtulmuştu, çünkü kurtulmuştu, çünkü ip atmışlardı aşağıya, ama ipi tutacak kadar kaldıramamıştı ellerini; kurtulmuştu, çünkü tekneden asker yeşili pantolonundan çıplak ayakları sarkan bir denizci denize atlamış, onu merdivene çekmişti; ellerini uzattığı için de kurtulmamıştı; kurtulmuştu, çünkü başka eller ona uzanıp, onu kurtarmıştı.

Bay Cheung bir elinde klarnetiyle kumsalda duruyordu. O ve Fiskadoro ayaktaydı, doğrusunu söylemek gerekirse, iki medeniyetin arasında. Güney uçta insan, kuzey uçta, hiçbir soruyu taşıyamayacak kadar küçük gözleriyle neler olduğunu görmeye gelmiş martı kalabalığı. Martılar deniz kenarında bir ileri bir geri yürüyorlardı, tamamı göbek ve gaga, göğüsleri küçük profesörlerinki gibi sıkıcı bir kibir havasıyla dışarıda. Fiskadoro bir bu martılara bakıyordu, bir Bay Cheung'a. Bay Cheung çocuğun ne gördüğünü tahmin edebiliyordu.

Kübalılar gelecek, diye tekrarladı Müdür kendi kendine, Karan-

tina sonsuza dek sürmeyecek. Sahip olduğumuz her şey, olduğumuz her şey sonunu görecek, yenilecek, yok edilecek, süpürülecek. Ama her şey daha önce de sona ermişti. Şimdi yeniden sona erecek. Birçok kez. Tekrar tekrar. Bir şey geliyor, bir şey gidiyor; ama mesele bu değil. Mesele bu martılarda kendimi bulamamam.

Teknede ranzanın sağ kenarına iki eliyle asıldı ve bir kez olsun bırakmadı. Her yükselme ve aniden desteksiz bir biçimde batma devinimi onu şok içinde uyandırıyordu.

Hastanede her uyuyakaldığında anında uyanıyordu.

En sonuncusu, yüzer halde kalarak vurduğu dip, hayatta kalmasaydı hiçbir şey ifade etmeyecekti. Bu, yalnızca kişinin bir adı olduğunda, Marie gibi, bir bedeni olduğunda, bu israf edilmiş ihtiyar beden gibi, bir yeri olduğunda, bu sallanan sandalye gibi ve nefes aldığında, işte şu şimdi aldığı gibi, bir şey ifade ederdi.

Şimdiden bütün bulutlar geçmişti üzerlerinden, mavi atmosfer Bay Cheung'ın, ardındaki hayal meyal yıldızları görmeyi umuşunu haklı çıkaracak kadar inceydi. Hava güneşli olmakla birlikte, denizin üzerine ince bir sis çökmüştü; kumsal, düşüncenin sonuna gidiyormuş gibi bir görünüm kazanmıştı sisle. Denizin kıyıyı yaladığı şeridin birkaç adım ötesinde hiçbir şey yoktu. Oradan yükselen seslerin hiçbir anlamı yoktu; borazanların söyledikleri, seslerin değişen şarkısı, bir de duyulmak için çok alçak ve derinden gelen, buna rağmen diğer seslerden daha net bir şey. Kumsaldaki herkes susmuştu. Bay Cheung korkmuştu.

Bir gün kalkacaktı Karantina, Kübalılar gelecekti. Eğer bugün o günse, o zaman, o hayali şey, bütün düşüncenin sonunun ötesindeki yerden gelen ışığın cansız kılıçlarıyla çevrelenen o beyaz gölge, bir Küba filosuydu.

Gemi ya da hayal, meddücezirle birlikte aheste aheste yaklaşıyordu.

Bir gün hepsi ölecekti. Eğer bugün o günse, o zaman her şey açıktı. Şimdi düşüncenin sonunun ötesinden üzerlerine gelen sesler, görüntüler ve fikirler gerçekti. Şimdi beyaz gemi, yoksa bir bulut muydu bu, İsrailliler için geliyordu inançlarının sisinden çıkarak. Büyük olasılıkla bir hayalet gemiydi bu, İsrailliler de hayaletti, onlar için gelen, pruvada duran adam da hayaletti, bembeyaz geminin gelişinden belliydi –eğer bir ışık oyunu değilse bu, gemi suya değmiyordu bile– görkeminden belliydi bu, dünyanın suyunda değil, havasında yüzüşünden belliydi, Allah'ın, Rahman ve Rahim'in kalbinde yüzüşünden belliydi.

Anılarının gölgeliğinde uykuya dalacakken birdenbire silkinip uyandı. Karşısında, o ikinci sabahın ve üçüncü günün erken pusunda gördüğü şekli buldu yine; bir kaya, bir balina, tutunacak, uyuyacak, nefes alacak beyaz bir yer. Bu uyanma halinde birdenbire silkinip uyandı. Ve bu uyanışla uyandı.

"Roman yazmaktan hoşlanıyorum. Okyanus gibi. Bir tekne inşa edip yola çıkabilirsiniz," diyen Denis Johnson'la bir kez daha okyanusa açılıyoruz. *New York Times*'ın "Genç Herman Melville bugün yaşasaydı, *Kutsal Kitap*, *Çorak Ülke*, *Fahrenheit 451* ve *Dog Soldiers* gibi birbiriyle kıyaslanamaz yapıtları inceleseydi, *Yıldız Savaşları* ve *Kıyamet* gibi filmleri defalarca izleseydi, sürüyle asit atsaydı, saatlerce Jimi Hendrix ve Rolling Stones dinleseydi yazacağı türden bir kitap" olarak selamladığı *Fiskadoro*, olası bir geleceğe dair şaşırtıcı bir roman. Nükleer yıkımdan sağ çıkanların, eski dünyadan kalanlarla yeniden bir kültür oluşturma çabalarının öyküsü.

Romanın karakterleri, mekânlar ve olaylar her ne kadar irkiltici olsa da, Johnson şiirsel anlatımıyla her birine naif bir soluk vererek masal tadında bir atmosfer yaratmış. Nükleer savaş gibi karanlık bir geleceği konu alan *Fiskadoro*'yu benzerlerinden ayıran, belki de okuruna aşıladığı umut. Ancak romanın görkemli atmosferinde evrensel sorunlar karşımıza dikiliveriyor. İyiyle kötünün, hastalıkla sağlığın, inançla inançsızlığın, umutla umutsuzluğun, dinlerin, ırkların, öncenin, sonranın, her şeyin birbirine karıştığı bir adalar topluluğunda sefil, dindar, ne biliyorsa unutan, her şeyi hatırlayan insanlar... Zira Dünya'nın Sonu'ndan sonra sağ kalanların zihinlerinde gerçek anılarla, tahrif olmuş, hatta asılsız anılar birbirine karışmıştır artık.

Öykü, temelde üç güvenilmez karakterin gözünden aktarılıyor: Savaş öncesini hiç bilmeyen Fiskadoro; yeni varoluşuyla eski hayatını uzlaştırmak için boşuna çaba harcayan Cheung; bir de, anıların pusundan ancak zaman zaman bugünün gerçekliğinin araya girmesiyle çıkan Büyükanne Wright.

Bu noktadan sonra, nükleer savaşın külleri arasında kendi varoluşlarını ve tarihlerini deneyimleyen karakterler ve onların farklı bakış açılarından kendi kavrayışını oluşturmak okura kalıyor...

"Akıldan çıkmayan, tekinsiz ve öngörüsü çok güçlü bir roman."
Boston Globe

AYRINTI•EDEBİYAT
ISBN 975-539-501-6
9 789755 395012

KİTAP
SKB 585856 UTE